

N¹⁰ VIII
A-70 V

ABIKS POLIITKOOOLIDE KUULAJAILE

II

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

A-18597 II

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

ABIKS POLIITKOOLIDE KUULAJAILE

II OSA

435

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

Originaali tiitel:

«В помощь слушателям политшкол»
Выпуск II

~~N~~

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

4690

2

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

176286

Nõukogude rahvaste ühtne pere

1. LENINLIK-STALINLIK RAHVUSPOLIITIKA

Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika alused. Rahvuslik rõhumine ja rahvastevaheline vaen kestis aastasadu tsaari-Venemaal ja kestab veel praegu kogu kapitalistlikus maailmas. Rahvusliku rõhumise levitajaiks on kapitalistid ja mõisnikud. Nad rõhuvad rahvaid ja õhutavad rahvastevahelist vaenu, et jäädavalt säilitada oma võimu. Kapitalism pole mõeldav ilma rahvusliku rõhumiseta.

Ainult mõisnike ja kapitalistide võimu kukutamise tulemusel Venemaa tööliste ja talupoegade poolt läks korda täielikult hävitada rahvuslik rõhumine ja esmakordselt ajaloos kehtima panna rahvastevaheline võrdsus. Purustanud tsaari rahvaste vangla, lõid töölised ja talupojad maailmas seninägemata vabade rahvaste vennaliku koostöö.

Nõukogude rahvaste suure vastastikuse sõpruse loomine on leninlik-stalinliku rahvuspoliitika elluviimise tulemus. Lenin ja Stalin töötasid välja bolševistliku rahvuspoliitika ammu enne Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. Nad selgitasid töölistele ja kogu töörahvale, et rahvusküsimus ei ole iseseisev küsimus, et see moodustab osa kapitali võimu kukutamise üldküsimusest, sotsialistlikust revolutsioonist. Seni kui võimutsevad mõisnikud ja kodanlus pole rahvusliku rõhumise hävitamine võimalik. Et hävitada rahvuslik rõhumine, tuleb likvideerida ekspluataatorlik kord. Ainukene klass, kes on võimeline lahendama selle ülesande, on proletariaat.

Bolševike partei paljastas otsustavalt tsarismi, mõisnike ja kapitalistide rõhumispoliitikat ning astus alati välja kõigi ja iga-

suguste rahvusliku orjastamise vormide vastu, kõigi rahvaste täieliku üheõiguse eest, selle eest, et igale rahvale jäetaks kõik tingimused vabaks rahvuslikuks arenemiseks. Ta on lähtunud ja lähtub sellest, et ei või olla vaba see rahvas, kes rõhub teisi rahvaid.

Bolševike programmi tähtsaks punktiks rahvusküsimuses on rahvaste enesemääramise õiguse nõudmine kuni iseseisva riigi moodustamiseni. See tähendab, et igale rahvale peab olema jäetud õigus ise, omaenda tahtmise järgi korraldada oma saatust: otsustada, kas ta jääb teatava riigi koosseisu ja missugustel alustel või lööb sellest täielikult lahku ja moodustab oma iseseisva riigi.

Rahvaste enesemääramise õigus ei tähenda sugugi rahvaste kohustuslikku eraldumist üksteisest, suure arvu väikeste iseseisvate riikide loomist. Suure riigi raames võib paremini kindlustada kõige kiiremat rahvaste majanduslikku ja kultuurilist arenemist ning edukamalt võidelda sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise eest. Bolševikud püüdsid vabastada Venemaa rahvaid ja saavutada neile enesemääramise õigus, et sel alusel luua võimas paljurahvuseline sotsialistlik riik, mis on üles ehitatud mitte vägivaldale ja rõhumisele, vaid vabadusele ja vabatahtlikkusele.

V. I. Lenin kirjutab: „Meie tahame rahvaste **vabatahtlikku** liitu, niisugust liitu, mis ei lubaks mingit ühe rahva vägivalda teise suhtes, niisugust liitu, mis oleks rajatud kõige täielikumale usaldusele, vennaliku ühtsuse selgele mõistmisele ja täiesti vabatahtlikule nõusolekule.“¹

Bolševikud võitlesid mitte ainult vene tsarismi, vene kapitalistide ja mõisnike survepoliitika, vaid ka mittevene rahvusest kapitalistide ja mõisnike natsionalistliku poliitika vastu, kes rahvusliku vabastamise eest võitlemise sildi all püüdsid võimu haarata ja kinnitada töörahva üle oma ülemvõimu. Nii nagu tsarism tegid nad oma räpast ja verist tööd rahvaste vahel vaenu süvendamise alal.

Võideldes kodanliku natsionalismi vastu püüdsid bolševikud lähendada Venemaa töötavaid rahvahulki ja liita neid eesrindliku vene proletariaadi ümber võitluseks ühise vaenlase — tsarismi ja kapitalismi — vastu. Kodanlikud natsionalistid, kes olid pugenud töölisliikumisse, püüdsid purustada ühtset Venemaa

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 448.

proletariaadi parteid üksikuiks iseseisvaks parteideks, mis on ehitatud rahvuslike tunnuste järgi. Otsustavalt võideldes nende vaenulike katsete vastu tugevdasid Lenin ja Stalin ühtset, internatsionalistlikku Venemaa proletariaadi parteid, kus töötasid käsi-käes kõigi Venemaa rahvuste eesrindlikud proletaarlased. Venemaa kõigist rahvastest töötajate ühine võitlus tsarismi ja kapitalismi vastu valmistas ette rahvaste vennalikkude koostööd ühtses Nõukogude sotsialistlikus riigis.

Bolševike partei on ainuke partei, kes järjekindlalt ja otsustavalt võitleb rõhutud rahvaste vabaduse eest ning vennaliku liidu eest kõigi rahvaste vahel.

J. V. Stalin märkis, et Oktoobrirevolutsiooni üheks tähtsamaks tulemuseks on see fakt, et ta tegelikkuses näitas „... kõige erisugusemate rahvaste tööliste ja talupoegade **vennaliku liidu** võimalikkust ja otstarbekust **vabatahtlikkuse ja internatsionalismi** alusel“.¹ Leninlik-stalinlik rahvuspoliitika, mis kindlustab nõukogude rahvaste vennaliku koostöö, oli rahvusküsimuse lahendamise aluseks NSV Liidus. Ta näitab kätte rahvusküsimuse õige lahendamise teed kõigis maades maailmas.

Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika teostamine. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon, kukutanud mõisnike ja kapitalistide võimu ning püstitanud proletariaadi võimu, purustas rahvusliku rõhumise ahelad, likvideeris põlise rahvusliku vaenu ja puhastas seega pinda rahvaste koostööks.

Seltsimees Stalin ütleb: „1917. aasta oktoobris, kui meil arenes suur proletaarne revolutsioon, kui me kukutasime tsaari, mõisnikud ja kapitalistid, ütles suur Lenin, meie õpetaja, meie isa ja kasvataja, et nüüdsest peale ei pea olema ei valitsevaid ega alistatud rahvaid, et rahvad peavad olema võrdsed ja vabad. Sellega mattis ta maha vana tsaristliku, kodanliku poliitika ja kuu-lutas välja uue, bolševistliku poliitika — sõprusepoliitika, meie maa rahvaste vendluse poliitika.“²

Bolševikud mitte ainult proklameerisid seda uut rahvuspoliitikat, vaid hakkasid seda nõukogude võimu olemasolu esimestest päevadest alates teostama ka tegelikkuses, praktikas. Keerukat tööd rahvusküsimuse lahendamise alal NSV Liidus juhtis vahe-

¹ J. Stalin, Marksism ja rahvus- ning koloniaalküsimus. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 275.

² Lenin ja Stalin, Valimik teoseid UK(b)P ajaloo õppimiseks, III kd., lk. 660 (v. k.).

tult seltsimees Stalin. Tema seisis Rahvasasjade Rahvakomissariaadi eesotsas.

Nõukogude riik hävitas rahvusliku ebavõrdsuse meie maal. Ta tühistas tsaari seadused, mis kindlustasid rahvaste ebavõrdsust, panid kehtima ühtede rahvaste eesõigused ja kitsendasid teiste õigusi. Nõukogudemaal on teostatud rahvaste täielik üheõiguslus.

NSV Liidu kodanike üheõiguslus, sõltumata nende rahvusest ja rassist, kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel, on Nõukogude riigi vankumatuks seaduseks. Erinevus nahavärvis ja keeles või ükskõik millises muus suhtes ei või olla rahvusliku ebavõrdsuse õigustamise põhjuseks. Nõukogude riigi seadus karistab igasugust õiguste kitsendamist või eesõiguste kehtimapanekut sõltuvalt rassilisest või rahvuslikust kuuluvusest. Ühtlasi keelab nõukogude seadus rahvastevahelise vihkamise või ühe või teise rahva põlguse jutlustamist. NSV Liidu rahvad, nii suured kui väikesed, on vabad ja üheõiguslikud.

Kapitalistlikes riikides on pilt teistsugune. Miljonid neegrid, kes elavad Ameerika Ühendriikides, saavad tunda igasugust tagakiusamist ja alandamist. Neegreid veeti ameerika orjapidajate poolt Aafrikast Ameerikasse istandustes töötamiseks. Orjapidamine on Ameerika Ühendriikides kaotatud, kuid neegrid on jäetud ilma õigusteta. Ameeriklased peavad neegreid „alamaks rassiks“, keelavad neil õppida koolides, kus õpivad valged, käia teatrites, mida külastavad valged, sõita trammivagunis, mis on määratud valgetele. Neegritel ei lasta riigivõimu-organite valimistest osa võtta. Neegreid pekstakse ja tapetakse Ameerikas karistamatult. Seal tegutseb julm „lintšikohus“, mis on saanud nimetuse Virgiinia osariigi ühe ameeriklase nime järgi, kes omavoliliselt, arvestamata seadusi, õiendas arveid tema kätte sattunud neegritega.

Nõukogude võim teatas oma olemasolu esimestel päevadel kõigile rahvastele, et nad võivad vabalt ja takistamatult korraldada oma elu ja omavad enesemääramise õigust kuni riigist lahkulöömiseni. Nõukogude võim tunnustas Soome, Poola, Ukraina ja Baltimaade rahvaste riiklikku iseseisvust, tühistas kõik mittevõrdõiguslikud lepingud, mis tsaarivalitsus oli sõlminud Hiinaga, Pärsiaga ja teiste riikidega.

Nõukogude riik lõi kõik tingimused kõigi meie maa rahvaste

poliitiliseks, majanduslikuks ja kultuuriliseks tõusuks, nende rahvusliku kultuuri arenemiseks. Ta rajas võimuorganid ja kultuuriasutused iga rahvuse emakeeles, organiseeris laialdase koolide ja kursuste võrgu kohalikust rahvusest partei-, nõukogude, majandusliku ja tehnilise kaadri ettevalmistamiseks.

Venemaa töötavad rahvahulgad veendusid üha enam selles, et ainult nõukogude võim kindlustab neile vaba rahvusliku arenemise. Partei ja Nõukogude valitsuse poolt rahvusküsimuses tarvituselevõetud abinõud tegid lõpu põlisele vaenule rahvaste vahel. Teostades neid abinõusid võitis vene proletariaat Venemaa kõigist rahvustest töötajate usalduse.

Venemaa rahvad, keda rõhuti tsarismi ajal, toetasid vene töölisi ja talupoegi nende võitluses rohkearvuliste sise- ja välisvaenlaste vastu. Seltsimees Stalin märkis: „Vaevalt on tarvis tõestada, et ilma selle usalduseta ei oleks vene proletariaat suutnud võita Koltšakit ja Denikinit, Judenitšit ja Wrangelit. Teiselt poolt pole kahtlust, et rõhutatud rahvused poleks suutnud vabaneeda ilma proletariaadi diktatuuri kehtimapanekuta Venemaa keskosas.“¹

Nõukogude võim aitas kõigil Venemaa rahvastel luua oma rahvuslikku riiklust, moodustada oma rahvuslikke nõukogude vabariike ja oblasti. See andis võimaluse arvestada rahvuslikke iseärasusi, keele erinevust ja iga rahva elukorda, tõmmata kaasa varem rõhutatud rahvuste kõige laiemaid hulki aktiivsele poliitilisele elule ja lülitada neid sotsialistliku ülesehituse suurde üritusse. Lenin ja Stalin töötasid välja meie maa kõigi rahvaste ühendamise vormid ühtseks paljurahvuseliseks Nõukogude riigiks, mis on rajatud vabaduse ja üheõiguse alusele. Venemaa kõigi rahvaste töölised ja talupojad otsustasid ühiselt, vennalikus liidus üksteisega, ehitada uue, sotsialistliku elu.

Maailma esimeseks nõukogude vabariigiks oli Vene Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik. Selles vabariigis loodi rahvuslikud riiklikud ühikud: autonoomsed vabariigid ja autonoomsed oblastid. Autonoomia tähendab omavalitsust. Autonoomsed vabariigid ja oblastid on loodud selleks, et anda kompaktselt elavatele rahvastele võimalus ehitada oma elu vastavalt oma rahvuslikele erisustele. Need vabariigid ja oblastid alluvad ühisele keskusele, kuid on iseseisvad (autonoomsed) sisemistes valitse-

¹ J. V. Stalin, Teosed, 5. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 179.

misküsimustes. Vene nõukogude sotsialistlik vabariik on nõukogude autonoomsete vabariikide ja oblastite föderatsioon (koondis). Selle vabariigi esimene konstitutsioon, mis võeti vastu 1918. aastal, avaldas, et Vene nõukogude vabariik on rajatud vabade rahvaste vaba liidu alusele kui nõukogude rahvuslike vabariikide föderatsioon. Vene NFSV riiklik korraldus oli teiste liiduvabariikide riiklikule korraldusele eeskujuks.

Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika teostamine tagas kõigi Venemaa rahvaste üheõigusluse ja andis neile võimaluse arendada oma rahvuslikku riiklust, kultuuri, keelt jne. Kuid Venemaa rahvad olid erineva arenemistasemega. Enne revolutsiooni ei omanud paljud meie maa rahvad tööstust, neil ei olnud oma tööliklassi, oma intelligentsi. Põllumajandus rahvuslikel ääremaaladel oli äärmiselt mahajäänud. Elanikkonna kultuuriline areng oli äärmiselt madalal tasemel.

Mõnede meie maa rahvaste poliitiline, majanduslik ja kultuuriline mahajäämus, mis püsis ka nõukogude võimu esimestel aastatel, ei võimaldanud neil rahvastel täielikult kasutada kõiki hüvesid, mida oli neile andnud Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon. Lenin ja Stalin püstitasid ülesande püüda võita see mahajäämus, tõsta kõigi meie maa rahvaste poliitilist, majanduslikku ja kultuurilist taset.

1921. aastal, kui partei ja nõukogude võim asusid rahulikule ülesehitustööle, märkis seltsimees Stalin, et kuigi meie maal ei ole enam ei valitsevaid ega õigusetuid rahvusi, on rahvusküsimus jäänud ikka veel püsima. Milles seisis siis rahvusküsimuse olemus? Seltsimees Stalin ütles, et selle küsimuse olemus seisab selles, et „...kaotada seda mõnede rahvuste faktilist mahajäämust (majanduslikku, poliitilist, kultuurilist), mille nad on pärinud minevikult, et anda mahajäänud rahvastele võimalus Kesk-Venemaale järele jõuda nii riiklikult kui ka kultuuriliselt ja majanduslikult“.¹

See oli raske ja keeruline ülesanne. Seda võis lahendada „...ainult vene proletariaadi tõelise ja kestva abiga Liidu mahajäänud rahvastele nende majanduse ja kultuuri arendamisel“.² Partei püüdis suurima visaduse ja järjekindlusega likvideerida kõigi meie maa rahvaste majanduslikku ja kultuurilist maha-

¹ J. V. Stalin, Teosed, 5. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 36—37.

² Sealsamas, lk. 182.

jäämust. Vene proletariaat osutas määratu suurt abi kõigile meie maa rahvastele nende majanduslikul ja kultuurilisel arenemisel.

Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika järjekindla teostamise alusel, kapitalismi likvideerimise ja uue, sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise eest võitlemise käigus kujunes välja meie maa rahvaste rahulik kooselu ja vennalik koostöö kõigil elualadel: poliitilisel, majanduslikul ja kultuurilisel alal.

2. UHEÕIGUSLIKE RAHVASTE LIIT

Nõukogude vabariikide ühinemine NSV Liitu. 1918. aasta jaanuaris ütles V. I. Lenin: „Ma olen täiesti veendunud, et revolutsioonilise Venemaa ümber rühmitub ikka rohkem ja rohkem vabade rahvaste üksikuid erisuguseid föderatsioone. Täiesti vabatahtlikult, ilma vale ja rauata, kasvab see föderatsioon ning ta on kaljukindel.“¹ Lenini sõnad osutusid prohvetlikeks.

Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi loomine ja tugevdamine oli võimsaks tõukeks teiste liiduvabariikide loomisele. Vene NFSV järele tekkisid Ukraina ja Valge-Vene nõukogude sotsialistlikud vabariigid, samuti nõukogude sotsialistlikud vabariigid Taga-Kaukaasias ja Kesk-Aasias. Seltsimees Stalin etendas nende vabariikide loomisel, samuti nagu Vene NFSV loomisel, tähtsat osa. Ta aitas meie maa rohkearvulistel rahvustel ehitada uut elu, temalt said meie maa kõigi rahvaste esindajad nõu ja abi.

Vene rahvas aitas Ukraina, Valge-Vene, Taga-Kaukaasia, Kesk-Aasia ja teistel rahvastel oma maalt välja kihutada saksa, inglise, prantsuse ja teisi igasuguseid imperialiste ning sisemise kontrrevolutsiooni jõude. Sel alusel seati nõukogude vabariikide loomise esimestest päevadest alates nende vahel jalule tihe koostöö. Kodusõja aastail, kui kerkisid esiplaanile nõukogude rahvuslike vabariikide sõjalise enesekaitse huvid, võttis see koostöö sõjalise liidu kuju. Vene NFSV, Ukraina, Valge-Vene ja teised nõukogude vabariigid ühendasid siis oma sõjalisi jõupingutusi, et purustada ühine vaenlane. Nende vahel sõlmiti koostööleping poliitilisel, majanduslikul ja teistel elualadel.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 26. kd., 4. tr., lk. 436 (v. k.).

Pärast kodusõja lõppu osutus nõukogude vabariikide koostöö lepinguline vorm juba mitteküllaldaseks. Vabariikide tööraha enda algatusel tõsteti üles küsimus iseseisvate nõukogude vabariikide ühendamise kohta ühtseks liitriigiks.

Missugused põhjused sundisid nõukogude vabariike ühinema üheks riiklikuks liiduks?

Esiteks, majanduslikud põhjused. Nõukogude vabariigid hakkasid taastama rahvamajandust. See oli väga keerukas ülesanne, mida iga nõukogude vabariik ei suutnud lahendada omaenda jõududega. Oli vaja jalule seada kõigi nõukogude vabariikide tihe majanduslik koostöö ning ühendada nende majanduslikud vahendid ja jõud. Üheskoos, ühises peres, oli nõukogude rahvastel kergem arendada rahvamajandust.

Meie maa mitmesuguste rajoonide ja vabariikide vahel olid teatavad majanduslikud sidemed. Näiteks ei saanud Petrograd, Moskva ja teised keskrajoonid läbi ilma lõunast sisseveetava teraviljata. Riigi lõuna- ja idapoolsed rajoonid said Moskvast ja Petrogradist tekstiilkaupu. Kesk-Aasia varustas puuvillaga tekstiilivabrikuid, mis asetsesid Petrogradis, Moskvast, Ivanovos, Vladimiris ja teistes Kesk-Venemaa linnades. Donbassist tuli süsi, Bakuus ja Groznõis toodeti naftat. Donbass ja Dnepri piirkond olid peamised metalliga varustajad.

Et lahendada nõukogude vabariikide majandusliku arendamise ülesanne, oli vaja neid tihedalt liita ühtseks majanduslikuks tervikuks ning ühendada nende liiklemisvahendid (transport) ja rahandus.

Teiseks, nõukogude vabariigid taotlesid ühinemist seoses nende välisolukorraga. Kodusõja võidukas lõpp ei kõrvaldanud imperialistide sõjalise kallaletungi ohtu nõukogude vabariikidele. Kapitalistliku ümbruse olukorras ei võinud ükski nõukogude vabariik olla kindel sõjalise purustamise eest maailma imperialismi poolt.

Tsarismi ja kapitalismi ning valgekaartliku kontrrevolutsiooni ja interventide vastu peetud ühise võitluse kogemused rääkisid veenvalt sellest, et ükski nõukogude vabariik ei suuda üksinda saavutada vaba elu ega end edukalt kaitsta väliste sõjaliste kallaletungide vastu. Nõukogude vabariikidel oli vaja ühendada oma sõjalised vahendid ja jõud ühtse, ühise võimsa kaitse organiseerimiseks kapitalistliku ümbruskonna vastu.

Nõukogude vabariikidel oli vaja välja astuda ühises rindes

nii majanduslike kui ka diplomaatiliste suhete alal kapitalistlike riikidega.

Kolmandaks, nõukogude vabariike tõukas ühinema juba nõukogude võimu enda loomus. Seltsimees Stalin ütles, et nõukogude maailmas, „... kus võim ei ole rajatud eraomandusele, vaid kollektiivsele omandusele, kus võim ei ole rajatud inimese eksploatatavusele inimese poolt, vaid võitlusele selle eksploatatsiooni vastu, siin... viib võimu loomus ise sinnapoole, et tööraha hulgad taotleksid loomulikult ühinemist üheks sotsialistlikuks perekonnaks“.¹

Nõukogude vabariikide ühinemine ühtseks riigiks — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liiduks — toimus 30. detsembril 1922. aastal I üleliidulisel nõukogude kongressil. Esinedes sellel kongressil kõnega „NSV Liidu moodustamisest“ ütles seltsimees Stalin, et see päev on murranguline nõukogude võimu ajaloos. See oli alguseks uuele perioodile, kus nõukogude vabariigid ühinesid ühtseks liitriigiks. Seltsimees Stalin nimetas seda päeva uue Venemaa võidu päevaks, kes purustas rahvusliku rõhumise ahelad, organiseeris võidu kapitali üle, lõi proletariaadi diktaatori.

Esimene üleliiduline nõukogude kongress kinnitas deklaratsiooni ja liidulepingu NSV Liidu moodustamise kohta ja valis NSV Liidu Kesktäidesaatva Komitee. Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu koosseisu läksid siis Vene NFSV, Taga-Kaukaasia NFSV (Taga-Kaukaasia Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik) ning Ukraina ja Valge-Vene nõukogude sotsialistlikud vabariigid. Edaspidi laienes Nõukogude Liidu koosseis sedamööda, kuidas loodi uusi nõukogude sotsialistlikke vabariike.

Missugusel alusel ühinesid nõukogude vabariigid NSV Liiduks. Meie maa rahvad ühinesid ühtseks nõukogude liitriigiks vabatahtlikkuse, üheõigusluse ja sõpruse alusel.

Kapitalistlikud paljurahvuselised riigid loodi tavaliselt rahvaste vallutamise, alistamise ja vägivaldse ühendamise teel.

Briti impeerium on rajatud asumaade paljude miljonite inimeste verele ja luudele. Inglismaa vallutas ja heitis enda alla India — rahvaarvult teise maa maailmas. Inglismaa haaras enda võimusse Austraalia, hävitades peaaegu täielikult tema põlis-

¹ J. V. Stalin, Teosed, 5. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 145.

rahva. Prantsusmaa käest kiskus Inglismaa Prantsuse asumaa Kanada. Relvastatud jõududega, halastamatult hävitades kohalike elanikke, vallutas Inglismaa Lõuna-Aafrika ja rea teisi maid.

Ameerika Ühendriigid pidasid rohkem kui sada sõda rohkearvuliste, kuid relvitute indiaani hõimude vastu. Maa põliselanikud hävitati peaaegu täielikult. Ameerika Ühendriigid vallutasid või „ostsid“ Prantsusmaa, Hispaania, Mehhiko ja teiste riikide käest hiiglasuured maa-alad koos elanikkonnaga. Sel teel suurendasid nad oma territooriumi kümnekordseks.

Seega loodi paljurahvuselised imperialistlikud riigid vägivalda ja röövimise abil.

Hoopis teisiti tekkis Nõukogude Liit. Ta kujunes nõukogude sotsialistlike vabariikide vabatahtliku ühinemise teel üheks liitriigiks. Sellekohane otsus võeti ühel häälel vastu nõukogude rahvaste vabalt valitud esindajate poolt.

Ühinemise vabatahtlikkus on üks tähtsamaid aluseid, millele rajati Nõukogude Liit, millel ta tugevnes ja kasvas võimsaks jõuks. Seltsimees Stalin ütleb: „...mitte mingi rahvaste liit, mitte mingi rahvaste ühinemine ühtseks riigiks ei saa olla püsiv, kui selle aluseks ei ole täielik vabatahtlikkus, kui rahvad ise ei taha ühineda“.¹

Just sel alusel kasvas ja laienes Nõukogude Liit.

1924. aastal moodustati Usbeki ja Turkmeeni nõukogude sotsialistlikud vabariigid, mis vabatahtlikult astusid Nõukogude Liidu koosseisu. 1929. aastal kujundati autonoomsest vabariigist liiduvabariigiks Tadžiki vabariik, 1936. aastal — Kirgiisi ja Kasahhi vabariigid, mis samuti läksid NSV Liidu koosseisu.

Tähendusrikkad olid Nõukogude Liidu ajaloos aastad 1939 ja 1940. 1939. aastal teostus ukraina ja valgevene rahva põline unistus. Ukraina ja Valge-Vene NSV-ga ühinesid kõik ukraina ja valgevene maad. Toimus ka moldaavia rahva taasühinemine. 1940. aastal kukutasid Läti, Leedu ja Eesti rahvad rahvavastase, kodanliku võimu, heitsid endilt raske rõhumise ahelad ja ühinesid nõukogude rahvaste perega. Tekkis viis uut nõukogude liiduvabariiki, mis muutusid ühtse Nõukogude Liidu üheõiguslikeks liikmeiks: Läti, Leedu, Eesti, Moldaavia ja Karjala-Soome NSV.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 5. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 234.

Praegu kuulub Nõukogude Liidu koosseisu kuusteistkümmend nõukogude liiduvabariiki:

Vene Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik,

Ukraina Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Valge-Vene Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Usbeki Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Kasahhi Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Gruusia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Aserbaidžani Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Leedu Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Moldaavia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Läti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Kirgiisi Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Tadžiki Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Armeenia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Turkmeeni Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik,

Karjala-Soome Nõukogude Sotsialistlik Vabariik.

Vabatahtlikult Liiduks ühinenud nõukogude sotsialistlikud vabariigid on üheõiguslikud. Nõukogude Liidus ei ole valitsevat, eesõigustatud rahvast ega ole alistatud, rõhutatud rahvaid, nagu see oli Vene keisririigis ja nagu see on praegu kodanlikes paljurahvuselistes riikides. Igal liiduvabariigil, olenemata sellest, kui palju seal on elanikke ja kui suur on tema territoorium, on kõigi teiste liiduvabariikidega võrdsed õigused.

Võtkem näitena Vene NFSV. See on rahvaarvult ja territooriumi suuruselt kõige suurem vabariik. Kuid Vene Nõukogude Föderatiivsel Sotsialistlikul Vabariigil on täpselt samasugused õigused nagu kõigil teistel liiduvabariikidel. Vene NFSV-l on NSV Liidu Rahvaste Nõukogus niisama palju esindajaid nagu igal teisel nõukogude liiduvabariigil.

Ühinenud vabariikide üheõiguslus on ülitähtis alus, millele on rajatud Nõukogude Liit, millel ta tugevnes ja kasvas võimsaks riigiks.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit on paljurahvuseline liitriik, mis on moodustatud üheõiguslike vabariikide vabatahtliku ühinemise alusel. NSV Liit ei ole lihtsalt liitriik. NSV Liit on nõukogude rahvaste vennalik pere, kes elavad sõpruses ja tihedas koostöös. Rahvaste vendlus ja sõprus on saanud meie igapäevase elu sisuks.

Nõukogude liiduvabariik. Iga liiduvabariik on tööliste ja talupoegade nõukogude sotsialistlik riik, mis oma vabal tahtel kuulub Nõukogude Liidu koosseisu võrdsetel õigustel teiste liiduvabariikidega. Kõik liiduvabariigi kõrgemad ja kohalikud riiklikud organid ja asutused töötavad vabariigi moodustanud rahva keeles.

Nõukogude Liitu kuuludes jääb liiduvabariik suveräänseks, see on iseseisvaks riigiks. See tähendab, et liiduvabariik teostab oma territooriumil riigivõimu iseseisvalt kõigis küsimustes, välja arvatud ainult need, mis on liiduvabariikide eneste poolt vabatahtlikult üle antud üleliiduliste riiklike organite kompetentsi.

Milles avalduvad liiduvabariigi suveräänsed õigused?

Liiduvabariigil on oma konstitutsioon, mille kinnitab ja mida muudab vabariigi enda kõrgeim riigivõim. Selles konstitutsioonis kajastuvad vastava maa rahvuslikud, majanduslikud ja kultuurilis-olustikulised iseärasused. Iga liiduvabariigi konstitutsioon koostatakse vastavuses NSV Liidu Konstitutsiooniga.

Liiduvabariigil on oma riigivõimu- ja riigivalitsemisorganid, kes täidavad vabariigi territooriumil seadusandlikke, täidesaatvaid ja korraldavaid funktsioone.

Liiduvabariigil on oma seadused, mis antakse välja vabariigi enda kõrgeima riigivõimu poolt.

Liiduvabariigile jääb õigus Liidust vabalt välja astuda. See kinnitab äärmise selgusega, et vabariikide ühinemine Liitu on tõepoolest täiesti vabatahtlik.

NSV Liitu astudes säilitab liiduvabariik õiguse oma territooriumile. Liiduvabariigi territooriumi ei või muuta ilma tema nõusolekuta. Liiduvabariikide piiride muutmise kinnitab NSV Liidu kõrgeim riigivõimu-organ.

Liiduvabariigil on õigus välisriikidega otsesesse suhtlemisse astuda, nendega kokkuleppeid sõlmida ja diplomaatlikke esindajaid vahetada. Ukraina ja Valge-Vene nõukogude sotsialistlikud vabariigid on Ühinenud Rahvaste organisatsiooni liikmed. Ule kogu maailma kostab nende vabariikide hääl rahu ja demokraatia kaitseks, imperialistide ja uue sõja õhutamata vastu.

NSV Liidu Konstitutsioon kohustab Nõukogude Liitu kaitsma liiduvabariikide suveräänseid õigusi. Seda oma kohustust täidab Nõukogude Liit vankumatult. Kui meie kodumaale tungis kallale fašistlik Saksamaa, organiseeris üleliiduline nõukogude võim

vaenlasele võimsa vastulöögi ning kogu Nõukogude Liit astus võitlusse jultunud röövvalitajate vastu.

Liiduvabariikidele on kindlustatud laialdane ja üheõiguslik osavõtt kõrgemate võimuorganite tegevusest. Iga liiduvabariik valib võrdsetel alustel (vastavalt elanike arvule) oma saadikud Liidunõukogusse ja saadab oma saadikud (sõltumatult elanike arvust) Rahvuste Nõukogusse.

Autonoomne nõukogude vabariik. Mõnedes liiduvabariikides elab kõrvuti selle rahvaga, kes andis vabariigile nime, teisi rahvaid. Nad moodustavad neis vabariikides elanikkonna vähemiku, kes erineb oma rahvuslikelt iseärasustelt. Oma vabal tahtel moodustavad need rahvad autonoomsed nõukogude vabariigid.

Autonoomne vabariik on tööliste ja talupoegade nõukogude sotsialistlik riik, mis kuulub ühe või teise liiduvabariigi koosseisu (ja selle kaudu Nõukogude Liitu).

Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi koosseisu kuuluvad: Tatari, Baškiiri, Dagestani, Burjaadi-Mongoli, Kabardiini, Komi, Mari, Mordva, Põhja-Osseedi, Udmurdi, Tšuvaši ja Jakuudi autonoomsed nõukogude sotsialistlikud vabariigid.

Gruusia Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi koosseisu kuuluvad Abhaasi ja Adžaari autonoomsed nõukogude sotsialistlikud vabariigid.

Aserbaidžani Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi koosseisu kuulub Nahhitševani Autonoomne Nõukogude Sotsialistlik Vabariik.

Usbeki Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi koosseisu kuulub Kara-Kalpaki Autonoomne Nõukogude Sotsialistlik Vabariik.

Millised riiklikud õigused on autonoomsel vabariigil?

Autonoomne vabariik teostab oma territooriumi piirides riigivõimu autonoomsetel alustel. See tähendab, et vabariigi moodustanud rahvas kasutab oma territooriumil oma siseelu küsimustes riikliku omavalitsuse õigusi. Kõik autonoomse vabariigi kõrgemad ja kohalikud riiklikud organid ning ametiasutused töötavad vastava rahva emakeeles.

Igal autonoomsel vabariigil on oma konstitutsioon, mis on koostatud tema rahvuslike iseärasusi arvestades ning vastavuses nii NSV Liidu Konstitutsiooniga kui ka vastava liiduvabariigi konstitutsiooniga. Autonoomne vabariik annab välja oma seadusi, mille täitmine on kohustuslik tema territooriumil. Üleliidu-

lised seadused ja selle liiduvabariigi seadused, mille koosseisu autonoomne vabariik kuulub, on samuti kohustuslikud täitmiseks autonoomse vabariigi territooriumil. Autonoomse vabariigi piirid määrab kindlaks vastava liiduvabariigi kõrgem riigivõim.

Autonoomsel vabariigil on oma kõrgem seadusandlik organ — ülemnõukogu — ja kõrgem täidesaatev ning korraldav organ — ministrite nõukogu. Autonoomsel vabariigil on kindlustatud üheõiguslik osavõtt NSV Liidu kõrgematest võimuorganitest ja selle liiduvabariigi kõrgematest võimuorganitest, kelle koosseisu ta kuulub. Peale selle saadab iga autonoomne vabariik vahetult oma saadikuid Rahvuste Nõukogusse ja võtab osa liiduvabariigi saadikute valimistest Rahvuste Nõukogusse.

Niisugune autonoomsete nõukogude vabariikide riiklik korraldus soodustab nende rahvaste riikliku, majandusliku ja kultuurilise isetegevuse tõusu.

Autonoomsed oblastid ja rahvusringkonnad. Uheks nõukogude rahvaste rahvuslik-riikliku korralduse vormiks on autonoomne oblast. Ta erineb tavalisest oblastist oma erilise rahvusliku koosseisuga.

Vene Nõukogude Föderatiivsesse Sotsialistlikku Vabariiki kuuluvad: Adõge, Mägi-Altai, Juudi, Tuva, Hakassi ja Tšerkessi autonoomsed oblastid.

Aserbaidžani Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi koosseisu kuulub Mägi-Karabahhi autonoomne oblast; Gruusia Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi koosseisu — Lõuna-Osseedi autonoomne oblast; Tadžiki Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi koosseisu — Mägi-Badahšani autonoomne oblast.

Autonoomsetel oblastitel on tavaliselt administratiivsetest oblastitest erinevad õigused. Nad määravad kindlaks keele, milles peab toimuma asjaajamine riigiaparaadis ja õpetuse andmine koolides, ning saadavad vahetult oma saadikud NSV Liidu Rahvuste Nõukogusse. Autonoomsete oblastite töörahva saadikute nõukogud võtavad vastu „Autonoomse oblasti määrustiku“. See arvestab autonoomse oblasti rahvuslikke erisusi ja kinnitatakse selle liiduvabariigi ülemnõukogu poolt, kuhu oblast kuulub.

NSV Liidu arvuliselt väikeste rahvaste rahvuslik-riikliku korralduse vormiks on rahvusringkonnad. Neid on kümme. Kõik nad kuuluvad Vene NFSV ühe või teise oblasti või krai koosseisu ja asetsevad peamiselt meie maa Kaug-Põhja rajoonides.

Rahvusringkondadel on oma võimuorganid — rahvusringkon-

dade töörahva saadikute nõukogud — ning nad saadavad vahetult oma saadikuid NSV Liidu Rahvuste Nõukogusse. Nende eesmärgiks on emakeele alusel ja kohalikke erisusi arvestades tõmata kaasa väikeste rahvuste töötavaid hulki sotsialistlikule ülesehitustööle ja tõsta nende materiaalsel ning kultuurilisel taset.

Kõik need riikliku korralduse mitmekesised vormid (liiduvabariik, autonoomne vabariik, autonoomne oblast, rahvusringkond) võimaldavad arvestada meie määratu suures paljurahvuselises sotsialistlikus riigis elavate erisuguste rahvaste vaimseid tarbeid ja eluvajadusi. Nad etendavad tähtsat osa nõukogude rahvaste majanduslikul ja kultuurilisel arenemisel.

3. LENINLIK-STALINLIKU RAHVUSPOLIITIKA SUURED SAAVUTUSED

Sotsialistlikud rahvused NSV Liidus. Sotsialism tõi vabaduse kõigile meie maa rahvastele ja kindlustas neile vaba rahvusliku arenemise. Meie maa rahvad elavad ja arenevad uue sotsialistliku ühiskonnakorra võidu tingimustes. Sellega on seletatav nende määratu suur edu kõigil elualadel. Nõukogude Liidus ehitavad kõik rahvad ühtse sõbraliku perena oma vaba, õnnelikku elu.

Tsaariametnikud, mõisnikud ja kapitalistid ei tunnustanud paljusid rahvusi, kes elasid Venemaal, rahvusteks, alandasid nende kultuuri, kiusasid taga nende keelt jne. Rida tsarismi orjuses elanud Venemaa rahvusi suri välja.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon muutis põhjalikult meie maa rahvuste olukorda.

Rahvusliku orjuse kaotamise tulemuseks meie maal oli varem orjastatud, sealhulgas ka kõige mahajäänudate rahvuste rahvuslik uuestisünd. Seltsimees Stalin ütles: „Tänini on lugu olnud nii, et sotsialistlik revolutsioon ei vähendanud, vaid suurendas keelte arvu, sest inimkonna kõige sügavamaid kihte üles raputas ja neid poliitilisele näitelavale tuues äratas ta uuele elule terve rea uusi rahvusi, keda varem ei tuntud või tunti vähe. Kes võis arvata, et vanal tsaari-Venemaal on olemas mitte vähem kui 50 rahvust ja rahvusrühma? Kuid Oktoobrirevolutsioon, purustanud vanad ahelad ja toonud esile rea unustatud rahvaid

ja rahvusrühmi, andis neile uue elu ja uue arenemisvõimaluse.“¹

Kapitalismi likvideerimise ja uue, nõukogude korra kinnitamise tulemusel kujunesid endised, kodanlikud rahvused ümber uuteks, sotsialistlikeks rahvusteks. Oma töös „Rahvusküsimus ja leninism“, mis esmakordselt avaldati 1949. aastal, märgib seltsimees Stalin, et vanade, kodanlike rahvuste baasil, pärast kodanluse ja tema natsionalistlike parteide likvideerimist, pärast nõukogude korra kindlustumist tekkisid ja arenesid uued, sotsialistlikud rahvused. Sotsialistlikud rahvused erinevad põhjalikult kodanlikest rahvustest nii oma klassiliselt koosseisult ja hingelaadilt kui ka oma huvidelt ja taotlustelt.

Mille poolest erinevad sotsialistlikud rahvused kodanlikest rahvustest?

Kapitalistlike rahvuste peamisteks juhtivateks jõududeks on kodanlus ja tema natsionalistlikud parteid. „Klassirahu“ rahvuste hulgas, et kindlustada kodanluse võimu; oma rahvuste territooriumi laiendamine võõraste rahvuste territooriumi vallutamise teel; võõraste rahvuste umbusaldamine ja vihkamine; rahvusvähemuste allasurumine; imperialismi ühine rinne — niisugune on kodanlike rahvuste pale.

Peamisteks jõududeks, kes liidavad uusi, sotsialistlikke rahvusi ja juhivad neid, on töölisklass ja tema internatsionalistlik partei. Tööliste ja talupoegade liit sotsialismi lõplikuks võiduks; rahvusliku rõhumise ja natsionalismi jäänuste hävitamine rahvuste üheõigusluse ja vaba arenemise, rahvastevahelise sõpruse kindlustamise ja internatsionalismi tugevdamise nimel; kõigi rõhutud rahvuste ühine rinne võitluses vallutussõdade ja imperialismi vastu — niisugune on sotsialistlike rahvuste pale.

Sotsialistlikud rahvused on palju tihedamini ühte liitunud ja eluvõimelisemad kui ükskõik missugune kodanlik rahvus. See seletub sellega, et sotsialismi ajal on likvideeritud eksploateerijad, et siin ei ole üksteisele vaenulikke klasse. Seltsimees Stalin märgib: „Vanade, kodanlike rahvuste varemeil tekivad ja arenevad uued, sotsialistlikud rahvused, kes on palju tihedamini ühte liitunud kui ükskõik missugune kodanlik rahvus, sest nad on vabad lepitamatuist klassivastuoludest, mis laostab kodan-

¹ J. V. Stalin, Teosed, 7. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 133—134.

likke rahvusi, ja nad on palju üldrahvalikumad kui ükskõik mis-sugune kodanlik rahvus."¹

Sotsialismi võit NSV Liidus muutis põhjalikult mitte ainult rahvuste ilmet, vaid ka nendevahelisi vastastikuseid suhteid. Suhteid kodanlike rahvuste vahel iseloomustab vastastikune umbusaldus ja vihavaen. Suhteid sotsialistlike rahvuste vahel iseloomustab sõprus ja koostöö. Eksploataatorlike klasside puudumine, kes on rahvustevaheliste tülide peamisteks organiseerijateks, töölisklassi võimul olles, kes on igasuguse orjastamise vaenlane ja internatsionalismi ideede levitaja, rahvaste vastastikune abi kõigil elualadel — kõige selle tulemuseks on, et vastastikune umbusaldus rahvaste vahel kadus ja kujunes vastastikune sõprus, arenes rahvaste vennalik koostöö.

Kõik nõukogude rahvad tugevdavad väsimatult oma ühtset paljurahvuselist sotsialistlikku riiki — NSV Liitu. Kodanlikud paljurahvuselised riigid paratamatult lagunevad, sest nad on rajatud vägivallale ja rõhumisele. Nõukogude paljurahvuseline riik kasvab ja tugevneb, sest ta on tekkinud sotsialismi baasil ning on üles ehitatud vabatahtlikkuse ja üheõigisuse alusel.

Kodanlikku paljurahvuselist riiki lõhuvad rahvuslikud tülid ja rahvustevaheline vaen. Nõukogude paljurahvuseline riik on rajatud temasse astunud nõukogude vabariikide majanduslikule, poliitilisele ja sõjalisele vastastikusele abistamisele. See annab Nõukogude paljurahvuselisele riigile seninägemata jõu ja kindluse.

Seltsimees Stalin ütles 1936. aastal: „...meil on nüüd täiesti väljakujunenud ja kõik katsumused vastu pidanud paljurahvuseline sotsialistlik riik, mille kindluse üle iga rahvusriik ükskõik kus maailmajaos võiks kadedust tunda“.²

Meie paljurahvuselise sotsialistliku riigi jõu ja võimsuse kohta öeldakse Nõukogude Liidu hümnis:

On vabade riikide murdmatu Liidu
loond jäädavaks ajaks suur Venemaa hõim.
Sest elagu rahvastest võidule viidud
Nõukogude Liit, tema ühtsus ja võim!

Nõukogude rahvaste saavutused majanduse arendamisel. Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika alusel on nõukogude rahvad edu-

¹ J. V. Stalin, Teosed, 11. kd., lk. 340—341 (v. k.).

² J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 454.

kalt jagu saanud oma kunagisest poliitilisest, majanduslikust ja kultuurilisest mahajäämusest. Nõukogude sotsialistliku korra tingimustes on tsaari-Venemaa endised ääremaad tundmatuseni muutunud. Vene töölisklassi vennaliku abiga on kõigi nõukogude vabariikide rahvad saavutanud määratu suurt edu oma tööstuse arendamisel.

Stalinlikud viisaastakud etendasid otsustavat osa nõukogude vabariikide majanduslikul arenemisel. Nõukogude Liidus tervikuna kulges industrialiseerimine kiires tempos. Üksikute nõukogude vabariikide tööstus kasvas veelgi kiiremini. 1940. aastal ületas NSV Liidus suurtööstus 1913. aasta taseme 12-kordselt. Kasahstanis ja Armeenias kasvas tööstus sama aja jooksul 22 korda, Gruusias — 26 korda, Kirgiisias — 160 korda ja Tadžikistanis — 242 korda. Isamaasõja perioodil kõigi nende vabariikide tööstus laienes veelgi rohkem.

Stalinlike viisaastakute jooksul on hiiglaslikult kasvanud Ukraina tööstus. Siin ehitati Euroopa kõige võimsam Dnepri hüdroelektrijaam, ehitati uued suured metallurgia- ja masinatehased, uued kivisöe- ja maagikaevandused. Valge-Venes ehitati stalinlike viisaastakute kestel 1700 uut kaitist. Aserbaidžanis on kasvanud mitmekordseks naftatoodang. Rööbiti uute naftatööstuste ja naftautmistehastega kerkis siin teisigi suuri tööstuskäitisi.

Esmaklassiline ja uusima tehnikaga varustatud tööstus on tekkinud piirkondades, kus veel hiljuti ei tuntud üldse moodsat tööstust.

Võimas moodne tööstus on üles ehitatud Kasahstanis. Siin on ehitatud suured värvilise metallurgia kaitised, on rajatud NSV Liidu uus kivisöekeskus — Karaganda bassein, on püstitatud masina- ja keemiatehaseid, elektrijaamu, tekstiilivabrikuid, lihakombinaate ja teisi kaitisi. Seal, kus 1930. aastal asus ainult üks rändaja kasahhi perekond, asetseb nüüd suur Balhaši linn, mis on kasvanud uue hiiglasliku vasesulatustehase — kogu Euroopas kõige suurema värvilise metallurgia tehase — ümber. Isamaasõja ajal ehitati Kasahstanis esimene musta metallurgia tehas, elektrijaamade võimsus aga on kasvanud peaaegu 90 korda.

Tsarism ja vene kodanlus takistasid vabrikute ja tehaste ehitamist rahvuslikel ääremaadel. Usbekistanis oli enne revolutsiooni ainult poolkäsitöenduslik väiketööstus. Puuvill veeti siit välja tuhandete verstade kaugusele Kesk-Venemaale, et seda hiljem tagasi vedada kootud riide näol. Nüüd on Usbekistanis oma suu-

red tekstiilivabrikud. Vabariigis on nõukogude võimu ajal rajatud metallurgia-, masinaehituse-, keemia- ja toiduainetetööstus.

Palju tehaseid, vabrikuid, kaevandusi ja elektrijaamu on ehitatud ka teistes liiduvabariikides. Nii näiteks Kirgiisias, mis oli üks mahajäänum tsaari-Venemaa ääremaa, kasvas tööstuse erikaal vabariigi rahvamajanduses 1945. aastal 70 protsendini. Samal 1945. aastal andis ainuüksi Frunze lihakombinaat 20 korda rohkem saadusi kui kogu Kirgiisia tööstus 1913. aastal.

Üheaegselt tööstuse arenemisega on kõigis nõukogude vabariikides üles kasvanud kvalifitseeritud tööliste, inseneride ja tehnikute rahvuslik kaader.

Nõukogude vabariikides on loodud eesrindlik sotsialistlik põllumajandus. Rohkearvuliste niisutuskanalite ehitamine üldrahvaliku ehitustöö abil võimaldas kasutamisele võtta uusi maid ja tõsta mulla viljakust. Seal, kus veel hiljuti talupoeg askeldas kõplaga väikesel maalapil, on tekkinud suured kolhoosid, mis on varustatud moodsa tehnikaga. Rändrahvad on muutunud paikseiks ning on hakanud tegelema kultuurse põlluharimisega.

Liiduvabariikides on laialdaselt arenenud kõige mitmekesisemate põllumajanduslike tehniliste kultuuride kasvatamine. Kesk-Aasia vabariikides ja Aserbaidžanis on arenenud puuvillakasvatuse, mis võimaldas meie maal täielikult end varustada puuvillaga ja vabaneda vajadusest seda välismaalt sisse vedada. Gruusias on laiendatud tee ja väärtuslike puuviljakultuuride kasvatamist.

NSV Liidu rahvaste kultuuri tõus. Seltsimees Stalin märkis 1929. aastal, et partei ja nõukogude võimu üheks tähtsamaks ülesandeks on taotleda NSV Liidu rahvaste kultuuri tõusu, rahvuskultuuri arendamist ja õitsengut. Ta ütles, et meie maal tuleb avada rikkalik koolide võrk emakeeles, välja arendada ajakirjandus, teater, kino ja teised kultuuriasutused emakeeles. „Mikspärast — küsitakse — emakeeles? Just sellepärast, et miljonilised rahvahulgad võivad kultuurilisel, poliitilisel ja majanduslikul alal jõudsasti edeneda ainult emakeeles, rahvuskeeles.“¹

Viies ellu Lenini ja Stalini juhendeid on partei ja Nõukogude valitsus lühikese ajaga saavutanud suurt edu NSV Liidu rahvaste kultuuri arendamisel. Keskmiselt on õpilaste arv meie maal kasvanud 1914. aastaga võrreldes rohkem kui neli korda, Kirgiisias aga — 44 korda, Usbekistanis — 68 korda, Tadžikistanis 660 korda.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 11. kd., lk 355 (v. k.).

Neil ja teistel tsaari-impeeriumi rahvuslikel ääremaadel leidus harva isegi algkoole. Neil ääremaadel polnud ei tehnikume ega kõrgemaid õppeasutusi. Nüüd on tehnikumid ja kõrgemad koolid kõigis liidu- ja autonoomsetes vabariikides. Usbeki Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis on üle 60 tehnikumi, 36 kõrgemat õppeasutust, Teaduste Akadeemia ja rida teadusliku uurimise instituute. Kirgiisias oli enne revolutsiooni igast 10 mägielanikust 98 kirjaoskamatut. Gümnaasiumi lõpetanud kirgiise võis sõrmedel üles lugeda. Polnud ainustki kõrgema haridusega kirgiisi. Nüüd on Kirgiisias oma insenerid, agronoomid, zootehnikud, arstid, oma teadlased. Vabariigis on loodud üle 20 teadusliku uurimise asutuse. Noorsugu õpib mitte üksnes keskkoolides, vaid ka kõrgemates õppeasutustes oma emakeeles.

Kasahstanis oli enne revolutsiooni kõigest 2 protsenti kirjaoskajaid, nüüd aga on 98 protsenti. Kõrval, koloniaalses Indias, on ainult 10 protsenti kirjaoskajaid. Kolmekümne aasta jooksul on Kasahstanis kirjaoskus kasvanud 96 protsendi võrra, Indias aga sama aja jooksul 1 protsendi võrra.

Nõukogude võimu aastail loodi kiri Venemaa 40 rahvusele, kellel seda enne revolutsiooni üldse ei olnud.

Laiiäulatuslikult on arenenud raamatute ja ajalehtede väljaandmine rahvuslikes keeltes. Enne revolutsiooni trükiti Venemaal ajalehti 24 keeles. Nüüd antakse ajalehti välja 80-s NSV Liidu rahvaste keeles, raamatuid aga — 119 keeles. Turkmeenias ei olnud enne revolutsiooni ainustki turkmeeni keeles ilmuvat ajalehte. 1947. aastal oli siin juba 48 turkmeenikeelset ajalehte.

Põhjalikult on paranenud tervishoid. Tsaari-Venemaa paljudes ääremaades polnud ainustki arsti ega ainustki haigemaja. Nüüd on kõigis meie vabariikides suur haiglata, ambulatooriumide, polikliinikute ja sünnitusmajade võrk. Rahva tervishoiuks kulutatakse Usbekistanis nüüd 250 korda rohkem summasid kui kulutati tsaari-ajal.

Samal ajal aga imperialistid jultunult röövivad ja ekspluateerivad asumaade ja sõltuvate riikide rahvaid ning hoiavad neid kohutavas vaesuses ja harimatuses. Hiiglasuure India elanikkond on ilma jäetud igasugusest meditsiinilisest abist. 100 miljonit hindut põeb malaariat. Iga aasta sureb Indias nälga miljooneid inimesi.

Kõigis nõukogude vabariikides on laialdaselt arenenud teaduslik uurimistöö. Ukraina, Valge-Vene, Usbeki, Kasahhi, Gruusia,

Aserbaidžani, Leedu, Läti, Armeenia ja Eesti nõukogude sotsialistlikes vabariikides on asutatud teaduste akadeemiad. Kirgiisi, Tadžiki ja Turkmeeni nõukogude vabariikides töötavad NSV Liidu Teaduste Akadeemia filiaalid (osakonnad).

Nõukogude võimu aastail on õitsele puhkenud NSV Liidu rahvaste kirjandus ja kunst. Kõik NSV Liidu rahvad võivad õigusega uhked olla suurte edusammude üle rahvusliku ilukirjanduse, muusika, maali- ja teatrikunsti arenemises.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidus täiendavad rahvuslikud kultuurid end vastastikku ja rikastavad üksteist. Kümned NSV Liidu rahvad loevad oma emakeeles marksismi-leninismi klassikute surematuid teoseid, ilukirjanduse klassikute suuri teoseid, nõukogude kirjanike parimat loomingut.

Vene klassikute Puškini, Leo Tolstoi, Gorki jt. teoseid on tõlgitud peaaegu kõigisse NSV Liidu rahvaste keeltesse. Gruusia poeedi Šota Rustaveli poeem „Kangelane tiigrinahas“ on ilmunud 14 keeles. Armeenia eepos „Sassuni David“ on ilmunud 7 keeles. Kasahhi poeedi Džambuli luuletused on tõlgitud 21 keelde, ukraina rahvapoeedi Taras Ševtšenko luuletused aga 33 keelde.

Rahvusliku kultuuri arenemine ei eralda NSV Liidu rahvaid, vaid lähendab neid üksteisele. Nõukogude kultuur on vormilt rahvuslik ja sisult sotsialistlik kultuur. Seltsimees Stalin kirjutas: „... proletaarne kultuur, sotsialistlik oma sisult, omandab erisuguseid vorme ja väljendusviise eri rahvaste juures, kes on lülitunud sotsialistlikku ülesehitustöösse, olenevalt keele, eluviisi jne. erinevusest. Proletaarne oma sisult, rahvuslik vormilt, ühine ühine on see üldinimlik kultuur, mille poole sammub sotsialism“.¹

Rahvaste sõprus on Nõukogude Liidu jõu allikas. Nõukogude korra suureks saavutuseks on rahvaste sõbraliku koostöö loomine.

NSV Liidu rahvaste sõprus tekkis töörahva võitluses ekspluaatorlike klasside vastu, ekspluateerimise ja igasuguse rõhumise hävitamise alusel, nõukogude võimu poolt leninlik-stalinliku rahvuspoliitika teostamise ning nende ajalooliste edusammude alusel, mida nõukogude vabariigid on teinud oma majanduslikus arenemises ja rahvusliku kultuuri õitselepuhkemisel.

Bolševike partei ja tema juhid Lenin ja Stalin kasvasid kõigist

¹ J. V. Stalin, Teosed, 7. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 133.

rahvustest töötajaid vastastikuse austamise ja abistamise vaimus. Bolševike partei pidas leppimatut võitlust suurvene šovinismi vastu, mis väljendub põlglikus suhtumises mittevene rahvastesse ja nende kultuurisse ning püüdlustes likvideerida rahvuslikud nõukogude vabariigid. Partei pidaş samuti otsustavat võitlust kallaku vastu kohaliku natsionalismi poole, mis väljendus püüdluses eralduda ja sulgeda end oma rahvuslikku kesta, eraldada end vaheseinaga üldisest sotsialistlikust ülesehitustööst.

Nii üks kui teine kallak kajastasid kodanlike olluste huve ja seisukohti ning kujutasid endast tõsist hädaohtu, sest nad ähvardasid lõhkuda meie maa rahvaste sõprust. Purustamata suurvene šoviniste ja kohalikke natsionaliste olnuks võimatu rajada rahvaste sõbralikku koostööd ja vastastikust abistamist ning kõvendada meie paljurahvuselist riiki.

Purustanud iga liiki natsionalistid, liitis bolševike partei kõik meie maa rahvad ühtseks vennalikuks pereks ning kasvatas neid üldrahvalikest, üldriiklikest huvidest arusaamise vaimus. Kõigist rahvustest töötajad hoolitsevad mitte üksnes oma rahvusliku vabariigi huvide eest, vaid ka kõigi rahvaste ja kogu meie paljurahvuselise sotsialistliku riigi eluliste huvide eest. Nad kõik on haaratud sütitavast nõukogude patriotismist.

Nõukogude patriotismi aluseks on kõigi nõukogude rahvaste sügav andumus ja ustavus sotsialistliku kodumaa vastu, kõigi meie maa töötajate vennalik vastastikune sõprus. See on sotsialistlike rahvaste patriotism, kes on vabad ekspluateerimisest ja leppimatuist klassivastuoludest ning kes on tihedamini ühte liitunud ja palju üldrahvalikumad kui ükskõik missugune kodanlik rahvas.

Seltsimees Stalin ütles juba 1935. aastal, et „...endine umbusaldus NSV Liidu rahvaste vahel on juba ammu kaotatud, et umbusaldus on asendunud täieliku vastastikuse usaldusega, et sõprus NSV Liidu rahvaste vahel kasvab ja kõveneb. See on, seltsimehed, kõige väärtuslikum sellest, mis on meile andnud bolševistlik rahvuspoliitika.

NSV Liidu rahvaste vaheline sõprus on aga suur ja tõsine saavutus. Sest kuni on olemas see sõprus, on meie maa rahvad vabad ja võitmatud. Keegi ei kohuta meid, ei sise- ega välisvaenlased, kuni see sõprus elab ja püsib“.¹

¹ Lenin ja Stalin, Valimik teoseid UK(b)P ajaloo õppimiseks, III kd, lk. 660 (v. k.).

Neid seltsimees Stalini sõnu on elu täiel määral kinnitanud. Nõukogude rahvaste suur sõprus näitas kogu oma jõudu nii rahuliku ülesehitustöö ajajärgul kui ka Isamaasõja ajal.

Raskeil sõja-aastail veendusid kõigist rahvustest nõukogude inimesed veel rohkem NSV Liidu rahvaste sõpruse ja vendluse suures tähtsuses. Kas nõukogude rahvad oleksid suutnud üksikult jagu saada fašistlikust Saksamaast? Kas oleksid Ukraina, Valge-Vene, Moldaavia, Leedu, Läti, Eesti ja Karjala-Soome vabariigid suutnud ise, omaenda jõududega heita endalt hitlerlaste ikke? Ainult tänu sellele, et kõik meie maa rahvad olid ühinenud Nõukogude Liitu, saavutasid nad täieliku võidu vaenlase üle.

Nõukogude rahvaste sõprus pidas auga vastu katsumustele sõjatules. Nõukogude Liit, kes kaitses vabaduse, rahvaste üheõigsuse ja sõpruse ideed, tuli võitjana välja raskest sõjast. Saksa fašistlik riik aga, kes püüdis maksma panna ühe rahva ülevõimu ja alla heita kõik teised rahvad, purustati täielikult. Seltsimees Stalin ütles, et sõda saksa fašistlike röövvalutajate vastu näitas eriti kujukalt mitte ainult nõukogude riikliku korra eluvõimet, vaid ka seda, et ta on „paljurahvuselise riigi eeskujuks, et nõukogude riiklik kord on säärane riikliku organiseerimise süsteem, kus rahvusküsimus ja rahvuste koostöö probleem on lahendatud paremini kui mistahes teises paljurahvuselises riigis“.¹

Sõjajärgsel ajajärgul ilmneb uue jõuga vennalike nõukogude rahvaste vastastikusele sõprusele rajatud Nõukogude Liidu võimsus. Kõik NSV Liidu rahvad osutasid saksa sissetungi all kannatada saanud nõukogude vabariikidele määratu suurt abi nende rahvamajanduse taastamisel. Kommunistliku partei juhtimisel taastavad ja arendavad nõukogude rahvad ühtses vennalikus peres edukalt tööstust, põllumajandust ja transporti, arendavad edasi sotsialistlikku kultuuri, tugevdavad meie suure sotsialistliku kodumaa võimsust.

NSV Liidu sotsialistlikud rahvad ehitavad kommunismi igakülgse koostöö ja vastastikuse abistamise alusel, rahvaste ja rahvusliku kultuuri edasise lähendamise ning kõigi nõukogude rahvaste majanduse ja kultuuri uue tõusu alusel. Võimas paljurahvuseline sotsialistlik riik on tähtsaimaks vahendiks, mille abil

¹ J. Stalin, Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiselsetel koosolekutel peetud kõned. Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn, 1950, lk. 13.

Lenini-Stalini partei organiseerib hiiglaslikku kommunistlikku ülesehitustööd.

Kaks leeri eksisteerivad kõrvuti teineteisega. „Kapitalismi leeris,“ märgib seltsimees Stalin, „meil on imperialistlikud sõjad, rahvuslik vaen, rõhumine, koloniaalorjus ja šovinism. Nõukogude leeris, sotsialismi leeris, vastupidi, on meil rahvaste vastastikune usaldus, rahvuslik üheõiguslus, rahulik kooselu ja vennalik koostöö.“¹

Nõukogude Liidus ei ole ega saa olla mingisugust rahvuslikku vaenu ja võitlust. Nõukogude Liidus valitseb rahu ning rahvaste sõprus ja koostöö. Selles on Nõukogude Liidu jõud, vankumatu kindlus ja hiiglasuured paremused kodanlike paljurahvuseliste riikidega võrreldes.

Hitlerlased rääkisid, nagu jaguneks inimkond kahte ossa: ühel poolel — sakslased, kes kuuluvat mingisugusesse „kõrgemasse rassi“, härrasrahvusesse, teisel poolel aga — kõik ülejäänud rahvad, kes kuuluvad „alamasse rassi“, orirahvusesse, kelle üle sakslased peavad valitsema. Seda metsikut rassismi ideoloogiat jutlustavad nüüd ohtralt ameerika ja inglise imperialistid, arvates „kõrgemasse rassi“ ameeriklased ja inglased.

Nõukogude rahvas purustas ja heitis kõrvale selle imperialistide näruse väljamõeldise. Ta tõestas tegelikult, et varem mahaäänud rahvad, kes on vabanenud koloniaalsest rõhumisest ja astunud sotsialismiteele, võivad lühikese ajaga tõusta eesrindlikeks.

Seltsimees Stalin ütles: „Kümneid aastaid püüab kapitalistlik demokraatia lahendada rahvuslikke vastuolusid rahvaste vaba arenemise huvide eksploatatsiooni süsteemiga kokkusobitamise korras. Kuid see ei ole seni õnnestunud ega õnnestugi. Vastupidi, rahvuslike vastuolude kera läheb veel rohkem sassi, ähvardades kapitalismi surmaga. Ainult siin, nõukogude maailmas, sotsialismi leeris, on õnnestunud juurteni välja kiskuda rahvuslikku rõhumist ja korraldada rahvaste vastastikust usaldust ja vennalikku koostööd.“²

Nõukogude Liit on maailmas esimene maa, kus on õiglaselt lahendatud rahvusküsimus. Kõigile NSV Liidu rahvastele vaba

¹ J. V. Stalin, Teosed, 5. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 149.

² Sealsamas.

rahvusliku arenemise kindlustanud nõukogude paljurahvuselise riigi suur eeskuju näitab kogu maailma töörahvale teed imperiaalsismi ikkest vabanemiseks.

LUHIKOKKUVÕTE

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon tegi lõpu tsarismi ja kapitalismi rahvusliku rõhumise poliitikale Venemaal. Kommunistlik partei ja nõukogude võim kuulutasid välja rahvaste enesemääramise õiguse kuni lahkulöömiseni ja iseseisva riigi moodustamiseni, kuulutasid välja meie maa kõigi rahvaste võrdsuse ja tagasid tegelikult selle võrdsuse.

Kommunistlik partei kasvatab meie maa kõigist rahvustest töötajaid vastastikuse lugupidamise ja vastastikuse vennaliku sõpruse vaimus. Vabatahtlikkuse ja üheõigusluse alusel ühinesid nõukogude vabariigid Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liiduks.

Kodanluse natsionalistlik poliitika on rahvaste rõhumise ja orjastamise poliitika. Niisugune oli vene tsarismi ja vene kodanluse metsik hundipoliitika. Niisugune on ka praegu Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja teiste imperialistlike riikide poliitika. Nad rõhuvad halastamatult asumaade rahvaid ja ässitavad üht rahvast teise kallale.

Ekspluaatorlike klasside likvideerimise tulemusel, sotsialismi võidu tulemusel NSV Liidus kujunesid uued, sotsialistlikud rahvused. Tänu nõukogude võimu leninlik-stalinlikule rahvuspoliitikale saavutasid need rahvused määratu suurt edu poliitilises, majanduslikus ja kultuurilises arenemises.

Vene rahvas osutas vennalikele nõukogude rahvastele suurt abi tööstuse ülesehitamisel, suure mehhaniseeritud kolhoosipõlumajanduse rajamisel, kaadri kasvatamisel ja kultuuri tõstmisel.

Sotsialistliku ülesehitustöö käigus tugevnes ja kõvenes nõukogude rahvaste sõprus. Isamaasõja aastail karastus see sõprus veelgi. Kõik Nõukogude Liidu rahvad kaitsesid oma rinnaga oma kodumaad ja oma suuri sotsialistlikke saavutusi.

Sõjajärgsel ajajärgul taastasid nõukogude vennalikud rahvad ühises vennalikus peres edukalt rahvamajanduse ja arendavad seda edasi, edendavad sotsialistlikku kultuuri ning tugevdavad paljurahvuselise Nõukogude riigi majanduslikku võimsust ja kaitsevõimet. Kommunistliku partei juhtimisel sammuvad nõukogude rahvad suures vastastikuses sõpruses kommunismile.

ÜK(b)P on nõukogude ühiskonna juhtiv ja suunav jõud

1. MILLES SEISAB BOLŠEVIKE PARTEI JÕUD

Lenini-Stalini partei on viinud rahva sotsialismile. Nõukogude rahvas on üles ehitanud sotsialistliku ühiskonna ja läheb kommunismile Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei juhtimisel, keda proletariaadi suured juhid Lenin ja Stalin on asutanud, üles kasvatanud ja karastanud.

Lenini-Stalini partei püstitas endale juba oma olemasolu esimestest päevadest alates selge eesmärgi: kukutada kodanlik-feodaalne kord Venemaal ja üles ehitada sotsialism, kus on hävitatud ekspluataatorlikud klassid ja inimese ekspluateerimine inimese poolt. See oli selgesti määrateldud partei esimeses programmis, mis võeti vastu 1903. aastal partei teisel kongressil. Ja bolševike partei, võites kõik raskused ning takistused, läks kõrvalekaldumatult sellele eesmärgile, viies enda järel tööliste ja talupoegade laialdasi hulki.

Bolševikud innustasid töötava rahva võitlusele kodanlik-feodaalse korra vastu, uskudes kindlasti, et võit on lähedal. Esimese Vene revolutsiooni päevil kirjutas J. V. Stalin üleskutses kõigile töölistele: „Kärgatagu kõvemini kõu, puhkegu tugevamini torm! Võidutund on ligi!“¹ Pärast Vene revolutsiooni lüüasaamist ei lasknud bolševikud pead norgu, vaid jätkasid alustatud võitlust uue energiaga. „Meid nimetatakse mitte asjata painedumatuiks,“ kirjutas Lenin 1908. aastal.

Kui Venemaa töölised ja talupojad kukutasid bolševike partei juhtimisel vihatud tsaari-isevalitsuse, arendasid bolševikud

¹ J. V. Stalin, Teosed, 1. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1947, lk. 185.

otsustavat võitlust kapitalismi kukutamise ja proletariaadi dikta-
tuuri kehtimapaneku eest. 1917. aasta juunis teatasid menševikud
esimesel ülevenemaalisel nõukogude kongressil, et ei ole sellist
parteid, kes võiks endale võtta vastutuse riigi saatuse eest. „On
selline partei!“ vastas neile Lenin. See oli bolševike partei, kes
teadis, et Venemaal võib päästa ähvardavast katastroofist ja
täielikust orjastamisest välismaa imperialismi poolt ainult üle-
minek sotsialismile. Bolševike partei juhtimisel teostas Venemaa
töörahas Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni, mis rajas
uue ajastu inimkonna elus — sotsialismi ajastu.

Pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni võtsid bol-
ševikud vastu uue programmi ja muutsid partei nimetuse. Oma
olemasolu algusest peale nimetas meie partei end, nagu teiste
maade töölisparteidki, sotsiaaldemokraatlikuks parteiks. Kuid
Esimese Maailmasõja ajal reetis sotsiaaldemokraatlike parteide
enamik tööliklassi, läks üle kodanluse poole ja häbistas sõna
„sotsiaaldemokraat“. Partei seitsmendal kongressil, 1918. aastal,
otsustasid bolševikud Lenini ettepanekul nimetada oma
parteid kommunistlikuks parteiks — nii, nagu nimetasid Marx ja
Engels töölisparteid. See nimetus väljendab kõige täpsemalt meie
parteie lõppeesmärke — kommunismi ülesehitamist.

Parteie uue programmi võttis vastu 1919. aastal kokkutulnud
parteie kaheksas kongress. Programmis tehti selgeks Suure Sotsia-
listliku Oktoobrirevolutsiooni tähtsus ning määrateldi parteie ja
Nõukogude riigie ülesanded võitluses sotsialistliku ühiskonna
ülesehitamise eest.

Võttes aluseks oma programmi tugevdas kommunistlik parteie
igati tööliste ja talupoegade sotsialistlikku riiki, et selle abil maha
suruda kukutatud ekspluataatorlike klasside vastupanu ja ühis-
konda ümber kujundada uutel sotsialistlikel alustel. Kodusõja
ajal, kui Nõukogude riiki ähvardas surmaoht välismaiste rööv-
vallutajate ning kodanluse ja mõisnike valgekaartluse poolt,
innustas parteie tööliste ja talupoegade hulki sotsialistliku isamaa
kaitsmisele ning saavutas interventide ja valgekaartlaste täieliku
purustamise.

Bolševike parteie juhtimisel on meie maal teostatud hiiglasuured
ümberkujundused. NSV Liidu sotsialistliku industrialiseerimise
ja põllumajanduse kollektiviseerimise leninlik-stalinlike plaanide
elluviimise tulemusena on meie kodumaa muutunud mahajäänud
ja sõltuvast riigist, milliseks oli tsaari-Venemaa, eesrindlikuks

sotsialistlikuks suurriigiks. Meie maal on üles ehitatud sotsialistlik ühiskond ja NSV Liit on astunud sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärku.

Nõukogude Liidu Isamaasõda fašistlike röövvallutajate vastu näitas kogu maailmale nõukogude sotsialistliku korra jõudu ja võimsust. Kommunistliku partei poolt juhitud nõukogude rahvas saavutas suure võidu vaenlase üle. Seltsimees Stalin ütleb: „Nõukogude rahva juhtivaks ja suunavaks jõuks nii rahuliku ülesehitustöö aastail kui ka sõja päevil on olnud Lenini partei, bolševike partei.“¹

Purustanud täielikult hitlerliku Saksamaa ja imperialistliku Jaapani, arendab nõukogude rahvas bolševike partei juhtimisel edukalt oma sotsialistlikku majandust ja kultuuri ning sammub järjekindlalt edasi kommunismi poole.

Nõukogude rahvas võlgneb kõigi oma võitude eest tänu bolševike parteile, tema targale ja kindlale juhtimisele ning tema hiiglaslikule ja mitmekülgsele tegevusele. V. I. Lenin ütles, et bolševike partei on „meie ajastu mõistus, au ja südametunnistus“.² Meie partei on varustatud ühiskonna arenemise seaduste tundmisega ning ta teab, mis ja kuidas tuleb teha, et saavutada kõige eesrindlikuma ühiskondliku korra — kommunismi — võitu. Partei ühendab oma ridades töölisklassi ja töötava rahva teiste kihtide parimaid inimesi, kellele on maailmas kõige kallim rahva õnn, kellele pole midagi ülemat kui võitlus kommunismi võidu eest.

Bolševike partei on uut tüüpi partei. Meie maa ja kõigi teiste maade kogemused tõendavad näitlikult, et töölisklass ei suuda kukutada kapitalismi ja üles ehitada sotsialismi ilma revolutsioonilise võitlusparteita. Töölisklassile on tarvis parteid, kes võiks töötava rahva miljonid ühte liita ühtseks armeeks, kes on võimeline kodanlust võitma ja rahva kommunismile viima. „Sellele armeele ei suuda vastu panna ei Vene isevalitsuse raugastunud võim ega rahvusvahelise kapitali raugastuv võim,“³ kirjutas Lenin ennustavalt esimese revolutsiooni eel.

Lenin ja Stalin rajasid proletariaadi revolutsioonilise võitluspartei — bolševike partei — sel ajal, kui teistes maades olid juba

¹ J. Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 97.

² V. I. Lenin, Teosed, 25. kd., 4. tr., lk. 239 (v. k.).

³ V. I. Lenin, Valitud teosed, I kd, RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 367.

olemas töölisparteid. Need parteid nimetasid end sotsiaaldemokraatlikeks ja nad olid ühinenud rahvusvahelisse organisatsiooni — Sotsialistlikku Internatsionaali, mida tavaliselt nimetatakse Teiseks Internatsionaaliks (erinevalt Marxi ja Engelsi poolt loodud Esimesest Internatsionaalist).

Oma tegevuse algul astusid sotsiaaldemokraatlikud parteid välja tööliklassi huvide kaitseks, kuid järk-järgult läks juhtimine neis parteides ja kogu Teises Internatsionaalis oportunistide — tööliklassi huvide reetjate — kätte. Nad olid kapitalismi kaitsjad, kodanluse agendid tööliikumises ja püüdsid muuta tööliikumise kapitalismile hädaohutuks. Nad eitasid kodanluse võimu vägivaldse kukutamise vajadust, sotsialistliku revolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri teostamise vajadust ning sisendasid tööliklassile, et sotsialismile võib jõuda rahulikul teel, reformide ja kokkulepete abil kodanlusega. Oportunistid väitsid, et töölisparteide peamine ülesanne seisab selles, et osa võtta kodanlikest parlamentidest ja nende parlamentide kaudu taotleda kodanluselt järeleandmist.

Teise Internatsionaali parteid salgasid maha marksistliku õpetuse tööliklassi juhtivast osast ühiskonna sotsialistlikul ümberkujundamisel ja proletariaadi diktatuuri kehtestamise vajadusest. Pettes töölisi valeliku jutlusega, nagu võiks sotsialismi maksuma panna ilma revolutsioonita, aitavad oportunistid säilitada kapitalismi ja kindlustada kodanluse võimulolekut.

Menševikud tahtsid omada Venemaal samasugust oportunistlikku parteid, nagu olid saksa ja prantsuse sotsialistlikud parteid. Sellised parteid polnud suutelised innustama tööliklassi revolutsioonile. Imperialismi ajajärgul, kui saabus aeg proletariaati kapitalismi kukutamiseks otseselt ette valmistada, osutusid vanad sotsialistlikud parteid uute revolutsiooniliste ülesannete lahendamiseks täiesti kõlbmatuks. Piirduda ainult juba olemasolevate parteidega tähendas proletariaadi määramist vältimatule lüüasaamisele. „Sellest tuleneb vajadus,“ ütles seltsimees Stalin, „luua uus partei, võitluspartei, revolutsiooniline partei, kes oleks küllalt julge selleks, et viia proletaarlaste võitluse võimu eest, küllalt vilunud selleks, et orienteeruda revolutsioonilise olukorra keerukais tingimustes, ja küllalt nõtke selleks, et vältida igasuguseid karisid sellel teel, mis viib eesmärgile.“¹

¹ J. V. Stalin, Teosed, 6. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 166.

Niisuguse partei rajasidki Lenin ja Stalin. See oli bolševike revolutsiooniline võitluspartei.

V. I. Lenin nimetas bolševike parteid uut tüüpi parteiks. Sellega rõhutas ta, et bolševike partei erineb põhjalikult vanadest Lääne-Euroopa sotsiaaldemokraatlikest parteidest.

Millised on siis bolševike partei iseärasused? Milles peitub tema jõud?

Partei on töölisklassi eesmine väesalk. Bolševike partei jõud seisab kõigepealt selles, et ta on töölisklassi eesmine väesalk.

Seltsimees Stalin ütleb: „Ukski armee ei tule sõjas toime vilunud staabita, kui ta ei taha lüüa saada. Kas pole selge, et veel vähem saab sellise staabita toime tulla proletariaat, kui ta ei taha langeda oma verivaenlaste söödaks? Aga kus on see staap? Selleks staabiks saab olla ainult proletariaadi revolutsiooniline partei. Töölisklass revolutsioonilise parteita — see on sõjavägi ilma staabita.

Partei on proletariaadi võitlusstaap.“¹

Lenin ja Stalin õpetavad, et revolutsiooniline partei on töölisklassi osa, tema väesalk. Kuid töölisklassil on palju väesalku. Järelikult ei saa töölisklassi iga väesalka nimetada töölisklassi parteiks. Partei erineb töölisklassi teistest väesalkadest sellepolest, et ta on töölisklassi eesmine, teadlik, marksistlik väesalk. Ta teab, kuidas areneb ühiskondlik elu, kuidas areneb klassivõitlus, millised eesmärgid ja ülesanded seisavad töölisklassi ees ning milliste abinõudega on võimalik saavutada nende eesmärkide teostamist. Seepärast juhibki bolševike partei edukalt töölisklassi ja kogu töötava rahva võitlust.

Bolševike partei ühendab töölisklassi ja töötava rahva teiste kihtide ridadest kõige aktiivsemaid ja teadlikumaid kodanikke, kes on ennastsalgavad võitlejad kommunismi võidu eest.

Tuhanded eesrindlikud töölised astusid tsarismi ajal Lenini-Stalini parteisse, et tema ridades võidelda töörahva vabastamise ja kommunismi eest. Nad teadsid, et neid ähvardab vangla, väljasaatmine, sunnitöö, paljusid aga ka surmanuhtlus. Kuid ükski hädaoht ei kohutanud neid.

Revolutsioonide ajal aastail 1905 ja 1917 olid bolševikud barrikaadidel võitlevate tööliste esimestes ridades, et kukutada

¹ J. V. Stalin, Teosed, 6. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 167—168.

tsaari ning kapitalistide ja mõisnike vihatud võim ja võita töötavale rahvale vabadus.

Kodusõja aastail olid bolševikud alati kõige ohtlikumais rinde- lõikudes. Nende surmapõlgus, nende julgus ja vahvus kandus üle punaarmeele, ja see tekitas massilist kangelaslikkust.

Rahuliku ülesehitustöö aastail töötasid bolševikud väsimatult, et tugevdada ja arendada sotsialistlikku rahvamajandust. Nad olid vabrikute, tehaste ja kolhooside ehitajate esimestes ridades. Nad organiseerisid sotsialistlikku võistlust ning oma eeskuju ja ennastsalgava tööga viisid enda järel töölisi, kolhoosnikuid, kogu töötava rahva.

Isamaasõja aastail oli kommunistlik partei nõukogude rahva poolt fašistlike röövvalitajate üle saavutatud võitude innustajaks ja organiseerijaks. Kommunistid olid Nõukogude kodumaa kaitsjate esiridades. Enne rünnakule minekut esitasid paljud parteitud sõjamehed avaldusi palvega neid kommunistlikku parteisse vastu võtta. Nõukogude inimesed teavad: kommunisti, Lenini-Stalini suure partei liikme nime väärrib see, kes on valmis andma kogu oma jõu võitluses oma sotsialistliku kodumaa vabaduse ja iseseisvuse eest, rahva õnne eest.

Meie partei kogu kangelaslik ajalugu tõendab, et ta on tööliklassi ja kogu töötava rahva eesmine väesalk.

Partei jõud peitub marksistlik-leninlikus teoorias. Töölisklassi eesmiseks väesalgaks olla tähendab olla tema teadlik väesalk, tähendab aru saada, kuhu ja kuidas on tarvis juhtida töölisklassi ja kogu töötavat rahvast. Lenin ja Stalin õpetavad, et selleks peab partei olema varustatud eesrindliku revolutsioonilise teooriaga.

„Ilma revolutsioonilise teooriata ei saa olla ka revolutsioonilist liikumist... Eesrindliku võitleja osa võib täita ainult partei, keda juhib eesrindlik teooria,“¹ kirjutab V. I. Lenin partei loomise eest peetud võitluse ajajärgul. Sedasama tuleb ütelda kogu bolševike partei poolt läbikäidud tee kohta. Partei ajalugu õpetab, et töölisklassi partei ei saa täita oma klassi juhtija osa, ei saa täita sotsialistliku revolutsiooni ja kommunistliku ühiskonna ülesehitamise organiseerija osa, kui ta ei ole omaks võtnud tööliikumise eesrindlikku teooriat — marksistlik-leninlikku teooriat.

¹ V. I. L e n i n, Valitud teosed, I köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 127, 128.

„Marksism on teadus looduse ja ühiskonna arenemise seadustest, teadus rõhutatud ja ekspluateeritavate masside revolutsioonist, teadus sotsialismi võidust kõigis maades, teadus kommunistliku ühiskonna ülesehitamisest.“¹

Marksistlik-leninlik õpetus aitab parteil olukorras orienteeruda ja tunnetada, kuidas ja millises suunas arenevad sündmused. Ühiskonna arenemisseaduste tundmine võimaldab marksistlikul parteil teaduslikult ette näha sündmuste käiku, tähistada ja rakendada õiget poliitikat ning suunata sündmusi rahva huvides üllale eesmärgile — kommunismi ülesehitamisele.

Juba saja aasta eest, kui kapitalism sammus tõusuteed, ennustasid Karl Marx ja Friedrich Engels geniaalselt, et kapitalism langeb paratamatult ning et inimühiskond vabaneb kapitalistlikust ekspluateerimisest ja ehitab üles kommunismi.

Lenin ja Stalin arendasid marksismi edasi. Nad arendasid seda vastavalt proletariaadi klassivõitluse uutele tingimustele. Nad rikastasid marksismi uute järelduste ja põhialustega ning tõstsid selle kõrgemale tasemele.

V. I. Lenin töötas välja õpetuse sotsialismi võidust ühel maal. J. V. Stalin arendas seda õpetust edasi ja kaitses seda vaenlaste vastu. Juhindudes leninlik-stalinlikust õpetusest innustas partei Venemaa proletariaati sotsialistlikule revolutsioonile ja pärast proletariaadi diktatuuri kehtestamist organiseeris meie maal laiaulatusliku sotsialistliku ülesehitustöö. Mis oleks saanud meie parteist, meie revolutsioonist ja marksismist, kui Lenin poleks loonud õpetuse sotsialismi võidust ühel maal? „Partei oleks ekselnud pimeduses,“ ütleb seltsimees Stalin, „proletaarne revolutsioon oleks jäänud juhtimiseta, marksistlik teooria oleks hakanud kiratsema. Proletariaat oleks kaotanud, proletariaadi vaenlased oleksid võitnud.“²

Marksism-leninism aitab parteil kindlalt edasi liikuda ja juhtida töölisklassi ning kogu nõukogude rahvast kommunismile. Õige teooria võimaldab parteil rakendada õiget poliitikat.

Teisiti on lugu kodanlike parteide poliitikaga. Need parteid teotsevad vastupidiselt ühiskondlikule arenemisele ja eesrindliku teaduse järeldustele. Nad kaitsuvad hukkumisele määratud ekspluataatorlike klasside huvisid, ja seepärast ei saa neil olla õiget poliitikat.

¹ „Rahva Hää“, 3. aug. 1950.

² UK(b)P ajalugu. Lühikursus. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 351.

Seltsimees Stalin ütles 1934. aastal UK(b)P seitsmeteistkümnendal kongressil: „Vaadake ümbritsevaid riike: kas te leiate palju valitsevaid parteisid, kellel on õige joon ja kes rakendavad seda ellu? Õieti pole niisuguseid parteisid maailmas praegu olemas, sest nad elavad kõik ilma perspektiivideta, rabelevad kriisi kaoses ning ei näe teed, kuidas mülkast välja pääseda. Ainult meie partei teab, kuhu asja juhtida, ja ta juhib seda edasi edukalt. Millele võlgneb meie partei tänu selle oma eelise eest? Sellele, et ta on marksistlik partei, leninlik partei. Ta on tänu võlgu sellele, et teda juhib tema töös Marxi, Engelsi ja Lenini õpetus. Pole kahtlust, et seni kui jääme truuks sellele õpetusele, seni kui omame seda kompassi, — seni on meil edu oma töös.“¹

Bolševike partei on tugev oma organiseeritusega. Partei on mitte üksnes töölisklassi eesmine, vaid ka organiseeritud väesalk.

Partei juhib rahvahulki keerukais tingimustes. Ta sisendab organiseerimata parteitute tööliste ja töötava rahva miljonilistesse hulkadesse võitlusdistsipliini, organiseerituse ja vastupidavuse vaimu. Partei juhib edukalt rahvahulki, organiseerib ja distsiplineerib neid, sest et ta ise on distsipliini ja organiseerituse kehasus. Just sellepärast suutis partei juhtida proletaarset revolutsiooni ja saavutada kapitalismi kukutamise ning nüüd viia edukalt töötavat rahvast kommunismile.

Menševikud kartsid revolutsiooni, ja seepärast nad ei tahtnud, et Venemaal oleks loodud tugev ning monoliitne poliitiline partei, kes suudaks asuda töölisklassi etteotsa ja viia teda võidule. Nad avasid partei ukсед pärani mitteproletaarsetele ja oportunistlikele ollustele. Nad tahtsid muuta partei kõige mitmekesismate olluste vormituks kokkukuhjumiseks.

Lenin ja Stalin rajasid partei ühtse ja monoliitse organisatsioonina, millel on ühtne programm, ühtne põhikiri ja kõigile parteiliikmeile kohuslik ühtne distsipliin. Niisuguses organisatsioonis pole kohta lohakusele ja distsiplineerimatusele.

Organiseeritus suurendab mitmekordselt partei jõudu.

Lenin kirjutas juba enne revolutsiooni:

„Partei on klassi teadlik, eesrindlik kiht, tema eelvägi. Selle eelväe jõud on 10, 100 ja rohkem korda suurem tema arvust.

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 428.

Kas see on võimalik? Kas võib sadakonna jõud ületada tuhande jõu?

Võib ja ületab, kui sadakond on organiseeritud. Organiseeritus muudab jõu mitmekordseks.¹

Tänu oma organiseeritusele, distsiplineeritusele ja raudsele üksmeelele on bolševike partei võimeline vajalikul hetkel oma ridu ümber korraldama partei ja riigi ette kerkivate uute tähtsate ülesannete lahendamiseks. Meenutagem, kui kiiresti korraldas end partei Isamaasõja esimestel päevadel seltsimees Stalini üleskutsel ümber vastavalt sõjaolukorrale. Lühikese ajaga saavutas partei seda, et meie maa muutus ühtseks võitlusleeriks.

Organiseeritus ja monoliitsus on alati olnud meie partei suurimaks jõuks.

Bolševike partei on proletariaadi klassiorganisatsiooni kõrgeim vorm. Bolševike partei on töölisklassi eesmine ja organiseeritud väesalk. Kuid partei ei ole töölisklassi ainus organisatsioon. Proletariaadil on veel teisi organisatsioone, milleleta ta ei saa edukalt arendada oma võitlust. Proletariaadil on ametiühingud, nõukogud, kooperatiivid, noorsooühingud, kultuurhariduslikud organisatsioonid jne. Kõik need organisatsioonid on töölisklassile tingimata vajalikud, et ellu viia oma põhieesmärgi ja asendada kodanlik kord sotsialistliku korraga.

Kuidas aga teostada kõigi nende organisatsioonide ühtset juhtimist? Kuidas vältida koostöö puudumist nende tegevuses? Kus on see organisatsioon, kes peab välja töötama üldise joone nende töös ja suunama neid ühtsele eesmärgile?

Lenin ja Stalin õpetavad, et selliseks organisatsiooniks on proletariaadi partei. „ÜK(b)P ajaloo lühikursuses“ on öeldud: „Parteil kui kõrgeimal organisatsioonivormil, mis koosneb klassi parimaist inimestest, kes on varustatud eesrindliku teooriaga, klassi võitluse seaduste tundmisega ja revolutsioonilise liikumise kogemustega, on kõik võimalused selleks, et juhtida — ja ta on kohustatud juhtima — kõiki teisi töölisklassi organisatsioone.“²

Menševikud ja trotskistid püüdsid igati vähendada ja madaldada partei juhtivat osa teistes proletariaadi organisatsioonides. Nad astusid välja partei ideelise ja poliitilise juhtimise vastu ametiühingutes, ning püüdsid halvata partei juhtivat osa nendes.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 19. kd., 4. tr., lk. 365.

² ÜK(b)P ajalugu. Lühikursus. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 49.

Bolševikud paljastasid täielikult kõiki neid menševike ja trotskistide tegusid ning näitasid, et viimaste püüe nõrgendada, madaldada ja halvata partei juhtivat osa, nõrgendab proletariaadi kõiki teisi organisatsioone ning järelikult nõrgendab töölisklassi ja muudab ta kaitsetuks vaenlase ees.

Bolševikud tugevdasid ja tugevdavad igati parteid kui proletariaadi klassiorganisatsiooni kõrgeimat vormi. Bolševike partei laiendab oma mõju proletariaadi kõigile teistele organisatsioonidele. Ta juhib nende igapäevast võitlust ja tegevust. Revolutsioonielsetel aastatel sidusid bolševikud ametiühingute võitlust tööliste majanduslike vajaduste eest ja kultuurhariduslike organisatsioonide tegevust töölisklassi kirjaoskuse tõstmise alal proletarlaste ja kogu töötava rahva üldülesannetega võitluses tsarismi ja kapitalismi kukutamise eest. Pärast Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võitu suunavad bolševikud kõigi töölisklassi organisatsioonide tegevuse ühtsele eesmärgile — kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele meie maal.

Bolševike partei jõud peitub tema katkematus sidemeis rahvahulkadega. Partei ei saa elada ja areneda, kui ta ei kõvenda oma sidemeid parteitute rahvahulkadega. Klassi eesmine väesalk, kellel puuduvad sidemed oma klassiga, on niisama hea kui staap ilma sõjaväeta.

Lenin ja Stalin õpetavad, et partei peab pidevalt kõvendama oma sidemeid rahvahulkadega, kuulama rahvahulkade häält, mõistma nende vajadusi, ja mitte ainult õpetama rahvahulki, vaid ka neilt õppima. Partei võib hukkuda, kui ta irdub rahvahulkadest. Partei on võitmatu, kui ta on tihedasti seotud rahvahulkadega.

Bolševike partei peab kõrvalekaldumatult kinni neist Lenini ja Stalini juhtnööridest. Kõigil oma arenemisastmeil kõvendas ja tihendas partei pidevalt oma sidemeid parteitute rahvahulkadega, võttis kuulda nende häält, süvenes nende vajadustesse ja kaitses nende huve. Ja bolševike partei on saavutanud rahvahulkade sellise poolehoidu ja usalduse, millist pole ühelgi teisel parteil maailmas.

Töötav rahvas teab, et bolševike partei on tema huvide parim kaitsja, et partei võitleb ennastalgavalt ja jõudu säästmata rahva õnne eest ning juhib rahvast ainuõiget teed mööda. Seepärast töötav rahvas usaldabki parteid ja läheb parteiga kaasa.

Milline piiritu usaldus on UK(b) Parteil töörahva hulgas, seda näitab kõige kujukamalt paremate nõukogude inimeste pidev juurdevool partei ridadesse. Ajajärkudel, kui Nõukogudemaa elas üle kõige suuremaid raskusi, ei vähenenud juurdevool parteisse, vaid suurenes.

Kodusõja aastail astus parteisse 300 000 inimest; paljud neist läksid viivitamata rindele, et relvaga käes kaitsta sotsialistlikku isamaad.

Kui parteid tabas raske mure, kui suri Vladimir Iljitš Lenin, valisid töölised endi hulgast välja parimaid seltsimehi ja saatsid neid parteisse. Nad ütlesid: „Lenin suri — on tarvis tugevdada Lenini parteid.“ Ule kahe saja tuhande töölise astus siis lühikese aja jooksul bolševike partei ridadesse. See oli hulgaline parteisse astumine Lenini surma puhul, mis näitas, kui südamelähedane on tööliste bolševike partei ja kuidas nad temast lugu peavad.

Tormiliselt suurenes juurdevool UK(b) Parteisse 1929. aasta lõpul. Partei arendas hoogsalt meie maa industrialiseerimist ja põllumajanduse kollektiviseerimist. Oli tarvis võita suuri raskusi. Ja sel momendil astusid UK(b)P ridadesse uued sajad tuhanded teadlikud ja aktiivsed tööinimesed.

Isamaasõja aastail lähenesid partei ja rahvas teineteisele veelgi rohkem. Sel raskel ajal, kui otsustati küsimus, kas Nõukogude riigil olla või mitte olla, astusid miljonid nõukogude patrioodid nii rindel kui tagalas kommunistliku partei ridadesse. Enne sõda oli UK(b) Parteis 3 miljonit 800 tuhat liiget, 1946. aastal aga, hoolimata partei poolt rinnetel kantud suurtest kaotustest, oli UK(b)P ridades üle 6 miljoni liikme.

Partei ja rahva vahelise tiheda sideme ilmekaks väljenduseks on kommunistide ja parteitute blokk, nende liit valimiste ajal nõukogude võimu organeisse. Kogu rahvas valib nõukogudesse kommunistide ja parteitute bloki kandidaate ning hääletab UK(b)P poliitika poolt.

Seltsimees Stalin tuletas ühes oma kõnes bolševikele meelde vana kreeklaste muinaslugu Antaiosest.

Nagu jutustab muistend, oli Antaios merejumala Poseidoni ja maajumalanna Gaia poeg. Ta oli eriliselt kiindunud oma emasse — maasse, kes oli ta sünnitanud, teda toitnud ja ta üles kasvanud. Antaiost peeti võitmatuks kangelaseks. Iga kord, kui heitluses vastasega läks Antaiosel asi täbaraks, puudutas ta maad —

oma ema, ja ta sai uut jõudu. Antaiost ähvardas üks oht — oht, et ta maa küljest lahti kistakse.

„Ma arvan,“ ütles seltsimees Stalin, „et bolševikud meenutavad meile kreeka mütoloogia kangelast Antaiost. Nad, samuti nagu Antaios, on tugevad sellega, et säilitavad sideme oma emaga — rahvahulkadega, kes on nad sünnitanud, toitnud ja kasvatanud. Ja senikaua, kui nad säilitavad sideme oma emaga, rahvaga, on neil kõik võimalused jääda võitmatuks.“¹

Partei ümbritseb end miljonite parteitutega. Kogu nõukogude rahvas on liitunud bolševike partei ümber. Selles on partei jõud. Selles peitub tema võitmatuse allikas.

Bolševike partei kasvas ja karastus võitluses töölisklassi vaenlastega. Oma olemasolu esimesest päevast alates astus bolševike partei lepitamatusse võitlusse töölisklassi rohkearvuliste vaenlastega. Bolševike partei vastas seisis kõigepealt selline metsik vaenlane, nagu tsaari-isevalitsus, kes kiusas julmalt taga ning jälitas iga protesti ekspluataatorliku riigikorra vastu. Politsei nuhkis välja ja vangistas bolševikke ning tsarism saatis bolševike partei tegelasi sunnitööle ja võllasse. Ägedas võitluses tsarismi vastu karastus ja tugevnes bolševike kaader.

Lenin ja Stalin kasvasid kindlaid ja mehiseid revolutsionääre, kes ei kartnud mingisuguseid raskusi ja hädaohte. Sellisteks mehisteks bolševikeks-leninlasteks olid Sverdlov, Kalinin, Dzeržinski, Frunze, Ordžonikidze, Kuibõšev, Kirov, tööline Babuškina ja paljud teised. 15 aastat pidasid tsaari nuuskurid jahti Jakov Mihhailovitš Sverdlovi peale. Ta saadeti vanglast asumisele, asumiselt vanglasse, kuid Sverdlov põgenes igalt poolt ja andus jälle revolutsioonilisele võitlusele. Tsaari-kohus mõistis Mihhail Vassiljevitiš Frunze kaks korda surma. Üle seitsme aasta viibis ta sunnitöö-vanglais, kuid hoolimata kõigist hädaohtudest põgenes ta ja alustas jälle parteitööd.

Tuhanded eesrindlikud töölised võitlesid ennatsalgavalt bolševike partei ridades tsarismi ja kodanluse vastu, astudes kartmatult vaenlasega võitlusse elu ja surma peale.

Nii kodanlik-feodaalse võimu tagakiusamised kui ka kodanliku ajakirjanduse metsik ajujaht ei suutnud murda bolševike võidutahet. Ägedais lahinguis tsarismi ja kodanluse vastu tugevnes bolševike partei võitlusvõime, kasvas tema organiseeritus

¹ UK(b)P ajalugu. Lühikursus. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946. lk. 356.

ning laienes tema mõju tööliste ja talupoegade hulkadele. UK(b)P tugevnes ja karastus revolutsioonilises võitluses tööliste ja talupoegade kõigi vaenlaste vastu — mõisnike, kapitalistide, kula-kute, kahjurite, salakuulajate, kõigi kapitalistliku ümbruskonna palgasulaste vastu.

1924. aastal ütles seltsimees Stalin Lenini mälestusele pühendatud kõnes: „25 aastat kasvas Lenin hoolikalt meie parteid ja kasvas ta maailma kõige tugevamaks ning kõige karastatumaks töölisparteiiks. Tsarismi ja selle opritsnikute löögid, kodanluse ja mõisnike pöörane viha, Koltšaki ja Denikini relvastatud kallalitungid, Inglismaa ja Prantsusmaa relvastatud vahelesegamine, sajakeelse kodanliku ajakirjanduse vale ja laim — kõik need skorpionid langesid veerandsajandi vältel vahetpidamata meie parteile pähe. Kuid meie partei seisis nagu kalju, tagasi tõrjudes vaenlaste arvutud löögid ja viies tööliklassi edasi, võidule. Ägedates võitlustes kujundas meie partei oma ridade ühtsuse ja monoliitsuse. Ühtsuse ja monoliitsusega saavutas ta võidu tööliklassi vaenlaste üle.“¹

Mitte piirdudes tööliklassile väljastpoolt antavate hoopidega püüdis kodanlus töölisliikumist ka seestpoolt laostada. Menševike, sotsialistide-revolutsionääride ja anarhistide väikekodanlikud parteid, kes nimetasid end „sotsialistlikeks“, tõukasid tööliklassi mahajäänud kihte kodanluse sülle, lõhestasid proletariaadi ühtsust ja nõrgendasid teda seega klassivaenlase ees. Pärast Oktoobrirevolutsiooni võitu tahtsid nad maksku mis maksab saavutada endise kodanliku korra taastamist meie maal.

Lenini-Stalini partei purustas kõik väikekodanlikud parteid. Ilma nende parteide purustamiseta poleks olnud võimalik luua tööliklassi ühtsust, tööliklassi ühtsusega aga polnuks võimalik saavutada proletaarse revolutsiooni võitu, murda kukutatud ekspluataatorlike klasside vastupanu, säilitada proletariaadi diktaatori ja üles ehitada sotsialismi.

Bolševikud võitlesid kõige otsustavamalt mitmesuguste anti-leninlike rühmade vastu parteis. Trotskistid, zinovjevlast, buhaarinlast, rahvuskallaklast, mängides kahekeelset mängu ja maskeerides end, tegid õõnestustööd partei ja Nõukogude riigi vastu. Oma olemuselt olid nad kõik menševismi sabarakud. Nagu menševikudki, tahtsid need reeturid tõugata parteid leninlikult

¹ J. V. Stalin, Teosed, 6. köide, RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948 lk. 47—48.

teelt, ajada nurja sotsialistliku ülesehitustöö meie maal ning ette valmistada rahva poolt vihatud kapitalistliku korra taastamist. Nad püüdsid halvata partei distsipliini, laostada tema ridu ja lõhestada tema ühtsust. Nad nõudsid parteivastaste fraktsioonide ja rühmituste vabadust parteis, mis ei olnud kooskõlas partei ühtsuse ja raudse distsipliiniga. Trotskistid, zinovjevlaste, buhhaarinlaste ja teised reeturid püüdsid luua NSV Liidus teist parteid — kapitalistliku korra taastamise parteid. Nad müüsid end imperialistlikule luurele ja valmistasid ette Nõukogude Liidu lüüasaamist imperialistide kallaletungiga korral.

Partei kindlustas oma ridu, puhastades end vaenulikest ollustest. Partei paljastas ja kihutas oma ridadest välja trotskistid, buhhaarinlaste, zinovjevlaste ja teised vaenlased, kes tungisid kallale leninismile ja partei ühtsusele ning püüdsid kodanluse meelega maha mätta sotsialistliku ühiskonna ülesehitustöö NSV Liidus.

Puhastades oma ridu kapitulantidest ja reetureist lähtus partei sellest, et „ei tohi sallida enda hulgas oportunisti, nagu ei tohi sallida mädapaisset tervel organismil. Partei on töölisklassi juhtiv väesalk, tema eesmine kindlus, tema võitlusstaap. Ei tohi lubada, et töölisklassi juhtivas staabis istuks kõhklejaid, oportuniste, kapitulante ja reetjaid. Võidelda elule ja surmale kodanluse vastu ajal, kui omaenda staabis, omaenda kindluses pesitseb kapitulante ja reetjaid, tähendaks sattuda niisuguste inimeste seisukorda, keda tulistatakse rindelt ja tagalast. Pole raske mõista, et niisugune võitlus võib lõppeda ainult kaotusega. Kindlusi valutatakse hõlpsaimini seestpoolt. Et saavutada võit, on tarvis eelkõige puhastada töölisklassi partei, tema juhtiv staap, tema eesmine kindlus kapitulantidest, väejooksikuist, streigimurdjaist ja reetjaist“.¹

Purustanud täielikult trotskistlik-buhhaarinlikud ja teised reeturid ning leninismi vaenlased, kindlustas partei oma ridu ja saavutas suurima ühtsuse. Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei on praegu ühtne, tugev ja vankumatu nagu ei kunagi varem.

Lenini-Stalini partei on eeskujuks kõigi maade kommunistlikele parteidele. Bolševike partei loomisel ja tema kuulsusrikkal

¹ UK(b)P ajalugu. Lühikursus. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 353—354.

tegevusel on määratu suur tähtsus mitte ainult vene, vaid ka kogu rahvusvahelisele töölisliikumisele.

Bolševike partei oli esimeseks uut tüüpi parteiks maailmas — proletariaadi revolutsiooniliseks võitlusparteiks. Teiste maade kommunistid õpivad bolševikelt, kuidas tuleb organiseerida proletariaadi revolutsiooniline võitluspartei ja järjekindlalt võidelda tema ridade kindlustamise eest.

Lenini ja Stalini poolt rajatud ja kasvatatud partei on läbi käinud sellise tähelepanuväärse tee ja kogunud selliseid rikkalikke kogemusi, milliseid ei ole ühelgi teisel parteil maailmas.

Lenini-Stalini partei näitas kõigi maade kommunistlikele parteidele, kuidas tuleb organiseerida ja kodanluse vastu aktiivsele võitlusele innustada tööliklassi ja kogu töötava rahva laialdasi hulki, kuidas nendele hulkadele toetudes tuleb võita kõik takistused teel sellele eesmärgile.

Bolševike partei organiseeris võidurikka rünnaku kapitalismile ja alustas sotsialistliku ühiskonna ülesehitamist.

Sotsialismi ülesehitamisel sammusid meie maa töölised ja talupojad, juhitud Lenini-Stalini partei poolt, varem käimata ja harjumata teed mööda. Oma kangelasliku võitlusega ja ennastsalgava tööga näitasid nad kogu maailma rahvastele teed sotsialismile.

Kommunistlikud vennasparteid võitlevad sotsialismi eest, toetudes Venemaa tööliklassi kapitalismi vastu peetud võidurikka võitluse ja NSV Liidus edukalt teostatud sotsialistliku ülesehitustöö kogemustele, ühtlasi arvestades oma maade arenemise omapärasusi. V. I. Lenin kirjutab, et „bolševism kõlbab kui taktika eeskujuks kõigile“.¹

Bolševike partei on eeskujuks tööliklassi tõeliselt internatsionaalsele parteile. Oma asutamise esimesest päevast alates võitles ta iga liiki natsionalismi vastu ja liitis oma ridades Venemaa kõigist rahvustest töölisi. Bolševikud koondasid enda ümber töötavaid hulki kõigist Venemaa rahvustest ja rajasid maailmas esimese paljurahvuselise sotsialistliku riigi, kus vabatahtlikkuse ja üheõigusluse alusel on ühinenud meie maa vabastatud rahvad.

Oma võitudega kommunismi ülesehitamise alal NSV Liidus osutab nõukogude rahvas määratu suurt abi kõigi maade töötajate ja orjastatud rahvaste vabastamise suurele üritusele. Ta

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 328.

tugevdab kõigi maade töölisklassi usku oma ürituse lõplikusse võidusse, innustab teda võitlusele imperialismi vastu ning demokraatia ja sotsialismi võidu eest.

Seltsimees Stalin toonitas: „Sotsialismi ehitamine NSV Liidus on... kõigi maade proletaarlaste ühine asi, see tähendab ette valmistada võitu kapitali üle mitte ainult NSV Liidus, vaid ka kõigis kapitalistlikes maades, sest revolutsioon NSV Liidus on osa maailmarevolutsioonist, tema algus ja tema arenemise baas.“¹

Rahvusvahelise proletariaadi juhid Lenin ja Stalin õpetavad, et marksism ja natsionalism ei sobi kokku. Proletaarsest internatsionalismist loobumise tagajärjeks on töölisklassi lüüasaamine ja tema positsioonide loovutamine kodanlusele.

UK(b)P põhikiri nõuab igalt kommunistilt ennatsalgavat tööd vennalike, internatsionaalsete vahekordade kõvendamiseks nii Nõukogude Liidu rahvustest töötajate vahel kui ka maailma kõigi maade proletaarlastega. Ustavus proletaarsele internatsionalismile on bolševike partei iseloomustavaks jooneks.

V. I. Lenin ja J. V. Stalin kui kommunistliku bolševike partei suured juhid. Meie parteid rajasid ja kasvasid töölisklassi juhid ja õpetajad Vladimir Iljitš Lenin ja Jossif Vissarionovitš Stalin.

Lenin ja Stalin kasvasid ja karastasid isevalitsusliku politseiterrori tingimustes parteikaadri — töölisklassi vabastamise eest revolutsiooniliste võitlejate kaadri — ning õpetasid teda mitte kartma raskusi ja kindlalt ning otsustavalt edasi minema.

Lenini ja Stalini elu ja tegevus on kõigile kommunistidele vankumatu visaduse ja mehisuse eeskujuks võitluses töötava rahva õnne eest.

Lenin andis jäägitult kogu oma elu tööliste ja talupoegade vabastamisele kapitali ikkest, mõisnike ja kapitalistide võimu alt, sotsialismi ülesehitamisele. Ei tsaarivalitsuse tagakiusamised ja väljasaatmised ega pealesunnitud elu kaugel kodumaast ei suutnud murda Lenini kõikevõitvat tahet. Ta võitles väsimatult töörahva vabastamise eest. Isegi vanglas ja väljasaadetuna kaugele Siberisse kirjutas V. I. Lenin teoseid, mis valgustasid teed töölisklassi revolutsioonilisele liikumisele. Ta jätkas bolševike partei juhtimist ka välismaalt, mida lahutasid Venemaast sajad kilomeetrid.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 9. köide. Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn, 1949, lk. 28.

Lenini elu ja tegevus on lahutamatult seotud bolševike partei tegevuse ja töölisklassi võitlusega. Seltsimees Stalin meenutas, et juba 90-ndail aastail oli Lenin tema silmis mitte lihtne partei juht, vaid selle tegelik looja, sest ainult tema mõistis partei seestmist olemust ja selle pakilisi vajadusi. Lenin oli „... mitte lihtsalt üks juhte, vaid kõrgemat tüüpi juht, kaljukotkas, kes ei tunne hirmu võitluses ja kes julgesti viib parteid edasi mööda vene revolutsioonilise liikumise tundmatuid teid”.¹

Lenin valmistas parteid ja töölisklassi väsimatult ette revolutsiooniks. Lenin juhtis töölisklassi revolutsioonilisi lahinguid aastail 1905—1907. Pärast revolutsiooni lüüasaamist koondas ja tugevdas Lenin partei ridu selleks, et partei võiks parajal ajal uuesti asuda pealetungile. 1917. aastal viisid Lenin ja Stalin meie maa töölisklassi rünnakule kapitalismi vastu ja töörahvas saavutas nende juhtimisel võidu sotsialistlikus revolutsioonis.

Lenin rajas maailmas esimese Nõukogude sotsialistliku riigi. Tema juhtimisel saavutas noor Nõukogude vabariik võidu välismaiste interventide üle. Lenin oli sotsialistliku ülesehitustöö organiseerijaks ja innustajaks nõukogude võimu esimestel aastatel. Meie poliitilises, majanduslikus ja kultuurilises elus pole sellist ala, mis poleks tundnud Lenini juhtivat kätt.

Lenin ühendas revolutsioonilise teooria revolutsioonilise praktikaga. Uldistades uue ajastu — imperialismi ja proletaarsete revolutsioonide ajastu — kogemusi, arendas Lenin Marxi ja Engelsi õpetust, ja tõstis selle uuele tasemele. Pole ainustki töölisklassi võitlusega seotud teaduse ja praktika ala, mida Lenin poleks rikastanud oma suurte ideedega. Leninism valgustas otskui majak töörahva vabadusvõitluse teed ja näitas talle kätte tee võidule. Rahvahulki vallutanud Lenini ideed olid ühiskonna sotsialistlikuks ümberkujundamise suureks jõuks. Leninism muutus kõigi maade miljonite proletaarlaste ja töötajate lipuks.

Lenin võitles otsustavalt ja julgesti kõigi rahvavaenlaste vastu. Kirgliku leppimatusega andis ta pihta menševikele, trotskistidele ja teistele reeturitele, kes püüdsid laostada proletariaadi ridu. Lenin kasvatas parteid halastamatu võitluse vaimus igasugu nõrgausuliste ja halisejate, igasugu kõikumiste ja kõhklemiste vastu. Ta hoolitses väsimatult bolševike partei ühtsuse ja tugevuse eest ning kaitses tema ridade puhtust.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 6. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 54.

Lenin oli tuhandete niitidega seotud töötava rahva kõige laialdasemate hulkadega. Kasvatades rahvahulki ja tõmmates neid julgelt riigivalitsemisest osa võtma, õppis V. I. Lenin ühtlasi neilt ning uuris ja üldistas nende hiiglasuuri praktilisi kogemusi. Suur usk rahvahulkade loovaisse jõududesse oli Lenini iseloomustavaks jooneks ja see võimaldas temal suunata rahvahulkade liikumist proletaarse revolutsiooni võidule ja sotsialistliku ühiskonna ülesehitustööle. V. I. Lenin oli kõige laialdasemate rahvahulkade, inimkonna kõige sügavamate „alamkihtide“ juht.

Lenin juhtis parteid kindlalt võidule, hoolimata kõigist raskustest ja takistustest. „Mitte haliseda lüüasaamise puhul“, „Mitte kelkida võiduga, ning meeles pidada, et on tarvis võit kindlustada ja vastast lõplikult lüüa“ — selline oli Lenini põhimõte. Ning järgides seda põhimõtet saavutas bolševike partei suuri- maid võite.

Vladimir Iljitš Lenini elu ja tegevus õpetab bolševikele ja kogu töötavale rahvale ennatsalgavat võitlust kommunismi eest. Seltsimees Stalin pöördub töörahva poole: „Pidage meeles ja armastage Iljitši, meie õpetajat, meie juhti, õppige tundma tema teoseid. Võideldge ja võitke sise- ja välisvaenlasi — Iljitši eeskujul.“

Ehitage uut elu, uut elulaadi, uut kultuuri — Iljitši eeskujul.“¹

J. V. Stalin kutsub kommuniste ja kõiki nõukogude inimesi võitlema vaenlaste vastu ja neid võitma, nagu võitles nende vastu ja võitis neid Lenin; ehitama uut elu, nagu seda tegi Lenin; olema niisama julged lahingus ja halastamatud rahvavaenlaste vastu, nagu oli Lenin; olema niisama õiglased ja ausad, nagu oli Lenin, ning armastama oma rahvast, nagu armastas teda Lenin.

Lenini suurt tööd jätkab seltsimees Stalin. Seltsimees Stalini elu ja tegevus on lahutamatult seotud tema õpetaja ja kasvataja V. I. Lenini tegevusega, meie kangelasliku bolševike partei ajaloo, suure nõukogude rahva ajaloo. Uhes Leniniga pani seltsimees Stalin esimesed nurgakivid meie parteihoonele, rajas ja kindlustas parteiorganisatsiooni ning viis töölisi ja talupoegi võitlusele kodanlik-feodaalse korra vastu.

Juba tol ajal ilmnisid J. V. Stalini kartmatus ja paindumatu võidutahe. Tsaarivalitsus vangistas J. V. Stalini seitse korda ja saatis ta kuus korda asumisele. Seltsimees Stalin põgenes viis korda asumiselt tööliiskeskustesse ja valmistas uuesti proletariaati

¹ J. V. Stalin, Teosed, 7. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 14.

ette revolutsioonilisteks lahinguteks, vaimustades proletariaati oma sügava usuga revolutsioonisse.

Ühes Leniniga juhtis seltsimees Stalin relvastatud ülestõusu 1917. aasta oktoobris, rajas ja kindlustas maailmas esimest tööliste ja talupoegade sotsialistlikku riiki ning kaitses seda mehiliselt rohkearvuliste välis- ja sisevaenlaste vastu. J. V. Stalin on suure Lenini suur võitluskaaslane ja pärast Lenini surma tema surematu töö väarikas jätkaja. Stalin on Lenin tänapäeval. Ta kaitses Lenini suurt lippu ja tõstis selle kõrgele maailma kohale. J. V. Stalin viis edukalt ellu V. I. Lenini käsud.

Seltsimees Stalin kaitses võitluses vaenlastega marksistlik-leninlikku õpetust ja arendas seda õpetust edukalt edasi. Seltsimees Stalini teoste najal on õppinud ja õpivad kõigi maade kommunistid ja parteitud töötajad.

J. V. Stalin määratles targalt kommunismi ülesehitamise teed meie maal, töötas välja meie maa sotsialistliku industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise plaanid ning juhtis nende plaanide ellurakendamist.

Seltsimees Stalini juhtimisel on meie maa rahvad üles ehitanud sotsialismi, on loonud ja kindlustanud meie paljurahvuselise Nõukogude riigi ning ellu rakendanud bolševistlikku rahvuspoliitikat. Geniaalne väepealik J. V. Stalin viis Nõukogude Liidu võidule Suures Isamaasõjas.

Bolševike partei ja nõukogude rahva juht seltsimees Stalin juhib suurimat ülesehitustööd. Kõigil sotsialistliku ülesehitustöö aladel on tema näpunäited tegevusjuhendiks. Leppimatus sotsialismi vaenlaste suhtes, sihiselguse ühendamine erakordse kindluse ja püsivusega eesmärgi saavutamisel, tark ja konkreetne juhtimine, lahutamatu side rahvahulkadega — need on stalinliku tööstiili iseloomustavad jooned.

Seltsimees Stalin annab kõigile kommunistidele partei, tööliklassi ja kogu töötava rahva ennastalgava teenimise eeskuju. J. V. Stalin ütles: „Kui iga samm minu tegevuses tööliklassi ülendamiseks ja selle klassi sotsialistliku riigi tugevdamiseks poleks suunatud sellele, et kindlustada ja parandada tööliklassi olukorda, siis loeks ma oma elu otstarbetuks.“¹

Vastuseks tervitusele viiekümnenda sünnipäeva puhul kirjutas seltsimees Stalin: „Te ei tarvitse kahelda, seltsimehed, et olen

¹ Lenin ja Stalin, Valimik teoseid UK(b)P ajaloo õppimiseks, III köide, lk. 523 (v. k.).

ka edaspidi valmis andma töölisklassi, proletaarse revolutsiooni ja ülemaailmse kommunismi heaks kogu oma jõu, kõik oma võimed ja, kui tarvis, kogu oma vere, tilk tilga järel.”¹

Stalinis näevad NSV Liidu rahvad oma kangelaslikkuse, oma sotsialistliku isamaa armastuse ja oma patriotismi kehastust. Stalini nimi on mehisuse sümbol, nõukogude rahva au ja kuulsuse sümbol, Stalini nimi kutsub uutele kangelastegudele meie suure kodumaa hüvanguks. Suure Stalini ümber on tihedasti koondunud kõik meie maa rahvad. Sotsialistliku ühiskonna moraalses ja poliitilises ühtsuses on kehastunud Nõukogude Liidu rahvaste suurim armastus ja piiritu ustavus suure juhi, õpetaja ja sõbra seltsimees Stalini vastu.

Ühes tähelepanuväärses vene rahvajutus öeldakse: „Meie läheme koos Staliniga nagu Leniniga, räägime Staliniga nagu Leniniga, ta tunneb kõiki meie mõtteid-mõttekesi ja hoolitseb kogu eluaeg meie eest.”

Seltsimees Stalini poolt juhitud kommunistlik partei viib meie rahva mööda leninlikku teed kommunismile.

2. KUIDAS BOLŠEVIKE PARTEI JUHIB NÕUKOGUDE ÜHISKONDA

Bolševike partei on nõukogude rahva juht. Bolševike partei on nõukogude rahva ainus poliitiline partei. See tuleneb nõukogude sotsialistliku ühiskonna olemusest endast.

Kodanlikus ühiskonnas on olemas palju poliitilisi parteisid. See on ka arusaadav. Iga partei on ühe või teise klassi poliitiline organisatsioon, kes kaitseb selle klassi huvisid võitluses teiste klasside vastu. Kodanlik ühiskond on lõhestatud vaenulikeks klassideks. Igal klassil on oma partei. Klasside võitlus leiab oma väljenduse parteide võitluses.

Sageli juhtub, et kodanlusel on mitte üks, vaid mitu parteid. Nad kajastavad kodanluse mitmesuguste kihtide huvisid. Ehkki kodanlike parteide vahel toimub võitlus, on nad kõik üksmeelsed ühes asjas: vihavaenus töörahva vastu ja taotluses jäädvustada kapitalistlikku korda. Mitme partei olemasolu aitab kapitalistidel viia eksiteele poliitikas vähe kogenud inimesi, petta töörahvast ja

¹ J. V. Stalin, Teosed, 12. köide, lk. 140 (v. k.).

sisendada temale arvamust, nagu kavatseks üks või teine kodanlik partei kaitsta rahva huvisid.

Lenin kirjutas 1912. aastal: „Kõik kodanlikud parteid, see on need, kes kaitsevad kapitalistide majanduslikke eesõigusi, reklaamivad oma parteisid täpselt samuti kui üksikud kapitalistid reklaamivad oma kaupa... Parteide nimetused — nii Euroopas kui ka meil — valitakse mõnikord puht reklaami eesmärgil, parteide „programmid“ kirjutatakse pahatihti ainult publiku tussamiseks.“¹

Ameerika Ühendriikides on juba ammust ajast olemas kaks suurt kodanlikku parteid: vabariiklik ja demokraatlik partei. Kumbki partei esitab oma kandidaate presidendi ja kongressi (parlamendi) liikmete kohale. Nende kandidaatide ümber keeb võitlus parteide vahel. Kuid kuigivõrd olulist vahet vabariikliku ja demokraatliku partei vahel ei ole. Mõlemad parteid kaitsevad käputäie Ameerika monopolistide huvisid.

Kõik kodanlikud parteid, ükskõik kuidas nad endid ka nimetaksid, kaitsevad kapitalismi ja suhtuvad vaenulikult tööliiklassi.

Venemaal oli samuti mitu kodanluse ja mõisnike parteid. Kõik nad hukkusid koos nende ekspluataatorlike klassidega, kelle huvisid nad kaitsesid. Juba ammu pole meie maal ka selliseid parteisid, nagu sotsialistid-revolutsionäärid (es-erid) ja menševikud. Need parteid nimetasid endid „sotsialistlikeks“, kuid tegelikult olid nad sotsialismi kõige õelamad vaenlased ning kaitsevad linna ja maa kodanluse huvisid. Rahvas tundis ära nende parteide olemuse ja pööras neile selja. Olles rahva poolt hüljatud, muutusid nende parteide liikmed välismaise luure agentideks, spioonideks ja diversantideks.

Meie maa töölised ja talupojad veendusid oma kauaaegsete kogemuste najal, et ainult bolševike partei kaitseb otsustavalt ja järjekindlalt nende huvisid. Venemaa töörahvas läks koos bolševikega. Bolševike partei tõi meie rahvale vabaduse ja viis ta sotsialismile. Kommunistlik partei muutus nõukogude rahva ainukeseks parteiks. Nõukogudemaal pole pinda mitme partei olemasoluks. Seltsimees Stalin ütles oma aruandes „NSV Liidu Konstitutsiooni projektist“:

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, I köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 530.

„Mitu parteid ja, tähendab, ka parteide vabadus võib olla ainult niisuguses ühiskonnas, kus on olemas antagonistlikud klassid, kelle huvid on vaenulikud ja lepitamatud, kus on, ütleme, kapitaliste ja töölisi, mõisnikke ja talupoegi, kulakuid ja kehvtalurahvast jne. Kuid NSV Liidus ei ole enam seesuguseid klasse, nagu kapitalistid, mõisnikud, kulakud jms. NSV Liidus on ainult kaks klassi, töölised ja talupojad, kelle huvid pole vaenulikud, vaid, vastupidi, on sõbralikud. Järelikult ei ole NSV Liidus pinda mitme partei eksisteerimiseks ja, tähendab, ka nende parteide vabaduseks mitte. NSV Liidus on pinda ainult ühel parteil, Kommunistlikul parteil. NSV Liidus võib olla ainult üks partei, kommunistide partei, kes kaitseb tööliste ja talupoegade huvisid julgesti ja lõpuni.“¹

Nõukogude inimestele on kommunistlik partei saanud lähedaseks. Nõukogude inimesed armastavad palavalt ja toetavad ennastsalgavalt oma parteid. Bolševike suured eesmärgid on saanud kogu nõukogude rahva eesmärkideks. Kommunistlik partei on muutunud kogu nõukogude rahva eelväeks tema võitluses sotsialistliku korra kindlustamise ja arendamise eest ning ülemineku eest kommunismile.

Partei on nõukogude sotsialistliku riigi juhtiv jõud. Sotsialistliku ühiskonna arenemist suunab Nõukogude riik, kus juhtivat osa etendab töölisklass. Töölisklassi juhtiv osa on tingimata vajalikuks eelduseks ühiskonna üleminekul kommunismile. Kuid töölisklass ei suuda teostada ühiskonna riiklikku juhtimist oma parteita. Partei on vajalik töölisklassile mitte ainult selleks, et kätte võita võim, vaid ka selleks, et seda võimu käes hoida, kindlustada ja kasutada kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks.

Seltsimees Stalin ütles partei neljateistkümnendal kongressil: „Proletariaadi diktatuur ei teostu iseenesest, vaid seda teostatakse esmajoones partei jõududega, tema juhtimisel. Partei juhtiva tegevuseta oleks proletariaadi diktatuur praegustes kapitalistliku ümbruskonna tingimustes võimatu. Tarvitseb vaid kõigutada parteid, teda nõrgendada, et silmapilk lööks vankuma ja nõrgeneks ka proletariaadi diktatuur. Sellega ongi seletatav, et kõik kõigi maade kodanlased räägivad meie parteist pöörase vihaga.“²

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 462.

² J. V. Stalin, Teosed, 7. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 329.

NSV Liidu Konstitutsiooni 126. paragrahv on seadusandlikult kinnitanud partei juhtivat osa Nõukogude riigis. Selles paragrahvis on öeldud, et „kõige aktiivsemad ja teadlikumad kodanikud töölisklassi ja töörahva teiste kihtide ridadest ühinevad... Üleliidulisse Kommunistlikku (bolševike) Parteisse, kes on töörahva eesmine väesalk tema võitluses sotsialistliku korra kindlustamise ja arendamise eest ja töörahva kõigi, nii ühiskondlike kui ka riiklike organisatsioonide juhtiv tuumik“. Partei juhtimine on Nõukogude riigi olemasolu ja arenemise tähtsaim eeldus ning tema jõu ja võimsuse allikas.

Milles väljendub partei juhtiv osa Nõukogude riigis? Selles, et partei määrab riiklike ja ühiskondlike organite kogu tegevuse suuna ning annab neile juhtnõore. Seltsimees Stalin rõhutas, et partei juhtiva osa kõrgemaks väljenduseks on see tõsiasi, et ühtegi tähtsat poliitilist või organisatsioonilist küsimust ei lahendata nõukogude või teiste massiorganisatsioonide poolt ilma partei juhtnõörideta. „Ühtede või teiste võimuorganite tööplaani väljatöötamisel tööstuse ja põllumajanduse või kaubanduse ja kultuurilise ülesehitustöö alal annab partei üldisi juhtnõore, mis määratlevad nende organite töö iseloomu ja suuna nende plaanide kehtivuse ajal.“¹

Sotsialistliku ülesehitustöö igal alal märkab nõukogude rahvas partei tarka ja kindlat juhtimist. Partei juhtimisel koostatakse ja viiakse ellu rahvamajanduslikud plaanid. Partei suunab Nõukogude valitsuse välispoliitikat. Partei hoolitseb rahvamajanduse uue tehnika rakendamise ja meie maa loodusrikkuste kasutuselevõtmise eest. Partei võitleb tööstuse kiireima ülesehitamise eest, ta mobiliseerib kolhoosnikuid põllumajanduse edasiarendamisele ja võitleb riigikaitse tugevdamise eest. Partei hoolitseb väsimatult rahva ainelise ja kultuurilise taseme tõstmise ning teaduse ja kunsti arendamise eest.

Suunates Nõukogude riigi tegevust ei asenda partei ja parteiorganisatsioonid siiski riiklikke ja ühiskondlikke organisatsioone. Parteiorganid viivad läbi partei joone riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide kaudu. Need organisatsioonid, mis ühendavad kümneid miljooneid inimesi, võtavad bolševike partei juhtimise oma tegevuse aluseks ja rakendavad ellu tema poliitika, sest meie maa töörahvas on oma kogemuste najal veendunud, et bolševike partei on tema ustav juhataja, juht ja õpetaja.

¹ J. Stalin, Teosed, 10. kd., lk. 102 (v. k.).

Bolševike partei on töörahva kõigi organisatsioonide juhtiv tuumik. Partei kui proletariaadi kõrgeim organisatsiooni vorm juhib töölisklassi ja töötava rahva teiste kihtide hulgalisi organisatsioone: nõukogusid, ametiühinguid, noorsooühingut ja teisi. Proletariaadi diktatuuri ajajärgul on iga selletaoline organisatsioon ühtse mehhanismi osaks, mis seob parteid rahvahulkadega ja ilma milleta pole mõeldav proletariaadi diktatuuri teostamine. V. I. Lenin rõhutab: „Ei saa teostada diktatuuri ilma mõnede „veorihmadeta“ avangardilt eesrindliku klassi hulkadeni, temalt töörahva hulkadeni.“¹

Lenin ja Stalin nimetavad parteid proletariaadi diktatuuri juhtivaks ja suunavaks jõuks, töörahva massiorganisatsioone aga veorihmadeks või teguriteks, mille abil teostatakse proletariaadi diktatuur.

„Mis on proletariaadi diktatuuri süsteemis nendeks „veorihmadeks“ või „teguriteks“? Mis on selleks „suunavaks jõuks“? Milleks neid tarvis on?

Need tegurid või veorihmad,“ seletab seltsimees Stalin, „on need proletariaadi massiorganisatsioonid, millede abita pole võimalik diktatuuri teostamine.“²

Kõige massilisemaks organisatsiooniks on meil töörahva saadikute nõukogud. Nad hõlmavad tervenisti sotsialistliku ühiskonna kõiki töötajaid: töölisi, talupoegi ja haritlasi. Nõukogud on riigivõimu-organid. Nende kaudu teostab töölisklass talurahva ja teiste töörahva kihtide riiklikku juhtimist. Nõukogudel on palju harusid. Nad juhivad administratiivseid, majanduslikke, sõjalisi, kultuurilisi ja teisi organisatsioone. Nõukogud tõmbavad oma tööle elanikkonna laialdasi hulki ja seovad parteid rahvahulkadega eelkõige riiklikus liinis.

Ametiühingud ühendavad oma organisatsioonides peaaegu kõiki meie maa töölisi ja teenistujaid. Nõukogude ametiühinguis on üle 29 miljoni liikme. Ametiühingud on kasvanud ja tugevnenud partei juhtimisel. Nad etendavad tähtsat osa meie maa poliitilises, majanduslikus ja kultuurilises elus ja aitavad parteil sotsialistlikule ülesehitustööle kaasa tõmmata töölisklassi laialdasi hulki.

¹ V. I. Lenin, Teosed, XXVI köide, 3. trükk, lk. 65 (v. k.).

² J. V. Stalin, Teosed, 8. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 31.

V. I. Lenin nimetas ametiühinguid kommunismi kooliks.

Ametiühingud kasvatavad töölistes ja teenistujais kommunistlikku suhtumist töösse, kõvendavad töödistsipliini ettevõtteis ja võitlevad rahvamajanduse arendamise plaanide täitmise eest. Ametiühingute tähtsaimaks ülesandeks on sotsialistliku võistluse ja stahhaanovliku liikumise organiseerimine.

Ametiühingud hoolitsevad tööliste ja teenistujate ainelis-heaoluliste elutarvete ja kultuurivajaduste rahuldamise eest. Nad valvavad töökaitseseaduste täitmise järele, valitsevad sotsiaalkindlustuse fondide üle, kontrollivad korralduste täitmist ohutustehnika alal, peavad ülal rohkearvulisi puhkekodusid ja sanatooriume, aitavad arendada individuaalset ja kollektiivset aia- maapidamist. Ametiühingute kätte on koondatud sellised tähtsad kultuurharidusliku töö vahendid, nagu kultuurimajad, klubid, raamatukogud ja spordiväljakud.

Ettevõtete administratsioonide ja ametiühingu-organisatsioonide vahel sõlmitakse kollektiivlepinguid. Kollektiivlepingute eesmärgiks on tagada tootmisplaanide täitmist ja ületamist, tööviljakuse tõstmist ja töö organiseerimise parandamist, majandus- ja ametiühingu-organisatsioonide vastutuse tõstmist tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate ainelis-heaoluliste tingimuste ja kultuurilise teenindamise parandamise eest.

Ametiühingud rajavad oma töö ametiühinguliikmete laialdase isetegevuse alusele; ametiühingute põhiliseks töömeetodiks on veenmine, selgitamine. Ilma sellise isetegevusliku massiorganisatsioonita ei saa tööliklass valitseda riiki ja ehitada kommunistlikku ühiskonda.

1949. aasta aprillikuu lõpul toimus ametiühingute kümnes üleliiduline kongress. See kongress tegi kokkuvõtteid suurest tööst, mida ametiühingud olid teinud viimaseil aastail võistluses Nõukogude Liidu rahvamajanduse edasiarendamise eest, tööliste ja teenistujate ainelise olukorra ja heaolu eest hoolitsemise ning nende kultuurilise taseme tõstmise alal. Ametiühingute kümnes kongress rõhutas, et ametiühingud peavad tõstma veel kõrgemale tasemele oma osatähtsuse kommunismi koolina ja veel ulatuslikumalt organiseerima rahvahulkade loomingulist aktiivsust ning energiat meie kodumaa rahvamajanduse ja kultuuri edasiarendamiseks. Ametiühinguisse organiseeritud mitmemiljoniliste tööliste ja teenistujate hulkade nimel kinnitas kongress bolševike parteile ja seltsimees Stalinile, et ametiühingud on ka edaspidi

bolševike partei poliitika ustavaiks ja aktiivseiks teostajaiks ning võitlevad väsimatult kommunismi võidu eest.

Üleliiduline Leninlik Kommunistlik Noorsooühing loodi ja kasvatati bolševike partei poolt. Kommunistlikus noorsooühingus on praegu rohkem kui 11 miljonit noormeest ja neidu.

Nagu tähendab seltsimees Stalin, on kommunistlik noorsooühing „töölis- ja maanoorte massiorganisatsioon, parteitu, kuid parteiga külgnev organisatsioon. Tema ülesandeks on abistada parteid noore sugupõlve kasvatamisel sotsialismi vaimus. Ta annab noort reservi kõigile teistele proletariaadi massiorganisatsioonidele kõigis valitsemisharudes“.¹

Kommunistliku noorsooühingu peamiseks ülesandeks on abistada bolševike parteid noorsoo ja laste kommunistlikul kasvatamisel. Kommunistlik noorsooühing kasvatab noorsugu nõukogude patriotismi ja palava armastuse vaimus sotsialistliku kodumaa vastu, ennatsalgava ustavuse vaimus bolševike parteile, Lenini ja Stalini põhimõtetele ja kommunismi ideele. Ta kasvatab mehise ja elurõõmsa noorsoo, kes ei kardaks raskusi, kes on veendunud oma jõududes, kes on valmis võitma igasuguseid takistusi võitluses kommunismi võidu eest.

Kommunistlik noorsooühing juhib noorte pioneeride organisatsiooni, mis ühendab oma ridades üle 16 miljoni lapse.

Partei hoolitseb selle eest, et meie maa noor sugupõlv saaks igakülgse ja ulatusliku hariduse ning seaks oma õppimise praktilise tegevusega. Kommunistlik kasvatamine pole võimalik praktilise võitluseta ja tööta. V. I. Lenin ütles: „Olla noorsooühingu liikmeks tähendab toimida nii, et antakse oma töö, oma jõud ühise eesmärgi heaks. Selles seisabki kommunistlik kasvatus.“²

Kommunistlik noorsooühing on partei aktiivseks abiliseks kogu riiklikus ja majanduslikus ülesehitustöös. Kommunistlike noorte organisatsioonid on parteijoone aktiivseiks teostajaiks kõigil sotsialistliku ülesehitustöö aladel, eriti seal, kus puuduvad parteialorganisatsioonid. Kommunistlike noorte organisatsioonidel on laialdane õigus arutusele võtta ja parteiorganisatsioonide ees üles tõsta kõiki küsimusi, mis on seotud ettevõtete, kolhooside, sovhooside ja asutuste töö parandamisega, sotsialistliku võistluse arendamisega ja massiliste kampaaniate läbiviimisega.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 8. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 33.

² V. I. Lenin, Teosed, XXX köide, 3. trükk, lk. 415 (v. k.).

Kommunistlik noorsooühing suunab noorsoo jõud, energia ja algatusvõime partei poolt ülesseatud ülesannete lahendamisele. Kommunistlik noorsooühing etendas suurt osa sotsialistliku võitluse arendamisel, võitluses stalinlike viisaastakute täitmise eest, tehaste ja vabrikute ehitamisel ning kolhooside organiseerimisel. Kommunistlik noorsooühing aitas parteil mobiliseerida noorsugu ennastsalgavale võitlusele saksa fašistlike röövvalutajate vastu. Kommunistlik noorsooühing abistab aktiivselt parteid võitluses sõjajärgse stalinliku viisaastaku täitmise ja ületamise eest.

Kommunistlik noorsooühing on partei reserv. Ta täiendab partei ridu ja annab töötajaid kõigile riikliku, majandusliku ja kultuurilise tegevuse aladele.

1949. aasta märtsikuu lõpul ja aprillikuu algul toimus Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu üheteistkümnes kongress. UK(b)P Keskkomitee märkis oma tervituses kommunistliku noorsooühingu kongressile, et nüüd, kui nõukogude rahvas lahendab kommunismi ülesehitamise suuri ülesandeid, kasvab veel rohkem kommunistliku noorsooühingu osatähtsus noorsoo kommunistlikul kasvatamisel. ULKNU üheteistkümnes kongress võttis vastu ulatusliku võitlusprogrammi selle peaülesande edukaks lahendamiseks. Kongress tegi kommunistlike noorte organisatsioonidele ettepaneku tõhustada tööd noorsoo poliitilise kasvatamise ja ULKNU liikmete ideelise karastamise alal, veel suurema energiaga mobiliseerida noorsugu aktiivsele osavõtule kommunistliku ühiskonna ülesehitustööst ja väsimatult hoolitseda noorsoo haridusliku taseme, üldise ja tootmisalase kultuuri tõstmise eest.

Bolševike partei pühendab suurt tähelepanu kommunistliku noorsooühingu tööle. Partei suunab pidevalt kommunistlike noorte organisatsioonide kogu praktilist tegevust. Parteiline juhtimine on kommunistliku noorsooühingu jõu ja tugevuse allikaks.

Rahvavaenlased — trotskistid, zinovjevlast ja buhhaarinlaste — on korduvalt katsetanud nõukogusid, ametiühinguid, kommunistlikku noorsooühingut ja teisi tööraha massiorganisatioone kommunistlikust parteist lahti kiskuda. Seega tahtsid nad meie rahva jõudusid üksteisest eraldada ja nõrgendada ning nurja ajada sotsialismi ülesehitustööd. Kommunistlik partei paljastas need vaenulikud kallaletungid. Ta kindlustas õige bolševistliku joone kõigi meie riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide tegevuses.

Partei ei asenda ega saa endaga asendada ühtki töötava rahva parteitut organisatsiooni. Parteiorganid ei käsuta parteituid organisatsioone. Partei juhib töörahva organisatsioonide tegevust neis organisatsioonides töötavate kommunistide kaudu. Kommunistid kui eesrindlikud ja mõjukad inimesed taotlevad veenmise ja selgitamise abil, et nende organisatsioonide kõik liikmed lähevad partei poolt kättenäidatud teed mööda. Veenmismeetod on töötavate hulkade parteilise juhtimise põhiliseks meetodiks. Kommunistid võivad rahvahulkade usalduse ennastsalgava tööga rahva hüvanguks.

Nii saavutatakse töötava rahva mitmesuguste organisatsioonide tegevuse ühtsus. Nii suunavad kommunistide juhtimisel kõik töötava rahva organisatsioonid oma tegevuse ühtsele eesmärgile — kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele.

Bolševike partei poliitika on nõukogude korra eluliseks aluseks. Nõukogude sotsialistlik ühiskond ei arene iseendast, omapead, vaid selle ühiskonna arenemist suunab partei poolt juhitud nõukogude inimeste teadlik tahe. Bolševike partei poliitika määrab Nõukogude riigi kogu tegevuse. See poliitika hõlmab nõukogude ühiskonna elu kõiki külgi ja töötava rahva kõigi organisatsioonide tööd.

Bolševike partei poliitika tagab sotsialismimaa rahvamajanduse, kultuuri, teaduse ja kunsti eduka arenemise. Tänu bolševike poliitikale kasvab pidevalt töötavate hulkade heaolu. Bolševike partei poliitika kindlustab Nõukogude Liidu kaitsevõime edasist kasvu. Bolševike partei poliitika on nõukogude rahva suurte võitude aluseks.

Rääkides edusammudest sotsialismi ülesehitustöö alal ütles seltsimees Stalin UK(b)P seitsmeteistkümnendal kongressil: „Me saavutasime edu seepärast, et meil oli õige juhtiv parteijoon ja et me suutsime organiseerida masse selle joone elluviimiseks. Ei maksa rääkidagi, et nende tingimuste puudumisel meil poleks seda edu, mis meil on nüüd ja mille üle me õigusega uhked oleme.“¹

Kommunistliku partei poliitika väljendab kõige täielikumalt ja õigesti töötava rahva elulisi huve. „Õigesti väljendada seda, mida rahvas tunneb,“ — seda V. I. Lenini sõnastatud asjaolu peab seltsimees Stalin vajalikuks tingimuseks, mis „tagab parteile

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 428.

proletariaadi diktatuuri süsteemis peamise juhtiva jõu austava osa".¹ Laialdased rahvahulgad on paljude aastate vältel kogunud kogemuste najal veendunud, et bolševike partei määrab õigesti nende tungivaid ülesandeid ja vajadusi. Nad vaatavad seepärast bolševike partei poliitikale kui omaenda poliitikale.

Bolševike partei õige poliitika kindlustas sotsialismi võidu meie maal ning meie kodumaa vabaduse ja iseseisvuse.

Bolševike partei poliitika on nõukogude korra eluliseks aluseks. Selles näeb nõukogude rahvas oma edasiste edusammude tagatist.

LUHIKOKKUVÕTE

Meie maa töötav rahvas on läbi käinud kuulsusrikka ja kangelasliku tee Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei juhtimisel, keda Lenin ja Stalin on asutanud, üles kasvatanud ja karastanud.

Lenini-Stalini partei organiseeris meie maa töölisklassi, valgustas ja karastas teda poliitiliselt ning viis ta rünnakule tsarismi ja kapitalismi vastu. Partei kujundas tööliste ja talupoegade liidu töölisklassi juhtimisel. Partei juhtimisel teostas Venemaa töörahvas Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni, mis rajas aluse uuele ajastule inimkonna elus — sotsialismi ajastule.

Tänu kommunistliku partei targale juhtimisele purustas Nõukogude Liidu töötav rahvas intervendid ja valgekaartlased Kodusõjas, taastas rahvamajanduse, teostas edukalt meie maa sotsialistliku industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise suured plaanid, hävitas kõik ekspluataatorlikud klassid ja rajas sotsialistliku ühiskonna.

Lenini-Stalini partei juhtimisel saavutas nõukogude rahvas ajaloolise võidu Suures Isamaasõjas ning taastab ja arendab edukalt meie maa rahvamajandust.

Suur Lenin ütles, et bolševike partei on meie ajastu mõistus, au ja südametunnistus.

Bolševike partei saavutas oma suuri võite seepärast, et ta on töölisklassi revolutsiooniline partei, uut tüüpi partei.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 8. köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1949, lk. 57.

Partei on töölisklassi eesmine väesalk ja ühendab oma ridades ennastsalgavaid võitlejaid töölisklassi taotluste ja kommunismi võidu eest.

Kommunistlik partei on võtnud oma tegevuse juhtnööriks kõige eesrindlikuma teooria — marksismi-leninismi. UK(b)P juhid ja organiseerijad Lenin ja Stalin arendasid marksismi edasi ja rikastasid seda uute järelduste ja põhimõtetega.

Bolševike partei on tugev oma organiseerituse ja ühtsuse tõttu. Organiseeritus ja raudne distsipliin on bolševike partei edu aluseks.

Bolševike partei kasvas ja karastus leppimatus võitluses töölisklassi vaenlaste vastu, leninismi vaenlaste — menševike, sotsialistide-revolutsionääride, buhhaarinlaste ja teiste vastu.

Bolševike partei on proletariaadi klassiorganisatsiooni kõrgeim vorm. Ta on Nõukogude riigi juhtiv jõud ja töötava rahva kõigi organisatsioonide juhtivaks tuumikuks. Partei ühendab nõukogude ühiskonna kõigi massiorganisatsioonide tööd ja suunab nende tegevuse ühele eesmärgile — kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele.

Bolševike partei jõud peitub tema katkematu sidemeis rahvahulkadega, rahva ennastsalgavas teenimises. Partei viib enda järel miljoneid parteituid bolševikke ning kogu nõukogude rahvas on koondunud partei ümber.

Bolševike partei poliitika on nõukogude korra eluliseks aluseks, nõukogude rahva suurte võitude aluseks. Võitlustes proovitud ja karastatud bolševike partei juhtimisel, suure Stalini juhtimisel läheb nõukogude rahvas kindlalt kommunismi võidule.

Kuidas on ehitatud Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei

1. BOLŠEVIKE PARTEI ON TÖOLISKLASSI ÜHTNE VÕITLUSORGANISATSIOON

Partei kui võitlusorganisatsiooni tähtsus. Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei täidab edukalt oma ülesandeid mitte ainult sellepärast, et tal on selge eesmärk ja ta teostab õiget poliitikat, vaid ka sellepärast, et ta õigesti korraldab oma ridu ja organiseerib oma siseelu. Võib omada head programmi ja õiget poliitilist joont, kui aga seda programmi ja joont ei kinnitata teatava organisatsioonisüsteemiga, siis ei saa partei teostada oma eesmäärke.

Bolševike partei ei ole üksikisikute juhuslik kogu, vaid ühtne, monoliitne organisatsioon, kes tegutseb ühtse plaani järgi ja ühtsel juhtimisel. Just seetõttu võis ta juhtida tööraha võitlust kapitalismi kukutamise ja sotsialismi ülesehitamise eest. Just seetõttu täidab ta edukalt oma osa kui nõukogude sotsialistliku ühiskonna juhtiv ja suunav jõud.

Bolševikud omistasid alati suurt tähtsust organisatsioonile ja võitlesid otsustavalt menševike, trotskistide, buhhaarinlaste ja teiste reeturite katsete vastu nõrgestada seda organisatsiooni, kõigutada partei distsipliini, õõnestada partei ühtsust, muuta teda vormituks, laialivalguvaks eri rühmade, fraktsioonide jms. kokkukuhjamiseks. Bolševikud lähtusid sellest, et partei ja tema organisatsioonide igasugune nõrgestamine on kasulik tööliklassi vaenlastele.

Lenin ja Stalin töötasid välja ja kaitsesid võitluses vaenlastega õpetust proletariaadi revolutsioonilisest parteist. Meie partei on kogu oma praktilises tegevuses alati juhindunud sellest

õpetusest. Partei on töölisklassi eesmine, organiseeritud väesalk, proletariaadi klassiorganisatsiooni kõrgeim vorm. Ta peab alati olema ühtne, monoliitne, distsiplineeritud ja tihedalt laialdaste rahvahulkadega seotud organisatsioon, kes tegutseb ühtse plaani järgi ja ühtsel juhtimisel.

Seltsimees Stalin märgib, et partei pole ainult parteiorganisatsioonide summa. „Partei on ühtlasi nende organisatsioonide ühtne süsteem, nende vormiline ühendamine ühtseks tervikuks, kõrgemate ja alamate juhtimisorganitega, vähemuse allumisega enamusele, praktiliste otsustega, mis on kohustuslikud partei kõigile liikmeile. Nende tingimusteta partei ei saa olla ühtne organiseeritud tervik, kes suudab teostada töölisklassi võitluse kavakindlat ja organiseeritud juhtimist.“¹

Lenin ja Stalin õpetavad, et kogu partei peab tegutsema nagu üks inimene, nagu ühtne tervik, kus vähemus peab alistuma enamusele, alamastme organid — kõrgema-astme organeile. Partei kongressi otsused, tema Keskkomitee ja kohalike parteiorganite otsused on parteiorganisatsioonidele ja igale kommunistile seaduseks. Pärast seda, kui järjekordne ülesanne on läbi mõeldud, läbi arutatud ja otsus vastu võetud, on iga parteiorganisatsiooni ja iga kommunisti kohus seda otsust täita. Ilma nende tingimusteta ei saa partei olla töölisklassi ühtne, organiseeritud väesalk ja juhtida kogu töörahvast.

Partei põhikiri on parteielu puutumatu seadus. Põhilised juhtlauseid leninlik-stalinlikust õpetusest partei kohta on väljendatud partei põhikirjas. Mis on partei põhikiri ja milles ta erineb programmist? Kui partei programm esitab ja teaduslikult põhjendab partei eesmärgid ja ülesandeid ning nende lahendamise teid, siis partei põhikiri määrab kindlaks partei praktilise tegevuse meetodid, tema ehituse vormid ja siseelu reeglid.

Partei põhikiri tuleneb tema programmist ja määratletakse viimasega. Partei määrab kindlaks oma siseelu niisugused reeglid ja seadused, mis kõige paremini kindlustavad parteiülesannete täitmist. Lähtudes neist ülesannetest määrab ÜK(b)P põhikiri kindlaks, kes võib astuda parteisse, millised on parteiliikme kohustused ja õigused, kuidas on ehitatud partei, tema kõrgemad ja kohalikud organid ning millised on nende vastastikused suhted, missugused on partei-algorganisatsioonide ülesanded jne.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 6. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 171.

Kuid töö organiseerimise vormid ja meetodid ei saa olla muutmatud. Muutub olukord, milles elab ja võitleb partei, kogunevad uued kogemused, ja partei, arvestades seda, korraldab ümber oma ridu. On arusaadav, et tsarismi ajal, kui partei oli sattunud julma tagakiusamise alla, töötas ta teisiti kui töötab praegu, kus ta seisab Nõukogude riigi eesotsas ning on valitsev partei. Partei ei saanud siis näiteks läbi viia kõigi oma organite valimist, nagu ta seda teeb praegu.

Partei põhikiri arvestab olukorda, milles elab ja võitleb partei. Kui seda nõuavad asjaolud, siis teeb partei oma põhikirjas vajalikke muudatusi. Vastavalt muutunud olukorrale lahendas partei uut moodi parteisse vastuvõtmise, partei ehituse vormide ja parteiorganisatsioonide töö küsimusi. Kuid milliseid muudatusi ka partei põhikirjas tehakse, siiski jäävad muutumatuks tema põhilised juhtlauseid ja printsiibid.

Need meie partei ehituse põhilised organisatsioonilised printsiibid on: kõige rangem tsentralism parteiorganisatsioonide tegevuses, teadlik sisedistsipliin, tahte ja tegevuse ühtsus, fraksioonide ja rühmituste lubamatus, parteisse astujate hoolikas valik, partei kaitsmine oportunistlike väikekodanlike elementide eest, pidev hoolitsus parteiliikmete aktiivsuse tõstmise ja siseparteilise demokraatia arendamise eest.

Põhikiri on parteielu ja partei ehituse puutumatu alus. See pärast võitleb partei kõigi põhikirja määruste täpse täitmise eest. Partei vaenlased — trotskistid, buhhaarinlased ja teised kodanluse sabarakud, kes varjasid endid parteiliikme nimetusega, püüdsid õõnestada partei distsipliini, partei ühtsust. Partei purustas need vaenlased, tugevdades oma ridade ühtsust.

1922. aastal vastu võetud partei põhikiri määras parteisse vastuvõtmisel eri kategooriad (töölised, talupojad, teenistujad) ja piiritles igale kategooriale eri kandidaadiaja. Sotsialismi võidu tulemusel NSV Liidus muutus nõukogude ühiskonna klassistruktuur; likvideeriti kapitalistlikud elemendid, põhjalikult muutusid töölisklass, talupojad ja intelligents. Piirid töölisklassi ja talurahva vahel, samuti ka nende klasside ja intelligentsi vahel kaovad. Kujunes nõukogude ühiskonna kindel moraalne ja poliitiline ühtsus. Need sügavad muutused NSV Liidu elus kutsusid esile vajaduse muuta endist, eri kategooriate järgi parteisse vastuvõtmise korda, sõltuvalt sotsiaalsest seisundist.

Partei kaheksateistkümnenda kongressi poolt vastuvõetud UK(b)P põhikiri määras kindlaks ühtsed parteisse vastuvõtmise tingimused ja ühesugused kandidaadiajad, sõltumata sellest, kas parteisse astuja kuulub töelisklassi, talurahva või intelligentsi hulka. Partei kaheksateistkümnnes kongress tegi põhikirjas rea teisi muudatusi seoses parteiliikmete aktiivsuse kasvuga ja vajadusega veelgi laiendada siseparteilist demokraatiat.

UK(b)P põhikiri määrab kõigepealt täpselt kindlaks meie partei olemuse. Selles öeldakse, et Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei „on NSV Liidu töelisklassi eesmine ja organiseeritud väesalk, tema klassiorganisatsiooni kõrgeim vorm. Partei juhindub oma töös marksismi-leninismi teooriast.

Partei juhib töelisklassi, talurahvast ja intelligentsi — kogu nõukogude rahvast võitluses töelisklassi diktatuuri kindlustamise, sotsialistliku korra kindlustamise ja arendamise ning kommunismi võidu eest.

Partei on kõigi töörahva organisatsioonide, nii ühiskondlike kui ka riiklike organisatsioonide juhtiv tuum ja tagab kommunistliku ühiskonna eduka ülesehitamise“.

2. PARTEILIIKMED, NENDE KOHUSTUSED JA ÕIGUSED.

Kes võib olla parteiliige. Partei võitlusvõime määratleb eelkõige tema koosseis ja kommunistide aktiivne tegevus. Sellest oleneb, kuidas hästi täidab partei oma osa kui töelisklassi eesmine ja organiseeritud väesalk. Seepärast on parteiliikme osa ja tähtsuse ning parteisse vastuvõtmise küsimusel alati olnud tähtis koht partei struktuuris.

Juba 1903. aastal partei teisel kongressil, kui esmakordselt võeti vastu partei põhikiri, ütles V. I. Lenin, et parteiliikme nimeust on vaja tõsta üha kõrgemale tasemele. Need Lenini sõnad on ka praegu parteile juhtnööriks.

Partei ei või oma ridadesse võtta kõiki, kes aga soovivad partei liikmed olla. Partei võtab vastu ainult töelisklassi ja töörahva teiste kihtide kõige teadlikumaid esindajaid. Seltsimees Stalin ütles, et meie partei on kindlus, mille ukсед avanevad ainult väerikaile, ainult järeleproovituile.

UK(b)P põhikirja esimene paragrahv räägib sellest, kes võib olla partei liige. See põhikirja paragrahv lausub: „Partei liik-

meks loetakse igäühte, kes tunnistab partei programmi, töötab ühes tema organisatsioonidest, alistub partei otsustele ja tasub liikmemaksud.“

Järelikult on parteiliikmeks olemise esimeseks tingimuseks partei programmi tunnistamine. Partei jõud peitub tema vaadete ühtsuses, selles, et kõiki UK(b)P liikmeid ühendavad suured eesmärgid, ühed ja needsamad ülesanded, mis on sõnastatud partei programmis. Kuid loomulikult ei piisa ainult programmi tunnistamisest selleks, et olla partei liige. Leidub lobisejaid, kes on valmis partei programmi tunnistama, kuid pole suutelised midagi tegema selle praktiliseks teostamiseks. Niisugustel ei ole kohta meie parteis.

Bolševike partei on revolutsioonilise võitluse, revolutsioonilise tegevuse partei. Ta mitte ainult püstitab suuri eesmäärke, vaid võitleb ka otsustavalt nende teostamise eest. Ta nõuab igalt kommunistilt tegusid, ta nõuab, et kommunist annaks kõik oma teadmised, kogemused ja jõu võitluseks rahva õnne ja kommunismi eest.

Tunnistades partei programmi võtab kommunist endale kohustuse võidelda selle ellurakendamise eest. On selge, et kommunist on kohustatud tundma partei programmi, teadma, mille eest võitleb partei ja milliseid teid mööda läheb ta oma eesmärgile. Kommunist on kohustatud võitlema nende vastu, kes takistavad partei programmi teostamist, kes moonutavad või rikuvad partei otsuseid.

Parteiliikmed suudavad ainult siis partei programmi edukalt ellu rakendada, kui nad on ühendatud ühtsesse, monoliitsesse organisatsiooni. Seepärast määrabki partei põhikiri kindlaks, et parteiliikmeks olemise vajalikuks tingimuseks on parteiliikme töö ühes parteiorganisatsioonidest ja tema alistumine kõigile partei otsustele.

Kommunist tegutseb mitte üksikult, mitte omaette, vaid parteiorganisatsioonis, kes suunab ja kontrollib oma liikmete tegevust. Vabrikutes, tehastes, kolhoosides, asutustes, õppeasutustes ja väeosades on kõik kommunistid ühendatud parteiorganisatsioonidesse. Parteiorganisatsioonide üldkoosolekud ja partei bürood arutavad kõiki küsimusi, mis on seotud kommunistide tööga, ja teevad otsuseid ning annavad ülesandeid vastavalt kõrgemaastmeliste parteiorganite juhtnööridele. Partei teostabki oma programmi parteiorganisatsioonide ja UK(b)P liikmete

kaudu, kes tõmbavad endaga kaasa parteituid. Partei nõuab kõigilt kommunistidelt, et nad töötaksid kui ühtne ja üksmeelne kollektiiv, kes on seotud parteidistsipliiniga.

Parteiliikmeks olemise vajalikuks tingimuseks on liikmemaksude õigeaegne tasumine. Sellel kommunisti kohustusel on tõsine tähtsus. Liikmemaksude õigeaegne tasumine on kommunisti distsiplineerituse ja tema parteiorganisatsiooniga seotuse näitajaks. Kui kommunist ei tasu parteimakse õigeaegselt, siis see tähendab, et ta ei mõtle parteile, et ta suhtub parteikohustustesse lohakalt. Liikmemaksude tasumisest sõltub partei rahaliste ressursside täiendamine. Kommunist, kes pole kolme kuu kestel tasunud liikmemaksu, loetakse parteist lahkunuks.

Parteisse vastuvõtmise kord. UK(b)P põhikiri rõhutab, et parteisse võetakse teadlikke, aktiivseid ja kommunismile ustavaid töölisi, talupoegi ja haritlasi. Parteisse vastuvõtmine toimub eranditult individuaalses korras.

Mis tähendab individuaalselt suhtuda parteiliikmeks vastuvõtmisse? See tähendab, et tuleb hoolikalt arvesse võtta iga parteisse astuja isiklikke omadusi. Tuleb välja selgitada, kuidas ta töötab tootmise alal, kuidas ta võtab osa ühiskondlikust elust, kas ta on kommunisti kõrge nimetuse vääriline. Kõik osavõtjad parteikoosolekust, kus otsustatakse parteisse vastuvõtmise küsimus, peavad tundma suurt vastutust uue kommunisti vastuvõtmise puhul parteisse. Ainult kõigist neist reeglitest kinnipidamine võib ära hoida partei ridade unbrohtumise.

UK(b) Parteisse astuda soovijad võetakse esialgu vastu liikmekandidaadiks, hiljem aga juba partei liikmeks. Kandidaadi ajaks on kindlaks määratud üks aasta. Selle aja jooksul on parteiorganisatsioonil võimalik ja tal tuleb noort kommunisti hästi kontrollida, samuti ka tutvustada teda UK(b)P programmi ja põhikirjaga.

Partei liikmekandidaadid on kohustatud täitma kõik nõudmised, mida UK(b)P põhikiri esitab parteiliikmeile. Nad võtavad osa parteiorganisatsiooni koosolekuist, kuid nõuandva hääleõigusega. See tähendab, et partei liikmekandidaatidel on õigus väljendada oma arvamust iga küsimuse puhul, mida arutab parteikoosolek. Kuid neil pole õigust hääletada ühe või teise parteiotsuse vastuvõtmisel, samuti pole neil õigust valida parteiorganeid või olla valitud neisse.

UK(b)P liikmekandidaadi õigused on seepärast piiratud, et

partei teda veel kontrollib ning tahab veenduda, kas temast saab väarikas UK(b)P liige. Kandidaadist endast oleneb, kuidas ta selle proovi läbi teeb.

Igaüks, kes soovib astuda UK(b)P liikmekandidaadiks ja liikmeks, esitab parteiorganisatsioonile soovitusel (kändused) kolmelt UK(b)P liikmelt.

Isiku soovitamise parteisse on tõsine asi. Ainult see parteiliige, kes omab teatavat parteistaaži ja tunneb parteisse astuvat seltsimeest hästi, võib anda temale soovitusel. Põhikirja järgi on õigus soovitusel anda UK(b)P liikmetel, kellel on mitte väiksem kui kolmeaastane parteistaaž ja kes tunnevad soovitatavat ühise töö põhjal mitte vähem kui üks aasta.

Soovitajad on partei ees vastutavad oma soovitusel õigsuse eest. Parteiorganisatsioon kontrollib soovitusel õigsust ning selgitab tähelepanelikult, kus, millal ja millise aja vältel töötas soovitaja koos parteisse astuva seltsimehega ning kas ta tööpoolest on hästi tundma õppinud isikut, kelle eest ta vastutab.

Parteisse vastuvõtmise küsimuse arutab läbi ja otsustab parteialgorganisatsiooni üldkoosolek. Parteisse vastuvõtmise otsus jõustub pärast kinnitamist rajoonikomitee poolt, neis linnades aga, kus pole rajoonilist jaotust, — partei linnakomitee poolt.

Seltsimees Stalin asetab UK(b)P kaheksateistkümnendal kongressil partei ette ülesande: „Parandada süstemaatiliselt partei koosseisu, tõsta parteiliikmete teadlikkuse taset ja vastu võtta partei ridadesse individuaalse valiku korras ainult proovitud ja kommunismile ustavaid seltsimehi.“¹

Kommunisti kohustused. Olla bolševike partei liige on suur au. Seltsimees Stalin ütles: „Meie, kommunistid, oleme erilaadi inimesed. Meie oleme loodud erilisest materjalist. Meie oleme need, kes moodustavad suure proletaarse strateegi armee, seltsimees Lenini armee. Ei ole midagi kõrgemat kui au kuuluda sellesse armeesse. Ei ole midagi kõrgemat kui selle partei liikme nimetus, mille rajajaks ning juhtijaks on seltsimees Lenin.“²

Kanda auga Lenini-Stalini partei liikme kõrget nimetust tähendab eelkõige kohusetruult täita neid kohustusi, mida UK(b)P põhikiri on igale kommunistile asetanud.

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 534.

² J. V. Stalin, Teosed, 6. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 47.

UK(b)P põhikiri kohustab iga kommunisti aktiivselt osa võtma partei ja riigi poliitilisest elust, teostama praktikas partei poliitikat ja parteiorganite otsuseid. Kuid selleks, et olla kommunistliku ühiskonna eesrindlik, aktiivne ülesehitaja, viia ellu partei poliitikat ja selgitada seda töötajaile, peab parteiliige selgesti teadma, millised eesmärgid püstitab endale partei ja kuidas ta need saavutab. Partei poliitika juhindub marksistlik-leninlikust teooriast. Et olla väärikas parteiliige, et paremini aru saada partei poliitikast, tuleb väsimatult töötada oma teoreetilise taseme tõstmiseks, marksismi-leninismi aluste omandamiseks.

NSV Liidu töörahva poliitiline aktiivsus ja teadlikkus kasvavad päevast päeva. Kommunist võib ainult sel juhul olla parteitute juhiks ja sammuda nende ees, kui ta pidevalt täiendab ja rikastab oma teadmisi ning pidevalt uurib revolutsioonilist teooriat. Parteiliige, kes suhtub poliitilisse õppusse hooletult, jääb elust maha.

Tsarismi ajal oli marksistlik-leninliku teooria õppimine seotud määratu suurte raskustega. Tsarism keelas ära revolutsioonilise kirjanduse väljaandmise ja jälitas neid, kes seda lugesid. Paljud revolutsionäärid jutustavad, kuidas nad käisiti ümber kirjutasid terveid Marxi ja Lenini teoseid, et omada võimalust neid õppida. Praegu on marksistlik-leninliku teooria õppimiseks avatud kõige laialdasemad võimalused. Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini teoseid, poliitilisi raamatuid ja brošüüre antakse meie maal välja miljonites eksemplarides, meil töötavad rohkearvulised koolid ja ringid ning peetakse loenguid. Miljonid kommunistid, kommunistlikud noored ja parteitud omandavad teadmisi.

Marksistlik-leninliku teooria õppimine on iga kommunisti alaline ülesanne. Partei ei saa ükskõikselt suhtuda sellesse, kas kommunist õpib või mitte. Partei põhikiri kohustab kommuniste väsimatult töötama oma teadlikkuse tõstmiseks, marksismi-leninismi põhialuste omandamiseks.

Partei põhikiri nõuab igalt kommunistilt parteidistsipliini kõige rangemat pidamist.

Parteidistsipliin on parteis kehtestatud korrast täpne kinnipidamine ning UK(b)P programmi ja põhikirja ning parteiorganite otsuste range täitmine iga kommunisti poolt. Distsipliin on partei kui ühtse, monoliitse ja ühtset eesmärki taotleva organisatsiooni olemasolu põhialuseks. Meie partei juhib seepärast

edukalt tööliste ja kogu töörahva võitlust, et ta tegutseb ühtse plaani järgi ning on ühtse tahtega tugevasti kokku liidetud. Iga kommunisti distsiplineeritusest oleneb partei põhiülesannete täitmine. Ilma raudse distsipliiniga poleks partei suutnud saavutada oma suuri võite.

Nõukogude vabariigi sisevaenlased purustati ja likvideeriti, ka välisvaenlaste vallutusretk tõrjuti tagasi eelkõige seepärast, et bolševike partei, kes juhtis tööliste ja talupoegade võitlust, oli kõige rangemalt distsiplineeritud, et partei Keskkomitee kutsel läksid kõige vastutavamatesse võitluskohtadesse sajad, tuhanded ja miljonid nõukogude inimesed. Sotsialistliku ülesehitustöö kõige raskemad ülesanded lahendati meie maal edukalt esmajoones tänu bolševike partei monoliitsusele ja distsiplineeritusele. Partei juhtnõõride järgi tõusid kommunistid kui üks mees otsustavale võitlusele raskustega. Ning ei olnud niisugust kindlust, mida bolševikud poleks suutnud vallutada oma monoliitsuse ja distsiplineeritusega, oma ühtsusega.

Lenin ja Stalin õpetavad, et proletariaadi revolutsioonilise partei distsipliini kontrollitakse ja tugevdatakse eelkõige parteiliikmete teadlikkusega, nende ustavusega kommunismile, nende vastupidavuse, eneseohverdamise ja kangelaslikkusega. Selttimees Stalin oma teoses „Proletaarlaste klass ja proletaarlaste partei“ ütles, et parteiliikmeks võib pidada ainult seda, kes „... peab oma kohuseks liita oma soovid partei soovidega ja tegutseda ühes parteiga“.¹

Kommunist peab parteis kehtestatud korrast kinni mitte formaalselt, vaid seesmise veendumusega. Selles ilmneb tema teadlikkus ning palav soov väsimatult tugevdada bolševike parteid ja sotsialistlikku riiki. Kommunistide teadlikkuses peitub bolševistliku parteidistsipliini jõud.

Partei ei või lubada parteidistsipliini rikkumist. Parteiliige ja liikmekandidaat peab alati meeles pidama, et ta ei või sooritada tegusid, mis ei sobi kokku kommunisti nimetusega, et ta kannab vastutust oma parteiorganisatsiooni ees, kes vastutab iga oma liikme ja tema tegude eest. Lenin toonitas: „... ei tohi unustada, et iga parteiliige vastutab partei eest ja partei on vastutav iga liikme eest.“²

¹ J. V. Stalin, Teosed, 1. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1947, lk. 64.

² V. I. Lenin, Teosed, 6. kd., 4. tr., lk. 458 (v. k.).

UK(b)P põhikirjas öeldakse: „Partei on ühtne võitlusorganisatsioon, keda liidab teadlik distsipliin, mis on ühevõrra kohuslik partei kõigile liikmeile. Partei jõud seisab tema monoliitsuses, tahte ja tegevuse ühtsuses, mis ei luba kõrvalekaldumist partei programmist ega põhikirjast, parteidistsipliini rikkumist, fraktsioonilisi rühmitumisi ega kahekeelsust. Partei puhastab oma ridu isikuist, kes ei täida partei programmi ja partei põhikirja nõudeid või rikuvad parteidistsipliini.“

Parteiorganite otsuseid tuleb täita täpselt ja õigeaegselt. Parteidistsipliini rikkunud parteiliikmete suhtes näeb UK(b)P põhikiri ette teatavaid karistumäärasid: märkus, laitus, noomitus, ja lõpuks, parteilise karistuse kõrgeima määrana — parteist väljaheitmine.

Kommunist on valitseva partei liige. Ta on kohustatud aktiivselt võitlema mitte üksnes parteilise, vaid ka riikliku distsipliini pidamise eest. Partei juhib riiki. See aga asetab igale parteiorganisatsioonile ja igale kommunistile suured kohustused. Kommunistid vastutavad nii tootmisplaani täitmise eest tehases kui ka kolhoositoodangu tõusu eest ning riikliku viljavarumise ja teiste põllumajanduslike saaduste varumise plaani õigeaegse täitmise eest.

UK(b)P põhikiri kohustab kommuniste eeskujulikult pidama töö- ja riiklikku distsipliini, valdama oma töö tehnikat ning lakka- matult tõstma oma tööoskust.

Tööstuses, põllumajanduses või transpordis töötav kommunist on kohustatud ise tõstma tööviljakust ja selleks ka teisi üles kutsuma. Ta peab olema tehase stahhaanovlaste esiridades ning suure saagi meister kolhoosis, traktorijaamas ja sovhoosis. Ta peab hoidma rahva vara ja kaitsma sotsialistlikku omandit. Ta peab oma isikliku eeskujuga innustama töötajaid ennastsalgavale tööle. Ta peab kogu jõu pühendama sotsialistliku riigi kaitsevõime tugevdamiseks.

Kommunistid sammuvad alati töörahva esimestes ridades ja seepärast on neil väga suur mõju parteitute hulgas. Nõukogude rahva laialdased hulgad peavad meie parteid oma parteiks, lähedaseks ja kalliks parteiks, kelle tugevdamisest nad on eluliselt huvitatud ning kelle juhtimisele nad oma saatuse vabatahtlikult usaldavad. Kommunistlik partei on ümbritsetud kogu nõukogude rahva armastuse ja usaldusega. Partei hindab kõrgelt ja peab kalliks seda usaldust.

UK(b)P põhikiri nõuab, et kommunistid kõvendaksid päevast päeva sidet rahvahulkadega, õigeaegselt reageeriks id töötajate nõuetele ja tarvetele ning selgitaks id parteiuile partei poliitika ja partei otsuste mõtet. Sideme kõvendamine parteitute ja ning pidev töö rahvahulkades on kõigi parteiorganisatsioonide ja kõigi kommunistide tähtsaimaks kohuseks.

Seltsimees Stalin ütleb:

„Meil bolševikel poleks olnud praegu seda edu, mis meil on, kui me ei oleks suutnud võita parteile miljonite parteitute tööliste ja talupoegade usaldust. Mida on aga selleks tarvis? Selleks on tarvis, et parteilased ei tõmbaks piiri enda ja parteitute vahele, et parteilased ei suleaks end oma parteilisse kesta, et nad ei kelgiks oma parteilisusega, vaid paneks id tähele parteitute häält, et nad ei piirduks parteitute õpetamisega, vaid et nad neilt ka ise õpiks id.“¹

Partei nõuab, et kommunist ei käsutaks parteituid, vaid selgitaks neile partei otsuseid. Kommunist peab tähelepanelikult ja osavõtlikult suhtuma töörahva vajadustesse. Kommunistile on võõras upsakus ja kelkimine. Tagasihoidlikkus on bolševiku kaunim voo rus.

Partei Keskkomitee ja seltsimees Stalin isiklikult õpetavad parteikaadrit kuulama laialdaste rahvahulkade arvamust ja õppima nende kogemustest. Kõik UK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo liikmed eesotsas seltsimees Staliniga viibis id üleliidulisel stahhaanovlaste nõupidamisel ja mitte ainult esines id ise, vaid ka kuulas id tähelepanelikult nõupidamisest osavõtjate kõiki esinemisi. Nõupidamise lõppsõnas aga seltsimees Stalin ütles: „... meie, partei ja valitsuse juh id, peame mitte ainult töölisti õpetama, vaid ka neilt õppima. Et teie, käesolevast nõupidamisest osavõtjad, siin nõupidamisel mõndagi õppisite meie valitsuse juhtidelt, seda ma ei hakka eitama. Kuid ei saa eitada ka seda, et ka meie, valitsuse juh id, palju õppisime teilt, stahhaanovlastelt, käesolevast nõupidamisest osavõtjailt. Niisiis tänu teile, seltsimehed, õppuse eest, suur tänu!“²

Kommunistid kuulavad tähelepanelikult rahvahulkade arvamust, kuid ei sõrgi mahajäänud mee leolude sabas. Järe lkiitev nõustumine mahajäänud inimeste ja virisejatega, kes kurdavad

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 370.

² Sealsamas, lk. 447.

raskuste üle, on vastuolus bolševismi vaimuga. Kommunist ei põikle kõrvale teravatest küsimustest, vaid vastab neile avameelselt. Ta selgitab partei poliitikat ja näitab, kuidas partei raugematult võitleb raskustest jagusaamise, sotsialistliku riigi võimsuse tugevdamise ja rahva heaolu tõstmise eest. Kommunist organiseerib parteituid partei poliitika ellurakendamisele.

Lenin ja Stalin õpetavad bolševikke võitma kõiki raskusi ja takistusi teel eesmärgile, mitte aga taanduma nende ees, mitte loovutama positsioone. Seltsimees Stalin märkis, et raskused just selleks ongi, et neid võita. On teada mehiste võitlejate suurepärase stalinlik iseloomustus ja hädaldavate paanikatekitajate hävitav kriitika, mis on antud piltlikult kalurite käitumises tormi saabumisel.

Seltsimees Stalin ütles: „Kas te olete näinud kalureid tormi eel niisugusel suurel jõel nagu Jenissei? Ma olen neid näinud enam kui üks kord. Ühed neist mobiliseerivad tormi tulekul kõik oma jõud, innustavad oma kaaslasi ja juhivad paadi julgesti tormile vastu: „Hoidke, poisid, tugevamini tüüri, lõigake laineid, meie võidame!“ Kuid on ka teist liiki kalureid, kes, aimates tormi tulekut, kaotavad julguse, hakkavad hädaldama ja demoraliseerivad omaenese ridu: „Oh häda, torm tuleb, heitke, poisid, paadi põhja pikali, sulgege silmad, võib-olla kannab torm meid kuidagi-viisi kaldale!“¹

Järgides Lenini ja Stalini juhendeid ei peatu kommunistid raskuste ees, vaid võidavad neid julgelt. Nad töötavad täie jõupingutusega, nad ei lepi kunagi saavutatuga, vaid püüavad edasi ja viivad endaga kaasa kogu rahva.

Kommunist on nõukogude rahva paremate omaduste kehastuks, üldrahvalikele taotlustele andumise, asjalikkuse ja ennastalgava töö näidiseks ning teadlikkuse ja organiseerituse eeskujuks.

Parteiliikme õigused. Parteiliikmel on laialdased õigused, mis annavad temale võimaluse aktiivselt osa võtta partei elust. UK(b)P kaheksateistkümnnes kongress täiendas partei põhikirja määrustikuga parteiliikmete õigustest.

Vastavalt UK(b)P põhikirjale on igal parteiliikmel õigus:

a) osa võtta partei poliitika praktiliste küsimuste vabast ja

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 192.

asjalikust arutamisest partei koosolekuil või partei ajakirjanduses;

b) arvustada partei koosolekuil iga parteitöölisi;

c) valida ja saada valitud parteiorganeisse;

d) nõuda enda isiklikku osavõttu kõigil juhtudel, kus langeatakse otsus tema tegevuse või käitumise kohta;

e) pöörduda igasuguse küsimusega või avaldusega partei iga instantsi poole, kaasa arvatud UK(b)P Keskkomitee.

Parteiorganisatsioon ei saa elada ega areneda ilma parteimassi aktiivsuse ja isetegevuseta. Partei poliitika praktiliste küsimuste vabas ja asjalikus arutamises kõigi parteiliikmete poolt avaldub meie paljumiljonilise partei suur jõud. Lenin ja Stalin kutsusid õppima hulkadelt, kuulama nende arvamust. Seltsimees Stalin rõhutas: „Selleks, et õigesti juhtida, on vaja juhtide kogemusi täiendada parteimassi kogemustega, töölisklassi kogemustega, töörahva kogemustega, niinimetatud „väikeste inimeste“ kogemustega.“¹

Lenin ütles, et bolševike partei on võitlev, sõjakas partei. Bolševikud, Lenini-Stalini partei liikmed on võitlevad, julged ja tarmukad inimesed. Nad ei saa rahulikult mööda minna vigadest, nad ei ole õigustatud ükskõikselt vaatama puudustele. Bolševikel on rahva huvid esikohal.

Seltsimees Stalin õpetab, et kui me tahame kaadrit kasvatada ja karastada, siis ei tohi me karta kedagi solvata, ei tohi karta ausat, julget ja avalikku kriitikat. Ilma kriitikata võib iga tõbi süveneda, ja siis on temast raske jagu saada. Ainult julge ja avalik kriitika aitab meie inimesi kasvada, täielikuks muutuda, õhutab neid edasi minema ja võitma puudusi töös. Kus ei ole kriitikat, seal on seisak, seal asi ei nihku edasi.

Partei põhikiri kaitseb parteiliikmete õigusi. Ta juhendab sellest, et anda igale kommunistile võimalus aktiivselt osa võtta partei poliitika praktiliste küsimuste arutamisest, et keegi ei kiusaks kommunisti taga kriitika pärast, et parteiorganid ei otsustaks küsimust kommunisti käitumise kohta tema puudumisel, et keegi ei kitsendaks kommunistide õigusi.

Kõik need põhikirja määrused omavad väga suurt tähtsust parteimassi aktiivsuse suurendamisel ja iga kommunisti vastu-

¹ J. Stalin, „Parteitöö puudustest ning abinõudest trotskistide ja teiste kahekeelsete likvideerimiseks“. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1947, lk. 38.

tuse tõstmisel partei ülesannete eest. Need on tähtsaimad relvad võitluseks üksikute kommunistide upsakuse ja isekusega, juhtivate sideme tugevdamiseks massidega ning kogu parteilise ja riikliku töö parandamiseks.

3. PARTEI STRUKTUUR

Partei struktuuri juhtiv põhimõte. Partei organisatsioonilise struktuuri juhtivaks põhimõtteks on demokraatlik tsentralism. See tähendab, et meie parteis tsentralism ja demokraatiatäiendavad teineteist vastastikku. Ühelt poolt, kogu parteitööd suunatakse ühest keskusest, partei alamastmelised organid alistuvad kõrgemaile ja parteis kehtib rangeim distsipliin; teiselt poolt, kõik parteiorganid valitakse ja nad annavad aru parteiorganisatsioonide ees.

Demokraatlik tsentralism tähendab:

esiteks, kõigi partei juhtivate organite valitavust alt kuni üles; teiseks, parteiorganite perioodilist aruandmist oma parteiorganisatsioonidele;

kolmandaks, ranget parteidistsipliini ja vähemuse alistumist enamusele;

neljandaks, kõrgemate organite otsuste tingimatut kohuslikkust alamaile.

Kõik need demokraatliku tsentralismi põhialused võimaldavad ühendada organiseeritust ja üksmeelt parteis tema liikmete aktiivsuse ja iseseisvusega.

Demokraatlik tsentralism tagab partei tahte ja tegevuse ühtsuse. See võimaldab allutada kogu parteitöö ühele eesmärgile ning anda tema poliitikale ja praktilisele tööle ühtse suuna.

Tänu sellele, et partei on ehitatud demokraatliku tsentralismi alusel, on ta suuteline igal momendil oma ridu ümber korraldama, partei jõude uut moodi paigutama ja koondama neid uute ülesannete täitmisele.

Meie partei koosneb paljudest linna, rajooni, tehase, kolhoosi ja teistest parteiorganisatsioonidest. Et suunata nende tegevust ühisele eesmärgile, selleks on olemas ühtne keskus — partei Keskkomitee, kelle juhtimisel kõik kohalikud parteiorganisatsioonid on ühinenud ühtseks parteiorganisatsiooniks.

Demokraatlik tsentralism partei juhtimises ja struktuuris on põhialuseks tema organiseeritusele ja võitlusvõimele.

Tootmisalane ja territoriaalne tunnus partei struktuuris. Kommunistid ühinevad kõigepealt partei-organisatsioonidesse oma tootmisalase tegevuskoha järgi: tehases, vabrikus, kolhoosis või asutuses. Niiviisi kujunevad tehase, kolhoosi, asutuse ja teised parteiorganisatsioonid. See tähendab, et partei all- või algorganisatsioonid on ehitatud tootmisalase tunnuse järgi.

Partei-algorganisatsioonid kuuluvad rajooni territoriaal-organisatsiooni. Rajooni, ringkonna, oblasti, krai või vabariigi territooriumil luuakse rajooni, ringkonna, oblasti, krai või vabariigi organisatsioonid. Need ühendavad kõik partei-organisatsioonid oma territooriumil. See on territoriaalne tunnus meie partei struktuuris.

Bolševike partei on algusest peale ehitatud tootmisalase ja territoriaalse tunnuse järgi. Enne revolutsiooni võimaldas see parteil edukalt võidelda Lenini poolt püstitatud ülesande teostamise eest: muuta iga tehas bolševismi kindluseks. Sotsialistliku ülesehitustöö ajajärgul aitab tootmisalane ja territoriaalne põhimõtte parteil lähemalt käsitleda tootmistegevust ning põhjalikumalt tundma õppida iga käitise, kolhoosi ja asutuse tööd.

Partei struktuuri tootmisalane ja territoriaalne tunnus aitab temal organiseerida töölisi, kolhoosnikuid ja teenistujaid võitlusele tootmisplaanide täitmise eest. Seetõttu, et kommunistid on ühendatud partei-algorganisatsioonidesse tootmisalase tunnuse järgi, paigutab partei oma jõud nii, et nad tegutseksid otseselt töörahva hulkades ning avaldaksid mõju iga käitise, kolhoosi ja asutuse tööle.

Parteiorganisatsioonid moodustatakse vastavalt riigi administratiiv-territoriaalsele jaotusele (rajoon, ringkond, oblast, krai, vabariik). See võimaldab parteil edukalt juhtida kõiki riigivõimuorganeid ning kõiki majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö alasid.

Partei kõrgemad organid. Partei kõrgeimaks organiks on UK(b)P kongress. Kongress kuulab ära ja kinnitab UK(b)P Keskkomitee ja Kesk-revisjonikomisjoni aruanded; vaatab läbi ja muudab partei programmi ja põhikirja; määrab kindlaks partei taktikalise joone (tegutsemisviisid) jooksva päevapoliitika põhiküsimustes; valib UK(b)P Keskkomitee ja Kesk-revisjonikomisjoni.

Saadikuid UK(b)P kongressile valivad oblastite ja kraide partei-konverentsid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide kongressid. UK(b)P kongressi otsused on kohustuslikud kogu parteile.

UK(b)P iga kongress on suureks sündmuseks partei ja kogu meie maa elus. UK(b)P kongressi otsused väljendavad kogu partei tahtet. Kongressiks valmistub kogu partei. Keskkomitee kuulutab kongressi päevakorra välja poolteist kuud enne selle kokkukutsumist. Seda tehakse selleks, et kommunistid arutaksid läbi tähtsamad kongressi ees seisvad küsimused.

Kongresside vaheaegadel kutsub UK(b)P Keskkomitee kokku üleliidulised parteikonverentsid. Konverentsid koosnevad kohalike parteiorganisatsioonide esindajaist. Üleliidulised partei konverentsid arutavad esile kerkinud parteipoliitika küsimusi.

Üleliidulisel parteikonverentsil on õigus asendada osa UK(b)P Keskkomitee liikmeist, see on õigus kõrvaldada Keskkomitee koosseisust üksikuid tema liikmeid, kes ei taga enda kohuste täitmist, ja asendada nad teistega, kuid mitte suuremal hulgal kui ühe viiendiku võrra partei kongressi poolt valitud UK(b)P Keskkomitee koosseisust.

Üleliiduline konverents täiendab UK(b)P Keskkomitee liikmete koosseisu partei kongressi poolt valitud kandidaatide hulgast ja valib nende asemele vastava arvu uusi Keskkomitee liikmekandidaate.

Üleliidulise konverentsi otsused kinnitab UK(b)P Keskkomitee, välja arvatud Keskkomitee liikmete asendamise ja uute Keskkomitee liikmekandidaatide valimise otsused, mis ei vaja UK(b)P Keskkomitee kinnitamist.

UK(b)P Keskkomitee poolt kinnitatud üleliidulise konverentsi otsused on kohuslikud kõigile parteiorganisatsioonidele.

Kongresside vaheaegadel on kõrgeimaks parteiorganiks UK(b)P Keskkomitee. Keskkomiteesse valitakse parimad ja kõige kogenumad bolševikud: partei- ja majandustöölised, sõjaväelased, teaduse- ja kunstitegelased. Keskkomiteesse on koondatud meie partei tarkus. See on partei juhtiv tuumik.

UK(b)P Keskkomitee, kelle eesotsas seisab seltsimees Stalin, on partei poliitiliseks, ideeliseks ja organisatsiooniliseks keskuks.

UK(b)P Keskkomitee esindab parteid läbikäimises teiste parteide, organisatsioonide ja asutustega. Keskkomitee juhib kohalikke parteiorganisatsioone. Keskkomitee organiseerib partei

mitmesuguseid asutusi ja juhib nende tegevust. Keskkomitee määrab tema kontrolli all töötavate partei keskhäälekandjate (ajalehtede, ajakirjade) toimetused ja kinnitab suuremate kohalike parteiorganisatsioonide häälekandjate toimetused, jaotab partei jõude ja summasid. Keskkomitee suunab nõukogude ja ühiskondlike keskorganisatsioonide tööd.

Kõige tähtsamad poliitilised ja organisatsioonilised küsimused arutatakse läbi UK(b)P Keskkomitee pleenumitel, see on partei Keskkomitee kõigi liikmete ja liikmekandidaatide poolt.

UK(b)P Keskkomitee organiseerib: poliitilise töö juhtimiseks — UK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo, organisatsioonilise töö juhtimiseks UK(b)P Keskkomitee Organisatsioonilise Büroo ning organisatsioonilis-täidesaatva iseloomuga jooksvaks tööks — UK(b)P Keskkomitee Sekretariaadi.

UK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo koosseisu kuuluvad seltsimehed J. V. Stalin, V. M. Molotov, G. M. Malenkov, L. P. Beria, K. J. Vorošilov, L. M. Kaganovitš, A. I. Mikojan, A. A. Andrejev, N. S. Hruštšov, N. A. Bulganin ja A. N. Kossõgin. Poliitbüroo liikmekandidaat on seltsimees N. M. Švernik.

UK(b)P Keskkomitee sekretärid on seltsimehed J. V. Stalin (peasekretär), G. M. Malenkov, M. A. Suslov, P. K. Ponomarenko ja N. S. Hruštšov. Seltsimees Stalin valiti UK(b)P Keskkomitee peasekretäriks Lenini ettepanekul 1922. aastal ja töötab sellest ajast vahetpidamatult sellel vastutaval kohal.

Partei kohalikud organid. Liiduvabariikide kommunistlike parteide kõrgeimaiks organeiks on partei kongressid; kraide, oblastite, linnade ja rajoonide organisatsioonide kõrgeimaiks organeiks on partei konverentsid. Nad kuuluvad ära ja kinnitavad parteikomiteede aruanded, arutavad partei-, nõukogude, majandusliku, ametiühingulise ja kommunistliku noorsooühingu töö küsimusi ning valivad parteikomiteed, revisjonikomisjonid ja saadikud kõrgema-astmeliste parteiorganisatsioonide konverentsile või UK(b)P kongressile.

Kongresside või konverentside vaheaegadel on kohalike organisatsioonide kõrgeimaiks organeiks liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed ning partei krai-, oblasti-, ringkonna-, linna- ja rajoonikomiteed.

UK(b)P rajooni-, linna-, ringkonna-, oblasti- ja kraikomiteed ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed valivad jooksvaks tööks büroo ja sekretärid.

Parteiorganid on kollektiivse juhtimise organid. Kõik põhiküsimused arutatakse läbi ja otsustatakse kollektiivselt. Ühe või teise tähtsa küsimuse otsustamisel võetakse arvesse kõigi komitee liikmete arvamusi ja kogemusi.

Kollektiivse juhtimise meetod on põhimeetodiks partei töös. Seltsimees Stalin õpetab: „Oskus kollektiivselt tegutseda, valmisolek allutada üksikute seltsimeeste tahe kollektiivi taatele, seda just nimetataksegi meil tõeliseks bolševistlikuks mehisuseks. Sellepärast, et ilma niisuguse mehisuseta, oskuseta jagu saada, kui soovite, oma enesearmastusest ja allutada oma tahe kollektiivi taatele, — ilma nende omadusteta — pole kollektiivi, pole kollektiivset juhtimist, pole kommunismi.“¹

Partei kohalikud organid on kohustatud täpselt ja tingimata täitma UK(b)P kõrgemate organite juhtnõore.

Partei kohalikud organid juhivad alamastmelisi parteiorganisatsioone.

Kohalikud parteiorganid suunavad nõukogude, ametiühingu-, kommunistliku noorsooühingu ja teiste organisatsioonide tegevust. Neil lasub vastutus nende organisatsioonide töö eest. See muidugi ei tähenda, et parteikomiteed peavad töötama nende organisatsioonide eest ja kõike nende asemel otsustama. Parteiorganite kohuseks on mitte asendada nõukogude ja majanduslikke organeid ja võtta neilt vastutus, vaid pidevalt neid abistada ja tugevdada ning nende kaudu juhtida majanduslikku ja kultuurilist ülesehitustööd.

Partei-algorganisatsioonid. Partei põhialuseks on partei-algorganisatsioonid.

Nad luuakse vabrikutes, tehastes, sovhoosides, traktorijaamades ja teistes majanduslikes ettevõtetes, kolhoosides, Nõukogude Armee ja Sõjalaevastiku üksustes, külades, asutustes ja õppeasutustes, kus on vähemalt kolm parteiliiget. Partei-algorganisatsioonid seovad partei juhtivaid organeid tööliste, talupoegade ja haritlaste hulkadega.

Partei-algorganisatsioonide ülesanded on mitmekesised.

Partei-algorganisatsioonid arendavad agitatsioonilist ja organisatsioonilist tööd tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate hulgas, selgitavad partei poliitikat ja viivad partei otsused ellu.

Partei-algorganisatsioonid tõmbavad uusi liikmeid parteisse

¹ J. Stalin, „Parempoolsetest fraksionääridest Ameerika Kommunistlikus Parteis“. Gosizdat, 1930, lk. 43 (v. k.).

ja organiseerivad nende poliitilist kasvatust. Parteiliikmete bolševistlik kasvatamine on parteiorganisatsioonide töö tähtsaimaks osaks. Partei-algorganisatsioonid asutavad poliitkoole ja -ringe kommunistidele, organiseerivad loenguid ja konsultatsioone abiks neile seltsimeestele, kes õpivad iseseisvalt marksistlik-leninlikku teooriat, ja kontrollivad kommunistide õppust.

Parteiliikmeid kasvatatakse praktilises töös. Partei-algorganisatsioon annab igale parteiliikmele teatava parteiülesande. Täites seda ülesannet kasvavad kommunistid ja omandavad kogemusi. Võttes osa parteikollektiivi kogu tegevusest teevad nad läbi praktilise töö kooli ja karastuvad võitluses raskustega.

Partei-algorganisatsioonid abistavad partei rajoonikomiteid (linnakomiteid) nende praktilises töös. Iga partei-algorganisatsioon on osa rajooni (linna) parteiorganisatsioonist. Ta peab täpselt täitma rajoonikomitee (linnakomitee) kõik ülesanded ja osa võtma ülerajoonilisest tööst.

Partei-algorganisatsioonid mobiliseerivad tööliste, kolhoosnike ja teenistujate hulki tootmisplaani täitmisele, töödistsipliini kõvendamisele ja sotsialistliku võistluse ning stahhaanovliku liikumise arendamisele. Nad võitlevad lohakuse ja korratu asjaajamise vastu ettevõtetes, sovhoosides ja kolhoosides ning hoolitsevad pidevalt tööliste, teenistujate ja kolhoosnike kultuurilis-elutarbeliste tingimuste parandamise eest.

Partei püüab tõsta tootmisettevõtete partei-algorganisatsioonide osatähtsust. Sel eesmärgil on tootmisettevõtete, sovhooside, kolhooside ja traktoriijaamade partei-algorganisatsioonidele antud õigus kontrollida ettevõtte administratsiooni tegevust. Neil on õigus oma koosolekute päevakorda võtta tehase või kolhoosi juhatajate aruandeid, arvustada puudusi nende juhtimistöös ning vastu võtta otsuseid avastatud puuduste kõrvaldamise kohta. Õigus kontrollida majanduslike juhatajate tööd suurendab kommunistide vastutustunnet olukorra eest ettevõttes.

Nõukogude asutuste partei-algorganisatsioonidel ei ole õigust kontrollida asutuste juhatajate tööd. Millega seda seletada? Sellega, et keskuse, oblasti ja rajooni nõukogude asutuste tööd jälgivad ja kontrollivad vastavad parteiorganid. Üleliidulise ulatusega asutused töötavad UK(b)P Keskkomitee juhtimisel, oblasti asutused — partei oblastikomitee juhtimisel ja nii edasi. Kuid kontrolliõiguse puudumine ei tähenda, et asutuse partei-algorganisatsioon võib tähele panemata jätta korratusi ja puudusi

asutuse töös. Ta on kohustatud viivitamata teatama kõrgemaastmelistele parteiorganitele puudustest asutuse või selle juhatajate töös.

Kogemused näitavad, et partei-algorganisatsioonid saavutavad edu seal, kus nad parteipoliitilise töö õigesti ühendavad võitlusega teatava ettevõtte, kolhoosi või asutuse ees seisvate ülesannete eduka täitmise eest.

Siseparteiline demokraatia. Kõigi parteiorganisatsioonide töö tähtsaks aluseks on siseparteiline demokraatia. Lenin ütles: „... Partei kõiki asju ajavad otseselt või esindajate kaudu kõik parteiliikmed võrdsetel õigustel ja ilma igasuguse erandita.”¹

Siseparteiline demokraatia väljendub eelkõige selles, et kõik juhtivad parteiorganid alt kuni üles, partei-algorganisatsiooni büroost kuni partei Keskkomiteeni, valitakse. Selleks, et kõige täpsemalt välja selgitada parteiliikmete tahet, keelab Ü(b)P põhikiri esitatud kandidaatide hääletamisele panemist nimekirjade järgi. Hääletamine toimub üksikute kandidatuuride kaupa, kusjuures kõigile parteiliikmeile on kindlustatud piiramatu õigus kandidaatide kõrvaldamise nõudmiseks ja nende arvustamiseks. Valimised ise toimuvad kandidaatide kinnise (salajase) hääletamisega.

Demokratism meie parteis ei piirdu ainult demokraatlike valimistega. Bolševike partei töö on ehitatud tegelikule demokratismile, kus parteimass ise otsustab küsimusi ja ise tegutseb. Seltsimees Stalin märkis, et tõeline demokratism seisab selles, et parteiorganisatsioonides on tegutsenud parteimass, parteimass otsustas nii parteilisi kui ka üldisi praktilisi küsimusi, parteimass esitas oma resolutsioonid ja kohustas oma organisatsioone need resolutsioonid ellu viima.

Parteiorganid annavad aru neid valinud organisatsioonide ees. Ara kuulates ja läbi arutades parteiorganite aruandeid kontrollivad parteiliikmed nende tööd ja teostavad kontrolli enda valitud juhtivate organite üle.

Siseparteiline demokraatia tagab iga kommunisti aktiivset osavõttu partei elust. Parteimass arutab läbi ja otsustab partei poliitika ja igapäevase praktilise töö tähtsamaid küsimusi. Partei põhikirjas on öeldud: „Partei poliitika küsimuste vaba ja asjalik arutamine üksikutes organisatsioonides või ka parteis tervikuna

¹ V. I. Lenin, Teosed, 11. kd., 4. tr., lk. 396 (v. k.).

on iga parteiliikme lahutamatuks, siseparteilisest demokraatiast tulenevaks õiguseks."

Olles algorganisatsiooni liikmeks, võtab kommunist osa kõigi selles organisatsioonis vaatlusele võetud küsimuste arutamisest ja esitab oma ettepanekud. Pärast otsuse vastuvõtmist on kommunist kohustatud alistuma enamusele ja vastuvõetud otsuse ellu rakendama.

Siseparteilise demokraatia tähtsaks avalduseks on bolševistlik kriitika ja enesekriitika. Kommunist ei või summutada või varjata vigu ja puudusi enda või teiste seltsimeeste töös. Kriitikata ja enesekriitikata ei saa partei areneda ja edasi liikuda.

Seltsimees Stalin õpetab, et enesekriitika on meile vajalik, nagu õhk, nagu vesi, et ainult minevikku vajuvad ja hukkumisele määratud parteid võivad karta valgust ja kriitikat. Proletariaadi partei läheb edasi, läheb võidult võidule ning seepärast ei karda ta kriitikat ja enesekriitikat. Bolševikud teavad, et partei hukkub, kui ta varjab oma puudusi, kui teda on vallutanud endaga rahulolemise ja enesearmastuse tunne, ja vastupidi, partei on võitmatu, kui ta ei varja oma vigu ega karda kriitikat ja enesekriitikat.

Meie partei ajalugu, ütleb seltsimees Stalin, õpetab, et "... partei ei suuda teostada töölisklassi juhi osa, kui ta edusamudest indusattunult muutub upsakaks; kui ta enam ei märka oma töö puudusi; kui ta kardab oma vigu tunnistada, kardab neid õigel ajal avalikult ja ausalt parandada." ¹

Avalik ning julge kriitika ja enesekriitika on bolševike partei kui uut tüüpi partei üheks tähtsamaks erinevuseks, võrreldes II Internatsionaali parteidega, kes kartsid kriitikat ja enesekriitikat nagu tuld. Enesekriitika on kogu kommunistliku partei töö meetodiks.

Selle osatähtsus on kasvanud eriti nõukogude sotsialistliku korra tingimustes, kui kommunistlik partei sai Nõukogude riigi peamiseks juhtivaks jõuks, nõukogude ühiskonna juhtijaks. Kommunistide partei on nõukogude rahva ainus partei, ta ei jaga ega või jagada võimu teiste parteidega. Siit selgub, et ta ise peab avastama ja parandama vigu ja puudusi, et edasi liikuda. Enesekriitika on partei tähtsaimaks relvaks võitluses sotsialistliku korra arendamise ja tugevdamise ning kommunismi üles-

¹ UK(b)P ajalugu. Lühikursus. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 354.

ehitamise eest. Seltsimees Stalin ütles: „Meie ei saa läbi ilma enesekriitikata... Ilma selleta on vältimatu aparadi seisak, mandumine, bürokratismi kasv, töölisklassi loova algatuse hävimine.“¹

Sageli juhtub nii, et üks või teine inimene, kes ise ausalt täidab ühiskondlikke kohustusi, peab võimalikuks vaadata läbi sõrmede teiste inimeste ühiskonnavastasele käitumisele. Uhed ei taha segada „ebameeldivasse asjasse“, teised arvavad, et pole sünnis solvata sõpra. Tuleb välja, et pigem loobutakse riigi või rahva huvidest, et mitte ainult solvata sõpra. See on mittebolševistlik, mitterõukogulik seisukoht. See, kes nii mõtleb, teeb suure poliitilise vea.

Bolševik kritiseerib mitte ainult teisi: ta peab kriitiliselt hindama ka oma tööd. Seltsimees Stalin on korduvalt rõhutanud, et meie arenemise tähtsamaks tingimuseks on see, et iga nõukogude inimene teeb pidevalt oma tööst kokkuvõtteid ja kartmatult kontrollib iseennast: „Kas ma tegin täna kõik, mis võimalik? Kas ma ei teinud mingit eksisammu? Kas ma ei teinud vigu? Mis on vajalik selleks, et ma homme töötaksin paremini ja teeksin rohkem riigile, ühiskonnale, parteile?“ See, kes nii julgesti ja õiglaselt hindab ja kritiseerib oma tööd, see läheb alati edasi. Me oleme saavutanud määratu suurt edu. Kuid edu tekitab sageli endaga rahulolu, upsakust ja hooplemist. Enesekriitika ongi suunatud nende nähtuste vastu. Ta aitab parteil kõrvaldada puudusi, kindlustada saavutatut ja taotleda uusi saavutusi.

Bolševistliku kasvatuses tõsiseks kooliks on partei koosolekud. Partei koosolekuil arutatakse ulatuslikult kõiki üldpoliitilisi, üldparteilisi ja kohaliku elu tähtsamaid küsimusi. Partei koosolekud on parteilise kasvatamise, kommunistide aktiivsuse tõstmise, kriitika ja enesekriitika arendamise, parteiliikmete teadlikkuse ja vastutustunde suurendamise kooliks. Partei koosolekud võivad ainult sel juhul etendada seda tähtsat osa, kui nad on hoolikalt ette valmistatud ning kui on sisse seatud süstemaatiline kontroll partei koosolekute poolt vastuvõetud otsuste täitmise üle.

Siseparteiline demokraatia, bolševistlik kriitika ja enesekriitika on teadliku parteidistsipliini tugevdamise ja parteiliikmete

¹ J. V. Stalin, Teosed, 12. kd., lk. 173 (v. k.).

aktiivsuse tõstmise tähtsaimad vahendid, kogu meie töö pidev parandamise ning parteikaadri ja parteimassi bolševistliku kasvatamise tähtsaimad vahendid.

LUHIKOKKUVÕTE

Bolševike partei on ühtne ja monoliitne organisatsioon, kes tegutseb ühtse plaani järgi ja ühtsel juhtimisel.

Partei põhikiri määratleb partei ehituse vormid ja tema siseelu peamised reeglid. UK(b)P põhikirja põhiliseks aluseks on Lenini ja Stalini poolt väljatöötatud bolševismi organisatsioonilised põhimõtted.

Kommunisti kohus on kõrvalekaldumatult täita partei programmi ja põhikirja ning aktiivselt töötada ühes parteiorganisatsioonis.

Kommunist peab väsimatult tõstma oma poliitilist teadlikkust ning omandama marksismi-leninismi aluseid. Kommunist on kohustatud kõige rangemalt pidama parteidistsipliini ning aktiivselt osa võtma partei ja riigi poliitilisest elust.

Kommunist on kohustatud eeskujulikult pidama töö- ja riiklikku distsipliini ning valdama oma töö tehnikat. UK(b)P põhikiri nõuab kommunistidelt sidemete pidevat kõvendamist rahvahulkadega.

Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei on ehitatud demokraatliku tsentralismi põhimõttel. See põhimõte on tema organiseerituse ja võitlusvõime tingimuseks.

Partei on ehitatud tootmisalase ja territoriaalse tunnuse järgi. Partei põhialuseks on partei-algorganisatsioon.

Parteiorganisatsioonide tähtsaks ülesandeks on siseparteilise demokraatia arendamine. Siseparteiline demokraatia ning kriitika ja enesekriitika on teadliku parteidistsipliini kõvendamise, parteiliikmete bolševistliku kasvatamise, nende aktiivsuse tõstmise ja kogu parteitöö parandamise vahendiks.

Nõukogude Liit on rahu, demokraatia ja sotsialismi kants

1. KAKS LEERI SÕJAJÄRGSES MAAILMAS

Kapitalismi nõrgenemine ja sotsialismi tugevnemine. Nõukogude sotsialistliku riigi ja maailma vabadustarmastavate rahvaste võit Teises Maailmasõjas muutis järsult kogu rahvusvahelise olukorra. Kõigepealt muutus jõudude vahekord kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi — vahel sotsialismi kasuks.

Kogu maailma imperialistid, eriti Ameerika Uhendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa imperialistid tahtsid hitlerliku Saksamaa ja imperialistliku Jaapani abiga hävitada või vähemalt nõrgestada suurt sotsialismimaad — Nõukogude Liitu, samuti maha suruda rahvusvahelist töölis- ja demokraatlikku liikumist. Nad lootsid sel teel kindlustada kapitalismi üldist seisundit. Kuid imperialistide lootused ei läinud täide.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit väljus sõjast veel võimsamana. Suure sotsialismimaa autoriteet ja tema osatähtsus rahvusvahelisel areenil on piiritult kasvanud.

Nõukogude Liit etendas peamist osa hitlerliku Saksamaa ja imperialistliku Jaapani purustamisel. Nende maailma-reaktsiooni ja fašismi kollete sõjaline purustamine oli hoobiks kogu kapitalismi süsteemile, nõrgestas kapitalismi jõude.

Pärast Teist Maailmasõda tuli imperialistidel tublisti ruumi loovutada nii Läänes kui ka Idas, sest sotsialismiteele on asunud uued riigid. Kui Esimese Maailmasõja tagajärjel toimus esimene läbimurre ühtsest imperialistlikust rindest ja maailma kapitalistlikust süsteemist lõi lahku Venemaa, siis pärast Teist Maailmasõda on imperialistlikust ahelast välja langenud uued lülid.

Nõukogude Liit vabastas Kesk- ja Kagu-Euroopa maade rahvad saksa fašistlikust ikkest. Toetudes NSV Liidu abile on nende maade rahvad hävitanud mõisnike ja kapitalistide võimu, kehtestanud rahvademokraatliku korra ja asunud sotsialistliku ühiskonna ülesehitamisele.

Fašistliku Saksamaa ja imperialistliku Jaapani lüüasaamine Teises Maailmasõjas, Nõukogude Liidu otsustav osa selle lüüasaamise organiseerimisel ja lõpuleviimisel, meie maa võimsuse kasv, rahvademokraatia maade tekkimine ja kindlustumine, demokraatlike jõudude kasv kogu maailmas — see kõik oli hiina rahva ajalooliste võitude tähtsaimaks eelduseks. Hiinas on kukutatud koloniaalsel rõhumisel ja feodaalsel reaktsioonil põhinev riigikord ja maksma pandud rahvademokraatlik kord. Rahvademokraatlik kord on kanda kinnitanud ka Põhja-Koreas.

Sõjalise purukslõõmise tagajärjel on imperialistlike „suurriikide“ hulgast välja langenud Saksamaa, Jaapan ja Itaalia. On kaotanud oma tähtsuse „suurriigina“ Prantsusmaa. Järele on jäänud ainult kaks imperialistlikku „suurriiki“: Ameerika Ühendriigid ja Inglismaa, kusjuures Inglismaa võimsus on tunduvalt nõrgenenud.

Pärast Teist Maailmasõda on kõigis kapitalistlikes riikides kasvanud ja tugevnenud töölis- ja demokraatlik liikumine. Asumaades ja sõltuvais riikides on hakanud hoogsalt arenema rahvaste võitlus imperialistliku rõhumise vastu ning vabaduse ja sõltumatuse eest.

Seltsimees Stalin toonitas: „Fašismi ja maailma agressiooni peamiste kollete purustamine ja likvideerimine põhjustas maailma rahvaste poliitilises elus sügavaid muudatusi ja demokraatliku liikumise laialdast kasvu rahvaste hulgas. Sõjakogemustest õppust saanud rahvahulgad mõistsid, et riikide saatust ei saa usaldada reaktsiooniliste valitsejate kätte, kes taotlevad kitsapiirilisi kasti- ja omakasupüüdlikke rahvavastaseid eesmärke. Just sellepärast võtavad rahvad, kes ei soovi enam elada vana viisi, oma riikide saatuse juhtimise endi kätte, kehtestavad demokraatliku korra ja peavad aktiivset võitlust reaktsioonijõudude vastu...“¹

Seega on Teise Maailmasõja tagajärjel kapitalismi jõud nõrgenenud, kuna sotsialismi jõud on kasvanud ja tugevnenud.

¹ J. Stalin. NSV Liidu Relvastatud Jõudude ministri käskkiri 1. mail 1946.

Kahe leeri — imperialistliku ja demokraatliku — tekkimine.

Seni kui kestis Teine Maailmasõda, sammusid Saksamaa ja Jaapani vastu väljaastunud riigid üheskoos. Kuid juba siis käsitlesid nad sõja eesmärke ja maailma sõjajärgse korraldamise ülesandeid eri moodi.

Nõukogude rahvas ja teised vabadustarmastavad rahvad võitlesid selle eest, et täielikult purustada hitlerlik Saksamaa ja imperialistlik Jaapan; likvideerida fašism; taastada demokraatlik kord ja tugevdada seda verise fašismi ohvriks langenud riikides; mitte lubada uue sõja tekkimist; tagada kestav rahulik koostöö rahvaste vahel.

Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa imperialistid taotlesid teistsuguseid eesmärke. Nad püüdsid Saksamaad ja Jaapanit ainult nõrgestada, et vabaneda nende võistlusest turgudel ja maksuma panna oma valitsev seisund kogu maailmas. Uhtlasi lootsid Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa valitsevad ringkonnad, et kurnava sõja tagajärjel nõrgeneb Nõukogude Liit ja jookseb verest tühjaks, et ta kaotab oma tähtsuse kui suurriik ning langeb sõltuvusse Ameerika Ühendriikidest ja Inglismaast.

Erinevus sõjaeesmärkide ja sõjajärgse korraldamise ülesannete määratlemisel ilmnis eriti selgesti sõjajärgsel ajajärgul. Sel ajal, kui NSV Liit ja demokraatlikud riigid võitlesid pärast sõja lõppu otsustavalt fašismi jäänuste likvideerimise, demokraatliku korra tugevdamise ja rahvastevahelise rahuliku koostöö eest, hakkasid Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa valitsevad ringkonnad toetama fašismi jäänuseid, lämmatama demokraatia jõude, nurja ajama rahulikke koostööd rahvaste vahel ning ette valmistama uut sõda, et maksuma panna oma ülevõimu kogu maailmas.

Nii kujunesid kaks suunda sõjajärgse poliitika küsimustes, mille tagajärjeks oli kahe leeri — imperialistliku leeri ja demokraatliku leeri — tekkimine.

Imperialistliku leeri põhiliseks ja juhtivaks jõuks on Ameerika Ühendriigid. See kõige tugevam imperialistlik riik on maailma kapitalismi peamiseks toeks ja uue maailmasõja ettevalmistamise koldeks. Ameerika imperialistid loodavad sõja abil lahendada oma sisemised ja välised vastuolud ning saavutada ülevõimu kogu maailmas, orjastada kõik maailma rahvad. Koondades enda ümber kõigi maade reaktsioonilised jõud, võitlevad Ameerika Ühendriigid selle eest, et kindlustada kapitalistlikku

korda, hävitada sotsialismi ja demokraatiat ning muuta jõudude vahekorda rahvusvahelisel areenil enda kasuks.

Ameerika Ühendriikide liitlaseks on Inglismaa. Teine Maa-ilmastõda paljastas Inglismaa sõjalise ja poliitilise nõrkuse, mille tagajärjel ta muutus sõjaliselt ja majanduslikult sõltuvaks Ameerika Ühendriikidest. Pärast sõda suurenes Inglismaa majanduslik sõltuvus Ameerika Ühendriikidest veelgi. Inglise kodanlus püüab ameerika imperialismi abiga säilitada oma võimu asumaade üle ja kõvendada oma rahvusvahelisi positsioone. Ta taotleb koos ameerika imperialistidega demokraatia hävitamist ja uue imperialistliku sõja vallapästmist.

Imperialistlikku leeri kuuluvad Prantsusmaa ja Itaalia. Nende maade kodanlus on Teise Maailmasõja tagajärjel nõrgestatud. Prantsusmaal ja Itaalias kasvab ja laieneb revolutsiooniline liikumine. Selle liikumise lämmatamiseks kasutab prantsuse ja itaalia kodanlus ameerika imperialismi abi ja astub tema teenistusse.

Imperialistlikku leeri toetavad Belgia ja Holland, kelle valduses on suured asumaad ja kes püüavad neid iga hinna eest enda käes hoida. Imperialistlikku leeri kuuluvad fašistlik Hispaania ja reaktsiooniline Türgimaa. Imperialismi leeri on kolinud Tito spioonide klikk, kes pettuse teel on haaranud võimu enda kätte Jugoslaavias. Imperialistliku leeriga on tihedasti seotud rida Lähis-Ida ja Lõuna-Ameerika riike, kes sõltuvad Ameerika Ühendriikidest ja Inglismaast.

Imperialistliku leeri vastas seisab demokraatlik leer.

Demokraatliku leeri peamiseks jõuks on suur sotsialistlik riik — Nõukogude Liit. NSV Liit on kõige kategoorilisem ja järjekindlam rahu pooldaja, imperialismi ja imperialistlike sõdade lepitamatu vaenlane, suurte ja väikeste rahvaste vabaduse ja sõltumatuse kindel kaitsja. NSV Liit on püsiva ja kestva rahu, rahvaste vabaduse ja sõltumatuse lipukandja. Ta koondab enda ümber kõik jõud, kes võitlevad rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Demokraatlikku leeri kuuluvad Kesk- ja Kagu-Euroopa rahvademokraatlikud riigid: Bulgaaria, Tšehhoslovakkia, Poola, Rumeenia, Ungari, Albaania, ning Aasia rahvademokraatlikud riigid: Hiina Rahvavabariik, Korea Rahvademokraatlik Vabariik ja Mongoolia Rahvavabariik. Koos Nõukogude Liiduga esinevad rahvademokraatia riigid rahvusvahelisel areenil kui kindlad

võitlejad rahu ja demokraatia ning rahvaste vabaduse ja sõltumatus eest.

Demokraatlikku leeri kuulub hiljuti moodustatud Saksa Demokraatlik Vabariik.

Demokraatliku leeriga on ühinenud Vietnami Demokraatlik Vabariik ja teiste Aasia maade rahvad, kes võitlevad imperialismi vastu.

Demokraatlikku leeri toetab töölis- ja demokraatlik liikumine kapitalistlikes riikides.

Demokraatliku leeri eesmärgiks on võitlus imperialismi ja uute sõdade ohu vastu, demokraatia kindlustamise ning rahvaste vabaduse ja sõltumatus eest.

Demokraatliku leeri jõud on võrratult tugevamad imperialistliku leeri jõududest.

2. AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE IMPERIALISTID ON RAHU NING RAHVASTE VABADUSE JA SÕLTUMATUSE KÕIGE ÕELAMAD VAENLASED

Ameerika imperialism võitleb maailmavalitsemise eest.
Ameerika Ühendriikide imperialistid püüdsid kasutada Teist Maailmasõda uute vallutamiste ja röövimiste huvides. Sõja ajal haarasid nad endi kätte uusi turge ning ajasid kokku hiiglasuuri varandusi relvade ja sõjamaterjalide saadetistelt. Seoses sõjateellimustega kasvasid ameerika kapitalistide kasumid mitmekordselt. Sõjaeelse viie aasta jooksul moodustasid nende kasumid 17¹/₂ miljardit dollarit, kuue sõja-aasta kestel aga 53 miljardit dollarit. Nii rikastus käputäis ameerika monopoliste miljonite inimeste vere ja kannatuste arvel.

Pärast sõda vähenes sõjateellimuste arv, tootmistase hakkas langema ning Ameerika Ühendriike ähvardas majanduskriisi oht. Et endisi kasumeid säilitada ja veelgi suurendada ning lähenevat kriisi edasi lükata, hakkasid Ameerika Ühendriikide imperialistid sõjatööstust kunstlikult üles puhuma ja energiliselt uusi turge vallutama. Euroopa ja Kagu-Aasia tööstust ja põllumajandust oli tabanud raske sõjajärgne laostumine. Paljudes sõja tõttu kannatada saanud maades tekkis nälg. Ameerika imperialistid kasutasid seda kõike selleks, et haarata endi kätte uusi välisturget ja allutada endile teisi rahvaid, sealhulgas ka Euroopa kapitalistlike riikide rahvaid.

Lääne-Euroopa rahvaste Ameerika imperialismi poolt orjastamise üheks tähtsaimaks vahendiks oli niinimetatud „Marshalli plaan“. Selle plaani esitas 1947. aastal kindral Marshall, kes oli siis Ameerika Ühendriikide riigisekretär (välisminister). „Marshalli plaan“ on rahvaste majandusliku ja poliitilise orjastamise plaan. Andes teistele riikidele kõige orjastavamatel tingimustel laene, heidavad ameerika imperialistid neile kaela raske sõltuvuse lõa.

„Marshalli plaani“ abil allutavad ameerika imperialistid oma kontrollile Lääne-Euroopa majanduselu ja muudavad Lääne-Euroopa Ameerika Ühendriikide koloniaalseks ripatsiks. Ameerika Ühendriikidelt laenuks saadud summasid peavad Lääne-Euroopa riikide valitsused kasutama nii, nagu seda ameerika miljardärid ette kirjutavad. „Marshalli plaani“ vastu võtnud riigid võivad arendada ainult neid tööstusharusid, mida ameeriklased neil lubavad arendada. Ameerika monopolid ujutavad Lääne-Euroopa riike üle riknenud kaupadega, millel Ameerika Ühendriikides ei ole minekut, ning sunnivad neid riike suurendama niisuguste tooraineliikide toodangut, mida vajavad Ameerika Ühendriigid.

Lääne-Euroopa riikide majandusliku orjastamisega kaasneb nende poliitilise sõltumatuse kaotus. Lääne-Euroopa riikide valitsevad ringkonnad tegutsevad nüüd kõigis põhilistes rahvusvahelistes ja sisepoliitilistes küsimustes ameerika imperialistide näpunäidete järgi. Ameerika Ühendriigid kirjutavad ette, missugune peab olema Lääne-Euroopa kodanlike riikide valitsuste koosseis ja missugust poliitikat nad peavad ajama.

Inglise ja ameerika imperialistid organiseerisid avaliku vahelesegamise Kreekamaa siseasjadesse. Nad saatsid sinna oma sõjaväed, relvastust ja raha ning toetudes kohalikele reaktioonilistele jõududele taastasid Kreekas metsiku fašistliku režiimi. Ameerika Ühendriigid dikteerivad praegusele Kreeka valitsusele kogu tegevuse ning ilma Ameerika saatkonna heakskiitmiseta ei saa Kreeka ministrid vastu võtta ainustki otsust. Ameerika Ühendriikide saadik on Kreekas faktiline diktaator.

Ameerika kapitalistid tungivad mitte ainult Euroopasse, vaid ka teistesse maailmaosadesse. Nad ilmuvad kõikjale, kus võib röövida ja kasumeid saada, ning toovad töötavale rahvale kõikjal orjust ja viletsust.

Taotledes oma imperialistlikke eesmärke teostas Ameerika

Uhendriikide valitsus otsese agressiooniakti Korea Rahvademokraatliku Vabariigi vastu. 25. juunil 1950. aastal alustasid ameerika imperialistid relvastatud interventsiooni Koreas. Selle interventsiooni eesmärgiks on Korea Rahvademokraatliku Vabariigi hävitamine, korea rahva alistamine ja orjastamine, Korea muutmise Ameerika asumaaks ja sõjaliseks platsdarmiks Kaug-Idas. Korea rahvas asus oma kodumaad kaitsma ja annab agressorile purustavaid vastulööke. Koreas toimub korea rahva õiglane, vabastuslik sõda ameerika agressorite vastu.

Ameerika imperialismi ninamehed ei varja, et nad taotlevad maksma panna „Ameerika ülevõimu kogu maailmas“ ning et Ameerika Uhendriigid on võtnud suuna Ameerika maailmariigi loomisele. Selgub, et Ameerika Uhendriikide imperialistid tahavad ellu viia samasuguseid hullumeelseid plaane, millega varem tegelesid saksa fašistid.

Püüdes maksma panna oma ülevõimu kogu maailmas, valmistuvad ameerika imperialistid avalikult sõjaks.

Ameerika Uhendriikide valitsus teostab riigi militariseerimise (sõjaväelisel korraldamise) poliitikat. Ameerika Uhendriigid peavad ülal suure sõjaväe ja sõjalaevastiku. Aastail 1939 kuni 1950 on Ameerika Uhendriikide sõjakulud kasvanud rohkem kui 20-kordseks. 1950.—1951. a. riigieelarves moodustavad sõjakulud 76 protsenti, kuna kulud haridusele ja tervishoiule moodustavad ainult 2 protsenti. Ameerika imperialistid on allutanud kogu oma majanduse sõjajärgsetele. Nad paisutavad igati sõjatööstust ja arendavad pöörast relvastumise võidujooksu.

Ameerika imperialistid rajavad rohkearvulisi sõjalisi, lennukiväe- ja sõjalaevastiku-baase, mis asetsevad Ameerikast endast tuhandete kilomeetrite kaugusel. Nad taaslustavad ja tugevdavad saksa ja jaapani militarismi, püüdes muuta Lääne-Saksamaa ja Jaapani oma agressiivse poliitika tööriistaks, nende territooriumid sõjalisteks tugialadeks ning nende elanikkonna suur-tükilihaks oma vallutusplaanide teostamisel.

Nagu omal ajal hitlerlased, nii varjavad ka inglise ja ameerika imperialistid oma uue sõja vallapäästmise poliitikat kommunistmivastase võitluse loosungi taha. Inglise ja ameerika imperialistid on alustanud alatut Nõukogude-vastast laimukampaaniat, püüdes maha teha Nõukogudemaa hiiglasuurt autoriteeti kogu maailma töötavates hulkades. Nad kutsuvad avalikult üles sõdima Nõukogude Liidu vastu.

Suur imperialistlike palgasulaste jõuk hirmutab rahvast raadio kaudu ja ajalehtedes, raamatutes, ajakirjades ning mitmesugustel koosolekutel näilise sõjaohuga NSV Liidu ja rahvademokraatia maade poolt, valab pori- ja laimuvalanguid Nõukogude Liidule, rahvademokraatia riikidele ja töölis- ning demokraatlikule liikumisele. Ameerika Uhendriigid arendavad niinimetatud külma sõda, õhutavad sõjahüsteeriat, loovad kunstlikult pingelise sõjaõhkkonna, mida kasutavad ära relvavabrikandid ja sõjaõhutajad.

Inglise ja ameerika sõjaõhutajad tirisid jälle päevavalgele hitlerlaste „rassiteooria“. Churchill ja teised sõjaõhutajad väidavad, et ainult inglise keelt rääkivad rahvad on täisväärtuslikud rahvad, kes peavad valitsema teiste rahvaste üle kogu maailmas. Kuid rahvad, kes ei kõnele inglise keelt ja moodustavad maailma rahvastiku hiiglasuure enamuse, ei taha muutuda inglise ja ameerika imperialistide orjadeks.

Ameerika imperialistid klopsivad kokku blokke (liite) tulevase sõja pidamiseks. Loobudes kõigist kohustustest ajavad nad nurja rahuliku koostöö Nõukogude Liidu ja demokraatlike maadega ning püüavad organiseerida nende vastu kapitalistlike riikide ühtset rinnet.

1948. aasta märtsis loodi Ameerika Uhendriikide soosimisel niinimetatud Lääne Liit, millesse kuulusid Inglismaa, Prantsusmaa, Belgia, Holland ja Luksemburg. Aasta hiljem, 1949. aasta aprillis, kirjutati alla Põhja-Atlandi paktile (lepingule) juba Ameerika Uhendriikide otsesel osavõtul. Põhja-Atlandi pakt on suunatud Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia riikide, rahvaste rahvusliku vabastusliikumise ja demokraatlike jõudude vastu kogu maailmas ning meenutab „Kominterni-vastast pakti“, mille sõlmisid fašistlikud agressorid enne Teist Maailmasõda.

Põhja-Atlandi pakt on uue imperialistliku sõja otsese ettevalmistamise tööriist ja Lääne-Euroopa maade orjastamise vahend ameerika imperialismi poolt. Kirjutades alla sellele paktile kohustusid Lääne-Euroopa riikide kodanlikud valitsused andma ameerika imperialistide käsutusse sõjabaase oma territooriumil ning allutama oma relvastatud jõud Ameerika väejuhatusele ja tööstuse ameerika kapitalistidele.

Parempoolsed sotsialistid on imperialismi agentuur. Võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi vastu toetuvad imperialistid parempoolsetele sotsialistidele.

Parempoolsed sotsialistid on kodanluse agendid töölisliikumises

ja imperialistide truud käsilased. Nagu pärast Esimest Maailmasõda on parempoolsete sotsialistide kõik jõupingutused suunatud sellele, et päästa kapitalism. Nad ülistavad igati kodanlikku korda ning laimavad Nõukogude sotsialistlikku riiki ja rahvademokraatiat maid.

V. I. Lenin märkis, et oportunistid on paremad kodanluse kaitsjad kui kodanlased ise, et ilma nendeta ei suudaks kodanlus püsida. Seltsimees Stalin rõhutas juba 1927. aastal: „Tänapäeva sotsiaaldemokraatia on kapitalismi **ideeline tugi.**“¹ Need Lenini ja Stalini järeldused on leidnud uut kinnitust sõjajärgsel aja- järgul.

1945. aastal tuli Inglismaal võimu juurde niinimetatud tööera- kond (leiboristide partei). Leiboristid andsid töölistele suuri luba- dusi. Nad lubasid valijaile parandada töötava rahva ainelist elu- järge, natsionaliseerida põhilised tööstusharud ja jalule seada sõbralikud suhted NSV Liiduga. Kuid leiboristid ei täitnud ainustki oma lubadust.

Riigitüüri juurde asunud leiboristid püüavad kõigi jõupingu- tustega kindlustada kapitalismi ja päästa Briti impeeriumi lagune- mise eest. Leiboristide valitsuse sõjaväed suruvad julmalt maha rahvuslikku vabastusliikumist asumaades. Leiboristide poolt teos- tatud söetööstuse „natsionaliseerimine“ osutus kasulikuks ainult söekaevanduste omanikele. Inglismaa söetööstus oli äärmiselt maha jäänud ja selle tehniline ümbervarustamine nõudis määratu suuri kulusid. Võttes need kulud riigi kanda jättis leiboristlik valitsus kaevanduste omanikud söetööstuse etteotsa ja maksab neile välja endised kasumid.

Niisamasuguse agarusega teenivad kapitaliste Prantsusmaa parempoolsed sotsialistid. Nad kaitsevad hoolikalt prantsuse kodanluse huviseid ning aitavad viimasel võidelda kasvava töölis- ja demokraatliku liikumisega, mille eesotsas seisavad kommunistid. Koos teiste kodanlike parteidega panevad prantsuse sotsialistid kehtima seadusi, mis võtavad töötajailt nende õigused, saada- vad sõjaväe streikivate tööliste vastu, lasevad maha streikijaid ning tarvitavad julma vägivalda asumaade elanikkonna kallal.

Parempoolsed sotsialistid reedavad oma maade rahvuslikke huve. Nende ninamehed — Jules Moch ja Ramadier Prantsus- maal, Attlee ja Bevin Inglismaal, Schumacher Saksamaal, Sara-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 158.

gat Itaalias ja teised — aitavad ameerika imperialismil orjastada Lääne-Euroopa rahvaid. Nad astusid aktiivselt „Marshalli plaani“ vastuvõtmise eest välja, kirjutasid alla kokkuleppeile Ameerika Ühendriikidega orjastavate laenude kohta, kaitsesid ja kaitsevad sõjalist Põhja-Atlandi pakti ning selletaolisi ameerika imperialistide agressiivseid akte.

Parempoolsed sotsialistid on muutnud sotsiaaldemokraatlikud parteid Ameerika Ühendriikide monopolistide otsesteks tööriistadeks. Nad esinevad käesoleval ajal mitte ainult oma maade kodanluse agentidena, vaid ka ameerika imperialismi agentidena.

Tito klikk ameerika imperialistide teenistuses. Alatur osa võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi vastu etendab Tito fašistlik klikk.

Tito klikk on reetnud proletaarse internatsionalismi võitluse ning arendab avalikult Nõukogude Liidule, rahvademokraatia riikidele ja kogu maailma töötajatele vaenulikku poliitikat. Kodanlikult natsionalismilt läksid titolased üle fašismile ja Jugoslaavia rahvaste rahvuslike huvide otsesele reetmisele. Nagu selgus kohtuprotsessidel Ungaris ja Bulgaarias, on Tito reetlik natsionalistlik klikk juba ammu astunud inglise ja ameerika imperialistide teenistusse ning tegutseb nende näpunäidete järgi.

Jugoslaavia sattus müüdavate fašistlike mõrtsukate ja spioonide võimu alla. Tito kliki kontrrevolutsioonilise poliitika tagajärjel on Jugoslaavias likvideeritud rahvademokraatlik kord ning riigis on maksma pandud fašistlikku tüüpi antikommunistlik, politseilik riigikord. Titolased on Jugoslaavia andnud ameerika monopolide kontrolli alla. Nad on allutanud oma maa nii majanduslikult kui ka poliitiliselt inglise ja ameerika kapitalile. Imperialismi palgasulased Tito klikist püsivad Jugoslaavias võimul ennenägematu terrori abil, mida võib võrrelda ainult hitlerlaste või Kreeka ja Hispaania fašistide terroriga.

Täites oma imperialistlike peremeeste käske on Jugoslaavia riigijuhid muutunud otsesteks uue sõja õhutajateks. Nad taotlesid reaktsiooniliste jõukude abil teostada kontrrevolutsioonilist riigipööret rahvademokraatia riikides, neid riike Nõukogude Liidust ja kogu sotsialistlikust leerist lahti kiskuda ning muuta neid ameerika kapitali asumaadeks ja uue sõja tugialadeks. Ungaris Rajki ja Bulgaarias Kostovi salakuulajate rühmade paljastamine andis kõigile neile plaanidele purustava hoobi.

Praegune niinimetatud Jugoslaavia Kommunistlik Partei, kes

on sattunud rahvavaenlaste kätte, on ainult aparaat, mis täidab Tito kliki salakuulamis-ülesandeid. Kuid kasvavad ja tugevnevad need jõud, kes on suutelised tagama võitu selle kliki üle. Ennenägematu fašistliku terrori raskeis tingimustes võitlevad jugoslaavia rahva paremad pojad vapralt Jugoslaavia fašistlike riigivalitsejate vastu.

Vastuolud imperialistide leeris. Imperialistide vallutusi taotlev ja reaktsiooniline poliitika, sõja ettevalmistamise poliitika ajab üha teravamaks vastuolud, mis lõhestavad kapitalistlikku maailma.

Kasvavad vastuolud imperialistlike riikide vahel. Imperialistid võitlevad omavahel kaupade ja toorainete turustamise ning kapitali väljavedamise pärast. Asetanud Inglismaa, Prantsusmaa, Belgia ja Hollandi sõltuvasse olukorda, hakkavad ameerika imperialistid vallutama nende asumaid. Kuid nende maade valitsused ei taha lubada oma koloniaalvalduste üleminekut Ameerika Ühendriikide kätte.

Tugevasti teravnevad vastuolud kahe kapitalistliku suurriigi — Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa — vahel. Võitlus nende riikide imperialistide vahel areneb Euroopas, Ladina-Ameerikas, Aasias ja Aafrikas ning Lähis-Ida maades: Süürias, Türgimaal, Iraanis jt. Inglise imperialism on nõrgenenud ja teda tõrjutakse kõikjal tagaplaanile, kuid ta püüab veel säilitada oma positsioone ja enda käes hoida hiiglasuuri koloniaalvaldusi.

Kapitalistlikes riikides läheneb paratamatult sügav ja hävitav majanduskriis. Relvastumise võidujooks, kaupade intensiivne väljavedu välismaale, „Marshalli plaani“ teostamine ja muud sellesarnased Ameerika Ühendriikide valitsuse abinõud suutsid lühikeseks ajaks majanduskriisi edasi lükata. Kuid need abinõud ei võinud takistada kriisi saabumist. Juba 1948. aasta sügisel algas Ameerika Ühendriikides järsk majanduslik langus. Tööstustoodangu tase langes 1948. aasta oktoobrist kuni 1949. aasta oktoobrini 22 protsendi võrra.

Täiesti läostunud on Euroopa maršalliseeritud riikide majanduselu. Prantsusmaal, Itaalias ja teistes Lääne-Euroopa maades kahaneb toodang, suletakse ettevõtteid — eelkõige auto-, lennuki- ja masinaehitustehaseid. Uhtlasi kasvavad riigimaksud, tõusevad kaupade hinnad, tööliste ja teenistujate töötasu väheneb, väiketalupojad ja käsitöölised laostuvad. Kaubaravitamine ühe elaniku kohta on tunduvalt madalam sõjaeelsest tasemest.

Ameerika Ühendriikides ja teistes kodanlikes maades arendavad kapitalistid pöörast pealetungi töötava rahva elatustasemele. Sel ajal, kui käputäis monopoliste rikastub, saades üha suuremaid kasumeid, elanikkonna põhihulk ikka rohkem vaesub. Tööstustoodangu vähenemine suurendab järsult töötatööliste arvu kapitalismimaades. 1950. aastal kasvas töötatööliste ja pooltöötute arv Ameerika Ühendriikides 18 miljoni inimeseni, kogu kapitalistlikus maailmas aga 45 miljonini.

Valmistudes sõjaks arendavad imperialistid pealetungi töötava rahva demokraatlikele õigustele. Et rahvahulkade liikumist maha suruda, kiusavad kodanlikud riigivõimud taga eesrindlikke tegelasi ja demokraatlikke organisatsioone. Ameerika Ühendriikide valitsus arreteerib kommuniste ja annab neid kohtu kätte ning taotleb fašistliku valitsemiskorra maksmapanemist riigis. Selleks, et murda tööliklassi vastupanu kapitalistide pealetungile, kehtestab Ameerika kongress tööliste vastu suunatud seadusi. Need seadused keelavad streike ja piiravad tööliste õigusi.

V. I. Lenin juhtis juba 1919. aastal tähelepanu sellele, et „... kusagil ei tule kapitalismi võim, käputäie miljardäride võim kogu ühiskonna üle ilmsiks nii toorelt, niisuguse avaliku äraostmisega, nagu Ameerikas“.¹ Praegu on ameerika imperialism muutunud kogu maailma reaktsiooniliste jõudude peamiseks toeks, sotsialismi ja demokraatia, rahvaste vabaduse ja sõltumatususe kõige ohtlikumaks ja õelamaks vaenlaseks.

Teed inglise ja ameerika imperialistide maailmavalitsemisele tõkestavad Nõukogude Liit, rahvademokraatia riigid ning töölis- ja demokraatlik liikumine kogu maailmas.

Sel ajal, kui toimub imperialismi edasine nõrgenemine ja kõigi tema vastuolude teravnemine, laieneb ja tugevneb järjekindlalt rahu, demokraatia ja sotsialismi leer, mille eesotsas seisab Nõukogude Liit.

3. NÕUKOGUDE LIIT ON DEMOKRAATLIKU LEERI PEAMINE JUHTIV JÕUD

Püsiva demokraatliku rahu nõukogulik programm. Seistes demokraatliku leeri eesotsas võitleb Nõukogude Liit püsiva demokraatliku rahu ja rahvaste julgeoleku eest. 1944. aastal, kui lähenes võidutund hitlerliku Saksamaa üle, ütles seltsimees

¹ V. I. Lenin, Teosed, 29. kd., 4. tr., lk. 449 (v. k.).

Stalin: „Ulesanne ei piirdu sellega, et sõda võita, vaid seisab ka selles, et teha võimatuks uue agressiooni ja uue sõja tekkimine kui mitte jäädavalt, siis vähemalt kestvaks ajavahemikuks.“¹

Nõukogude riigi rahuarmastav poliitika tuleneb nõukogude sotsialistliku ühiskonna olemusest endast, sest selles ühiskonnas ei ole sõjast huvitatud klasse ning see ühiskond rajaneb kõigi, nii suurte kui ka väikeste rahvaste õiguste ja sõltumatuse austamisele. Lahendades kommunistliku ühiskonna ülesehitamise suuri loovaid ülesandeid on nõukogude rahvas eluliselt huvitatud püsiva rahu ja julgeoleku maksmapanemisest.

Nõukogude Liit määras juba Isamaasõja ajal kindlaks oma programmi maailma sõjajärgseks korraldamiseks. Seltsimees Stalin toonitas siis, et on vaja vabastada Euroopa rahvad fašistlike röövvallutajate ikkest; aidata neil rahvastel uuesti saada vabadeks ja iseseisvateks; anda neile täielik õigus ja vabadus ise otsustada oma riikliku korralduse küsimust; karmilt karistada kõiki fašistlikke kurjategijaid ja sõjasüüdlasi; panna Euroopas kehtima niisugune kord, mis teeks täielikult võimatuks uue sõja algatamise Saksamaa poolt; luua Euroopa rahvaste vahel kestev majanduslik, poliitiline ja kultuuriline koostöö, mis oleks rajatud vastastikusele usaldusele ja vastastikusele abile sakslaste poolt purustatud majanduse ja kultuuri taastamiseks.

NSV Liidu poliitika Saksamaa ja Jaapani suhtes. Püsiva demokraatliku rahu tagamiseks püüab Nõukogude Liit esiteks täielikult desarmeerida Saksamaa ja Jaapani ning mitte lubada, et nad uuesti muutuksid tõsiseks sõjaliseks jõuks; teiseks täielikult välja juurida fašismi jäänused Saksamaal ja Jaapanis ning võimaldada nende maade rahvastel oma elu ümber korraldada uut, demokraatlikel alustel.

Need mõlemad Nõukogude Liidu poolt püstitatud ülesanded võeti vastu tegevuse programmina kolme suurriigi — NSV Liidu, Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa — konverentsidel Jaltas ja Potsdamis.

Nõukogude Liit viib kõrvalekaldumatult ja järjekindlalt ellu Potsdami konverentsi otsuseid. Ida-Saksamaal on hävitatud sõjatööstus, likvideeritud kapitalistlikud monopolid, mõisnike maad on üle antud talupoegadele ning fašistlikud roimarid on saanud

¹ J. Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 133.

teenitud karistuse. Saksamaa idatsoonis on olémas ja tegutsevad vabalt saksa demokraatlikud organisatsioonid, antifašistlikud parteid ja ametiühingud. Nõukogude Liidu poliitika tulemuseks oli saksa rahva demokraatlike jõudude vabastamine ja kasv, saksa rahva taassündimine uueks, rahulikuks ja loovaks eluks.

Nõukogude Liit lähtub Potsdami konverentsi otsustest, milles nähti ette vajadus muuta Saksamaa ühtseks, sõltumatuks, rahu armastavaks demokraatlikuks riigiks. Püüdes hävitada hitlerlikku röövimpeeriumi ei seadnud Nõukogude Liit endale kunagi eesmärgiks hävitada või tükeldada Saksa riiki. Saksamaa üle saavutatud võidu päeval, 9. mail 1945, toonitas seltsimees Stalin oma läkituses nõukogude rahvale: „Nõukogude Liit pühitseb võitu, kuigi ta ei kavatse Saksamaad tükeldada ega hävitada.“

Teistsugust poliitikat ajavad Saksamaal Ameerika Ühendriigid, Inglismaa ja Prantsusmaa. Rikkudes Potsdami konverentsi otsuseid püüavad inglise ja ameerika imperialistid taas elustada saksa fašismi ja saksa agressiooni, muuta Lääne-Saksamaa oma asumaaks, Ameerika Ühendriikide sõjaliseks ja tööstuslikuks baasiks ning tugialaks kallaletungi puhul Nõukogude Liidule ja rahvademokraatia riikidele. Inglise, ameerika ja prantsuse võimud säilitavad sõjatööstuse ja fašismi jäänused, võtavad oma teenistusse paljusid sõjaroimareid, saksa suurkapaliste ja fašiste ning ühtlasi kiusavad taga saksa demokraatlike organisatsioone, takistavad igati Saksamaa demokratiseerimist.

Inglise ja ameerika imperialistid ajavad Saksamaa lõhestamise ja tükeldamise poliitikat. Nad keelduvad ülesaksamaaliste demokraatlike asutuste moodustamisest, ajavad nurja rahulepingu sõlmimist Saksamaaga ning püüavad pikemaks ajaks kindlustada julma okupatsioonirežiimi. Inglise ja ameerika imperialistid on moodustanud Lääne-Saksamaa separaatse (eraldiseisva) riigi. Selle niinimetatud riigi valitsus koosneb inglise ja ameerika imperialismi palgasulastest. Inglise ja ameerika juhtivad tegelased on jälle võimu juurde kutsunud saksa suurmonopoliste ja eilseid hitlerlasi.

Ameerika Ühendriikide valitsus ajab nurja ka Potsdami konverentsi teise tähtsa otsuse täitmist, mis näeb ette Jaapani desarmeerimist ja demokratiseerimist.

NSV Liit pooldab Jaapani täielikku desarmeerimist, Jaapani sõjatööstuse hävitamist ja rahvusvahelise kontrolli kehtimapanekut selleks, et mitte lubada selle tööstuse taas elustumist. NSV

Liit nõuab demokraatliku korra kehtestamist Jaapanis, et ta ei saaks alustada uut sõda või muutuda ameerika imperialistide valutusplaanide täideviijaks.

Jaapani okupeerinud Ameerika väed toetavad seal reaktioonilist valitsemiskorda. Ameerika võimud on säilitanud Jaapani kapitalistlikud monopolid, varjavad jaapani sõjaroimareid, kiusavad taga demokraatlikke organisatsioone, keelavad töölistel streikida ning suruvad jaapani kapitalistide ja mõisnike meeleheaks maha tööliste ja talupoegade liikumist. Ameerika okupatsioonivõimude näpunäidete järgi alustas Jaapani valitsus sõjakaiku kommunistliku partei vastu. Kommunistliku partei juhtidel keelati osavõtt poliitilisest tegevusest, enamik kommunistlikke ajalehti suleti, algasid politsei rüüsteretked kommunistliku partei ruumidele. Ameerika Ühendriigid tahavad Jaapani muuta oma asumaaks ning sõjaliseks tugialaks Nõukogude Liidu, Hiina ja Korea vastu.

Nõukogude Liit rahvaste sõltumatuse valvel. Nõukogude Liit astub kindlalt ja otsustavalt välja rahvaste sõltumatuse kaitseks.

NSV Liit paljastab Inglismaa ja Ameerika Ühendriikide imperialistlikku poliitikat Kreekas, kus nad lämmatavad kreeka rahva vabadust. NSV Liit astub otsustavalt välja selle eest, et ohjeldada hollandi imperialiste, kes suruvad maha indoneesia rahva vabastusliikumist.

Kui sõlmiti rahulepingud Saksamaa endiste liitlaste — Itaalia, Ungari, Rumeenia, Bulgaaria ja Soomega — püüdsid inglise ja ameerika imperialistid neilt ära võtta iseseisvuse, haarata enda kätte nende maade majanduse ja muuta neid oma asumaadeks. Nõukogude Liit ei nõustunud sellega. Tänu Nõukogude Liidule võeti Saksamaa endiste liitlastega sõlmitud lepinguis arvesse sõjategevuse tõttu kannatada saanud maade huvisid, kuid seejuures ei rikutud nende iseseisvust ja territoriaalset terviklust, ei lubatud nende majanduslikku orjastamist ja kindlustati nende iseseisev arenemine.

Sel ajal, kui Ameerika Ühendriigid, Inglismaa ja teised imperialistlikud riigid tallavad jalge alla rahvaste iseseisvust ja vabadust, näitab NSV Liit kogu maailmale väikeste ja suurte riikide sõltumatuse ja vabaduse austamise eeskujut.

Selles mõttes on väga iseloomulik Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide poliitika Koreas. Sõjas Jaapani vastu astusid Nõukogude väed Põhja-Koreasse ja vabastasid selle Jaapani

orjusest. Ameerika väed haarasid Lõuna-Korea. Kõigile Nõukogude Liidu ettepanekuile viia Nõukogude ja Ameerika väed Koreast välja üheaegselt vastas Ameerika Ühendriikide valitsus pidevalt keeldumisega. Vaatamata sellele viis Nõukogude valitsus oma väed Põhja-Koreast välja ning andis korea rahvale täieliku võimaluse ise oma riiki valitseda.

Ameerika Ühendriigid hoiavad ikka veel oma vägesid Lõuna-Koreas, muutes selle oma asumaaks ja oma vallutusplaanide tööriistaks. Sel ajal, kui Põhja-Koreas on pandud kehtima demokraatlik kord ning ellu viidud reformid töötava rahva huvides, valitseb Lõuna-Koreas, kus peremehetsevad ameeriklased, reaktioon ja kiusatakse taga demokraatiat. Ameerika imperialistid toetavad igati Li Sõn Mani reaktioonilist klikki, kes reedab korea rahva rahvuslikke huve, ja nad kasutasid seda klikki sõja vallapäätmiseks Koreas.

Nõukogude Liit ja Uhinunud Rahvaste organisatsioon. Teise Maailmasõja lõpul rajati Uhinunud Rahvaste rahvusvaheline organisatsioon. Tema ülesandesse kuulub rahu säilitamine ja kaitsmine rahvaste ja riikide vahel; sealjuures lähtub Uhinunud Rahvaste organisatsiooni põhikiri sellest, et püsiva rahu kindlustamiseks on vajalik suurriikide koostöö.

Uhinunud Rahvaste organisatsioonil on kaks peamist organit: Peaassamblee (üldkoosolek) ja Julgeolekunõukogu. Peaassambleesse kuuluvad kõigi Uhinunud Rahvaste organisatsiooni astunud riikide esindajad, Julgeolekunõukogu koosneb viiest alalisest liikmest — NSV Liidu, Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Prantsusmaa ja Hiina esindajaist — ja kuuest mittealalisest liikmest, keda valib Uhinunud Rahvaste organisatsiooni Peaassamblee (üldkoosolek) kaheks aastaks. Julgeolekunõukogu otsus on seaduslik ainult siis, kui selle poolt on hääletanud seitse nõukogu liiget, nende hulgas kõik viis nõukogu alalist liiget. Seda nimetatakse ühehäälsuse reegliks.

Inglise ja ameerika imperialistid püüavad õõnestada Uhinunud Rahvaste organisatsiooni ja taotlevad tema põhikirja revideermist ning eriti ühehäälsuse reegli tühistamist. Pole midagi imesitamist selles: NSV Liit kasutab ühehäälsuse reeglit selleks, et mitte lubada Julgeolekunõukogu niisuguseid otsuseid, mis on suunatud rahu, demokraatia ja rahvaste sõltumatuse vastu.

Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa imperialistid püüavad Uhinunud Rahvaste organisatsiooni muuta organist, mille üles-

andeks on rahu ja rahvaste julgeoleku kindlustamine, oma vallutuspoliitika kuulekaks tööriistaks. Ameerika imperialistid on Ühinenud Rahvaste organisatsioonis kokku klopsinud Ameerika Ühendriikidest sõltuvate riikide bloki. Selle bloki abil ajab ta nurja Nõukogude Liidu ettepanekud ja viib läbi oma ettepanekud. Et mitte lasta Ühinenud Rahvaste organisatsioonis tugevned demokraatlike maade positsiooni, teevad Ameerika Ühendriigid igasuguseid takistusi terve rea rahvademokraatia maade (Ungari, Rumeenia, Albaania, Bulgaaria jt.) vastuvõtmisele Ühinenud Rahvaste organisatsiooni. Samal eesmärgil takistavad nad Hiina Rahvavabariigi esindajate asumist neile kuuluvaile kohtadele Julgeolekunõukogus ja teistes Ühinenud Rahvaste organisatsiooni organeis, säilitades need kohad oma palgasulasele Tšiangu Kai-ši'le. Ameerika imperialistid püüavad kasutada Ühinenud Rahvaste organisatsiooni uue sõja õhutamiseks. Rikkudes Ühinenud Rahvaste organisatsiooni põhikirja sundisid ameerika valitsevad ringkonnad Julgeolekunõukogule peale mitteseadusliku otsuse, mis kiitis heaks ameerika agressiooni Koreas. Ameerika Ühendriikide reeturliku poliitika tulemusel ei täida Ühinenud Rahvaste organisatsioon neid ülesandeid, milleks ta oli ellu kutsutud.

Nõukogude Liit võitleb järjekindlalt selle eest, et vältida Ühinenud Rahvaste organisatsiooni muutmist inglise ja ameerika agressiivse bloki tööriistaks, selle eest, et kasutada seda organisatsiooni rahu ja rahvaste julgeoleku huvides. Nõukogude valitsus võitleb kindlalt sõja kiireima lõpetamise eest Koreas, konflikti rahulikult teel lahendamise eest.

NSV Liit paljastab Ühinenud Rahvaste organisatsiooni kõnetoolilt sõjaõhutajaid. Nõukogude delegatsioon tegi teatavaks peamiste sõjaõhutajate nimed, tegi ettepaneku tunnistada sõja-propaganda kuriteoks ja see ära keelata, sõjaõhutajad aga kuulutada kurjategijaiks. NSV Liidu survele tunnistas Peaassamblee sõjapropaganda kuriteoks, kuid mingisuguseid sõjaõhutajate vastu suunatud otsuseid vastu ei võetud.

Nõukogude Liit on korduvalt esitanud Ühinenud Rahvaste organisatsiooni Peaassambleele ettepanekud: läbi viia relvastuse ja relvastatud jõudude üldine või vähemalt osaline vähendamine, keelata aatomienergia kasutamine sõjalistel eesmärkidel ning moodustada eriline rahvusvaheline organ, kes valvaks ja kontrolliks, kuidas rakendatakse ellu need abinõud. Kuid kõik need

NSV Liidu ettepanekud leiavad Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa esindajate visa vastupanu.

Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa esindajad suhtuvad eriti vaenulikult Nõukogude Liidu ettepanekutesse keelata ära aatomirelv, mis on määratud rahulike elanike massiliseks tapmiseks ja suurte linnade hävitamiseks. Ameerika imperialistid olid pikemat aega arvamisel, et ainult nemad teavad aatomienergia saladust ja et ainult neil on aatomirelv. Sellepärast püüdsid nad oma aatomimonopoli kasutada surve avaldamiseks teistele rahvastele, ähvardades rakendada aatomipommi igauhe vastu, kes ei taha neile alistuda. Kuid Nõukogude Liit kummutas ameerika imperialistide aatomipoliitika.

Nõukogude Liidul on juba 1947. aastast saadik aatomirelv. NSV Liidu käes on see rahurelvaks, mis ohjeldab sõjaõhutajaid ja ajab nurja nende plaanide teostamise. Nõukogude Liit on näitlikult tõendanud oma rahuarmastust, sest omades aatomirelva nõuab NSV Liit, nagu varemgi, selle relva keelamist. Jätkates sellist poliitikat väljendab Nõukogude Liit kõigi rahu taotlevate inimeste huvisid.

Nõukogude Liidu võitlus rahvusvahelise rahuliku koostöö eest. NSV Liidu välispoliitika on rajatud Nõukogude Liidu ja kapitalistlike riikide rahuliku kõrvutielamise ja majandusliku koostöö ning nendevahelise kokkuleppimise võimalusele. Seltsimees Stalin rõhutab, et kui on olemas soov koos töötamiseks, siis on mitmesuguste majandussüsteemidega riikide koostöö täiesti võimalik.

Imperialistid väidavad vastupidiselt, et sotsialistliku riigi ja kapitalistlike riikide rahulik kõrvutielamine pole võimalik. Seda väidet on tarvis imperialistidele selleks, et õigustada oma Nõukogude-vastast poliitikat, uue maailmasõja ettevalmistamise poliitikat. Inglise ja ameerika imperialistid ei taha koostööd Nõukogude Liiduga. Seltsimees Stalin ütleb: „Sõjaõhutajad, kes püüavad valla päästa uut sõda, kardavad kõige rohkem kokkuleppeid ja koostööd NSV Liiduga, sest NSV Liiduga kokkulepete saavutamise poliitika õhnestab sõjaõhutajate positsioone ja teeb nende härrade agressiivse poliitika objektituks.“¹

Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsevad ringkonnad ütlesid lahti rahvastevahelise rahuliku koostöö poliiti-

¹ „Rahva Häääl“, 29. oktoober 1948.

tikast ja pöördusid tagasi vana, Nõukogude-vastase suuna juurde, mida nad teostasid enne Teist Maailmasõda ja mille tulemuseks olid rasked järeldused kõigi maade rahvastele. Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa valitsevad ringkonnad rikuvad igal sammul rahvusvahelisi kokkuleppeid, mis on vastu võetud Nõukogude Liidu osavõtmisel.

Kaks suunda rahvusvahelises poliitikas — rahu ja rahvastevahelise koostöö suund ning koostöö nurjaajamise ja sõja ettevalmistamise suund — ilmnesid ka Rahupakti sõlmimise küsimuses NSV Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel. Sel ajal, kui Nõukogude valitsuse juht seltsimees Stalin avaldas nõusoleku Rahupakti sõlmimiseks NSV Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel, loobusid president Truman ja Ameerika Ühendriikide valitsevad ringkonnad niisuguse pakti sõlmimisest, sest see ei sobinud kuidagi ühte nende Nõukogude-vastase poliitikaga.

1949. aasta septembris tegi Nõukogude valitsus Ühinenud Rahvaste organisatsioonile ettepaneku sõlmida Rahupakt viie riigi — NSV Liidu, Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Hiina ja Prantsusmaa — vahel. Nõukogude valitsus lähtus sellest, et kõigi maade rahvad väljendavad kindlat rahutahet ning et peamist vastutust rahu ja julgeoleku säilitamise eest kannavad nimelt need viis riiki — Julgeolekunõukogu alalised liikmed. Kuid ka see Nõukogude Liidu ettepanek lükati tagasi.

Pärast Teist Maailmasõda kujunenud keerukas olukorras võitleb NSV Liit energiliselt ja järjekindlalt igasuguste sõjaõhutajate vastu ning kindla ja püsiva demokraatliku rahu eest.

Nõukogude Liidu välispoliitikat juhivad targalt bolševike partei ja seltsimees Stalin. See poliitika rajaneb kõigepealt NSV Liidu kasvavale majanduslikule, poliitilisele ja kultuurilisele võimsusele, nõukogude ühiskonna moraalsele ja poliitilisele ühtsusele, nõukogude rahvaste sõprusele ja NSV Liidu relvastatud jõududele.

Uhtlasi on erinevalt sõjaeelsest ajajärgust Nõukogude Liidu naabriteks nüüd terve rida sõbralikke riike, kes ühes temaga võitlevad otsustavalt ja järjekindlalt püsiva rahu ja rahvastevahelise sõpruse eest. Nõukogude Liit seisab rahu, demokraatia ja sotsialismi võimsa leeri eesotsas. Iga päevaga leiavad üha rohkem kinnitust Lenini sõnad, et „... meie rahupoliitikat kiidab heaks maailma elanikkonna hiiglasuur enamik.“¹

¹ V. I. Lenin, Teosed, XXV kd., 3. tr., lk. 55 (v. k.).

4. RAHU, DEMOKRAATIA JA SOTSIALISMI JÕUD KASVAVAD JA TUGEVNEVAD

Rahvademokraatia riikide suured saavutused. Töölisklassi poolt juhitud uus, rahvademokraatia võim on teostanud Kagu- ja Kesk-Euroopa riikides põhjalikke sotsiaalseid ja majanduslikke ümberkujundusi, mis on loonud eeldusi sotsialistliku ühiskonna ülesehitamiseks. Mõisnike maavaldus on likvideeritud. Pangad, transport, suur- ja kesktööstus on kapitalistidelt ära võetud ja muudetud riiklikuks omandiks. Riigivõimu, samuti ka suurtööstuse, transpordi ja pankade üleminek rahva kätte võimaldas rahvademokraatia riikidel asuda rahvamajanduse planeerimisele. Kõigis neis riikides vastuvõetud uued konstitutsioonid kinnitasid rahvademokraatia korra võitu.

Töölisklass on rahvademokraatia valitsuskorra juhtiv jõud. Töölisklass kasutab seda valitsemiskorda selleks, et maha suruda ekspluataatorite vastupanu, organiseerida riigikaitset, kõvendada sidet talurahva ja teiste töötava rahva kihtidega ning kaasa tõmmata neid sotsialistlikule ülesehitustööle, et rajada sotsialistlikku ühiskonda. Seega täidab rahvademokraatia valitsuskord proletariaadi diktatuuri ülesandeid.

Rahvademokraatia riikide töölisklass on saavutanud oma ridade täieliku ühtsuse. Poola, Bulgaaria, Tšehhoslovakkia, Ungari ja Rumeenia kommunistlikud ja sotsialistlikud parteid on liitunud ühtseteks töölisklassi parteideks, kelle tegevus on rajatud marksistlik-leninlikule õpetusele. Kõrvuti ühtsete töölisparteidega on rahvademokraatia riikides ühtsed ametiühingulised, ühistegeelikud, noorsoo, naiste ja teised organisatsioonid. Töölisklassi ühtsus tugevdas veelgi rohkem töölisklassi juhtivat osa riigis. Rahvademokraatia riikide kõik teised poliitilised parteid tunnistavad ühtsete töölisparteid juhtivat osa.

Pärast sõda kerkisid rahvademokraatia riikide ette majandusliku ülesehitustöö rasked ülesanded. Paljud neist maadest olid saksa fašistlike röövvalutajate sissetungi tõttu tugevasti laastatud. Kuid vaatamata sellele on tööstustoodang rahvademokraatia riikides juba tunduvalt ületanud sõjaeelse taseme.

Rahvademokraatia riigid arendavad üha ulatuslikumalt sotsialistliku ühiskonna ülesehitustööd. Nad teostavad industrialiseerimist, arendades hoogsalt tööstust. Rahvademokraatia riikide tööstuses on ülekaalus riiklik, sotsialistlik sektor. Nii näiteks moo-

dustab see sektor Tšehhoslovakkia tööstuses 97 protsenti ja Bulgaarias 93 protsenti. NSV Liidu tööliste eeskujul arendavad rahvademokraatia riikide töölised sotsialistlikku võistlust plaanide täitmise ja ületamise ning tööviljakuse tõstmise eest. Rahvademokraatia riikide valitsused on organiseerinud riiklikke majandeid ja masina-traktorijaamu ning abistavad igati kooperasiiooni liikumise arenemist. Üha suuremal hulgal astuvad talupojad põllumajanduslikesse tootmiskooperatiividesse.

Rahvademokraatia riikide majanduslikus ja kultuurilises arenemises ning nende liikumises sotsialismi poole etendab otsustavat osa Nõukogude Liidu igakülgne sõbralik abi. Nõukogude Liit ja rahvademokraatia riigid sõlmisid sõpruse, koostöö ja vastastikuse abistamise lepingud. Need lepingud on rajatud lepinguosaliste täielikule võrdõiguslikkusele ja kõigi rahvaste riikliku iseseisvuse austamisele. 1949. aasta jaanuarist alates on olemas Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu, kuhu kuuluvad NSV Liidu ja rahvademokraatia riikide esindajad. See nõukogu organiseerib majanduslike kogemuste vahetamist, tehnilise abi andmist, vastastikust abistamist toorainetega, toiduainetega, masinatega, seadmetega jne.

Rahvademokraatia riigid ehitavad sotsialismi klassivõitluse olukorras. Kukatatud ekspluataatorlikud klassid, kulaklus ja teised vaenulikud elemendid taotlevad vana, kapitalistliku korra taastamist. Imperialistlikud riigid tahavad rahvademokraatia riike muuta oma asumaadeks ja uue sõja tugialadeks. Sel eesmärgil organiseerivad nad salakuulamist ja mõrvu, kahjustamisi ja diversioone, reaktsioonilisi vandenõusid ja relvastatud interventsiooni. Rajki ja Kostovi salakuulajate rühmade kohtuprotsessid, mis leidsid aset 1949. aastal Budapestis ja Sofias, paljastasid imperialistide ja nende palgasulaste vandenõu, mis oli suunatud rahvademokraatia riikide vastu, rahu, demokraatia ja sotsialismi vastu. Imperialistide plaanide nurjumine ja nende agentide paljastamine on demokraatliku leeri suur võit.

Rahvademokraatia riikide töötav rahvas toetub oma uue elu ülesehitamisel neile rikkalikele kogemustele, mis NSV Liidus on sotsialistlikul ülesehitustööl juba omandatud. Õppides Nõukogude Liidu kogemustest arendavad kommunistide poolt juhitud rahvademokraatia riikide töötajad edukalt oma majandust ja kultuuri, suurendavad oma revolutsioonilist valvsust ja kaitsevad oma saavutusi sise- ja välisvaenlaste kallaletungide vastu.

Sotsialismi ülesehitamisele asunud rahvademokraatia riikide edusammud on suureks panuseks demokraatliku leeri tugevdamise üldisesse üritusse.

Hiina rahva ajalooline võit. Hiiglasuur tähtsus rahu, sotsialismi ja demokraatia kindlustamisel on hiina rahva võidul.

Paljude aastakümnete vältel oli Hiina poolkoloniaalses sõltuvuses suurimaist imperialistlikest riikidest. Inglismaa, Jaapani, Ameerika Ühendriikide ja teiste maade kapitalistid röövisid ja ekspluateerisid hiina mõisnike ja kapitalistide toetusel seda hiiglasuurt maad, kus elavad 475 miljonit inimest.

Ammu enne Teist Maaailmasõda tõusis hiina rahvas üles võitlusele välismaiste orjastajate, hiina mõisnike ja suurkodanluse vastu. Hiinas oli siis võim kodanlaste ja mõisnike reaktioonilise ladvakihhi partei, niinimetatud Kuomintangi käes, kelle eesotsas oli inglise ja ameerika imperialistide käsik Tšiing Kai-ši. Hiina mitmesugustes piirkondades kukutasid töölised ja talupojad kommunistide juhtimisel Kuomintangi reaktioonilise võimu ja panid kehtima demokraatliku korra. Lahingutes Kuomintangi vägede vastu tekkis ja kasvas Hiina Rahvavabastusarmee. Kui Jaapan Hiinasse tungis, avaldas see armee jaapani röövvaldajatele kangelaslikku vastupanu.

Raskes sõjas jaapani röövvaldajate vastu vabastasid Rahvavabastusarmee ja hiina partisanid võrdlemisi suure osa Hiinamaast. Kuid varsti pärast Jaapani vastu peetud sõja lõppu alustas kuomintanglik valitsus kuritegelikku sõda hiina rahva vastu. 1946. aasta keskpaiku paiskasid kuomintanglased Rahvavabastusarmee vastu neljamiljonilise sõjaväe. Ameerika imperialistid varustasid seda sõjaväge esmaklassilise relvastusega, laskemoonaga ning rohkearvuliste nõuandjate ja instrktoritega. Kuomintangi võimu kõvendamiseks ja Hiina rikkuste oma valdusse haaramiseks kulutasid Ameerika Ühendriigid 6 miljardit dollarit. Kuid ameerika imperialistide plaanid Hiinas siiski nurjusid.

Pannud seisma kuomintanglaste pealetungi, asus Hiina Rahvavabastusarmee 1947. aasta sügisel ise pealetungile. Kolmeaastase ägeda võitluse tagajärjel lõi Rahvavabastusarmee otsustavalt puruks vaenlase suured sõjajõud. Hiina Rahvavabastusarmee hävitas täielikult Kuomintangi mitmemiljonilise sõjaväe.

Praegu on peaaegu kogu Hiinamaa julmadest rahvavaenlastest puhastatud. Hiina rahvahulga, kelle juhtivaiks jõududeks on töölisklass ja selle kommunistlik eelvägi, on kukutanud reakt-

sioonilise Kuomintangi režiimi, rahvuslikule reetmisele, feodaalsele rõhumisele ja koloniaalsele kurnamisele põhineva režiimi. Võttes võimu enda kätte ajas hiina rahvas nurja ameerika imperialistide röövellikud kavatsused, kes unistasid Hiina muutmisest oma asumaaks ja uue agressiivse sõja hiiglasuureks tugalaks.

Rahva poliitiline konsultatiivkonverents, kes esindas hiina rahva laialdasi hulki, kuulutas 1. oktoobril 1949 pidulikult välja Hiina Rahvavabariigi ning kujundas kesk-rahvavalitsuse, kelle eesotsas seisab hiina rahva tubli poeg ja Hiina Kommunistliku Partei kogenud juht Mao Tse-dung. See hiina rahva ajalooline võit sai võimalikuks Nõukogude Liidu suurte edusammude ja kogu maailma demokraatlike jõudude kasvu tõttu.

Töölisklassi poolt juhitud Hiina Rahvavabariik on rajatud tööliste ja talupoegade liidule ning võitleb imperiaalsi, feodalismi ja bürokraatliku kapitali vastu, s. o. selle suurkapitali vastu, mida esindab Kuomintangi reaktsiooniline ladvakiht, kes on ühtlasi ameerika imperialismi agentuuriks. Hiina ühtsesse demokraatlikku rahvarindesse kuuluvad kõik demokraatlikud ja patriootlikud elemendid, sealhulgas ka osa hiina kodanlusest (rahvuslik kodanlus), kes ei taha, et Hiinas mängiksid peremeest ameerika imperialistid.

Hiina Rahvavabariik seab endale eesmärgiks luua uus, ühtne, sõltumatu, õitsev ja demokraatlik Hiina. Selleks teostab ta riigis suuri demokraatlikke ümberkujundusi. Maa võetakse mõisnikelt ning jaotatakse ära ilma maata ja vähese maaga talupoegade vahel; riigile antakse üle tööstuslikud, põllumajanduslikud ja teised ettevõtted, mis kuulusid Kuomintangi reaktsioonilisele ladvakihile ja välismaa kapitaliga tihedasti seotud hiina kodanluse suurnikele. Luuakse riigimajanduse sektor, mis on allutatud rahva huvidele. Sellele sektorile kuulub juhtiv koht demokraatliku Hiina rahvamajanduses.

Hiina ühinemine demokraatlike riikide perega laiendab ja kindlustab rahu, demokraatia ja sotsialismi rinnet, mille eesotsas seisab Nõukogude Liit. Kasvab ja tugevneb hiina rahva sõprus nõukogude rahvaga ning kõigi maade töötajatega.

14. veebruaril 1950 kirjutati Nõukogude Liidu ja Hiina Rahvavabariigi vahel alla sõpruse, liidu ja vastastikuse abistamise lepingule. Lepingu peaülesandeks on vältida agressiooni ja rahurikkumise kordamist Jaapani poolt või mistahes teise riigi poolt, kes otseselt või kaudselt ühineks Jaapaniga agressiooniaktiks.

Nõukogude Liit ja Hiina Rahvavabariik kohustusid teineteist vastastikku abistama sõjaliste ja kõigi teiste vahenditega juhul, kui ühele lepinguosalistest tungitakse kallale, samuti osa võtma igasugusest rahvusvahelisest tegevusest, mille eesmärgiks on üldise rahu ja julgeoleku kindlustamine. Mõlemad riigid kohustusid arendama ja tugevdama oma majanduslikke ja kultuurilisi sidemeid, andma teineteisele vastastikust majanduslikku abi ja teostama vajalikku majanduslikku koostööd.

Rahvuslik vabastusliikumine asumaades ja sõltuvates riikides.

Rahu, demokraatia ja sotsialismi eest peetava võitluse üheks osaks on ka idamaade teiste rahvaste rahvuslik vabastusliikumine. See liikumine on suunatud selle ränga rõhumise vastu, mida teostavad välismaa imperialistid ning nende käsilased „rahvusliku“ kodanluse ja mõisnike leerist.

Teine Maailmasõda andis tõsise löögi imperialistlikele koloniaalriikidele ja kutsus esile rahvusliku vabastusliikumise võimsa tõusu.

Suurt edu võitluses vabaduse ja sõltumatuse eest on saavutanud Vietnami rahvas. See maa kuulus kuni Teise Maailmasõjani prantsuse imperialistidele, sõja ajal aga vallutasid selle maa jaapanlased. Vietnami patrioodid võitlesid ennastsalgavalt jaapani röövvalutajate vastu ning pärast nende väljakihutamist panid kehtima rahva võimu ja rajasid demokraatliku vabariigi.

Prantsuse kolonisaatorid saatsid sinna suure armee, et Vietnamile uuesti koloniaalset iket peale suruda. Kuid asjatult! Juba üle kolme aasta lööb Vietnami Demokraatlik Vabariik oma presidendi Ho Ši Mini juhtimisel kindlalt tagasi prantsuse imperialistide pealetungi. Demokraatliku vabariigi käes on suurem osa maast. Hoolimata sõjast on Vietnami demokraatlik valitsus teostanud rida tähtsaid sotsiaal-majanduslikke ja kultuurilisi ümberkujundusi.

Hollandi kolonisaatorite ning nende inglise ja ameerika soosijate vastu on tõusnud üles Indoneesia rahvas. Kodanluse reetmise tõttu on selle maa rahvahulgad kandnud tõsiseid kaotusi. Kuid praegugi jätkavad indoneeslased rasketes tingimustes võitlust välismaiste ja kohalike rõhujate vastu, arendades üha ulatuslikumalt partisanisõda.

Visalt võitleb enda vabanemise eest Malaia rahvas. Inglise leiboristlik valitsus on saatnud Malaia rahva vastu oma relvasutatud jõud ja võtab tarvitusele kõige metsikumad abinõud, et

seda liikumist maha suruda. Terved külad ja linnakvartaalid põletatakse maha, teostatakse pommitamisi õhust ja tulistatakse suurtükkidest merelt. Kuid malailased jätkavad visa võitlust inglise imperialismi koloniaalse orjuse vastu.

Uha ulatuslikumalt areneb rahvuslik ja demokraatlik vabastusliikumine Birmas. Seal, kus alles hiljuti karistamatult peremehetsesid inglise kolonisaatorid, võitlevad partisanisalkadesse ühinenud rahvahulgad relvad käes oma vabaduse ja sõltumatuse eest.

Suure ulatuse on võtnud India rahvaste rahvuslik vabastusliikumine. Heidutatud sellest liikumisest, lavastasid inglise imperialistid komöödia, nagu oleksid nad andnud Indiale iseseisvuse. Enne aga tükeldasid inglased India kahte ossa: India Liiduks ja Pakistaniks. Kuid tegelikult ei ole India ega ka Pakistan iseseisvad. Nad kuuluvad Briti impeeriumi koosseisu ning inglased hoiavad endiselt enda käes kõik tähtsamad positsioonid nende maade majanduses. Ühtlasi suurendavad ameerika imperialistid üha rohkem oma mõju Indias.

India ja Pakistani suurkodanlus ja feodaalne aadel reedavad rahva huvisid ja on imperialistide teenistuses. Maa- ja rahvusküsimused Indias ja Pakistanis on jäänud lahendamata. Tööliste ja talupoegade ning töötava rahva teiste kihtide olukord muutub järjest halvemaks. Rahvahulgad võitlevad riigi tõelise sõltumatuse eest, põlluharijate kindlustamise eest maaga, tööliste töötasu tõstmise eest, sõbralike suhete eest NSV Liidu, Hiina ja teiste demokraatlike riikide rahvastega. 1950. aasta jaanuaris toimusid protestiks kodanluse ja mõisnike konstitutsiooni vastu paljudes India tööstuskeskustes ja linnades massimiitingud, koosolekud ja meelevaldused. India rahvaste revolutsiooniline liikumine kasvab.

V. I. Lenin õpetas 1923. aastal: „Võitluse tulemus oleneb lõpuks sellest, et Venemaa, India, Hiina jt. moodustavad rahvastiku hiiglaenamuse. Aga just seda rahvastiku enamust kistaksegi viimaseil aastail erakordse kiirusega võitlusse oma vabaduse eest, nii et selles mõttes ei saa olla kahtluse varjugi, milliseks kujuneb ülemaailmse võitluse lõpplahendus. Selles mõttes on sotsialismi lõplik võit täielikult ja tingimata tagatud.“¹

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 704.

Sõjajärgne ajajärk on uue jõuga kinnitanud selle geniaalse leninliku ettenägelikkuse kogu õigsust.

Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine. Demokraatliku leeri suureks edusammuks ja imperialistliku leeri uueks kaotuseks on Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine 1949. aasta oktoobris.

Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine on kõigepealt Nõukogude Liidu ja kogu demokraatliku leeri õige poliitika tulemus, mille eesmärgiks on Saksamaa demokratiseerimine. Ühtlasi on see saksa rahva enda demokraatlike jõudude kasvu ja kokkuliitumise ilmekaks tunnuseks. Saksa rahva demokraatlikud jõud võtavad oma maa saatuse endi kätte.

Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus teatas, et ta võitleb demokraatliku, poliitiliselt ja majanduslikult ühtse Saksamaa eest, kes elab rahu ja sõpruses kõigi rahvastega ning kõigepealt nõukogude rahvaga. Ta kinnitas kõigile riikidele, et ta tunnustab täielikult kokkuleppeid, mida neli riiki ühiselt Saksamaa suhtes vastu võtsid, esimeses järjekorras Jalta ja Potsdami kokkuleppeid, ning täidab ausalt kõik kohustused, mida need kokkulepped saksa rahvale peale on pannud.

Nõukogude valitsus andis Saksa Demokraatliku Vabariigi ajutisele valitsusele üle kõik valitsemisfunktsioonid, mis senini Saksamaa okupatsiooni idatsoonis olid kuulunud Nõukogude sõjalisele administratsioonile. Selle administratsiooni asemele on Saksamaal loodud Nõukogude Kontrollkomisjon, kes kontrollib Potsdami ja teiste nelja riigi poolt Saksamaa suhtes vastuvõetud ühiste otsuste täitmist.

Seltsimees Stalin hindas kõrgelt Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamise tähtsust. Oma tervituses W. Pieckile ja O. Grotewohlile kirjutas J. V. Stalin: „Saksa demokraatliku rahuarmastava vabariigi moodustamine on pöördepunktiks Euroopa ajaloos. Ei saa olla kahtlust, et rahuarmastava demokraatliku Saksamaa olemasolu rahuarmastava Nõukogude Liidu olemasolu kõrval väldib uute sõdade võimaluse Euroopas, teeb lõpu verevalmistele Euroopas ja teeb võimatuks Euroopa maade orjastamise maailma imperialistide poolt.“¹ Seltsimees Stalin märgib, et kui nõukogude ja saksa rahvas ilmutavad otsustavust võidelda rahu eest oma jõu niisama suure pingutamisega, nagu nad sõda pidasid, siis võib rahu Euroopas pidada kindlustatuks.

¹ „Rahva Hääl“, 15. oktoober 1949.

Nõukogude rahvas ja kõik rahuarmastavad rahvad toetavad aktiivselt Saksa Demokraatlikku Vabariiki. Nad on eluliselt huvitatud sellest, et kogu Saksamaa oleks ümber kujundatud rahuarmastavaks demokraatlikuks riigiks. Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine rajab selleks kindla aluse. Nüüd kasvab ja laieneb ka Lääne-Saksamaal võimas demokraatlik liikumine.

See kõik annab raske hoobi inglise ja ameerika imperialistide plaanidele ning tugevdab rahu, demokraatia ja sotsialismi leeri.

Rahupooldajate organiseeritud rinne. Demokraatliku leeri kasvavast jõust annab ilmeka tunnistuse rahupooldajate võimas liikumine.

Rahvad on õppinud kahe maailmasõja kibedatest kogemustest. Tunda saanud sõja koledusi ja viletsusi, tahab inimeste rõhuv enamus kõigis maades rahulikult töötada ja kasutada rahu hüvesid. Rahvastele on võõrad ja vastikud imperialistlike sõjaõhutamise üleskutsed. Seltsimees Stalin ütles 1948. aasta oktoobris: „Rahvastel on liiga elavalt meeles hiljutise sõja koledused ja liiga suured on rahu eest seisvad ühiskondlikud jõud selleks, et Churchilli õpilased agressiooni alal suudaksid neist võitu saada ja nad uue sõja poole pöörata.“¹

Rahvad on alati taotlenud rahu, kuid see taotlus pole kunagi omandanud nii ulatuslikku ja organiseeritud iseloomu. Esmakordselt ajaloos on tekkinud võimas rahurinne, mille eesotsas seisab Nõukogude Liit. Selle rahurinde eesmärk seisab selles, et päästa inimkond uuest maailmasõjast ja kindlustada rahvaste rahulikkust koostööd.

Miljonid inimesed on tõstnud protestihäält ameerika imperialismi poliitika ja sõjaõhutamise tegevuse vastu. Nad kaitsevad Nõukogude Liidu rahuarmastavat poliitikat ja tema ettepanekuid relvastuse vähendamise ja aatomirelva keelamise kohta, sest need ettepanekud tugevdavad rahurinnet. Miljonid inimesed on teatanud, et nad ei hakka sõdima Nõukogude Liidu vastu.

Väga suurt osa võitluses rahurinde tugevdamise eest etendas ülemaailmne rahupooldajate kongress, mis leidis aset 1949. aasta aprillis Pariisis ja Prahhas. Selle kongressi kaks tuhat saadikut, kes olid kokku tulnud 72 maalt, esindasid 600 miljonit rahupooldajat. Kongress juhtis tähelepanu sellele, et ameerika imperialism valmistab ette kuritegelikku, agressiivset sõda ja orjastab

¹ „Rahva Hääl“, 29. oktoober 1948.

rahvaid, ning kutsus kõiki ausaid inimesi kõigis maades üles endale selgeks tegema, milline hädaoht ähvardab maailma, ja ühinema sõja vältimiseks. Ülemaailme rahupooldajate kongress moodustas alalise komitee, kes peab nüüd sidet komiteedega 76 maal.

Rahu eest võitlejad on kokku liitunud ja organiseerunud kohalikus, rahvuslikus ja ülemaailmses ulatuses. 26 riigis tulid kokku rahupooldajate rahvuslikud kongressid ja konverentsid, mis möödusid loosungi all: „Rahu kaitsmine on maailma kõigi rahvaste üritus“. 60 riigis tähistati rahu eest võitlemise rahvusvahelist päeva.

Suur tähtsus võitluses rahu eest oli üleliidulisel rahupooldajate konverentsil, mis leidis aset Moskvas 1949. aasta augustis. See konverents oli võimsaks demonstratsiooniks, mis väljendas nõukogude rahva tahet kaitsta rahu. Üle kogu maailma kõlas nõukogude inimeste hääl, mis kutsus kõigi demokraatlike jõudude koondumisele võitluseks sõjaõhutajate vastu. See konverents oli uueks võimsaks tõukeks üldrahvaliku rahuliikumise edasiarendamiseks kogu maailmas.

Võitlusest rahu eest võtavad osa töötava rahva massiorganisatsioonid: ametiühingud, naiste, noorsoo, üliõpilaste, ühistegelikud ja teised organisatsioonid, samuti ka paljud usundlikud, hariduslikud ja igasugused muud organisatsioonid, kes seisid varem poliitikast eemal. Liikumine rahu eest ühendab elanikkonna kõige laiemaid kihte, mitmesugustest klassidest, mitmesuguste poliitiliste vaadetega, mitmesugust usku inimesi. Sellest liikumisest võtavad osa töölised, talupojad, teadlased, kirjanikud, kunstide alal töötajad, poliitika- ja ühiskonnategelased.

Rahupooldajad lähevad üha otsustavamalt üle konkreetsetele tegudele, mille eesmärgiks on nurja ajada uue sõja vallapästmise avantüristlikud plaanid. Nad nõuavad, et sõja algatajad naelutataks häbiposti. Prantsusmaa, Itaalia, Hollandi ja teiste maade töölised keelduvad tootma relvastust ja lossima Ameerika Ühendriikidest saadetavate sõjamaterjalidega laaditud laevu. Prantsuse rahvas nõuab sõja lõpetamist Vietnamis. Kõikjal kasvab liikumine aatomi- ja bakterioloogilise relva keelamiseks.

Eriti suure ulatuse võttis see liikumine seoses Stokholmi üleskutsele allkirjade kogumisega. Ülemaailmse rahupooldajate kongressi alalise komitee Stokholmi istungjärgk kutsus kõiki inimesi maailmas, olenemata nende parteilisest ja rahvuslikust kuuluvu-

sest, poliitilistest ja usundlikest vaadetest, alla kirjutama üleskutsele aatomirelva keelamise kohta ja selle valitsuse sõjaroi-mariks kuulutamise kohta, kes esimesena võtab tarvitusele aatomirelva.

Stokholmi üleskutsele allkirjade kogumine muutus kogu maailmas üldrahvalikuks hääletuseks rahu kaitseks, uue sõja õhutamise vastu. Stokholmi üleskutsele kirjutasid alla sajad miljonid inimesed.

Rahu eest võitlejate eesotsas sammub nõukogude rahvas. Stokholmi üleskutsele on alla kirjutanud 115 miljonit nõukogude kodanikku, s. o. kogu NSV Liidu täiskasvanud elanikkond.

Üldise rahu ja julgeoleku kindlustamise ülesanded ning kõigi rahvaste elulised huvid nõuavad pidevalt üldrahvaliku rahu-kaitseliikumise veel suuremat tõhustamist. Rahvaste kõige suurem valvsus ning nende kindel tahe kõigi jõudude ja vahenditega võidelda rahu eest võivad ja peavad saavutama uue sõja organiseerijate kuritegelike kavatsuste nurjaajamise.

Võitlus töölisklassi ühtsuse eest. Kõige otsustavamaks ja järjekindlamaks võitlejaks rahu, demokraatia ja sotsialismi eest on töölisklass. Teise Maailmasõja aastail ja sõjajärgsel ajajärgul on töölisliikumine tunduvalt kasvanud ja tugevnenud. Rahvademokraatia riikides on jalule seatud töölisklassi kindel ühtsus ning moodustatud ühtsed töölisparteid ja ametiühingud. Paljudes kapitalistlikes riikides on võitlus töölisklassi ühtsuse eest samuti teinud suure sammu edasi: kommunistide ja sotsialistide vahel on sõlmitud kokkulepped tegevuse ühtlustamise kohta ning ametiühingud on uut elujõudu ammutanud ühtluse alusel, ühendades mitmesuguste poliitiliste veendumustega töölisi.

Töölisklassi ühtsus suurendab tunduvalt tema jõudu võitluses kodanluse vastu. Seepärast püüabki kodanlus parempoolsete sotsialistide abil igati tekitada lagunemist töölisklassi ridades, lõhestada ja desorganiseerida neid. Töölisliikumise lõhestamise poliitika on imperialistide üks tähtsamaid vahendeid nende võitluses uue sõja vallapästmise, demokraatia ja sotsialismi jõudude mahasurumise ning rahvahulkade elatustaseme langetamise eest. Inglise ja ameerika imperialistide otsestel ülesannetel püüavad parempoolsed sotsialistid ja ametiühingute reaktsioonilised tegelased purustada töölisklassi ühtseid organisatsioone ning igati nurja ajada töölisklassi ühtset tegevust.

Kommunistide poolt juhitud töölisklass võitleb ennastsalgavalt

rahu, demokraatia ja sotsialismi eest. Valitsevate klasside kuringelik poliitika, mis allutab nende maad ameerika monopoli-
dele, kutsub esile kapitalistlike riikide töötavas rahvas terava
rahulolematuse. Imperialistide poliitika põrkab kokku rahvahul-
kade kasvava vastupanuga. Töölisklass astub otsustavalt välja
rahu ja rahvusliku sõltumatuse kaitseks ning koondab enda
ümber oma maade kõik teised demokraatlikud ja patriootlikud
jõud.

Hoolimata parempoolsete sotsialistide ja ametiühingute reakt-
siooniliste juhtide vastutegevusest kasvab ja tugevneb töölis-
klassi ühtsus. Lõhestajatel ei õnnestunud prantsuse ja itaalia pro-
letariaadi ühtsetest ametiühingu-organisatsioonidest — Üldisest
Töökonföderatsioonist Prantsusmaal ja Itaalia Töökonföderatsioo-
nist — ära kiskuda kuigi palju liikmeid. Need mõlemad organi-
satsioonid on viimasel ajal veel rohkem kasvanud ja tugevnenud.

Töölisklassi ühtsuse suureks edusammuks oli 1945. a. oktoob-
ris Ulemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni moodustamine. See
föderatsioon on arendanud suurt tegevust töölisklassi eluliste
huvide, rahvaste demokraatlike õiguste ja kogu maailmas püsiva
rahu säilitamise kaitseks. Seepärast taotlebki imperialistlik kodan-
lus parempoolsete sotsialistide ja ametiühingute reaktsooniliste
juhtide abil purustada Ulemaailmset Ametiühingute Föderat-
siooni. 1949. aastal astusid inglise ja ameerika ametiühingute
peamehed Ulemaailmsest Ametiühingute Föderatsioonist välja
ning moodustasid Londonis ametiühingute lõhestamist harrastava
keskuse.

Progressiivsed jõud Ulemaailmse Ametiühingute Föderatsioo-
nis osutusid tunduvalt võimsamaiks reaktiooni jõududest. Hoo-
limata lõhestajate väljaastumisest on Ulemaailmne Ametiühin-
gute Föderatsioon jäänud võimsaks ja võitlusvõimeliseks organi-
satsiooniks, mis ühendab oma ridades ligi 72 miljonit töötajat
enamikust riikidest maailmas. Ametiühingute teine ülemaailmne
kongress, mis leidis aset 1949. aasta juunis ja juulis, tõestas sel-
gesti Ulemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni kasvanud jõudu
ja töölisklassi valmisolekut ka edaspidi otsustavalt võidelda
ametiühingute ühtsuse, rahu ja rahvaste demokraatlike õiguste
eest.

Kõrvuti ametiühingutega on kõigis maades olemas noorsoo ja
naiste demokraatlikud organisatsioonid. 63 riigi noorsoo-organi-
satsioonid on ühendatud Ulemaailmses Demokraatlikus Noorsoo

Föderatsioonid, mis hõlmab 60 miljonit liiget. 56 riigi naiste-organisatsioonid moodustasid Rahvusvahelise Demokraatliku Naiste Föderatsiooni, mis ühendab 80 miljonit naist. Naiste ja noorsoo rahvusvaheline liikumine on demokraatliku leeri tähtis jõud.

Kommunistlikud parteid rahu, demokraatia ja sotsialismi eest peetava võitluse eelväes. Tööliste ja kogu töötava rahva võitlust rahu, demokraatia ja sotsialismi eest juhivad kommunistlikud parteid.

Viimaseil aastail on kommunistlikud parteid tugevnenud, karastunud ja tunduvalt suurendanud oma mõju töötavates hulkades. 20—25 aastat tagasi oli piiritagustes kommunistlikes parteides umbes 500 000 liiget. Praegusel ajal on piiritaguste kommunistlike parteide ja ühendatud töölisparteide ridades ligi 20 miljonit liiget. Seltsimees Stalin ütleb: „Kommunistide mõju kasvu ei saa pidada juhuslikuks. Ta kujutab enesest täiesti seaduspärast nähtust. Kommunistide mõju on kasvanud sellepärast, et fašismi võimutsemise raskeil aastail Euroopas osutusid kommunistid ustavaiks, julgeiks, ennastsalgavaiks võitlejateks fašistliku režiimi vastu, rahvaste vabaduse eest.“¹

Kui noored kommunistlikud parteid olid muutunud massilisteks ja täiesti küpsedeks parteideks, siis muutus nende juhtimine ühtsest keskusest võimatuks ja mitteotstarbekaks. Kommunistlike parteide vastastikusel nõusolekul saadeti 1943. aastal Kommunistlik Internatsionaal laiali.

Kommunistlike parteide uus arenemisjärk nõudis uusi sidupidamise vorme nende vahel. 1947. aasta septembris tulid Poolasse kokku NSV Liidu ja rea teiste Euroopa maade kommunistlike parteide esindajad. See nõupidamine märkis, et sideme puudumine kommunistlike parteide vahel on suureks miinuseks. Kogemuste vahetamise ja üksikute parteide tegevuse vabatahtliku kooskõlastamise vajadus oli päevakorda kerkinud eriti sõjajärgse olukorra tingimustes. Kommunistlik liikumine areneb rahvuslikes raamidetes, kuid ühtlasi on sellel liikumisel ülesanded ja huvid, mis on ühised mitmesuguste maade parteidele.

Mõningate kommunistlike parteide esindajate nõupidamine arutas rahvusvahelise olukorra küsimust ja püstitas kommunistide ette ülesande: võtta oma maade rahvusliku iseseisvuse kaitsmise lipp endi kätte, organiseerida ja juhtida rahvahulkade võit-

¹ „Eesti Bolševik“, nr. 6, 1946.

lust ameerika imperialistide meeletute Euroopa orjastamise plaanide vastu ning koondada kõik demokraatlikud jõud võitluseks uue sõja vastu.

Kommunistlike parteide esindajate nõupidamine moodustas kommunistlike parteide Informatsioonibüroo. Informatsioonibüroo ülesandesse kuulub kommunistlike parteide vahel kogemuste vahetamise organiseerimine ja vajaduse korral nende tegevuse kooskõlastamine vastastikuse kokkuleppe alusel. Kommunistlike parteide Informatsioonibüroo annab välja ajalehte: „Kindla rahu eest, rahvademokraatia eest!”

1949. aasta novembris määras kommunistlike parteide Informatsioonibüroo nõupidamine kindlaks kommunistlike parteide edasised ülesanded võitluses püsiva rahu ja töölisklassi ühtsuse eest. Nõupidamine märkis, et uue sõja suureneva ohu olukorras lasub kommunistlikel parteidel suur ajalooline vastutus. Võitlus kindla ja kestva rahu eest, rahujõudude organiseerimise ja kokkuliitumise eest ning sõjajõudude vastu peab käesoleval ajal asuma kogu kommunistlike parteide ja demokraatlike organisatsioonide tegevuse keskpunktis.

Inimkonna uue sõja hädaohust päästmise suurte ja õilsate ülesannete teostamiseks peavad kommunistlikud parteid veel visamalt töötama rahupooldajate liikumise organisatsioonilise kindlustamise ja laiendamise alal, tõmmates sellesse liikumisse üha uusi elanikkonna kihte, muutes selle liikumise üldrahvalikuks liikumiseks ja ühendades võitlust rahu eest võitlusega oma maade rahvusliku iseseisvuse eest ning võitlusega töötava rahva demokraatlike õiguste ja vabaduste kaitseks.

Informatsioonibüroo nõupidamine rõhutas eriti tugevasti töölisklassi ühtsuse eest peetava võitluse tähtsust. Kogu rahvusvahelise tööliikumise ajaloo vältel ei ole olnud sellel küsimusel sellist otsustavat tähtsust kui praegusel ajal. Töölisklassi ridade ühtsus on vajalik kõigepealt selleks, et kaitsta rahu, nurja ajada sõjaõhutajate kuritegelikud kavatsused ning edukalt võidelda töötava rahva eluliste huvide eest. See ühtsus on tarvilik põhiliste küsimuste lahendamiseks: monopolistliku kapitali võimu kõrvaldamiseks ja ühiskonna sotsialistlikult ümberkorraldamiseks. Töölisklassi ühtsust võib saavutada ainult otsustava võitlusega parempoolsete sotsialistide — tööliikumise lõhestajate ja desorganiseerijate — vastu.

Kõigi maade kommunistid lahendavad edukalt ülesandeid, mida

tõstsid üles mõnede kommunistlike parteide esindajate nõupidamised. Nad koondavad töölisi ja kogu töötavat rahvast imperiaalsismi ja uue sõja ohu vastu, rahu, demokraatia ja rahvaste rahvusliku iseseisvuse kaitseks ning võitluseks sotsialismi eest. Kommunistlikud parteid võitlevad otsustavalt kõigi vaenulike elementide vastu, paljastavad kõiki kallakuid kodanliku natsionalismi poole ning tugevdavad oma ridu ideeliselt ja organisatsiooniliselt. Võitluses vaenlastega kasvavad ja karastuvad piiritagused kommunistlikud parteid, muutudes võimsaks ning võitmatuks jõuks.

Nõukogude Liit on rahu, demokraatia ja sotsialismi lipukandja. Kogu maailmas kasvavad ja tugevnevad demokraatliku leeri jõud. Sel ajal, kui imperialistlikus leeris teravnevad vastuolud ja vastastikune purelemine on täies hoos, liitub demokraatlik leer üha rohkem kokku ning võitleb otsustavalt imperialistide agressiivsete plaanide vastu.

Ameerika imperialistid ülehindavad ilmselt oma jõude ja alahindavad demokraatliku leeri jõude. Nende plaanid on veel vähem põhjendatud kui nende eelkäijate — saksa ning jaapani imperialistide — plaanid. Praegune ajalooline olukord erineb põhjalikult olukorrast, kus valmistati ette Teist Maailmasõda. Nüüd on sõjaõhutajail võrratult raskem teostada oma veriseid plaane. Võimas rahupooldajate rinne võib ja tal tuleb nurja ajada imperialistide kuritegelikud plaanid.

Rahu, demokraatia ja sotsialismileeril on kindel juht — Nõukogude Liit. Kommunistliku partei ja seltsimees Stalini juhtimisel arendab Nõukogude Liit kindlalt ja kõrvalekaldumatult rahu ja rahvastevahelise sõpruse poliitikat. Kõigi maade rahvad näevad seltsimees Stalinit oma eluliste huvide kindlat kaitsjat ning töötava inimkonna suurt juhti võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Demokraatliku leeri jõu ja üksmeele ilmekaks demonstratsiooniks oli Jossif Vissarionovitš Stalini austamine seoses tema 70. sünnipäevaga. Seltsimees Stalinit tervitasid palavalt kõigi maade töötajad kui oma tarka õpetajat, juhti ja sõpra. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium asutas seoses seltsimees Stalini 70. sünnipäevaga rahvusvahelised Stalini preemiad „Rahvaste vahel rahu kindlustamise eest“, mis määratakse mistahes riigi kodanikele väljapaistvate teenete eest võitluses sõjaõhutajate vastu ja rahu kindlustamise eest.

NSV Liidu võimsuse ja autoriteedi järjekindel kasv on kogu demokraatliku leeri kindlustumise ja tugevnemise kindlaks aluseks. Nõukogude Liidu hiiglasuure autoriteedi on esile kutsunud sügavad põhjused, milliseid NSV Liidu vaenlased ei suuda kõrvaldada. Nagu märgib seltsimees Stalin, on NSV Liidu autoriteet seletatav:

„Esiteks, töölisklassi vihavaenuga kapitalismi vastu ja töölisklassi püüdega kapitalismist vabaneda. Kodanlike riikide töölised tunnevad nõukogude võimule kaasa eeskätt kui võimule, mis on kukutanud kapitalismi... .

Teiseks, rahvahulkade vihavaenuga sõja vastu ja nende püüdega nurja ajada kodanluse sõjalised üritused. Rahvahulgad teavad, et nõukogude võim alustas esimesena rünnakut imperialistliku sõja vastu ja, alustanud rünnakut, ajas sõja nurja. Rahvahulgad näevad, et Nõukogude Liit on ainus riik, kes võitleb uue sõja vastu... .

Kolmandaks, sõltuvate riikide ja asumaade rõhutatud hulkade vihavaenuga imperialismi ikke vastu, nende püüdega seda purustada. Nõukogude võim on ainus võim, kes on purustanud „omamaise“ imperialismi ahelad. Nõukogude Liit on ainus riik, kes korraldab oma elu rahvaste võrdsuse ja koostöö alusel.“¹

Nõukogude Liit kui uue, kõrgema ühiskondliku süsteemi esindaja kajastab oma välispoliitikas kõigi maade rahvahulkade lootusi, kes taotlevad kestvat rahu ja sõprust rahvaste vahel. Nõukogude Liit on ustav võitleja kõigi rahvaste vabaduse ja iseseisvuse eest ning rahvusliku ja rassilise rõhumise, igasuguse koloniaalse kurnamise vaenlane. Nõukogude riigi rahupoliitika kaitseb kogu eesrindliku inimkonna huvisid. Peamiseks takistuseks sõjaõhutajate teel on Nõukogude Liit, kes seisab demokraatliku leeri eesotsas.

Nõukogude Liidu poole on pööratud lootusega kõigi maade miljonite töötajate pilgud. NSV Liidu kogemused näitavad kogu maailma töötavale rahvale kapitalistliku orjuse hävitamise õiget teed. Mida suuremat edu saavutab nõukogude rahvas kommunismi ülesehitamisel, seda võimsamaks muutub meie maa, seda rohkem hakkavad kõigi maade töölised ja töötavad hulgad uskuma oma jõududesse, seda aktiivsemaks muutub nende võitlus kapitalismi vastu ja kommunismi eest.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 6. kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1948, lk. 294, 295.

Kommunism on nüüd kasvanud suureks jõuks. Kommunismi lipu alla kogunevad miljonid uued võitlejad kogu maailmas. Inimkonna võimsas liikumises kommunismi poole sammub esi-reas meie suur riik — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit.

LUHIKOKKUVÕTE

Nõukogude Liidu ja maailma vabadustarmastavate rahvaste võidu tagajärjeks Teises Maailmasõjas on kapitalismi nõrgene-mine ja sotsialismi tugevnemine. Pärast Teist Maailmasõda on kujunenud kaks leeri: imperialistlik leer ja demokraatlik leer.

Imperialistliku leeri eesotsas seisavad Ameerika Ühendriigid. Inglise ja ameerika imperialistid loovad sõjalisi liite, valmistavad ette uut maailmasõda, püüavad kehtima panna oma võimu kogu maailmas, lüüa demokraatiat ja rajada reaktioonilist valit-suskorda. Selles abistavad neid parempoolsed sotsialistid. Ameerika imperialistide teenistuses on Tito salakuulajate klikk.

Demokraatliku leeri eesotsas seisab Nõukogude Liit. Temaga sammuvad koos rahvademokraatia riigid. Demokraatlik leer toetub töölis- ja demokraatlikule liikumisele kogu maailmas ning asumaade ja sõltuvate riikide rahvaste rahvuslikule vabastus-liikumisele. Demokraatliku leeri peamiseks ülesandeks on rahu ja demokraatia kindlustamine ning uue sõja õhutajate kuritege-like kavatsuste nurjaajamine.

Nõukogude riigi välispoliitika eesmärgiks on kindla ja püsiva demokraatliku rahu kehtimapanek ning rahvusvahelise rahuliku koostöö arendamine. Nõukogude riigi rahuarmastav välispoliitika, mida juhivad bolševike partei ja seltsimees Stalin, vastab kõigi vabadustarmastavate rahvaste eluliste huvidele. Seda poliitikat toetab aktiivselt kogu demokraatlik leer.

Demokraatliku leeri jõud on tunduvalt võimsamad imperialismi jõududest. Demokraatliku leeri jõud kasvavad ja tugevnevad pidevalt. Suuri edusamme on teinud rahvademokraatia riigid. NSV Liidu igakülgset toetusel ja abil lähevad nad kindlalt sotsia-lismi poole. Ajaloolise võidu on saavutanud hiina rahvas. Pöörde-punktiks Euroopa ajaloos oli Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine. Uhtlasi kasvab ja laieneb kapitalistlike riikide tööliste ja talupoegade võitlus ning asumaade ja sõltuvate riikide

rahvaste rahvuslik vabastusliikumine. Esmakordselt ajaloos on loodud organiseeritud rahurinne.

Rahu, demokraatia ja sotsialismi eest peetava võitluse esirinnas sammuvad kommunistlikud parteid. Piiritagused kommunistlikud parteid kasvavad ja tugevnevad. Nad võitlevad rahu, demokraatia ja sotsialismi ning töölisklassi ridade ühtsuse eest.

Nõukogude rahvas on rahu, demokraatia ja sotsialismi eest võitlevate kõigi maade töötajate eesmine väesalk. Nõukogude Liit on rahu, demokraatia ja sotsialismi lipukandja.

Nõukogude rahvas võitluses NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise eest

1. SÕJAJÄRGNE STALINLIK VIIIE AASTA PLAAN

NSV Liidu rahvamajanduse ümberkorraldamine rahuaja nõuete kohaselt. Lõpetanud võiduga Suure Isamaasõja, astus Nõukogude Liit oma arenemise uude, rahulikku ajajärku. Kommunistliku partei juhtimisel asus nõukogude rahvas taastama NSV Liidu rahvamajandust.

Saksa fašistlikud röövvalitajad tekitasid Nõukogudemaale hiiglasuurt kahju. Nad purustasid ja põletasid täielikult või osaliselt 1710 linna ning üle 70 000 asula ja küla, purustasid 31 850 tööstusettevõtet ja 65 000 kilomeetrit raudteeliini, laostasid ja röövisid paljaks 98 000 kolhoosi, 1876 sovhoosi ning 2890 masinatraktori jaama. Sakslaste poolt Nõukogude Liidule tekitatud otsene kahju moodustab 679 miljardit rubla.

Iga kapitalistlik riik, isegi kõige suurem riik, olnuks niisuguste kaotuste tagajärjel pärsitud kaugele tagasi ning poleks suutnud paljude aastate vältel toibuda ja jalgu alla võtta. Kuid Nõukogude riigiga seda ei juhtunud. Imperialistide lootused, et NSV Liit ei tule toime sõjajärgsete raskustega ja võtab enda kaela nende orjaikke, nurjusid. Toetudes sotsialistlikule majandussüsteemile lahendas Nõukogude Liit edukalt sõjajärgse ajajärgu kõige raskemad ülesanded.

Sõjas võidu saavutanud nõukogude rahvas suunas kõik oma jõud rahulikule ülesehitustööle ning viis oma majanduse rahuaja alusele. See polnud kerge ülesanne. Seniajani sõjaväe tarviduste rahuldamiseks töötanud tööstusel tuli kõige lühema aja jooksul üle minna rahuaja toodangu massilisele valmistamisele. Iga käitis sai nüüdsest peale uue spetsialiteedi või pöördus tagasi oma

endise, sõjaeelse tootmisala juurde. Igal käitisel tuli nüüd sisse-seade uutmoodi ümber paigutada, töömeetodeid ja -korda muuta ning palju töölisi ümber õpetada, eriti neid, kes olid asunud tootmistööle alles sõja ajal. Suur hulk töölisi ja talupoegi tuli sõjaväest tagasi tööstusse ja põllumajandusse.

Kapitalistlikes riikides, kus valitseb tootmisvahendite eraomandus, põhjustas üleminek sõjalt rahule suuri vapustusi majanduses ja tõi töötavale rahvale uusi viletsusi. Tootmisanarhia tõttu hakkas pärast sõda Ameerika Ühendriike ja teisi kapitalismimaid ähvardama uus majanduskriis ja kasvama tööpuudus. Paljud sõjaväest tagasipöördunud sõdurid olid sunnitud rändama linnast linna elatusvahendite otsinguil. New Yorgi ja teiste linnade tänavatele ilmusid telgid, mida kodutud ja tööta inimesed kasutasid ööbimiseks. Uhes ameerika ajakirjas avaldati ülesvõtte ameerika sõdurist Jack Maurerist, kes istub tema poolt New Yorgi tänaval üleslöödud telgi ees. Telgi külge on kinnitatud tahvlike pealkirjaga: „Teise Maailmasõja veteran, naisemees ja lapse isa. Puudub korter ja töö.“

Töötava rahva elatustaseme langemine kitsendas kapitalistlike riikide siseturgu. Püüe lähenevat majanduskriisi edasi lükata ajas teravaks imperialistide võitluse välisturgude pärast ning põhjustas sõjatööstuse kunstlikku arendamist rahuaja tingimustes. Inglismaa, Prantsusmaa ja teised kapitalistlikud riigid said sõja tõttu mitu korda vähem kannatada kui NSV Liit, Ameerika Ühendriigid aga ei saanud sõjas üldse kannatada, vaid isegi rikastusid sõja tõttu. Kuid nad kõik on jõuetud jagu saama sügavamaist sõjajärgseist majanduslikest raskustest.

Vastupidiselt kapitalistlikele riikidele on Nõukogude Liit kõige lühema aja jooksul edukalt teostanud oma rahvamajanduse sõjajärgse ümberkorralduse. See ümberkorraldus toimus ilma vapustuste ja kriisideta, mitte stiihiliselt, vaid täpselt läbimõeldud plaani alusel ning töötava rahva igapäevaste vajaduste rahuldamise ja meie maa kommunismi poole edasiliikumise huvides. Vähendades sõjatoodangut suurendas Nõukogude Liit igati rahuaja toodangut ja arendas hoogsalt uut ehitustööd. Nõukogude-maa sajad suurkäitised asusid tootma masinaid, sisseseadeid, põllutööriistu ja väetist ning laiatarbekaupu.

Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem võimaldas täielikult ära kasutada Nõukogude Armeest demobiliseeritud sõjameeste tööjõu. Neile anti kohe tööd käitistes, kolhoosides ja asutustes.

Ainuüksi 1946. aastal kasvas NSV Liidus tööliste ja teenistujate arv 3 miljoni inimese võrra. Kõigis käitistes oli likvideeritud ületunnitöö, mis oli kehtima pandud sõja algul, pandi jälle maksma normaalne kaheksatunnine tööpäev ning iga-aastased puhkused töölistele, teenistujaile ja insener-tehnilistele töötajatele.

Juba 1946. aastal oli nõukogude tööstuse sõjajärgne ümberkorraldus lõpule viidud. Nõukogude riik hakkas ulatuslikult arendama rahulikku majanduslikku ülesehitustööd.

Sõjajärgse stalinliku viisaastaku põhiülesanded. NSV Liidu rahvamajandus areneb sõjajärgsel ajajärgul, nagu ka enne sõda, riiklike plaanide alusel. 1945. aasta augustis, kui jätkus veel nõukogude vägede sõjategevus jaapani imperialistide vastu, tegid UK(b)P Keskkomitee ja Nõukogude valitsus NSV Liidu Riiklikule Plaanikomisjonile ülesandeks välja töötada rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaan ajavahemikuks 1946—1950.

Määratledes sõjajärgse viie aasta plaani ülesandeid juhtis seltsimees Stalin tähelepanu vajadusele luua tingimused rahvamajanduse uueks võimsaks tõusuks. „Me peame,“ kirjutas seltsimees Stalin, „lühima ajaga parandama vaenlase poolt meie maale löödud haavad ja taastama rahvamajanduse sõjaeelse arenemistaseme selleks, et lähemal ajal ületada see tase tunduvalt, tõsta rahva ainelist heaolu ja tugevdada veelgi Nõukogude riigi sõjalist ja majanduslikku võimsust.“¹

1946. aasta märtsis võttis NSV Liidu Ulemnõukogu vastu Seaduse NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. NSV Liidu Ulemnõukogu määras kindlaks, et uue viie aasta plaani põhiülesanded seisavad selles, et taastada meie maa kannatada saanud piirkonnad, saavutada tööstuse ja põllumajanduse sõjaeelne tase ning ületada siis see tase tunduvas ulatuses. NSV Liidu tööstus pidi viisaastaku viimasel aastal — 1950. aastal — andma toodangut 48 protsendi ja põllumajandus 27 protsendi võrra rohkem kui nad andsid sõjaeelisel 1940. aastal.

Sõjajärgse viie aasta plaani seadus nägi ette:

E s i t e k s, esimeses järjekorras rasketööstuse ja raudteetranspordi taastamist ja arendamist. Ilma selleta ei olnud võimalik

¹ „Eesti Bolševik“, nr. 4, 1946, lk. 222.

NSV Liidu rahvamajanduse kõigi teiste harude kiire ja edukas taastamine ja arendamine. Viie aasta plaan nägi ette: ületada 1950. aastal sõjajärgne tase malmi-, terase- ja valtsmetallitoodangu alal 35 protsendi võrra, söetoodangu alal 51 protsendi võrra, elektrienergiatoodangu alal 70 protsendi võrra, sisseseadete tootmise alal 100 protsendi võrra. Raudtee-, vee- ja autotranspordi veokäive pidi 1950. aastal ületama 36 protsendi võrra sõjajärgset 1940. aasta taseme.

T e i s e k s, põllumajanduse ja tarbimisesemeid tootva tööstuse tõusu. See oli vajalik selleks, et luua meie maal tähtsamate tarbeesemete küllus. Viie aasta plaan nägi ette: saavutada toiduainete ja laiatarbekaupade toodangu iga-aastast juurdekasvu 17 protsendi ulatuses selle eesmärgiga, et viisaastaku kestel ka ses suhtes ületada sõjajärgne tase.

K o l m a n d a k s, edasist tehnilist progressi (progress tähendab edasiliikumist, edu) kõigis NSV Liidu rahvamajanduse harudes. Tehniline progress on tootmise järjekindla tõusu ja tööviljakuse suurendamise vajalikuks tingimuseks. Viie aasta plaan seadis eesmärgiks ulatuslikult arendada uute, tehniliselt täiuslikumate masinate ja suure jõudlusega tööpinkide tootmist ning teostada töömahukate ja raskete tööprotsesside ulatuslikku mehhaniseerimist, eriti söe- ja mäekaevandustes ning metsatööde alal.

N e l j a n d a k s, vanade ettevõtete taastamist ja uute ehitamist. Kapitaalse ehitustöö hoogne arenemine oli kogu viie aasta plaani täitmise põhialuseks. Viie aasta jooksul nähti ette taastada ja ehitada 5900 ettevõtet. Kapitaaltöödeks rahvamajanduse kõigis harudes assigneeriti viisaastaku kestel 250 miljarit 300 miljonit rubla.

Sõjajärgne stalinlik viie aasta plaan pidi kindlustama Nõukogude Liidu majandusliku võimsuse uut kasvu, NSV Liidu kaitsevõime edasist suurendamist ning rahva ainelise ja kultuurilise taseme tõstmist. Viie aasta plaan määras kindlaks eesmärgi: ületada 1950. aastal, võrreldes sõjajärgse 1940. aastaga, tööliste ja teenistujate töötasu aasta keskmine tase 48 protsendi võrra, suurendada riiklikke kulutusi kultuurilis-elutarbelistele vajadustele kahe ja poole kordselt ning laiendada riikliku ja kooperatiivkaubanduse jaekäibe mahtu 28 protsendi võrra.

Sellised olid rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaani 1946—1950 tähtsamad ülesanded ja näitarvud.

Sõjajärgne stalinlik viie aasta plaan nõukogude rahva võitlusprogrammina. Kiites üksmeelselt heaks NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise sõjajärgse plaani, asus nõukogude rahvas suure vaimustusega seda ellu viima. Seltsimees Stalin rõhutas: „Meie maa töölised, talupojad ja haritlased võtsid viie aasta plaani vastu võitlusprogrammina, mis vastab nende eluliste huvidele. Võib loota, et nõukogude inimesed eesotsas kommunistliku parteiga ei säästa jõudu ega vaeva selleks, et mitte ainult täita, vaid ka ületada uus viie aasta plaan.“¹

Seltsimees Stalini ettenägelikkus osutus täielikult õigeks. Uus viie aasta plaan muutus kõigi nõukogude inimeste elu ja võitluse programmiks. Meie maal arenes võimas sotsialistlik võistlus viie aasta plaani täitmiseks ja ületamiseks. Sellest võistlusest võtsid osa miljonid töölised, kolhoosnikud, teenistujad ja inseneritehnilisel alal töötajad. Kunagi varem pole võistlus omandanud nii massilist iseloomu ega muutunud nii ulatuslikuks kui sõjajärgsel ajajärgul.

Nõukogude inimesed oma kirjades seltsimees Stalinile kohustasid täitma viie aasta plaani enne tähtaega, suurendama töövõime ja parandama oma töö kvalitatiivseid näitajaid, ja nad täitsid aega need kohustused.

Laialdaste rahvahulkade patriootlikku liikumist NSV Liidu rahvamajanduse kiireima taastamise ja arendamise eest juhivad kommunistliku partei ühtne organiseeriv tahe. Töölised, talupoegade ja haritlaste massiline töövaimustus sulab ühte partei-, nõukogude, majanduslike, ametiühingu- ja teiste organisatsioonide hiiglasuure organisaatorliku tööga.

Partei ja Nõukogude riik püstitasid töötava rahva ette ülesande: tõhustada majandusliku ülesehitustöö tempot, et kiiremini jagu saada sõjajärgsetest raskustest, tugevdada Nõukogude riigi sõjalist ja majanduslikku võimsust ja üles ehitada kommunistlikku ühiskonda. Partei ja valitsus mõistsid hukka neid, kes joonduvad mahajäänud töölise järgi ning pidurdavad sellega käitiste ja kolhooside tööd. Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus kutsusid töölisi, kolhoosnikuid, insenere, tehnikuid ning käitiste ja kolhooside juhatajaid üles joonduma tootmise eesrindlaste järgi ning mahajääjaid järele tõmbama eesrindlaste tasele.

¹ „Eesti Bolševik“, nr. 9, 1946.

Nõukogude inimesed vastasid üksmeelselt sellele üleskutsele. Käitistes ja kolhoosides arenes hoogsalt liikumine majandusliku ülesehitustöö tempo kiirendamise ning eesrindlaste kogemuste edasiandmise ja kasutuselevõtmise eest. Nõukogude teaduse alal töötajad võtsid aktiivselt osa võitlusest tootmise eesrindliku tehnika ja eesrindlike meetodite eest.

Sõjajärgse stalinliku viisaastaku kõigi nelja aasta jooksul on nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel ennastsalgavalt töötanud, arendades kiires tempos edasi NSV Liidu rahvamajandust. Ja nõukogude rahvas on teinud suuri edusamme. Sõjajärgse stalinliku viisaastaku neli aastat oli Nõukogude Liidu kõigi majandusharude ja kultuuri kiire ja võimsa tõusu ajajärguks. Need aastad tähendasid nõukogude sotsialistliku ühiskonna uut sammu edasi teel kommunismile.

Tehes kokkuvõtteid sõjajärgse stalinliku viisaastaku nelja aasta jooksul tehtud tööst võivad nõukogude inimesed täidetud kohustuste puhul rõõmsa tundega öelda: rahvamajanduse sõjajärgne tase pole üksnes saavutatud, vaid ka ületatud. Nõukogude rahvas võitleb edukalt selle eest, et enne tähtaega täita sõjajärgne stalinlik viie aasta plaan.

2. NÕUKOGUDE TÖÖSTUSE EDUSAMMUD

Sotsialistlik võistlus. Sotsialistlikust võistlusest sõjajärgse viie aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks võtavad osa meie tööstuse kõik töötajad. Hoogsalt on arenenud võistlus üksikute tööliste, brigaadide, tsehhide ja ettevõtete vahel. On käimas tööliste üleliiduline sotsialistlik võistlus kutsealade järgi.

Vabrikutes ja tehastes tekkis stahhaanovlaste liikumine viie aasta ülesannete ennetähtaegse täitmise eest. Kõigis tööstusharudes on töölisi, kes on täitnud oma viisaastaku-ülesanded ja töötavad tulevase viisaastaku arvel. Nii on sõjajärgsel ajajärgul söetööstuses kuulsaks saanud soonimismasina masinist Gerassim Zaporozets, kes on täitnud oma viisaastaku-ülesanded kahe aastaga. Silmapaistvateks töölisteks on ehitustööl del Fedos Šavljugin, maagikaevandustes — läbija Stepan Jeremenko, musta metallurgia tööstuses — kõrgahjutööline Aleksander Filippov, tekstiilitööstuses — kangur Maria Volkova ja teised.

Eesrindlikud töölised täidavad oma ülesandeid tunduva ületa-

misega sellepärast, et nad on edukalt tundma õppinud tootmis-tehnikat, suurendavad oma meisterlikkust ja parandavad toot-mise organiseerimist. Moskva lihvimismasinat tehase treial Pavel Bõkov täitis viisaastaku esimese kahe aasta jooksul 12 aasta normi seetõttu, et ta on oma tööpinki hästi tundma õppi-nud, hoolitseb igati selle eest, organiseerib täpselt ja läbimõeldult oma töö ning rakendab kiirlõikamismeetodit. Paljudes käitistes on samuti esile kerkinud töölisi, kes, tundes hästi tehnikat, täida-vad oma ülesandeid tunduva ületamisega, panevad oma masinaid ja tööpinke erakordse kiirusega käima ning rakendavad metalli-töötlemisel kiirmeetodeid. Nii näiteks on Leningradi treial Bort-kevitš saavutanud metallilõikamise alal ennekuulmatu kiiruse — 1200 meetrit minutis.

Stahhaanovlaste saavutused ei jää üksikute omanduseks, vaid sotsialistliku võistluse arenemise alusel muutuvad need tootmise üldise tõusu aluseks. Sotsialistlik võistlus erineb põhjalikult kapi-talistlikust konkurentsist. Seltsimees Stalin rõhutab: „Konku-rentsi põhimõte: **ühtede lüüasaamine ja surm**, teiste võit ja või-mulolek.

Sotsialistliku võistluse põhimõte: seltsimehelik **abi** mahajää-nuile eesrindlaste poolt, selleks et saavutada **üldist** tõusu.

Konkurents ütleb: **anna lõplik hoop mahajäänuille**, et tugev-dada oma võimulolekut.

Sotsialistlik võistlus ütleb: ühed töötavad halvasti, teised hästi, kolmandad paremini, — **jõua parematele järele** ja saavuta **üldine tõus.**¹

Sotsialistliku võistluse jõud seisab tema massilisuses. Toot-mise eesrindlased ei hoiä oma töövõtteid saladuses, vaid abista-vad ja õpetavad mahajäävaid seltsimehi. Tootmise eesrindlaste algatusest haaravad kinni laialdased töölishulgad. Tuntud stah-haanovlane, Moskva jalatsitevabriku „Pariisi Kommuun“ juurde-lõikaja Vassili Matrossov, kes täitis viisaastaku esimese aasta jooksul kahe ja poole aasta ülesanded, ei rahuldunud oma isiklike edusammudega. Ta tegi ettepaneku koostada ületsehhiline stah-haanovlike töömeetodite kasutuselevõtmise plaan nii, et stahhaanovlaste kogemused antaks edasi tsehhi kõigile töölistele. Sel-line plaan töötati välja ja rakendati ellu. Vabriku kogu juurde-lõikamisosakond muutus stahhaanovlikuks.

¹ J. V. Stalin, Teosed, 12. kd., lk. 110 (v. k.).

Tehase „Kaliiber“ meister Nikolai Rossiiski kutsus üles saavutama seda, et terved osakonnad ja tsehhid töötaksid stahhaanovlikult. See üleskutse leidis elavat vastukaja tööliste, inseneride ja tehnikute hulgas. Nikolai Rossiiski meetodid muutusid tehase „Kaliiber“ kogu kollektiivi omanduseks ja nüüd on kogu tehas täielikult stahhaanovlik. Stahhaanovlikele töömeetoditele lähevad üle ka meie maa teised käitised.

Võitlus kõrge kvaliteedi eest. Viie aasta plaani edukaks täitmiseks parandavad sotsialistliku tööstuse töötajad väsimatult oma töö kvalitatiivseid näitajaid, võitlevad omahinna alandamise, toodangu kvaliteedi tõstmise, tööviljakuse suurendamise ja kokkuhoiurežiimist range kinnipidamise eest. Viie aasta plaani järgi peab kokkuhoid kulude vähendamise tõttu tööstuses, transpordi alal, masina-traktorijaamades ja sovhoosides andma riigile viisaastaku jooksul 160 miljardit rubla. Kui suur on see summa, võib näha juba sellest, et viie aasta jooksul moodustavad kõik tsentraliseeritud kapitalimahutused rahvamajanduse taastamiseks ja arendamiseks 250 miljardit 300 miljonit rubla.

1948. aasta augustis kohustusid Moskva kolmekümne viie tehase ja vabriku kollektiivid oma kirjas seltsimees Stalinile omahinna vähendamise teel andma riigile üleplaanelisi sääste. See õilis patriootlik algatus leidis kogu meie maa tööstustöölise tulise poolehoiu.

1949. aasta algul arenes liikumine käitiste käibevahendite ringluse kiirendamise eest. Käibevahendid koosnevad materiaalseist väärtustest tootmiseks vajalike toor- ja kütteainevarude, toodangu tagavarade, teel olevate kaupade ja rahasummade näol. Tootmise kiirendamine, toorainete ja materjalide üleplaaneliste varude vähendamine ning kaupade kiirem edasisaatmine tarbijale kiirendavad käibevahendite ringlemist. Meie tööstuse käibevahendite ringlemise kiirendamine ainult ühe päeva võrra vabastab rahvamajanduse jaoks ligi ühe miljardi rubla.

Suur tähtsus on võitlusel sisseseade parema kasutamise, toor- ja küttaaine ning teiste materjalide kokkuhoiu eest. Ketraja Maria Rožneva ja kuduja Liidia Kononenko patriootlik üleskutse toorainet igati kokku hoida on leidnud elavat poolehoidu ja seda rakendatakse ellu mitte ainult tekstiilitööstuses, vaid ka paljudes teistes tööstusharudes.

Uha ulatuslikumalt areneb liikumine tootmise põhivahendite parema kasutamise eest. Saada rohkem toodangut ilma kapitaal-

sete kulutusteta neiltsamadelt tootmisvõimsustelt ja -pindadelt — seda taotlevad nüüd meie brigaadid, tsehhid ja käitised.

Krasnoholmi tekstiilikombinaadi poolmeister Aleksander Tšutkihi algatusel arenes liikumine kõrgekvaliteedilise toodangu andmise eest. Eesrindlikud brigaadid, nüüd aga juba terved tsehhid ja käitised hakkasid tootma ainult kõrgekvaliteedilist toodangut.

1949. aastal saavutati võitluses kõrgete kvalitatiivsete näitajate eest suurt edu. Võrreldes 1948. aastaga alanes tööstustoodangu omahind 7,3 protsendi võrra ja tööviljakus kasvas 13 protsendi võrra. 1950. aastal toimub tööstustoodangu omahinna edasine alanemine ja tööviljakuse uus kasv.

Sõjas kannatada saanud piirkondade tööstuse taastamine. Saksa fašistlikud okupandid tekitasid suurt kahju nõukogude tööstusele. Nad löid rivist välja metallurgiatehased, mis andsid iga aasta 11 miljonit tonni malmi, 10 miljonit tonni terast ja 8 miljonit tonni valtsmetalli. Donetsi ja Moskvälähedases söebasseinis olid purustatud kaevandused, mis andsid aastas üle 100 miljoni tonni sütt.

Purustatud tööstuse taastamine algas juba sõja ajal sedamööda, kuidas kihutati Nõukogude pinnalt välja saksa fašistlikud rööv vallutajad. Seltsimees Stalini algatusel võeti 1943. aastal vastu UK(b)P Keskkomitee ja Nõukogude valitsuse otsus edasilükkamatute abinõude kohta majanduse taastamise alal vabastatud rajoonides. 1943. aasta novembris märkis seltsimees Stalin: „Juba praegu areneb täie hooga majanduse ja kultuuri taastamise töö vaenlasest vabastatud piirkondades. Kuid see on alles algus. Meil tuleb täielikult likvideerida sakslaste võimutsemise tagajärjed saksa okupatsiooni alt vabastatud piirkondades. See on suur, üldrahvalik ülesanne. Meie suudame lahendada ja peame lahendama selle raske ülesande lühikese ajaga.“¹

See suur üldrahvalik ülesanne lahendati edukalt sõjajärgse stalinliku viisaastaku jooksul. Tööstuse kui ka kõigi teiste rahvamajanduse harude taastamise raskes töös saksa fašistliku okupatsiooni all kannatada saanud piirkondades on saavutatud tõepoolest väga suuri tulemusi.

Ses suhtes on eriti näitlik NSV Liidu kõige tähtsama söetootmise ja tööstuspiirkonna — Donetsi basseini — taaselustamine. Donetsi basseini tuli abiks kogu nõukogude rahvas. Partei,

¹ J. Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 99.

nõukogude ja majanduslike organisatsioonide tohutu töö tulemusena ning tänu söekaevurite töövaimustusele jõudis söetoodang Donetsi basseinis juba 1949. aastal sõjaeelse tasemeni. Sellist mäetööstuse taastamise tempot pole olnud üheski riigis maailmas. Sakslaste poolt Esimeses Maailmasõjas purustatud Prantsusmaa söekaevandusi taastati tervelt 10 aastat, kuigi taastamistööde maht oli seal 4—5 korda väiksem kui Donetsi basseinis.

Donetsi bassein ei ole lihtsalt taastatud, vaid ta on taastatud uuel tehnilisel alusel. Donetsi basseini söekaevandused on muutunud palju võimsamateks, nad on tehniliselt rikkalikumalt varustatud ja tootlikumad kui nad olid enne sõda.

Ennenägematu kiire tempo on iseloomulik ka kõigi teiste tööstusharude taastamisel saksa okupatsiooni all kannatada saanud piirkondades. Jällegi annab elektrienergiat Lenini-nimeline Dnepri hüdroelektrijaam. Taas lähevad kolhoosikülla Stalingradi ja Harkovi traktoritehase traktorid ning Rostovi põllutöomasinate-tehase ja Zaporozje tehase „Kommunaar“ kombainid. Jällegi sulatavad metalli lõunapoolsed tehased. Taas elustuvad ja suurendavad toodangut Krivoi Rogi ja Nikopoli rauamaagikaevandused.

Saksa fašistliku okupatsiooni all kannatada saanud piirkondade tööstuse taastamise ülesanne on edukalt lahendatud. Juba 1949. aasta septembris saavutas nende piirkondade tööstustoodang sõjaeelse taseme.

NSV Liidu tööstus viisaastaku viimasel aastal. Partei ja Nõukogude riigi hiiglasuur majanduslik ja organisaatorlik tegevus ning nõukogude inimeste ennastsalgav töö kindlustavad nõukogude tööstuse kiiret kasvu.

Sõjajärgse viisaastaku neljas aasta, 1949. aasta, oli otsustavaks aastaks võitluses NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise eest. NSV Liidu kogu tööstuse üldtoodang kasvas 1949. aastal 41 protsenti, võrreldes sõjaeelse 1940. aastaga. 1950. aastal kasvas tööstuse üldtoodang veel enam. NSV Liidu tööstus töötab nüüd tunduvalt kõrgemal tasemel kui enne sõda ning palju kõrgemal tasemel kui see oli viie aasta plaanis ette nähtud 1950. aasta kohta. See on NSV Liidu sotsialistliku majanduse hiiglasuur edusamm. See on eriti näitlik sellepärast, et kapitalistlikes riikides alaneb tööstustoodangu tase ning üha tugevamini annab end tunda uus majanduskriis.

Vastavalt viisaastaku ülesandele kasvab eriti kiiresti NSV

Liidu rasketööstus. Juba 1949. aasta neljandas kvartalis on ületatud tase, mis viie aasta plaan oli kindlaks määranud 1950. aastaks valtsmetallitoodangu alal, Söetööstuse Ministeeriumile söetoodangu alal, naftatoodangu ja rea teiste tähtsamate tööstustoodangu liikide alal. 1950. aastal toimus rasketööstuse edasine kasv.

Eriti suur tähtsus on meie rahvamajanduse edasisel tehnilisel progressil ja uue tehnika kasutuselevõtmisel rahvamajanduse kõigis harudes. Võrreldes 1948. aastaga tootis nõukogude tööstus 1949. aastal rohkem: elektrivedureid 116 protsenti, vaguneid 47 protsenti, veoautosid 30 protsenti, sõiduaautosid 126 protsenti, auruturbiine 72 protsenti, traktoreid 55 protsenti, kombaine 101 protsenti võrra jne.

On tehtud tähelepanuväärset tööd töömahukate ja raskete tööprotsesside mehhaniseerimise alal. Ainuüksi 1949. aasta jooksul lõi nõukogude tööstus rohkem kui 300 uute suure jõudlusega masinate ja mehhanismide tüüpi ning hakkas neid massiliselt tootma. Uha rohkem võetakse kasutamisele uusi, eesrindlikke meetodeid malmi ja terase tootmisel, naftapuuraudude puurimisel ja nende ekspluateerimisel, metalli töötlemisel, maakide ümber töötamisel jne. Uha ulatuslikumalt areneb tootmisprotsesside automatiseerimine metallurgia- ja keemiatööstuses, elektrijaamades, masinaehitus-, toiduainete- ja kergetööstuses.

Nõukogude rahvas täidab edukalt sõjajärgse stalinliku viisaastaku hiiglasuurt ehitusprogrammi. Kapitaaltööde maht ületas 1949. aastal 20 protsenti võrra 1948. aasta taseme. Viisaastaku nelja aasta jooksul on ehitatud, taastatud ja kasutamisele võetud 5200 riiklikku ettevõtet, arvestamata väikesi riiklikke ja koöperatiivseid ettevõtteid. See tähendab, et keskmiselt asus iga kuu tööle 108 käitist. Sõjajärgse stalinliku viisaastaku ehitusprogrammi täidetakse edukalt eesrindliku ehitustehnika ja töö igakülgse mehhaniseerimise abil. Ehitustööliste kaader viimistleb pidevalt oma meisterlikkust, õppides edukalt kasutama kiirmetodeid ehitustöödel.

Suurt edu saavutas 1949. aastal nõukogude raudteetransport. Tema tehniline võimsus on tunduvalt kasvanud. Raudteetranspordi alal on suurenenud rongide vedu elektri- ja mootorveduritega, on kasvanud võimsate ja täiustatud auruvedurite arv jne. On taastatud ja uuesti ehitatud kümned tuhanded kilomeetrid raudteeliine. Raudtee-, mere- ja jõetranspordi veokäive ületas

juba 1949. aastal tunduvalt sõjaeelse taseme. Autotranspordi veo-
käive ületas 1949. aastal peaaegu kahekordselt 1940. aasta
taseme.

Täita ennetähtaegselt sõjajärgse viie aasta plaan. Nõukogude
tööstus sammub järjekindlalt tõusuteed, jättes kaugele seljataha
sõjaeelsed näitarvud. Kuid viisaastaku ülesandeid toodangu
üksikute liikide ja mõnede näitarvude alal ei täideta täiel
määral.

Nõukogude tööstus võib täita ja peab täitma kõik kindlaks-
määratud näitarvud ja ennetähtaegselt lõpule viima sõjajärgse
viisaastaku. Selleks on tarvis pidevalt tõsta tööviljakust. Sotsia-
listliku tööstuse iga töötaja ülesanne seisab selles, et töötada
võimalikult viljakamalt ning hoolsasti otsida üha uusi võima-
lusi nõukogude tööstuse veel hoogsamaks arendamiseks ja töös-
tustoodangu väljalaske suurendamiseks.

Nõukogude riik varustab rahvamajanduse kõiki harusid ees-
rindliku tehnikaga ja püüab tööd igati mehhaniseerida. Uute
masinate, tööpinkide ja seadmete arv käitistes, kaevandustes ja
ehitustöödel suureneb kiiresti ning töö tehnilise varustuse tase
tõuseb. On tarvis võimalikult paremini tundma õppida uut teh-
nikat, kasutusele võtta uued seadmeliigid ning järjekindlalt
parandada seadeldiste kasutamist. Sellel on väga suur tähtsus
tööviljakuse tõstmiseks ja toodangu väljalaske suurendami-
seks.

Tööstuse eduka arenemise tingimata vajalikuks eelduseks on
tööstustoodangu omahinna edasine alandamine. Kõik ettevõtted,
kõik tööstusharud peavad taotlema omahinna alandamise alal
antud ülesannete täitmist ja ületamist. Selleks on tarvis kava-
kindlalt kokku hoida tooraineid, materjale, kütet ja elektriener-
giat. Iga tööline, insener ja majandusmees on kohustatud hoidma
rahva vara, mitte lubama liigseid kulutusi ja võitlema kadude
vastu.

Tööstuses töötajad peavad hoolitsema mitte ainult tööstus-
toodangu suurendamise eest. Nende tähtsaim ülesanne on tõsta
toodangu kvaliteeti. Nõukogude tööstuse tooted peavad olema
vastupidavad, hea kvaliteediga ja nägusad. Tootmise eesrind-
laste liikumine ainult hea toodangu väljalaskmise eest peab
haarama tööliste, inseneride ja tehnikute laialdasi hulki. Nõu-
kogude tööstuse iga töötaja auasi on võidelda oma käitise hea
nime ja nõukogude toodangu kvaliteedi tõstmise eest.

Nõukogude sotsialistliku tööstuse tööliste kohuseks on sotsialistliku võistluse tõhusa arendamise alusel täita ja ületada kava-kindlalt, päevast päeva, rahvamajanduse riikliku plaani kõik näitarvud nii koguse kui ka kvaliteedi osas.

3. NÕUKOGUDE PÕLLUMAJANDUSE EDUSAMMUD

Nõukogude põllumajanduse ülesanded sõjajärgsel ajajärgul. Pärast sõja lõppu oli põllumajanduse olukord eriti raske. Sõja ajal vähenes töötajate arv põllumajanduses, järsult langes põllumajanduse tehnilise varustamise tase ja kahanesid külvipinnad ning vähenes viljakus. Sõja poolt tekitatud purustustele lisandusid 1946. aastal NSV Liidu Euroopa-osa kaunis suurel maa-alal esinenud tugeva põua tagajärjed. Sellist põuda pole meie maal olnud viimase 50 aasta jooksul.

Kuid toetudes kogu nõukogude korra võimsusele ning sotsialistliku kolhoosi- ja sovhoosipõllunduse eelistele võitis sotsialistlik põllumajandus edukalt kõik need raskused. Üksikmaja- pidamiste tingimustes ja kodanliku korra ajal oleks tugev põud paratamatult põhjustanud kümnete tuhandete talumajapidamiste laostumise, massilise nälja talurahva hulgas ja kogu põllumajanduse languse. Nõukogude Liidus seda ei juhtunud.

Nõukogude võim andis suurt abi kannatada saanud piirkondadele toiduainete, seemnete ja loomasööda näol. Partei ja valitsuse stalinlik hoolitsus innustas kolhoosnikuid ning virgutas neid põua tagajärgede kiiremale likvideerimisele ja põllumajanduse energilisele taastamisele ja arendamisele. Partei ja Nõukogude riigi hiiglasuue töö ning kolhoosnikute ennastalgava töötamise tulemusena astus NSV Liidu põllumajandus uue võimsa tõusu ajajärku.

Bolševike partei töötas välja põllumajanduse taastamise ja võimsa õitselepuhkemise programmi. Selliseks programmiks oli UK(b)P Keskkomitee 1947. aasta veebruaripleenumi otsus abinõudest põllumajanduse arendamiseks sõjajärgsel ajajärgul. UK(b)P Keskkomitee püstitas ülesande kõige lühema aja jooksul luua meie elanikkonnale toiduainete ja kergetööstusele toorainete külluse ning koguda vajalikke riiklikke toiduainete ressursse. UK(b)P Keskkomitee tegi ettepaneku kolme lähema aasta jooksul taastada teravilja tootmise sõjajärgne tase ning saavutada

tehniliste kultuuride tootmise kiiret taastamist ja arendamist ning kariloomade arvu ja nende produktiivsuse suurendamist.

Teraviljakasvatuse arendamiseks juhtis UK(b)P Keskkomitee pleenum tähelepanu vajadusele kõikjal rakendada õigeid heina-välja-külvikordi, ulatuslikult arendada mitmeaastaste põldheinte külvi ning üle minna täielikule paremate, viljakamate ja väljalitunud teraviljakultuuride sortide külvile. Nõukogude tööstusele tehti ülesandeks suurendada traktorite, kombainide, traktori-atrade ning teiste põllutöomasinate ja -riistade tootmist selleks, et tõsta meie põllumajanduse tehnilist taset.

Kommunistliku partei juhtimisel asusid põllumajanduse alal töötajad ennastsalgavalt võitlusele UK(b)P Keskkomitee veebruaripleenumi otsuse ellurakendamise eest. Kolhoosnikute, masina-traktori jaamade ja sovhooside töötajate hulgas arenes laialdaselt sotsialistlik võistlus, mille eesmärgiks oli põllutöö kultuuri ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmine. Kõigi oblastite, kraide ja vabariikide põllumajanduse alal töötajad võtavad endile kirjades seltsimees Stalinile kohustusi põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse suurendamise ning viljavarumise plaani ennetähtaegse täitmise alal, ja nad täidavad auga neid kohustusi.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium autasustab ordenite ja medalitega ning annab sotsialistliku töö kangelase nimetuse põllumajanduse eesrindlastele, kes on saavutanud häid tulemusi oma töös. Aastail 1947—1948 tehtud edusammude eest põllutöös ja loomakasvatuse alal autasustati ordenite ja medalitega ligi 110 000 sotsialistliku põllumajanduse alal töötajat, kellest üle 4000 töötaja sai sotsialistliku töö kangelase nimetuse.

Sotsialistliku põllumajanduse tõusu tingimata vajalikuks eelduseks on kolhooside edasine organisatsiooniline ja majanduslik tugevdamine. Sõja-aastail ja sõjajärgsel ajajärgul leidis mõnedes kolhoosides aset põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumisi, kolhooside ühismaade omastamisi, kolhoosivara ja rahasummade laialikandmisi, normipäevade ebaõigeid kulutamisi jne. UK(b)P Keskkomitee ja Nõukogude valitsus võtsid 1946. aasta septembris vastu määruse abinõudest põllumajandusliku artelli põhikirja — kolhoosielu põhiseaduse — rikkumiste likvideerimiseks. UK(b)P Keskkomitee veebruaripleenum nõudis põllumajandusliku artelli põhikirja moonutamiste ja rikkumiste täielikku likvideerimist ning töötas välja abinõud kol-

hooside ühismajapidamise igakülgseks tugevdamiseks ja laiendamiseks ning töö eest tasumise võrdsustamise likvideerimiseks.

UK(b)P Keskkomitee veebruaripleenumi otsuste alusel arenes võitlus kolhoosikorra edasise tugevdamise eest. Põllumajandusliku artelli põhikirja kõigi rikkumiste otsustava kõrvaldamisega on kolhoosid organisatsiooniliselt ja majanduslikult tugevnenud. Kolhoosnikute hulgas võitlesid otsustavalt kõigi nendega, kes õõnestasid ühiskondliku sotsialistliku omanduse aluseid ja laostasid töödistsipliini kolhoosides. Kolhooside ühismajapidamised on laienenud ning kolhooside jagamatud fondid on tunduvalt suurenenud, võrreldes sõjaeelse ajaga. Töödistsipliin kolhoosides on tugevnenud ja tööviljakus tõusnud.

Suur tähtsus sotsialistliku põllumajanduse uuele võimsale tõusule on partei ja valitsuse poolt tarvituselevõetud abinõudel töö organiseerimise parandamiseks, eriti alaliste tootmisbrigadide tugevdamiseks kolhoosides ja samuti kolhooside endi liitmiseks.

Alaliste tootmisbrigadide tugevdamine kindlustab eesrindliku sotsialistliku tehnika rakendamise kolhoosides, masina-traktorijaamade tootmisvahendite õige ühendamise kolhooside tootmisvahenditega, sotsialistliku töökorralduse eeliste täieliku kasutamise kolhooside poolt. Kolhooside liitmine loob vajalikud tingimused traktorite, kombainide, viljapeksu- ja teiste masinate produktiivsemaks kasutamiseks, võimaldab kolhoosidel rajada suure produktiivsusega ühisloomakasvatuse, igakülgset arendada kolhooside ühismajapidamise kõiki harusid, ehitada hästikorrastatud külasid, kindlustab ühistulude kiire kasvu ja kolhoosnikute elujärje materiaalse ning kultuurilise taseme tõusu.

Sotsialistliku põllumajanduse võidud. Partei ja Nõukogude riigi hiiglasliku tegevuse ning kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate ennastsalgava töö tulemusena on nõukogude sotsialistlik põllumajandus saavutanud suuri võite.

1949. aastal olid nõukogude põllumajanduse edusammud eriti suured. Teraviljade üldsaak moodustas 1949. aastal 7 miljardit 600 miljonit puuda, mis seega ületas sõjaeelse 1940. aasta taseme ning saavutas peaaegu viie aasta plaanis 1950. aastaks ettenähtud ulatuse. Puuvilla, lina, päevalilleseemne ja kartuli üldsaak ületas samuti tunduvalt 1940. aasta saagi.

Sotsialistliku põllumajanduse kasv toimus 1949. aastal põllumajandusliku tootmiskultuuri tõstmise, põllutööde tõhusa meh-

haniseerimise ja külvipindade edasise laiendamise teel. 1950. aastal suurenesid kõikide kultuuride külvipinnad peaaegu 6 miljoni hektaari võrra.

Sotsialistliku tööstuse abiga suurenes nõukogude põllumajanduse tehniline võimsus. Täiustatakse vanu ja töötatakse välja uusi traktorite konstruktsioone, laiendatakse viljakoristamismasinat, traktoriatrade, traktorikülvimasinat ja liitpeksumasinat tootmist. 1947. aastast saadik töötavad NSV Liidu põldudel iseliikuvad kombainid. Töö mehhaniseerimine tungib üha ulatuslikumalt tehniliste kultuuride tootmisse. Nõukogude tööstus toodab lina- koristamise ja suhkrupeedikoristamise kombaine ning puuvilla- koristamise masinaid.

Ainuüksi 1949. aastal sai Nõukogude Liidu põllumajandus 150 000 traktorit (ümbes arvestatud 15-hobujõulisteks), 29 000 kombaini, üle poolteise miljoni haakeriista ja teisi põllutöomasi- naid. Kokku sai põllumajandus 1949. aastal 3—4 korda rohkem traktoreid, autosid ja põllutöomasi- naid kui sõjaeelsel 1940. aastal.

Põllumajanduse tehnilise varustamise tase suurendas veel roh- kem masina-traktori- jaamade tähtsust kolhoositootmises. 1949. aastal teostasid masina-traktori- jaamad kolhoosides põllutöid 19 protsendi võrra rohkem kui sõjaeelsel 1940. aastal. Keskmise töötulemus ühe traktori ja kombaini kohta ületas sõjaeelse taseme.

Määratu suurt osa sotsialistliku põllumajanduse edukäigus etendab mitšuuri- ning agrobioloogia. Mitšuuri- ning agrobioloogia jõud seisab selles, et ta on tihedasti seotud eluga, praktilise tööga, et tema järeldused on rajatud põllumajanduse eesrindlaste ja miljonite lihtmaaharijate kogemuste üldistamisele. Partei ja seltsimees Stalin isiklikult hoolitsevad eriti mitšuuri- ning bio- loogia edasise arengu eest, sest see avastab ennenägematu- id võimalusi sotsialistliku põllumajanduse edasiseks kasvuks.

Igati arendades põllumajandust täidab kolhoositalurahvas roh- kem organiseeritult ja lühema ajaga kui sõjaeelsel aastail oma kohustusi riigi ees. Nüüd on mitte üksnes täielikult kindlustatud elanikkonna varustamine igapäevase leivaga, vaid on loodud ka vajalikud tagavarad tulevaseks ajaks.

Teraviljamajanduse probleem on põhiliselt lahendatud ja eda- sine edu sellel alal rajaneb nüüd juba kindlale alusele. Toetudes juba saavutatud tulemustele võivad sotsialistliku põllumajanduse alal töötajad saavutada ja peavad saavutama Nõukogude

Liidu teraviljamajanduse uue ja veel võimsama õitselepuhkemise.

Selleks on kõigepealt tarvis väsimatult suurendada põldude viljakust. On tarvis kindlustada kõigi põllutööliikide mehhaniseerimise edasist arendamist, ulatuslikumalt rakendada heina-väljasüsteemi ning kindlamalt kasutusele võtta mitsuurinliku agrobioloogia saavutusi. Masina-traktorijaamade, sovhooside ja kolhooside töötajad peavad täielikult ära kasutama nõukogude tööstuselt rikkalikult saadava masinatehnika kogu võimsust.

Eriti tähtis on sotsialistliku põllutöö novaatorite — sotsialistliku töö kangelaste — kogemuste laialdane levitamine ning nende saavutuste juurutamine kõigi kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside töös. Sotsialistliku põllumajanduse alal töötajate tähtsaim ülesanne on saavutada suuri ja püsivaid viljasaake suurtel pindaladel.

Igati arendada ühisloomakasvatust. Teraviljamajanduse tõus on põllumajanduse kõigi teiste harude, sealhulgas ka loomakasvatuse arendamise põhialuseks.

Sõda tekitas suurt kahju loomakasvatusele meie maal; kariloomade täieliku hävitamise tagajärjel saksa fašistliku okupatsiooni alla sattunud piirkondades vähenes kariloomade arv järsult. Sõjajärgsetel aastatel on ära tehtud suur töö loomakasvatuse taastamise alal. Kuid saavutatud tulemused ei võinud rahuldada meie maad. Kariloomade arvu kasv ja nende produktiivsus jäid maha rahvamajanduse nõudeist. Kui teraviljamajanduse arendamisel oli saavutatud tõsine edu, siis kerkis täies suuruses üles loomakasvatuse igakülgse arendamise ülesanne.

1949. aasta aprillis võtsid NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee vastu kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani (1949—1951). Selles plaanis on ette nähtud konkreetsed abinõud ühismandiks olevate veiste, lammaste ja sigade arvu suurendamiseks ning linnukasvatuse arendamiseks, loomakasvatuse produktiivsuse tõstmiseks, söödabaasi tugevdamiseks, söötade varumise ja töömahukate protsesside mehhaniseerimiseks, tõuaretustöö parandamiseks jne.

Ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan püstitas ülesande kindlustada ühisloomakasvatuses kariloomade arvu ja nende produktiivsuse niisugust kasvu, mis võimaldaks suurendada 1951. aastal 1948. aastaga võrreldes liha, peki, piima, või,

munade ja teiste toiduainete tootmist poolteisekordseks, et varustada nendega linnu, tööstuskeskusi ja kogu meie elanikkonda, samuti suurendada poolteisekordseks naha, villa ja muu kerge-tööstusele mineva tooraine tootmist. Selle plaani täitmine peab kindlustama kolhooside heaolu edasise tõusu ning elanikkonna ja tööstuse suurenevate vajaduste rahuldamise loomakasvatuse saaduste alal.

Kolhoositalurahvas ja sovhooside töötajad võtsid suure vastumustusega vastu ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani ja asusid energiliselt selle plaani ellurakendamisele. Juba loomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani teostamise esimene aasta (1949. a.) tõi suuri edusamme. 1949. aastal ületati kariloomade sõjajaelne arv veiste alal 27 protsendi, lammaste ja kitsede alal 44 protsendi ning sigade alal 16 protsendi võrra. Kolhooside kõrge produktiivsusega tõuloomade kari moodustas 1949. aasta lõpul rohkem kui ühe kolmandiku veiste üldarvust ja üle poole kõigi sigade ja lammaste arvust.

Loomakasvatuse igakülgne arendamine on partei ja Nõukogude riigi keskseks ülesandeks põllumajanduse alal. Kindlustades ja arendades 1949. aasta edusamme on tarvis saavutada kariloomade arvu edasist kasvu ja nende produktiivsuse tõstmist.

Nagu teraviljamajanduse nii on ka loomakasvatuse alal esile kerkinud rohkesti eesrindlasi, kes järgides eesrindliku teaduse saavutusi taotlevad kariloomade arvu ja produktiivsuse kasvu alal kõrgeid näitarve. Ülesanne seisab selles, et loomakasvatuse eesrindlaste kogemusi laialdaselt levitada ning praktiliselt rakendada kõigis kolhoosides ja sovhoosides. Toetudes neile kogemustele võib sotsialistlik põllumajandus edukalt täita ja ületada loomakasvatuse kolme aasta plaani.

Looduse ümberkujundamise stalinlik plaan. Nõukogude sotsialistlik põllumajandus on teinud suuri edusamme ning läheb nüüd uut, ennenägematut tõusuteed. NSV Liidu põllumajanduse edasisele arenemisele on väga suure tähtsusega põllu-kaitsemetsade rajamise, heinavälja-külvikordade rakendamise, tiikide ja veekogude ehitamise plaani teostamine suurte ja püsivate saakide kindlustamiseks NSV Liidu Euroopa-osa stepi- ja metsastepirajoonides. See plaan võeti vastu 1948. aasta oktoobris Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee poolt seltsimees Stalini algatusel.

Stepi- ja metsastepirajoonid võtavad oma alla tohutu maa-ala

ning on meie maa tähtsamateks teraviljakasvatamise piirkondadeks. Kuid need piirkonnad kannatavad järjekindlalt põua all. Nii oli näiteks Volgamaal viimase 65 aasta jooksul 20 põua-aastat. Paljud meie maa teadlased tõstsid juba ammu üles põua vastu võitlemise küsimuse metsaistutamise arendamise abil. Kuid ainult nõukogude võimu ajal hakati neid ideid ellu viima. Eesrindlike kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade kogemused kinnitasid, et korraliku põlluharimise juures on olemas kõik võimalused saada stepi- ja metsastepirajoonides põllumajanduslike kultuuride suuri ja püsivaid saake ning luua kindel söödabaas loomakasvatuse arendamiseks.

Toetudes teaduse ja põllumajandusliku praktika andmeile tegi NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee ettepaneku asuda alates 1949. aastast plaanikindlalt ja laialdaselt tarvitusele võtma põllutöö arendamise agronoomiliste abinõude süsteemi, mis on rajatud silmapaistvate vene agronoomide Dokutšajevi, Kostõtševi ja Viljamsi õpetusele. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee tunnistasid tarvilikuks rajada 1950.—1965. aasta jooksul suured 170—1080 kilomeetri pikkused riiklikud kaitse-metsaribad. On ette nähtud ka kaitse-metsaribade istutamine sovhooside ja kolhooside põldudel 5 miljoni 700 tuhande hektaari suurusel pindalal, heinavälja-külvikordade tarvituselevõtmine ja kasutamine, niisutamise arendamine ning tiikide ja veekogude ehitamine. Kõik need tööd tehakse maa-alal, mis võrdub mitme Lääne-Euroopa riigi pindalaga.

Nõukogude rahvas täidab edukalt stalinlikku looduse ümberkujundamise plaani. 1950. aasta kevadel külvasid ja istutasid kolhoosid, sovhoosid ja metsamajandid üle 700 tuhande hektaari põllukaitse-metsaistandikke.

Looduse ümberkujundamise sellise suurejoonelise plaani elluviimine on võimalik ainult nõukogude sotsialistliku korra tingimustes. Kapitalistlikes riikides valitseb maa eraomandlik valdamine ning põllumajandus, nagu ka kõik teised tootmisharud, on allutatud ühele eesmärgile — rikastada käputäit ekspluataatoreid. Pole midagi imestamisväärset selles, et neis riikides toimub looduslike rikkuste ohjeldamatu röövimine ja pinnase väljakurnamine. Selle tagajärjel on määratu suured varem kultuursed ja viljakandvad pindalad põllutöö jaoks täielikult hävinenud. Nagu kodanlikud tegelased ise tunnistavad, on Ameerika Ühendriigid viimase 150 aasta jooksul kaotanud ligi ühe kolmandiku maast,

mis oli kõlblik harimiseks. Doktor Bennet teatas 1939. aastal Ameerika kongressile: „Meie maa lühikese ajaloo vältel oleme meie peaaegu täiesti kasutusvõimetuks muutnud 282 000 000 aakrit¹ pinda... Ligi 100 000 000 aakrit põllumaad, sealhulgas osa meie kõige viljakamatest põllupindadest, on jäädavalt hävitatud.“

Nõukogude sotsialistlik ühiskond kasutab otstarbekalt kõiki looduslikke rikkusi inimühiskonna kasuks, töötava rahva heaolu parandamiseks. Ta alistab looduse inimesele ja ründab praegu laiaulatuslikult põuda.

Seltsimees Stalini initsiatiivil 1950. a. augustis NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt vastuvõetud määrus üleminekust uuele niisutussüsteemile ajutiste niisutuskanalite rakendamisega etendab põllumajanduse tootmiskultuuri tõstmisel määratu suurt osa. Uus niisutussüsteem, mis tugineb eesrindliku mitšuurinliku teaduse saavutustele ja eesrindlike sovhooside ning kolhooside kogemustele, annab võimaluse senisest täielikumalt ära kasutada niisutatud maad, suurendada niisutatavaid alasid, täielikumalt ära kasutada komplitseeritud tehnikat, tõsta põllumajanduslike tööde mehhaniseerimise astet.

4. NÕUKOGUDE RAHVA AINELISE JA KULTUURILISE TASEME TÕUS

Nõukogude rahva ainelise heaolu kasv. NSV Liidu sotsialistliku tööstuse ja põllumajanduse arenemisega kaasneb töötava rahva heaolu järjekindel kasv. Sel ajal, kui kapitalistlikes riikides halveneb pidevalt rahvahulkade elujärg ning kasvab töötava rahva vaesus ja viletsus, muutub Nõukogude Liidu töötava rahva elu üha jõukamaks ja kultuursemaks. See on näitlikuks tõendiks, et ainult sotsialistliku korra juures on rahvale kindlustatud jõukas ja õnnelik elu.

NSV Liidus kasvab pidevalt rahvatulu, s. o. toodangu väärtus, mida aasta jooksul on uudsel tootnud riigi rahvamajandus. Võrreldes 1948. aastaga suurenes 1949. aastal NSV Liidu rahvatulu 17 protsendi võrra, võrreldes aga sõjaeelse 1940. aastaga 36 protsendi võrra. Kapitalistlikes riikides läheb suurem osa rahvatulust ekspluaatorite — kapitalistide, mõisnike ja pankurite — kätte.

¹ Aaker võrdub nelja kümnendiku hektaariga.

NSV Liidus kasutavad kogu rahvatulu Nõukogude riik ja töötajad ise. Rahvatulu jaotatakse meil mitte ekspluataatorlike klasside ja nende rohkearvuliste, parasiitliku teenijaskonna huvides, vaid tööliste ja talupoegade ainelise heaolu järjekindla parandamise ning nii linnas kui ka maal sotsialistliku tootmise laiendamise huvides.

Sotsialistliku tööstuse võimsa kasvu alusel suureneb NSV Liidu tööliklassi arv. Tööliste ja teenistujate arv NSV Liidu rahvamajanduses ületas juba 1949. a. sõjaeelse 1940. aasta taseme 15 protsendi võrra. Samal ajal aga kasvab kapitalismimaades töötute ja pooltöötute arv. Ainult nõukogude sotsialistlik kord on jäädavalt päästnud töötajad tööpuudusest.

Tööraha olukord kapitalistlikes riikides halveneb pidevalt. Ameerika Ühendriikides suurendatakse riigimakse ja kasvavad hädavajalike tarbeesemete hinnad. Ka Inglismaal kasvavad tarbeesemete hinnad. Seniajani kehtib Inglismaal kaardisüsteem. Toiduainete normid on niivõrd väikesed, et need ei kindlusta normaalset toitmist. Prantsusmaal, Itaalias ja teistes kapitalistlikes riikides võivad töölised seoses hindade tõusuga osta oma töötasu eest üha vähem toiduaineid.

Sel ajal, kui käputäie ekspluataatorite kasumid muinasjutuliselt kasvavad, kahanevad lakkamatult tööliste töötasu ja talupoegade tulud kapitalistlikes riikides. Ameerika tööliste töötasu vähenes ainuüksi 1948. aastal 4 miljardi dollari võrra. Väike- ja keskfarmid laostuvad üha rohkem ning nende maad lähevad üle monopolide ja kapitalistide-farmerite kätte. Ameerika Ühendriikides rändavad iga aasta miljonid inimesed ringi tööd otsides.

Teistsugune olukord on Nõukogude Liidus. Määratledes sõja-järgse viisaastaku ülesandeid rõhutas seltsimees Stalin, et „põratakse erilist tähelepanu massikaupade tootmise laiendamisele, tööraha elutaseme tõstmisele kõigi kaupade hindade järjekindla alandamisega...“¹

Partei ja Nõukogude valitsus, pidades silmas neid juhtnööre, hoolitsevad väsimatult töötava rahva elatusaseme tõstmise eest. Viisaastaku teisel aastal saavutatud edu tööstuse ja põllumajanduse arendamisel võimaldas Nõukogude valitsusel 1947. aasta detsembris kaotada kaardid kõigile kaupadele ja üle minna laialatuslikule kaubandusele. Üheaegselt kaardisüsteemi kaotami-

¹ J. Stalin, Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelsetel koosolekutel peetud kõned. Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn, 1950, lk. 20.

sega viidi läbi ka rahareform, mis likvideeris Teise Maaailmasõja tagajärjed raharingluse valdkonnas ning taastas täisväärtusliku Nõukogude rubla. See asjaolu etendas hiiglasuurt osa NSV Liidu rahvamajanduse arendamisel ja elanikkonna ainelise heaolu tõstmisel.

Sõja ajal, kui kasvasid järsult Nõukogude riigi kulutused sõja vajaduste rahuldamiseks, tuli käibele lasta suur hulk raha. Peale selle levitasid saksa okupandid ajutiselt vallutatud Nõukogude territooriumil suurel hulgal valeraha, mis muutis rubla mitteväärtuslikuks ja ummistas raharingluse. Sõja ajal suurel hulgal väljastatud raha takistas kaardisüsteemi kaotamist ja üleminekut ühtsete hindadega vabakaubandusele. Seoses sellega otsustas Nõukogude valitsus vana, mittetäisväärtusliku raha ümber vahetada uue, täisväärtusliku raha vastu.

Rahareformi läbiviimisel ja kaardisüsteemi kaotamisel 1947. aasta lõpul tühistati kommertskaubanduse kõrged hinnad ja pandi kehtima ühtsed alandatud riiklikud jaehinnad. See oli laiatarbekaupade hindade alandamise esimene etapp. Juba 1948. aastal algas jaehindade alandamise teine etapp, mis viidi lõpule 1. märtsil 1949. Kahekordse hindade alandamisega võitis elanikkond üldsummas ligi 157 miljardit rubla. 1. märtsist 1950, seoses uute edusammudega tööstuse ja põllumajanduse alal, töövõljalikuse kasvu ja omahinna alandamisega, teostati meie maal uus — järjekorras kolmas — laiatarbekaupade riiklike jaehindade alandamine. Elanikkond võidab uue hindade alandamise tõttu riiklikus kaubanduses, samuti ka kolhoositurul ja kooperatiivkaubanduses vähemalt 110 miljardit rubla aastas.

Kolmekordse hindade alandamise tagajärjel kasvas rubla ostuvõime, tõusis märgatavalt tööliste ja teenistujate reaalpalk ning paranes pensionäride ja stipendiaatide elujärg, kuivõrd hindade alandamise juures ei muudetud pensionide ja stipendiumide määrasid. Uhtlasi on tõsiselt kasvanud talupoegade tulud, sest tunduvalt on vähenenud talupoegade kulutused odavamaks läinud tööstuskaupade ostmisel, kuna põllumajandussaaduste varumise riiklikud hinnad on jäänud endisteks.

NSV Liidu elanikkonnale võimaldatakse veel suuremas ulatuses kui enne sõda riigi arvel abirahasid ja väljamakse tööliste ja teenistujate sotsiaalkindlustuse kaudu, pensione sotsiaalhoolekande arvel, tasuta ja alandatud hindadega tuusikuid sanatooriumidesse, puhkekodudesse ja lasteasutustesse, abirahasid palju-

lapselistele ja vallasemadele, tasuta arstiabi, tasuta õpetamist ja kvalifikatsiooni tõstmist, stipendiume õpilastele ning palju teisi väljamakse ja soodustusi. Kõik töölised ja teenistujad saavad riigi arvel vähemalt kaks nädalat palgalist puhkust, paljude kutsealade töötajad aga pikema puhkuse. 1949. aastal sai NSV Liidu elanikkond kõiki neid väljamakse ja soodustusi 110 miljardi rubla ulatuses, s. t. peaaegu kolm korda rohkem kui sõjaeelsel 1940. aastal.

Meie maa töötava rahva elatustaseme järjekindlast tõusust annab tunnistust see fakt, et 1949. aastal olid tööliste ja teenistujate tulud, arvestades ühe töölise kohta, 12 protsendi võrra kõrgemad kui 1948. aastal ning 24 protsendi võrra kõrgemad kui sõjaeelsel 1940. aastal. Talupoegade tulud, arvestades ühe põllumajanduses töötaja kohta, suurenesid 1948. aastaga võrreldes 14 protsenti ja 1940. aastaga võrreldes 30 protsenti. Nendes andmetes on ilmekalt väljendatud, kuidas kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus hoolitsevad rahva üldise heaolu eest. Uheski kapitalistlikus riigis ei ole ega saagi olla midagi sellesarnast.

Kaubakäibe arendamine. Viisaastaku teise aasta lõpul teostus meie maal üleminek elanikkonna normeeritud varustamiselt kaartide järgi laiaulatuslikule nõukogude kaubandusele. Seoses selle üleminekuga taastati ja suurendati riikliku ja kooperatiivse kaubanduse võrku linnades ja külades, samuti ka kolhoositurgude võrku.

Otsustavat osa nõukogude kaubanduse hoogsal arendamisel etendas tööstuse ja põllumajanduse võimas tõus. Partei ja Nõukogude valitsus hoolitsevad väsimatult põhiliste toiduainete ja laiatarbekaupade külluse loomise eest. Mida rohkem kaupu toodetakse meie maal, seda kõrgem on rahva ainelise heaolu tase. NSV Liidus kasvab iga aastaga teravilja, liha, või, kootud riide, jalatsite, trikookaupade, valmisriiete jne. tootmine. Võrreldes 1948. aastaga toodeti 1949. aastal rohkem: puuvillriiet 14 protsenti, linast riiet 22 protsenti, villast riiet 19 protsenti, nahkjalatseid 22 protsenti, suhkrut 23 protsenti jne.

Tööliste ja teenistujate töötasu ning kolhoosnikute tulude suurenemine ja laiatarbekaupade hindade järjekindel alandamine tõstavad elanikkonna ostuvõimet. Pidevalt kasvab elanikkonna nõudmine kaupade järele, suureneb kaupade müük ja laieneb kaubakäive.

1948. aastal kasvas eriti toiduainete müük. 1949. aastal jätkus

müüdnud toiduainete hulga suurenemine, kuid veel rohkem kasvas tööstuskaupade müük. Kokku müüdi 1949. aastal rohkem kui 1948. aastal toiduaineid 17 protsendi, tööstuskaupu aga 25 protsendi võrra. Selliste kaupade, nagu villase ja siidriide, valmisriiete, jalatsite, mööbli, raadiovastuvõtjate, jalgrataste, mootor-rataste, müügi kasv on elanikkonna jõukuse suurenemise ja kultuuritaseme tõusu kujukaks tõendiks.

Rahva tarbimine NSV Liidus on saavutanud tähtsamate kaupade alal sõjaeelse taseme ning mõnede kaupade alal ületab selle taseme. 1949. aastal müüdi võid, taimeõli, suhkrut, liha, kala, kootud riidet, jalatseid ning palju teisi toiduaineid ja tööstuskaupu rohkem kui sõjaeelsetel 1940. aastal.

Elamute ja kultuurialane ehitustöö. Nõukogude inimese ja tema elutingimuste eest stalinliku hoolitsuse ilmekaks väljenduseks on laiaulatuslik elamuehitus ning suured tööd linnade, töölisasulate ja kolhoosikülade heakorrastuse alal, mis on hoogsalt arenenud sõjajärgse stalinliku viisaastaku jooksul.

Saksa fašistlikud röövvalitajad tekitasid tohutut kahju meie elamufondile: 25 miljonit nõukogude inimest jäi ilma peavarjuta. Sõjajärgse ajajärgu rasketes tingimustes asus nõukogude võim endise elamufondi taastamisele ja uute elamute ehitamisele. Lühikesel ajaga saavutasid partei ja valitsus ka sellel alal hiiglasuuri tulemusi.

Ainuüksi sõjajärgse viisaastaku nelja aasta (1946—1949) jooksul on riiklikud organid ja elanikkond ise riikliku krediidi abil üles ehitanud ja taastanud üle 72 miljoni ruutmeetri elamispinda. Samal ajavahemikul on maakohtades ehitatud ja taastatud üle 2 miljoni 300 tuhande elamu. Elamuehituse sellist tempot ja sellist ulatuslikkust pole olnud ega ole üheski teises riigis kogu maailmas.

Sõjajärgse viisaastaku jooksul on tehtud suur töö kommunaal-ettevõtete taastamise ja ehitamise ning linnade ja töölisasulate heakorrastuse alal.

Kuid samal ajal jäävad kapitalistlikes riikides töötava rahva korteritingimused kõige viletsamaiks. Ameerika senaator Douglas kirjutas 1949. aasta suvel: „Miljonid ameeriklased elavad vastikutes, räpastes ja haisevates urgastes.“ Ligikaudu 15 miljonit ameeriklast elab haisevates vaeste-linnaosades. Üle 60 protsendi elamutest, kus elavad neegrid, puuduvad elementaarsed mugavused: kanalisatsioon, veevõrk, elektervalgustus jne.

Kommunistlik partei ja Nõukogude riik osutavad suurt tähelepanu töötava rahva kultuurilise taseme tõstmisele. Nõukogude valitsus kulutab suuri summasid töötava rahva sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste heaks. 1950. aastal kulutab Nõukogude riik sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks 120,7 miljardit rubla, mis 4,7 miljardi rubla võrra ületab eelmise aasta vastavad kulud. Sealhulgas kulutatakse hariduse levitamiseks 59,5 miljardit rubla, tervishoiule ja kehakultuurile 22 miljardit rubla, paljulapselistele ja vallasemadele 4,9 miljardit rubla ning sotsiaalkindlustusele 22,4 miljardit rubla.

Kasvab koolide, kõrgemate õppeasutuste ja kultuuriasutuste arv. Viisaastaku neljanda aasta lõpuks kasvas õpilaste arv algkoolides, seitsmeklassilistes koolides ja keskkoolides, tehnikumides ja teistes erioõppeasutustes, võrreldes 1948. aastaga, 2 miljoni õpilase võrra ning nende arv on nüüd tõusnud 36 miljonini. Õpilaste arv algkoolides, seitsmeklassilistes koolides ja keskkoolides ületas õpilaste arvu, mis oli ette nähtud nende koolide jaoks viie aasta plaanis 1950. aastaks. Nõukogude Liidus lahendatakse edukalt üldise seitsmeaastase koolikohustuse ülesannet, mis on uueks tähtsaks sammuks kultuurirevolutsiooni edasisel arendamisel Nõukogude Liidus.

Uhtlasi areneb järjekindlalt kõrgem haridus. 1949. aastal töötas NSV Liidus 864 kõrgemat õppeasutust. Neis õppivate üliõpilaste arv (kaasa arvatud ka kirjateel õppijad) ulatus 1 miljoni 128 tuhande inimeseni. Õpilaste arv tehnikumides ja teistes keskastme erioõppeasutustes moodustab 1 miljon 308 tuhat inimest. Kõrgemates õppeasutustes ja tehnikumides õppivate üliõpilaste arvu poolest on Nõukogude Liit ületanud sõjaeelse taseme. Rahvamajanduses töötavate kõrgema ja keskmise tehnilise haridusega eriteadlaste üldarv on võrreldes sõjaeelse ajaga kasvanud 68 protsendi võrra. Juba enne sõda õppis Nõukogude Liidu kõrgemates õppeasutustes ja tehnikumides rohkem üliõpilasi kui kõigis Euroopa riikides kokku.

Nõukogude valitsus on loonud eriti soodsad tingimused teadusliku töö hoogsaks arenemiseks ning toetab igati meie teaduse novaatorite algatusi ja suunab teadust kommunistlikule ülesehitustööle NSV Liidus. Teadusliku uurimise instituutide arv kasvas 1949. aastal, võrreldes sõjaeelse 1940. aastaga, poolteisekordseks ning teaduslike kaastöölise arv neis peaaegu kahe-

kordseks. Uheski teises riigis ei ole sellist teadusliku uurimistöö hoogsat arenemist.

Nõukogude teaduse kasvu ja tehnilise progressi ilmekaks näitajaks meie maal on iga-aastased Stalini preemiate andmised väljapaistvate tööde eest teaduse valdkonnas ja tootmistöö meetodite põhjaliku parandamise eest. Stalini preemia laureaatide read kasvavad iga aastaga, tõendades nõukogude rahva loova mõtte õitsengut. Stalini preemia laureaatide hulgas on eesrindlike teadlasi ja praktikuid tootmise alal, insenere, konstruktooreid, leiutajaid, töölisi ja kolhoosnikuid.

Kogu rahva stalinliku hoolitsusega ümbritsetud nõukogude teadus soodustab NSV Liidu rahvamajanduse kiireima arendamise ja kommunistliku ühiskonna ülesehitamise ülesannete täitmist. Nõukogude teadlased täidavad edukalt seltsimees Stalini poolt püstitatud ülesande: mitte ainult järele jõuda teaduse saavutustele väljaspool NSV Liidu piire, vaid need ka ületada lähimal ajal. Sõjajärgse stalinliku viisaastaku jooksul on eriti kasvanud teaduse koostöö tootmisega, teadlaste koostöö eesrindlike tööliste ning inseneride, agronomide ja kolhoosnikutega. Selles ühtsuses on nõukogude teaduse saavutuste ja Nõukogude sotsialistliku riigi võimsuse edasise suurendamise põhialus.

Nõukogude võim hoolitseb väsimatult töötava rahva tervise eest. Ameerika Ühendriikides ei ole arstiabi töötajaile kättesaadav ning puudub riiklik tervishoiusüsteem. 1948. aastal kasutas ainult 3 protsenti Ameerika Ühendriikide elanikkonnast ravi eraarstide juures ja haiglates. Nõukogude Liidus on igale kodanikule kindlustatud tasuta arstiabi. NSV Liidus kasvab pidevalt riiklike haiglate, polikliinikute, sanatooriumide ja puhkekodude arv ning suureneb ravimite, meditsiiniliste riistade ja seadmete tootmine. Ainuüksi 1949. aastal suurenes haiglavoodite arv uute haiglate ehitamise ja olemasolevate laiendamise teel 38 000 voodi võrra, arstide arv aga suurenes 26 000 inimese võrra, võrreldes 1948. aastaga.

Nii hoolitsevad stalinlikult partei ja Nõukogude riik töötava rahva vajaduste ja nõuete rahuldamise, nende elutingimuste parandamise ning nõukogude rahva ainelise ja kultuurilise taseme pideva tõstmise eest. See hoolitsus on nõukogude sotsialistliku ühiskonna arenemise vankumatuks seaduseks. Meie maa töötav rahvas elab nüüd palju paremates oludes kui esimesel

aastal pärast sõda. Kuid tema elujärg muutub veel jõukamaks ja õnnelikumaks. Iga päevaga veendub nõukogude rahvas üha rohkem seltsimees Stalini sõnade õigsuses, mis ta ütles 1935. aastal esimese mai paraadist osavõtjate vastuvõtul: „Mis puutub meisse, Keskkomitee ja valitsuse liikmetesse, siis ei ole meil teist elu, kui elu meie suure ürituse heaks, kui elu võitluse jaoks rahva üldise heaolu, kõigi töötajate ning miljoniliste rahvahulkade rõõmu eest.“¹

Hoolitsus töötava rahva heaolu eest peab ka edaspidi olema kõigi partei-, nõukogude, ametiühingu- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide üheks tähtsamaks ülesandeks. Kommunistlik partei ja Nõukogude riik seavad endi eesmärgiks järjekindlalt saavutada nõukogude rahva ainelise ja kultuurilise taseme edasist tõusu. Nad taotleavad laiatarbekaupade hindade alandamist tööviljakuse suurendamise ja toodangu omahinna alandamise alusel, nad taotlevad elamuehituse laialdast arendamist, linnade ja külade heakorrastamist, koolide ja haiglate, laste-, kommunaal-heaoluliste ja kultuuriasutuste töö parandamist.

NSV Liidu rahvamajaduse edasine kasv suurendab tunduvalt meie maa töötava rahva heaolu. Nõukogude Liidu majandus ja kultuur sammub uuel tõusuteel, mis kindlustab nõukogude inimeste üha jõukama ja kultuursema elu. Nõukogude rahvas täidab edukalt ja ületab sõjajärgset stalinlikku viie aasta plaani.

NSV Liidu rahvamajanduse edukas taastamine ja arendamine annab kujuka tõendi sotsialistliku korra paremustest. Nõukogude rahva suured saavutused majanduse ja kultuuri arendamisel sõjajärgsel ajajärgul said võimalikuks kommunistliku partei juhtiva tegevuse ning Nõukogude sotsialistliku riigi jõu ja võimsuse edasise tugevdamise tõttu.

Partei ja Nõukogude riik liidavad kõigi nõukogude inimeste jõupingutusi ning suunavad neid ühisele eesmärgile: rahvamajanduse ja kultuuri uuele võimsale arenemisele, meie maa töötava rahva ainelise heaolu tõstmisele ja Nõukogude sotsialistliku riigi võimsuse tugevdamisele. Selles peitub sõjajärgse viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise ning meie maa kommunismiteel edasiliikumise tagatis.

¹ Ajaleht „Izvestija“, 4. mai 1935.

LUHIKOKKUVÕTE

Pärast Suure Isamaasõja lõppu tõusid nõukogude rahva ette NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja edasiarendamise hiiglasuured ülesanded. Tänu sotsialistliku korra eelistele viis Nõukogude riik edukalt lõpule rahvamajanduse sõjajärgse ümberkorraldamise.

NSV Liidu Ülemnõukogu poolt vastuvõetud rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaan 1946—1950 tõstis esile põhilise ülesandena mitte ainult saavutada tootmise sõjajärgse tase, vaid ka ületada see tase tunduvas ulatuses, tõsta töötava rahva ainelist ja kultuurilist elatustaset ning veelgi tugevdada Nõukogude Liidu kaitsevõimet.

Partei ja Nõukogude riigi hiiglasuure organisaatorliku tegevuse ning tööliste, talupoegade ja haritlaste ennastsalgava töö tulemusena on Nõukogude Liit saavutanud otsustavat edu sõjajärgse viie aasta plaani täitmisel.

1949. aastal ületas NSV Liidu tööstuse üldtoodang tunduvalt 1940. aastal väljalastud nõukogude tööstuse üldtoodangu mahu. NSV Liidu tööstus töötab palju kõrgemal tasemel, kui see oli ette nähtud viie aasta plaaniga. Sõjajärgse taseme on saavutanud nende rajoonide tööstus, mis olid saksa fašistliku okupatsiooni all. Nõukogude Liidu tööstus saavutas kõrgeid tööalaseid näitarve ja edasist tehnilist progressi.

Teraviljamajanduse probleem on põhilises osas lahendatud. Nõukogude Liidu põllumajanduse 1949. aasta üldtoodang ületas sõjajärgse taseme. Edukalt täidetakse looduse ümberkujundamise stalinlikku plaani ning loomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani.

NSV Liidu tööstuse ja põllumajanduse arenemise alusel ning valitsuse rea tähtsate abinõude ellurakendamise, eriti hindade alandamise tulemusena on tunduvalt paranenud töötava rahva aineeline heaolu, on kasvanud tööliste ja teenistujate reaalne töötasu ning kolhoosnikute tulud. Mõnede toiduainete tarbimine rahva poolt on ületanud sõjajärgse taseme. Laiaulatuslikult on arenenud kultuuriasutuste ja elamute ehitamine.

Nõukogude rahva edu NSV Liidu rahvamajanduse sõjajärgsel arendamisel on saavutatud tänu sotsialistliku majandussüsteemi paremustele, kommunistliku partei juhtimisele ning tööliste, kolhoosnikute ja haritlaste ennastsalgavale tööle.

Meie eesmärgiks on kommunism

1. MIS ON KOMMUNISM

Kommunistliku ühiskonna kaks astet: sotsialism ja kommunism. Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei seab oma lõppeesmärgiks kommunistliku ühiskonna ülesehitamise.

Kommunism, see suur eesmärk, mille teostamisest on sadade aastate vältel unistanud inimkonna parimad esindajad, ei ole nõukogude inimestele enam kaugeks unistuseks.

Juba 1939. aastal märkis UK(b)P XVIII kongress, et NSV Liit on astunud „arenemise uude ajajärku, klassideta sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise lõpuleviimise ja sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärku“.

Teostades edukalt rahvamajanduse edasiarendamise stalinlikke plaane lahendab nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel praktiliselt sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku ülesande. Seda teed mööda juhib meie rahvast kommunismi suur ehitusmeister seltsimees Stalin.

Kuidas käsitab marksistlik-leninlik teadus sotsialismi ja kommunismi?

Mis on sotsialismi ja kommunismi vahel ühist ja milles nad erinevad?

Marksism-leninism õpetab, et sotsialism ja kommunism on ühe ja sellesama ühiskondliku korra kaks arenemisastet. Sotsialism on kommunistliku ühiskonna esimene ehk madalam aste ning kommunism on selle ühiskonna kõrgem aste.

Iseloomustades sotsialismi kirjutas Lenin: „... teaduslik erinevus sotsialismi ja kommunismi vahel on selge. Seda, mida tavaliselt nimetatakse sotsialismiks, nimetab Marx kommunist-

liku ühiskonna „esimeseks“ ehk madalamaks faasiks. Et tootmisvahendid saavad **ühis**omandiks, siis on ka siin rakendatav sõna „kommunism“, kui mitte unustada, et see **ei ole** täielik kommunism...

Oma esimeses faasis, oma esimesel astmel kommunism **ei** saa veel olla majanduslikult täiesti küps, täiesti vaba kapitalismi traditsioonidest või jälgedest.“¹

Nõukogude Liidus on üles ehitatud kommunismi esimene faas — sotsialism. Sotsialism on sügavasti juurdunud rahva elukorda ning on kogu tema elu ümber kujundanud. „Meie nõukogude ühiskond on saavutanud selle,“ ütles seltsimees Stalin 1936. aastal, „et ta on sotsialismi põhijoontes juba teostanud ja loonud sotsialistliku korra, s. o. teostanud selle, mida marksistid teiste sõnadega nimetavad kommunismi esimeseks ehk madalamaks faasiks. Tähendab, kommunismi esimene faas, sotsialism, on meil põhijoontes juba teostatud.“²

Sotsialismil ja kommunismil on palju ühiseid jooni.

Nii sotsialismi kui ka kommunismi ajal ei kuulu tootmisvahendid üksikuile isikuile, eraomanikele, vaid on ühiskondlik omandus. Nii sotsialismi kui ka kommunismi ajal ei ole ekspluataatorlike klasse ja inimese ekspluateerimist inimese poolt ning puudub rahvuslik rõhumine. Nii sotsialismi kui ka kommunismi ajal töötavad kõik kodanikud oma võimete kohaselt. Töö, mitte aga rikkus või päritolu, määrab inimese seisundi ühiskonnas. Tootmine toimub ühiskonna kõigi liikmete elu järjekindla parandamise huvides. Riigi rahvamajandus areneb ühtse plaani alusel ning ei tunne tootmisanarhiat, majanduskriise ja tööpuudust, mis on kapitalistliku ühiskonna paratamatud kaaslased.

Kuid sotsialismi ja kommunismi vahel on ka erinevusi.

Sotsialismi põhijooni. Tuletagem meelde sotsialismi põhijooni Nõukogude Liidus ülesehitatud sotsialistliku ühiskonna eeskuju najal.

Sotsialismi majanduslikuks aluseks on sotsialistlik majandus-süsteem ning tootmisriistade ja -vahendite sotsialistlik omandus. Sotsialistlik omandus esineb kahel kujul: riiklik (kogu rahva vara) ja kooperatiivne-kolhooslik omandus.

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 161—162.

² J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 454.

Nõukogude Liit on tööliste ja talupoegade sotsialistlik riik ja kogu võim kuulub linna ja maa töötavale rahvale.

Sotsialistlikus ühiskonnas ei ole enam ekspluateerivaid klasse ja on kõrvaldatud põhilised erinevused töölisklassi ja talurahva vahel, kuivõrd töölised ja talupojad töötavad meil ühtses sotsialistlikus majanduses. Kuid töölisklassi ja talurahva vahel püsivad veel mõningad erinevused. Töölised töötavad käitistes, mis on riiklik, üldrahvalik omand, kuna kolhoosnikud töötavad kolhoosides, mis on kooperatiivne-kolhooslik omand. Nõukogude talurahvas majandab ühistatud kolhoosimajapidamist, kuid kolhoosnikul-talupojal on oma isiklik abimajand. Riiklikes käitistes tasutakse töö eest tööpalga näol, mida määrab kindlaks riik, kolhoosides aga naturaal- ja rahaliste tulude jaotamise teel kolhoosnikute normipäevade järgi.

Sotsialistliku ühiskonna majanduselu määratleb ja juhib riiklik rahvamajandusplaan riigi ühiskondliku rikkuse suurendamise, töötava rahva ainelise ja kultuurilise elatustaseme järjekindla tõstmise, NSV Liidu iseseisvuse kindlustamise ja tema kaitsevõime tugevdamise huvides.

Tootmisvahendite sotsialistliku omanduse ja rahvamajanduse plaanipärase juhtimise tõttu kindlustab sotsialistlik ühiskond tootmise arenemise kiire tempo ja kõrge taseme. Nõukogude Liidul on võimas sotsialistlik tööstus ning kõige suurem ja kõige rohkem mehhaniseeritud sotsialistlik põllumajandus maailmas.

Töö on NSV Liidus iga kodaniku kohuseks ja auasjaks.

Meie maal teostatakse põhimõtet: „Igaühelt tema võimete kohaselt, igaühele tema töö järgi“. Sotsialismi põhimõtte seisab selles, et igaüks töötab oma võimete kohaselt ja saab tarbimiseesemeid mitte oma vajaduste järgi, vaid ühiskonnale tehtud töö järgi, see tähendab oma töö hulga ja kvaliteedi järgi. Vastavalt sellele teostab sotsialistlik riik ranget arvestust ja kontrolli ühiskonna liikmete töömäära üle ning paneb kehtima töö- ja töötasunorme.

Sotsialismi põhimõttel on hiiglasuur tähtsus tootmisjõudude arendamisel, sest ta kohustab kõiki töövõimelisi kodanikke osa võtma ühiskondlikust tööst ning tekitab igas kodanikus ainelist huvi tööviljakuse tõstmise ja tootmise arendamise vastu.

Sotsialistlikus ühiskonnas likvideeritakse täielikult vastandlikkus linna ja maa vahel, vaimse ja kehalise töö vahel. See saavutatakse meie maa sotsialistliku ümberkujundamise, rahvama-

janduse järjekindla arendamise ja töötava rahva kultuurilise ning tehnilise taseme tõstmise tagajärjel.

Kommunismi põhijooni. Kommunismil kui kommunistliku ühiskonna kõrgemal arenemisastmel on oma iseloomustavad iseärasused.

Kommunistliku ühiskonna majanduslikuks aluseks on tootmisvahendite ja -riistade ühine üldrahvalik omandus.

Kommunistlikus ühiskonnas ei ole klasse ja klassierinevusi. Töölised, talupojad ja haritlased muutuvad klassideta kommunistliku ühiskonna töötajaiks.

Nõukogude riik on kommunismi ülesehitamise põhiliseks ja peamiseks tööriistaks. Ta on tarvilik kogu sotsialismilt kommunismile ülemineku kestel. Nõukogude riik on tarvilik ka täieliku kommunismi ajal, kui säilivad kapitalistlik ümbrus ja sõjaliste kallaletungide hädasoht väljastpoolt. Ainult kapitalistliku ümbruse hävitamisega muutub riik ülearuseks. Küsimusele, kas säilib meil riik ka kommunismi ajajärgul, andis seltsimees Stalin partei XVIII kongressil järgmise vastuse:

„Jah, säilib, kui ei ole likvideeritud kapitalistlik ümbrus, kui ei ole kaotatud sõjaliste kallaletungide hädasoht väljastpoolt, kusjuures on arusaadav, et meie riigi vormid uuesti muutuvad vastavalt sise- ja välisolukorra muutumisele.

Ei säili ja sureb välja, kui kapitalistlik ümbrus likvideeritakse, kui see asendatakse sotsialistliku ümbrusega.“¹

Kommunistlikus ühiskonnas saavutatakse võrreldamatult kõrgem tootmise arenemistase kui sotsialismi ajal. Rahvamajandus areneb kõige kõrgema tehnika alusel. Tootmisprotsessid tööstuses, transpordi, põllumajanduse ja loomakasvatuse alal mehhaniseeritakse ja automatiseeritakse igakülgset. Masinad ja mehhanismid asendavad täielikult rasket kehalist tööd ning kergendavad inimeste tööd ja elu. Kogu tööstuse ja põllumajanduse tootmine elektrifitseeritakse. „Kommunism,“ ütles Lenin, „on nõukogude võim pluss kogu maa elektrifitseerimine.“²

Inimesed hakkavad ulatuslikult kasutama kõiki energiaallikaid. Kogu tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise elektrifitseerimine ning aatomenergia ja teiste energialiikide kasutuselevõtmine avavad teed piiramatuile võimalustele tööviljakuse tõst-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 532.

² V. I. Lenin, Teosed, XXVI köide, 3. trükk, lk. 46 (v. k.).

miseks. Keemia arenemine võimaldab luua toorainete ja materjalide uusi liike. Palju täielikumaks muutuvad transport ja sidevahendid.

Teaduse ja tehnika kõrge arenemistase võimaldab muuta kõrbeid õitsvaiks ja viljakandvaiks maakohtadeks. Milliseid ennenägemata tulemusi saavutab meie ühiskond looduse ümberkujundamise alal, võib otsustada põua vastu võitlemise suurejoonelise plaani järgi, mida Nõukogude riik teostab aastate 1950—1965 jooksul. Seltsimees Stalini algatusel vastuvõetud põllukaitsemetsade rajamise, heinavälja-külvikordade rakendamise, tiikide ja veekogude ehitamise plaan kindlustab suuri ja püsivaid vilja-saake NSV Liidu stepi- ja metsastepi-piirkondades, kus asetseb ligi 80 000 kolhoosi, millede kasutuses on 120 miljonit hektaari maad. On arusaadav, et selle plaani elluviimine etendab suurt osa meie maal saaduste külluse loomisel.

Kommunismi ajal tõrjutakse täielikult välja linna ja maa vaheline vastandlikkus. Küla tõuseb tehnika- ja kultuuritaseme ning elanikkonna elutingimuste poolest linna tasemeni. Tehnika kõrge arengu ning tööliste ja talupoegade kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmise tulemusel likvideeritakse vaimse ja kehalise töö vaheline vastandlikkus.

Kommunismi ajal lakkab töö olemast ainult elatusvahendiks, ta muutub inimese eluliseks vajaduseks. Vabatahtlik töö ühiskonna heaks kujuneb harjumuseks ja töö ühistes huvides muutub üldiseks nähtuseks.

Tehnika ja tööviljakuse kõrge tase kindlustab tarbimisesemete ning kõigi aineliste ja kultuuriliste hüvede külluse. Marx ütles, et kommunistliku ühiskonna kõrgemas faasis kasvavad koos inimese igakülgse arenemisega ka tootmisjõud ning ühiskondliku rikkuse allikad voolavad täieliku voona. Saaduste küllus võimaldab kommunistlikus ühiskonnas täielikult rahuldada igakülg-selt arenenud inimeste kõige mitmekesisemaid vajadusi.

Kommunistlikus ühiskonnas teostatakse põhimõte: „Igaühelt tema võimete kohaselt, igaühele tema vajaduste järgi“. Nagu rõhutab seltsimees Stalin, eeldab see põhimõte kõigi ühiskonna-liikmete võrdset kohustust töötada oma võimete kohaselt ning kõigi töötajate võrdset õigust saada selle eest oma vajaduste järgi.

Kommunismi vaenlased levitavad igasugust laimu tulevase kommunistliku ühiskonna kohta. Nad räägivad, et kommunismi

ajal tuleb inimestel elada peaaegu niisama nagu kasarmus: kõigil on ühesugused korterid, ühesugused rõivad, ühesugune toit jne. Kuid tegelikult ei tähenda saaduste jaotamine vajaduste järgi kommunistlikus ühiskonnas võrdsustamist tarbimise ja elulaadi alal, vaid iga töötaja kindlustamist kõige vajalikuga elamiseks kooskõlas tema maitsete ja vajadustega, ning pidevalt kasvavas ulatuses vastavalt tootmisjõudude kasvule. „... Marksism lähtub sellest,“ ütleb seltsimees Stalin, „et inimeste maitse ja vajadused ei ole ega saa olla ühesugused ning võrdsed kvaliteedilt või kvantiteedilt ei sotsialismi ajajärgul ega kommunismi ajajärgul.“¹

On tarvis silmas pidada, et saaduste jaotamine vajaduste järgi eeldab mitte tujude, vaid kultuursete ja teadlike, ühiskondlikusse varasse kokkuhoidlikult suhtuvate inimeste normaalsete vajaduste rahuldamist. V. I. Lenin kirjutab juba enne Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni sellest, et kommunistlik ühiskond, „eeldab mitte praegust tööviljakust **ega praegust** väikekodanlast, kes on suuteline „tarbetult“ ... rikkuma ühiskondliku rikkuse ladusid ning nõudma võimatut.“²

Sotsialistlik kord loob erakordselt soodsad tingimused teaduse ja kultuuri arenemiseks. Kommunistliku ühiskonna tingimustes tõusevad teadus ja kultuur veel kõrgemale tasemele ja saavutavad täieliku õitsengu. Tööpäeva lühendamise tõttu jääb inimestele palju rohkem aega hariduse jaoks ning nad võivad pühendada rohkem aega kunstile ja teadusele. See kiirendab veel rohkem teaduse ja tehnika arenemist ning järelikult tõstab veel rohkem inimeste kultuurilist taset ja suurendab inimese võimu looduse üle.

Kommunistliku ühiskonna tingimustes vabastatakse inimene murest igapäevase leiva pärast ning igale töötajale võimaldatakse kõik tingimused igakülgseks arenemiseks. Kõik töötajad õpivad juhtima ühiskondlikku tootmist. Töötajate ühiselu reeglite silmaspidamine muutub kohustusest ja vajalikkusest harjumuseks.

Sellised on kommunismi madalama ja kõrgema astme põhilised iseloomustavad jooned.

1927. aastal, andes täieliku kommunistliku ühiskonna iseloo-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 416.

² V. I. Lenin, Teosed, 25. köide, 4. trükk, lk. 441 (v. k.).

mustuse, ütles seltsimees Stalin vestluses Ameerika tööliste delegatsiooniga: „Kui esitada lühidalt kommunistliku ühiskonna anatoomia, siis on see niisugune ühiskond: a) kus ei ole tootmisriistade ja -vahendite eraomandust, vaid on ühiskondlik, kollektiivne omandus; b) kus ei ole klasse ega riigivõimu, vaid kus on töötajad tööstuse ja põllumajanduse alal, kes juhivad majanduslikku tegevust töötajate vaba assotsiatsioonina; c) kus plaani järgi korraldatud rahvamajandus baseerub kõrgel tehnikal niihästi tööstuses kui ka põllumajanduses; d) kus ei ole vastuolu linna ja maa vahel, tööstuse ja põllumajanduse vahel; e) kus saadused jaotatakse vanade prantsuse kommunistide põhimõtte järgi: „igauhelt tema võimete kohaselt, igauhele tema vajaduste järgi“; f) kus teadusel ja kunstil on küllalt soodsad tingimused, et saavutada täielikku õitsengut; g) kus isiksus, vaba murest leivatüki pärast ja vajadusest meeldida „maailma vägevaile“, saab tõeliselt vabaks.“¹

Kommunismi ülesehitamise võimalus NSV Liidus. Seoses sotsialismi võiduga NSV Liidus tekkis küsimus, kas võib kommunistlikku ühiskonda üles ehitada ühel maal. Arendades leninlikku teooriat sotsialismi võidu võimalikkusest ühel maal põhjendas seltsimees Stalin teaduslikult täieliku kommunistliku ühiskonna ülesehitamise võimalust NSV Liidus ka sel juhul, kui säilib kapitalistlik ümbrus. „Kommunism ühel maal on täiesti võimalik“, märkis seltsimees Stalin, „eriti niisugusel maal nagu Nõukogude Liit“. Seltsimees Stalin käsitles kommunismi võidu sisemiste ja väliste tingimuste küsimust, määratles sotsialismilt kommunismile ülemineku konkreetseid teed ning põhjendas Nõukogude riigi edasise tugevdamise ja arendamise vajadust.

Seltsimees Stalini õpetus kommunismi ülesehitamise võimalustest ja teedest NSV Liidus on bolševike partei võimsaks ideeliseks relvaks, mis juhib nõukogude rahvast teel kommunismi võidule. See õpetus mobiliseerib rahvademokraatia riikide töölisklassi ja kogu töötava rahva võitlusele sotsialismi ülesehitamise eest. See õpetus annab revolutsioonilisi väljavaateid proletaarlastele kapitalistlikes riikides.

Nõukogudemaal on loodud kõik eeldused kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks. Kommunismi ülesehitamise võimalust NSV Liidus määrab kõigepealt see asjaolu, et meie maal on juba

¹ Vaata: V. I. Lenin, Valitud teosed, I köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 23—24.

ellu viidud kommunismi esimene faas — sotsialism — ning sellega on ühtlasi loodud tingimused edasiliikumiseks kommunismile. Stalinlike viisaastakute jooksul on meie maa teinud hiiglasuure hüppe mahajäänud olekust progressile. Sotsialismi ülesehitamine ja sotsialistliku ühiskonnakorra silmapaistev üleolek kapitalistlikust korrast on loonud meie maal tingimused tootmise veel hiiglaslikumaks arenemiseks, NSV Liidu rahvamajanduse veel kiiremaks kasvuks ja tugevnemiseks ning üleminekuks sotsialismilt kommunismile.

Kommunismi ülesehitamise võimalust NSV Liidus määrab see asjaolu, et sotsialism — kommunistliku ühiskonna esimene faas — on meie maal juba üles ehitatud, et nõukogude ühiskondlik ja riiklik kord on kindlustunud, tugevnenud ja tõendanud oma elujõudu.

Kommunismi võit meie maal on võimalik seetõttu, et nõukogude ühiskonna juhtivaks ja suunavaks jõuks on bolševike partei, Lenini-Stalini partei. Olles relvastatud marksistlik-leninliku teooriaga, ühiskondliku arenemise seaduste tundmisega, juhib partei nõukogude rahvast klassideta sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise eduka lõpuleviimise ja kommunismile järkjärgulise ülemineku teed mööda, mobiliseerib ja organiseerib töotajaid kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele ning kasvatab neid kommunismi vaimus.

Sotsialismi võidu tagajärjel on meie maal arenenud nõukogude ühiskonna sellised võimsad liikumapanevad jõud, nagu nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus, NSV Liidu rahvaste sõprus ning nõukogude patriotism. Need uued liikumapanevad jõud leiavad ilmeka väljenduse oma kodumaa ennastsalgavas teenindamises nõukogude inimeste poolt, nende teadlikus suhtumises töösse ning nende poliitilise ja tootmisalase aktiivsuse kasvus. See kõik kiirendab nõukogude ühiskonna edasiarenemist kommunismi poole.

NSV Liidul on hiiglasuured materiaalsed ressursid ja loodusvarad. Maailmas pole teist nii suurt maad nagu NSV Liit. Meie maa territoorium on kolm korda suurem Ameerika Ühendriikide territooriumist (ilma Alaskata) ning rohkem kui neli korda suurem kui kõik Lääne-Euroopa riigid kokku.

Meie maa rüpes on rauamaagi, kivisöe, nafta, turba, mangaani, vase, tsingi, tina, boksiitide, nikli, kaalisoolade ja paljude teiste maapõuevarade ammendamatu tagavarasid, mis on äärmis-

selt tähtsad tööstuse ja rahvamajanduse kõigi teiste harude arendamiseks. Nõukogude Liidus on palju jõgesid. Need on mitte ainult headeks liiklemisteedeks, vaid kujutavad endist ka meie maa elektrifitseerimiseks vajaliku odava energia tootmise tohutuid allikaid. Nõukogude Liidul on kõige suuremad metsamassiivid maailmas ja tohutud pindalad põllumajanduse jaoks kõlblikke maid. Seega on meie maal olemas kõik need eeldused, mis on tarvilikud kommunismi kõrgema faasi saavutamiseks.

Küsimusel kommunismi võidust meie maal on peale sisemise külje ka veel väline, rahvusvaheline külg. Viimastel aastatel on Nõukogude Liidu rahvusvahelises olukorras toimunud suured muudatused. Enne Teist Maailmasõda oli Nõukogude Liit ainukeseks sotsialismimaaks ning oli igast küljest ümber piiratud temale vaenulike kapitalistlike riikide poolt. Nõukogude Liidu Suures Isamaasõjas saavutatud võidu tulemuseks oli see, et nüüd on Nõukogude Liidu naabriteks tema piiride suuremas osas temale sõbralikud rahvademokraatia riigid. See on tekitanud enam soodsa olukorra kommunismi edukale ülesehitamisele meie maal.

Kuid kapitalistlike riikide kallaletungi ohust ei ole Nõukogude Liit veel vabanenud. Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja teiste kapitalistlike riikide imperialistid valmistavad ette uut maailmasõda NSV Liidu ja rahvademokraatia riikide vastu.

Seepärast tuleb kommunistliku ühiskonna ülesehitamisel olla äärmiselt valvas, igati tugevdada Nõukogude sotsialistlikku riiki ning suurendada NSV Liidu sõjalist ja majanduslikku võimsust.

2. SOTSIALISMILT KOMMUNISMILE ÜLEMINEKU TEEDE

Sotsialismilt kommunismile ülemineku järkjärguline iseloom. Kommunismi kõrgem aste kasvab välja tema esimesest astmest — sotsialismist.

Üleminekuks kapitalismilt sotsialismile on vajalik sotsialistlik revolutsioon, mis kukutab vana, kapitalistliku korra ja loob tarvilikud tingimused uue, sotsialistliku korra ülesehitamiseks. Üleminek sotsialismilt kommunismile toimub järk-järgult sotsialismi põhiliste alustugede edasise arendamise ja tugevdamise alusel, millisteks on: tootmisvahendite ühiskondlik sotsialistlik omandus, rahvamajanduse plaaniline juhtimine, tööviljakuse

tõus, töö järgi jaotamise sotsialistliku põhimõtte edasiarendamine, sotsialistliku riigi igakülgne tugevdamine ÜK(b)P kui peamise ja otsustava jõu juhtimisel ning suunamisel.

Sotsialistlik majandussüsteem on kõige eesrindlikum majandussüsteem. Ta kindlustab tootmise ja kultuuri arenemise seni nägemata kiirenemist seepärast, et siin on kõrvaldatud kõik takistused tootmise, teaduse ja tehnika arenemiseks ning et ühiskondliku elu ülesehitustööle on kaasa tõmmatud meie maa kogu elanikkond. Kommunistliku partei poolt juhivad töölised, kolhoosnikud ja haritlased on oma elu täieõiguslikud loojad ja kommunismi teadlikud ülesehitajad.

Iseloomustades sotsialistliku ühiskonna kiire õitselepuhkemise allikaid kirjutab V. I. Lenin: „... lõpmatult valelik on tavaline kodanlik kujutlus, nagu oleks sotsialism midagi surnut, tardunut, korruga igaveseks ajaks antut, kuna aga tõeliselt **alles** sotsialismiga algab kiire, õige, tõeliselt massiline edasiliikumine kõigil ühiskondliku ja isikliku elu aladel elanikkonna **enamiku**, hiljem aga kogu elanikkonna osavõtul.“¹

Kapitalismi võiduks feodaalkorra üle kulus rohkem kui 100 aastat, kuid meie maal ehitati sotsialistlik ühiskond üles kõigest 20 aastaga. Tööstustoodangu suurendamiseks 12-kordseks vajasid kõik kapitalistlikud riigid üle 100 aasta, Ameerika Ühendriigid aga rohkem kui 80 aastat. Nõukogude Liit läbis selle tee 13 aastaga ja seda veel pärast kahte laostavat sõda: pärast neli aastat kestnud imperialistlikku sõda ja kolm aastat kestnud kodu-sõda. Sotsialistliku ülesehitustöö aastail arenes tehnika meie maal hoogsalt ja tagab nüüd ühiskondliku tootmise veel kiirema edasiliikumise.

Oleks ekslik arvata, et kui üleminek sotsialismilt kommunismile toimub järk-järgult, siis kõik sel ajajärgul kulgeb libedasti ja sujuvalt, ilma igasuguse võitluseta. Ei tohi unustada seltsimees Stalini õpetust, et klassideta ühiskond ei või saabuda isevoolu korras. Seltsimees Stalin naeruvääristas juba partei XVII kongressil neid, kes arvavad, et kui kord sotsialism on ühiskondliku arenemise paratamatu tulemus, siis „võib relvad maha panna, ennast küljeli visata ja magama heita klassideta ühiskonna tuleku ootuses.“²

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 162.

² J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 413.

Nõukogude rahvas ehitab üles kommunistliku ühiskonna tingimustes, kus enamikus maailma maadest võimutseb veel kapitalism ning imperialistlikud riigid püüavad kõigi vahenditega meie edasiliikumist takistada. Nõukogude inimestele on tarvilik suur valvsus, et teha lõpp imperialistide ja nende agentuuri kõigile septsustele.

Uleminek sotsialismilt kommunismile toimub visa võitluse olukorras kapitalismi igandite vastu, mis takistavad kommunistliku ühiskonna ülesehitamist. „Võitlus uue ja vana, väljasureva ja tekkiva vahel — see ongi meie arenemise põhialus,“ õpetab seltsimees Stalin.

NSV Liidu põhiline majanduslik ülesanne. Aruandekõnes UK(b)P XVIII kongressil juhtis seltsimees Stalin tähelepanu sellele, et tootmise tehnika ja meie tööstuse arenemise tempo poolest oleme meie tähtsamaile kapitalistlikele riikidele järele ning neist isegi ette jõudnud, kuid me jääme veel maha majanduslikult, s. o. tööstustoodangu suuruse poolest ühe elaniku kohta.

1938. aastal tootis Nõukogude Liit 15 miljonit tonni malmi ja 18 miljonit tonni terast, Inglismaa aga 7 miljonit tonni malmi ja 10 miljonit 800 tuhat tonni terast. Samal aastal toodeti NSV Liidus elektrienergiat 39 miljardit kilovatt-tundi, Inglismaal aga umbes 29 miljardit kilovatt-tundi.

Nagu näeme, on Nõukogude Liit tööstustoodangu üldmahu poolest Inglismaast ette jõudnud. Kuid kui jagada kogu tööstustoodang elanike arvuga, siis selgub, et Inglismaal tuli iga elaniku kohta 1938. aastal 145 kilogrammi malmi, 226 kilogrammi terast ja 620 kilovatt-tundi elektrienergiat, NSV Liidus aga 87 kilogrammi malmi, 107 kilogrammi terast ja 233 kilovatt-tundi elektrienergiat.

Nõukogude võim sai kapitalismilt päranduseks tööstuslikult väga mahajäänud maa. Seepärast, hoolimata tootmise hiiglasuurest kasvust viisaastakute kestel, ei saanud Nõukogude Liit tähtsamaile kapitalistlikele riikidele lühikese ajaga tootmismahu poolest ühe elaniku kohta järele jõuda.

UK(b)P XVIII kongressil püstitas seltsimees Stalin NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande: tähtsamaile kapitalistlikele riikidele järele ja neist ette jõuda majanduslikult. Seltsimees Stalin ütles, et ainult sel juhul võime loota, et meie maa saab täielikult küllastatud tarbeesemetega, et meil saab olema toiduainete küllus ning meil avaneb võimalus üle minna kommunismi esimeselt faasilt tema teise faasi.

Võib tekkida küsimus: miks, ütleme, Ameerika Ühendriikides, kus tööstustoodang ühe elaniku kohta on suurem kui NSV Liidus, elanikkonna hiiglasuur enamus ei julge unistadagi oma vajaduste rahuldamisest tarbeesemete alal? Asi seisab selles, et Ameerika Ühendriikides panevad kapitalistid rohkem kui poole rahvatulust oma tasku. Käputäis kapitalistlikke kiskjaid ühes oma ametnikega, vaimulikkonnaga jne. õgib ära hiiglasuure osa tööliste ja talupoegade tööga loodud varadest. Kapitalistid ekspluateerivad töotajaid ja seetõttu puudub viimastel võimalus osta neile vajalikke kaupu.

Koos sellega raisatakse kapitalistlikus ühiskonnas, kus valitseb konkurents ja tootmisanarhia, rikkuste tohtu suur osa asjatult. Püüdes hoida kaubahindu kõrgel tasemel ja saada võimalikult rohkem kasumeid, hävitavad kapitalistid majanduskriiside ajal suure hulga valmistoodangut.

Hoopis teistsugune on olukord meie maal. Meil ei ole ekspluaatorlikke klasse ja rahvatulu läheb töötava rahva elu parandamiseks ning ühiskondliku tootmise edasiseks laiendamiseks. Meie looduslikke rikkusi ei kurnata välja, vaid rohkendatakse ning kõik see, mis toodetakse, kasutatakse rahva huvides.

Olles tootmismahu poolest ühe elaniku kohta tähtsamaist kapitalistlikest riikidest ette jõudnud, saab NSV Liidus olema tarbeesemete küllus. Nõukogude Liidust saab kõige rikkam riik maailmas. Nõukogude Liidu jõud ja võimsus kasvavad veel suuremaks.

Seltsimees Stalin oma ajaloolises kõnes Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelsetel koosolekul 9. veebruaril 1946 visandas kommunistliku ühiskonna ainelise ja tootmisalase põhialuse loomise eest võitlemise konkreetse programmi. Selles kõnes juhtis seltsimees Stalin tähelepanu sellele, et me peame iga-aastase malmitoodangu viima 50 miljoni tonnini, terasetoodangu 60 miljoni tonnini, söetoodangu 500 miljoni tonnini ja naftatoodangu 60 miljoni tonnini.

„Ainult sel tingimusel võib loota,“ ütleb seltsimees Stalin, „et meie kodumaa on kindlustatud igasuguste juhuste eest. Selleks kulub vististi kolm uut viisaastakut, kui mitte rohkem. Kuid seda võib teha, ja me peame seda tegema.“¹

Uute tehaste ehitamine, uue tehnika rakendamine ja töövil-

¹ J. Stalin, Moskva linna Stalini valimisringkonna valijate valimiseelsetel koosolekutel peetud kõned. Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn, 1950, lk. 21.

jakuse tõstmine. NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamiseks on tarvis kõigepealt tõsist ja vankumatut tahet edasi minna ning kulutada rohkesti jõudu ja summasid sotsialistliku tööstuse igakülgseks laiendamiseks. Tegevusse rakendatud käitistest üksi ei piisa selleks, et järsult tõsta tööstustoodangut. On tarvis ehitada uusi tehaseid, vabrikuid, söe- ja maagikaevandusi ning elektrijaamu.

Ellu viies NSV Liidu rahvamajanduse uue võimsa tõusu stalinlikku programmi saavutas nõukogude rahvas sõjajärgsel viisaastakul uut määratu suurt edu tootmisjõudude arendamisel. Aastate 1946—1949 jooksul on taastatud, uuesti üles ehitatud ja käiku lastud 5200 riiklikku tööstuskäitist, arvesse võtmata väikseid riiklikke ja kooperatiivseid ettevõtteid.

Nagu juba mainitud, iseloomustab kommunismi tootmise kõrge tase, mis on rajatud tööprotsesside igakülgsele mehhaniseerimisele. Üleminek sotsialismilt kommunismile tähendab kõige eesrindlikuma tehnika ulatuslikku rakendamist nii tööstuses kui ka põllumajanduses. Meie tööstus on suuteline tootma mistahes keerukaid masinaid, tööpinke ja aparate ning iga liiki tööstustoodangut, mis on tarvilik rahvamajandusele ja elanikkonnale.

Üleminekul sotsialismilt kommunismile on suur tähtsus tootmise automatiseerimisel. Praegusel ajal on meil juba palju käitisi, kus tootmine on automatiseeritud. See tähendab, et alates tooraine saabumisest käitisesse ja lõpetades valmistoodangu väljalaskmisega teostatakse kogu töö masinate abil. Näiteks elektri- jaamadades töötavad kõik mehhanismid automaatselt ning tööliised ainult jälgivad masinate tööd ja parandavad märgatud rikked. Mõned keemiakäitised on samuti automatiseeritud.

Toome näite, mis tõendab, milliseid tulemusi annab masinaehituse automatiseerimine. Moskva tehases „Stankokonstruktsija“ („Tööpingikonstruktsioon“) on üles seatud tööpinkide automaatiin traktorimootori ühe osa — silindriploki pea — töötlemiseks. Selle mootoriosa töötlemine on väga keerukas. Varem töötasid selle mootoriosa kallal 58 inimest. Automaatiinil töötavad nüüd ainult 2 inimest. Üks tööline laadib toordetailid automaatiini ning teine tööline võtab valmis detailid vastu automaatiini lõpul. Kõiki vahepealseid tööoperatsioone sooritavad masinad ise. Varem kulus selle mootoriosa töötlemiseks 1,5 tundi, nüüd aga ainult 3,5 minutit. Endine kuunorm täidetakse nüüd ühe vahetuse jooksul.

Toome teise näite. Moskvas on loodud automaattehas automootori kolbide tootmiseks. Alates valamisest ja lõpetades valmistoodete sissepakkimisega tehakse selles tehases kogu töö automaatselt. Tööviljakus selles tehases on tavalisest tehast üheksa korda suurem ja nõuab viis korda vähem töölisi.

Tootmise automatiseerimist rakendatakse kommunismi ajal ter-vete majandusharude kaupa.

Lenin õpetas, et tööviljakus on kõige tähtsam ja kõige olulisem kommunismi võiduks. Tööviljakuse tõus, mis toimub meil eelkõige uue tehnika rakendamise alusel, võimaldab alandada toodangu omahinda, suurendada masinate, toorainete ja laiatarbe-kaupade tootmist ning tõhustada uueks ehitustööks vajalike sum-made akumulieerimist. Tööviljakuse tõusu ja toodangu omahinna alanemisega kaasneb meil kavakindlalt laiatarbekaupade hindade alandamine ning järelikult ka töötava rahva ainelise ja kultuuri-lise elatustaseme järjekindel tõus.

Selleks, et nõukogude inimesed paremini ja viljakamalt töö-taksid ning oskuslikult kasutaksid arenevat uut tehnikat, on vaja ette valmistada insener-tehnilisel alal töötajate uut kaadrit ning pidevalt tõsta tööliste ja talupoegade kultuurilist ja tehnilist taset. On tarvis igati kindlustada töö järgi jaotamise sotsialist-likku põhimõtet ning otsustavalt välja juurida võrdsustamine töö eest tasumisel. Töötajate aine-line huvi on sotsialistliku tootmise kasvu tingimata vajalikuks eelduseks.

Sotsialistlik võistlus ja selle kõrgem vorm — stahhaanovlik liikumine — on kommunistliku ülesehitustöö põhimeetodiks, võim-saks hoovaks NSV Liidu rahvamajanduse kõigi harude järjekind-lal arenemisel. Seltsimees Stalin ütles: „Kas pole selge, et stahhaanovlased on uuendajad meie tööstuses, et stahhaanovlik liikumine on meie tööstuse tulevik, et selles peitub töö-lisklassi tulevase kultuurilis-tehnilise tõusu idu, et see avab meile selle ainsa tee, mille kaudu on võimalik saavutada neid tööviljakuse kõrge-maid näitajaid, mis on vajalikud üleminekuks sotsialismilt kom-munismile ja vastuolu kaotamiseks vaimse ja kehalise töö vahel?“¹

Sotsialistliku omanduse kindlustamine ja klassierinevuste liik-videerimine. Järkjärguline üleminek sotsialismilt kommunismile

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 439.

toimub sotsialistliku, nii riikliku kui ka kooperatiivse-kolhoosliku ühisomanduse igakülgse kindlustamise ja arendamise alusel. Seejuures tugevneb riikliku sotsialistliku omanduse juhtiv osa NSV Liidu rahvamajanduses. See on seotud sellega, et riigi kätte on koondatud tähtsamad tootmisvahendid nii tööstuses kui ka põllumajanduses. Tööstuse ja transpordi arenemise kiire tempo suurendab riikliku omanduse osatähtsust riigi tootmisfondide, üldtoodangu ja rahvatulu alal.

Uhtlasi kasvab ka riikliku omanduse osatähtsus põllumajanduses. Põllumajanduse varustamine uue ja eesrindliku tehnikaga toimub ka edaspidi peamiselt kolhoose teenindavate masina-traktorijaamade kaudu. Sovhoosid kui sotsialistliku põllumajanduse eeskujulikud ja ulatuslikult mehhaniseeritud majandid arenevad ja tugevnevad. Riik mahutab ka hiiglasuuri summasid ehitustesse põldude kunstlikuks niisutamiseks ning põllukaitse-metsavööndite rajamiseks stepi- ja metsastepi-piirkondades.

Uheaegselt riikliku omandi kasvuga areneb ka kooperatiivne-kolhooslik omand, saades suurt abi riigilt. Kooperatiivse-kolhoosliku omandi edasise suurendamise põhialuseks on kolhooside ühismajapidamise igakülgne arendamine ja kolhooside jagamatute fondide järjekindel kasv.

Kommunismi ülesehitamisest aktiivselt osa võttev kolhoositalurahvas on eluliselt huvitatud sellest, et kolhooside ühismajapidamine areneks ja tugevneks ning et nende jagamatud fondid järjekindlalt kasvaksid. Kolhooside suure müügitoodangu alusel rahuldatakse täielikult riigi vajadused toiduainete ja toorainete alal ning kindlustatakse kolhoosnikutele kõrge tasu normipäevade järgi.

Põllumajanduslikus artellis kui majanduse sotsialistlikus vormis peituvad hiiglasuured ja kaugeltki veel mitte ära kasutatud tööviljakuse kasvu, kõigi põllukultuuride viljakuse edasise tõstmise, ühistatud loomakasvatuse arendamise ja selle produktiivsuse suurendamise võimalused. Hästi arenenud põllumajanduslik artell kindlustab saaduste külluse, mis on üheks tähtsamaks eelduseks üleminekul sotsialismilt kommunismile. Sotsialistliku töö kangelaste ning eesrindlike kolhooside ja sovhooside saavutused kõnelevad eriti ilmekalt sellest, et see ülesanne on täiesti teostatav.

Igakülgsest arenenud ja ulatuslikult mehhaniseeritud põllumajanduslik artell võimaldab üle minna kollektiiv-majapidamise

kõrgemasse vormi — tuleviku kommuuni. Põllumajandusliku artelli arenemise kohta kommuuniks ütles seltsimees Stalin:

„Tuleviku kommuun kasvab välja arenenud ning jõukast artelist. Tuleviku põllumajanduslik kommuun tekib siis, kui artelli põldudel ja farmides on vilja, kariloomade, lindude, aedviljade ja igasuguste muude saaduste küllus, kui artellide juurde rajatakse mehhaniseeritud pesukojad, moodsad köögid-sööklad, leivavabrikud jne., kui kolhoosnik näeb, et tal on kasulikum saada liha ja piima farmist kui pidada oma lehma ja väikeloomi, kui naiskolhoosnik näeb, et tal on kasulikum lõunastada sööklas, tuua leiba leivavabrikust ja saada pestud pesu ühiskondlikust pesukojast, kui endal tegelda nende asjadega. Tuleviku kommuun tekib enam arenenud tehnika ja enam arenenud artelli alusel, saaduste külluse alusel.“¹

Sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärgul seisab sotsialistliku ülesehitustöö ülesanne maal kolhooside edasises organisatsioonilises ja majanduslikus tugevdamises, ühisomandi suurendamises ja põllumajandusliku artelli stalinliku põhikirja järjekindlas ellurakendamises. See on tee küla ainelise heaolu ning kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmiseks ning põllumajanduslike saaduste külluse loomiseks meie maal.

Sotsialismi võit NSV Liidus tähendas nõukogude ühiskonna klassisstruktuuri põhjalikku muutust. Ekspluataatorlikud klassid likvideeriti. Töölisklassi, talurahva ja haritlaskonna seisukord on põhjalikult muutunud. Nad ehitavad ühiste jõupingutustega kommunismi.

Kuid olles ühes ühises sotsialistliku majanduse süsteemis, on töölisklass oma tööga vahetult seotud riikliku sotsialistliku omandusega (kogu rahva varaga), kuna kolhoositalurahvas on seotud kooperatiivse-kolhoosliku omandusega, mis kuulub üksikuile kolhoosidele ja kooperatiivsetele-kolhooslikele ühendustele. See seos sotsialistliku omanduse erisuguste vormidega määrabki nende klasside seisundi. Seesama määrab ka nende edasiarenemise teede teatava erinevuse.

Sel ajal, kui töölisklassi liikumine teel kommunismile toimub riiklike sotsialistlike käitiste edasiarendamise alusel, toimub kolhoositalurahva liikumine kommunismi suunas põllumajandusliku artelli kindlustamise ja arendamise alusel. Seejuures etendab

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 415.

juhtivat osa sotsialistliku ühiskonna arenemisel kommunistlikuks ühiskonnaks töölisklass kui ühiskonna eesrindlik klass. Uleminekul sotsialismilt kommunismile kustuvad järk-järgult piirid töölisklassi ja kolhoositalurahva, samuti ka nende klasside ja haritlaskonna vahel. Tootmisjõudude arenemise tulemuseks on sotsialistliku omanduse kahe vormi muutumine ühtseks üldrahvalikuks kommunistlikuks omanduseks. Seetõttu kaovad kommunismi ajal klassid ja klassidevahelised erinevused.

Klasside täielikuks hävitamiseks on tarvilik sotsialistliku majanduse tootmisjõudude edasine võimas kasv, töölisklassi ja kolhoositalurahva kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmine ning kapitalismi igandite kõrvaldamine inimeste teadvusest. V. I. Lenin kirjutas, et: "...klasside täielikuks kaotamiseks tuleb mitte ainult kukutada ekspluateerijad, mõisnikud ja kapitalistid, mitte ainult kaotada nende omandus, vaid tuleb kaotada ka veel igasugune eraomandus tootmisvahenditele, tuleb kaotada niihästi erinevus linna ja maa vahel kui ka erinevus kehalise ja vaimse töö tegijate vahel."¹

Linna ja küla vahelise vastandlikkuse likvideerimine. Kapitalistlikes riikides vaesub ja laostub küla ning jääb igas suhtes linnast maha. Sel ajal, kui linna on koondunud teadus, tehnika ja kunst, on küla määratud kiratsemisele ning tehnilisele ja kultuurilisele mahajäämusele. Kodanlik linn ekspluateerib halastamatult küla.

Suur Oktoobrirevolutsioon ja sotsialismi võit meie maal muutis põhjalikult vahekorra linna ja küla vahel.

Osutades külale majanduslikku ja kultuurilist abi juhtis sotsialistlik linn teda sotsialismile ning jõukale ja kultuursele elule. Talurahva üleminekuga kolhoositeele muutus majandus põukogude külas, samuti nagu linnaski, sotsialistlikuks. Majanduslikud ja kultuurilised sidemed linna ja maa vahel tugevnesid veelgi. Kolhoosikorra võiduga hakkas vastandlikkus linna ja küla vahel kiiresti kaduma.

Linn ja küla hakkasid arenema ühisel alusel — tootmisriistade ja -vahendite ühiskondliku sotsialistliku omanduse alusel. Sotsialistlik tööstus võimaldas varustada põllumajandust eesrindliku tehnikaga. Tööstuse plaanipärane paigutamine kogu maal ning endiste puht põllumajanduslike piirkondade muutumine tööstus-

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II köide. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1946, lk. 398.

likeks kiirendasid samuti linna ja küla vahelise vastandlikkuse kadumist. Maal muutis masina-traktorijaamade, külaelektrijaamade, klubide, koolide ja haiglate ehitamine kolhoosiküla ilme. Iga aastaga suureneb kolhoosiküla kinofitseerimine ja radiofitseerimine. Üha ulatuslikumalt arenevad tööd kolhooside planeerimise ja heakorrastuse alal. Kolhoosnikute elu ja heaolu organiseerimine muutub kolhooside ühiskondlikuks ülesandeks.

Suuresti on tõusnud kolhoositalurahva kultuuriline ja tehniline tase. Kolhoositalurahva hulgast ilmub uus kaader: traktoristid ja kombainerid, mehaanikud, agronoomid ja zootehnikud, kolhoosi esimehed, brigadiirid ja lülivanemad, suurte viljasaakide ja karja suure produktiivsuse meistrid.

Linna ja küla vahelise vastandlikkuse jäänuste likvideerimine toimub veel kiiremas tempos maal kolhoosikorra edasise kindlustamise, põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise ning majandusliku ja kultuurilise ehitustöö alusel.

Kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside näol on loodud kõige suurem ja ulatuslikult mehhaniseeritud põllumajandus maailmas. 1940. aastal töötasid kolhooside ja sovhooside põldudel 523 tuhat traktorit, 182 tuhat kombaini ning sadu tuhandeid teisi põllutöömehhanismid ja -riistu. 1940. aastal teostati NSV Liidus kolmveerand kogu künnist traktoritega, kuna Ameerikas teostati traktorite abil ainult pool künnist. Lääne-Euroopa kapitalistlike riikide põllumajandus on mehhaniseerimise taseme poolest veel rohkem maha jäänud.

Väga tähtsat osa kolhooside arenemises teel kommunismile etendavad masina-traktorijaamad. Üha suurem osa tööst tehakse kolhoosides ära masina-traktorijaamade jõududega. Põllutööde mehhaniseerimise tase tõuseb juba 1950. aastal künni alal 90 protsendini, külvi alal 70 protsendini ja teraviljakultuuride koristamise alal kombainidega 55 protsendini. Põllumajanduslik töö muutub üha rohkem tööstusliku töö eriharuks.

Väga suur tähtsus linna ja küla vahelise vastandlikkuse lõplikuks likvideerimiseks on põllumajanduse elektrifitseerimisel. 1949. aasta alguseks oli elektrifitseeritud 23 351 kolhoosi ja 5522 masina-traktorijaama. Praegusel ajal on olemas hulk rajoonid, kus peaaegu kõik sovhoosid, masina-traktorijaamad ja kolhoosid saavad elektrienergiat. Põllumajanduse elektrifitseerimine võimaldab varustada kolhoosiküla ulatuslikult raadio ja kinoga. Elektrifitseeritud kolhoosides kasutatakse elektrienergiat toot-

mise alal, eriti viljapeksmisel, veega varustamisel, söötade valmistamisel, lammaste pügamisel, lehmade lüpsmisel ja teistel töodel.

Iga aastaga suureneb kolhoosiküla heakorrastamine.

Meie maa eesrindlikes kolhoosides ehitatakse praegu laiaulatuslikult majanduslikke hooneid, elamuid ja kultuuriasutusi. Tšerkassõ rajooni kolhoosnikud Kiievi oblastis koostasid kolhoosiküla põhjaliku ümberkorraldamise plaani ja viivad seda juba ellu. Kümne aasta jooksul kavatsetakse uuesti üles ehitada 12 000 heakorrastatud maja kolhoosnikutele. Igas külas ehitatakse klubi, kool, lastesõimi, lasteaed, teemaja ning reas külades ühissööklaid ja pesumaju, võõrastemaju ja haiglaid. Igas külas rajatakse kultuuripargid, tänavaile istutatakse puid ja põõsaid, ehitatakse sildu ja parandatakse teid.

Kolhoosikülas on rohkearvuline kvalifitseeritud kaader. 1940. aastal moodustas ainult mehhaniseeritud töö alal töötajate üldarv maal üle kolme miljoni inimese.

Lenin nägi juba ammu enne Oktoobrirevolutsiooni ette seda aega, kus pärast tööliklassi võitu on teaduse ja kultuuri aarded „k ä t t e s a a d a v a d k o g u r a h v a l e, et hävitada see miljoni maaelanike eraldatus kultuurist, mida Marx nii tabavalt nimetas „külaelu idiotismiks“.“¹ V. I. Lenini ettenägelikkus on teostunud. Meie maal on toimunud põhjalik kultuurirevolutsioon. Meie maal on likvideeritud kirjaoskamatus ning viiakse ellu üldine kohustuslik seitsmeklassiline kooliharidus. Juba nüüd on külades ligi 150 tuhat külaklubi, lugemistaret ja raamatukogu ning üle 4000 rajooni-kultuurimaja. Sajad tuhanded kolhoosnikute lapsed õpivad kõrgemates õppeasutustes ja tehnikumides. Nõukogude küla omandab sotsialistliku linna kaasabil üha rohkem kõiki kultuurisaavutusi.

Nõukogude talurahva uus vaimne pale avaldub ilmekalt sotsialistliku võistluse arenemises, mis annab tunnistust tema arusaamisest üldriiklikest huvidest ning kolhoosnikute rõhuva enamiku teadlikust suhtumisest ühistöösse. Sotsialistliku võistluse alusel lähevad sovhoosid ja kolhoosid üle maaviljeluse ja loomakasvatuse üha eesrindlikumatele meetoditele.

Nõukogude küla tõuseb tehnika- ja kultuuritaseme ning elanikkonna elutingimuste poolest linna tasemini. Kommunismi ajal kaovad täielikult linna ja maa vahelise vastandlikkuse jäänused.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 5. kd., 4. tr., lk. 137 (v. k).

Vaimse ja kehalise töö vahelise vastandlikkuse likvideerimine. Kommunismi ajal kaovad täielikult vaimse ja kehalise töö vahelise vastandlikkuse jäänused.

On teada, et kapitalismi tingimustes langeb tööliste ja talupoegade osaks ainult kehaline töö. Töötavale inimesele on suletud või äärmiselt raskendatud juurdepääs haridusele ja vaimse tööga tegelemisele. Haridus on ekspluateerivate klasside monopol. Ekspluataatorlikus ühiskonnas on vaimse töö tegijad — haritlased — tavaliselt kapitalistide ja mõisnike teenistuses ja aitavad neil ekspluateerida töölisi ja talupoegi. Suuremalt osalt on haritlaskond pärit ekspluateerivate klasside — kapitalistide ja mõisnike — ringkondadest. Seepärast on kodanlikus ühiskonnas vaimse ja kehalise töö vahel sügav kuristik.

Sotsialismi ajal see kuristik kaob. Sotsialismi ajal on töötavatele inimestele avatud kõik teed haridusele. Lõpetanud kooli, võib noormees või neiu minna kõrgemasse õppeasutusse või töötades käitises tõsta oma kvalifikatsiooni ja avardada oma silmaringi. Sotsialistlikus ühiskonnas kujuneb haritlaskond töötava rahva hulgast ning taotleb koos tööliste ja kolhoosnikutega ühist eesmärki — kommunismi ülesehitamist. Tohutult kasvab tööliste ja talupoegade kultuuriline ja tehniline tase. Eesrindlikud töölised ja kolhoosnikud lähenevad oma teadmiste ja oma kultuuri poolest insener-tehnilisel alal töötajaile.

Seltsimees Stalin ütleb:

„Me tahame teha kõik töölised ja kõik talupojad kultuurseteks ja haritud inimesteks ja me teeme seda aja jooksul.“¹

Nõukogude riik ei säästa summasid töötajatele hariduse võimaldamiseks mitmesugustes koolides ja kursustel.

Võrdleme siisuguseid arve. 1914. aastal õppisid Venemaal kõigis alg-, kesk- ja kõrgemais koolides 8 miljonit inimest. NSV Liidus ulatub algkoolides, mittetäielikes ja täielikes keskkoolides, tehnikumides ja teistes erialastes õppeasutustes õppijate arv käesoleval aastal 36 miljoni inimeseni. Nii kaugele on jõudnud meie maa rahvahariduse arendamisel! Nõukogude Liidus õpivad peale selle ja tõstavad oma kvalifikatsiooni miljonid inimesed mitmesugustes koolides ja kursustel ilma tööd katkestamata. On kindlaks tehtud, et Nõukogude Liidus õpib iga kolmas inimene

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 534.

ühes või teises õppeasutuses. Niisugust hariduse arenemist ei ole ega võigi olla kapitalistlikes riikides.

Meie inimesed õpivad, kasvavad ja omändavad teadmisi mitte ainult koolis, vaid ka tööl. Kogu töökorraldus sotsialistlikus käitises võimaldab inimesel arendada oma jõude, õppida ja pidevalt edasi liikuda. Seda on hästi näha meie sotsialistliku võistluse eesrindlaste, oma ala meistrite kogemustest, kes on hästi tundma õppinud tehnikat. Nad saavutavad kõrge tööviljakuse töö organiseerimise ja töötehnika parandamise tõttu. Tööstuse ja põllumajanduse eesrindlased kasutavad mitte üksnes õpetlaste nõuandeid, vaid näitavad ise õpetlastele kätte tootmise ja agrotehnika uusi töövõtteid.

Kuid sotsialismi ajal säilib veel erinevus vaimse ja kehalise töö vahel. See on seletatav sellega, et kuigi sotsialismi ajal on tööliste ja talupoegade kultuuriline ja tehniline tase tohutult kasvanud, pole see siiski veel jõudnud insener-tehnilise töö alal töötajate tasemeni.

Seltsimees Stalin õpetab, et vaimse ja kehalise töö vahelise vastandlikkuse hävitamiseks on vaja tõsta töölisklassi kultuuriline ja tehniline tase insener-tehnilise töö alal töötajate tasemeni. Stahhaanovlik liikumine avas selle tee, mille kaudu nimelt võibki saavutada tööviljakuse kõrgemaid näitajaid, mis on vajalikud üleminekuks sotsialismilt kommunismile ning vaimse ja kehalise töö vahelise vastandlikkuse hävitamiseks.

Nõukogude riigi tugevdamine on kommunismi ülesehitamise tähtsaim tingimus. Nõukogude riik, mida juhib kommunistlik partei, on olnud selleks otsustavaks jõuks, mis kindlustab meie sotsialistliku ümberkujundamise, tootmise pideva kasvu ja NSV Liidu kaitsevõime tugevdamise. Üleminekul sotsialismilt kommunismile on Nõukogude riigi majanduslik-organisatoorsel ja kultuuriliskasvatuslikul tööl eriti suur tähtsus.

Nõukogude riik on meie rahva peamine relv võitluses kommunismi ülesehitamise eest. Ta organiseerib ja juhib majanduslikku ja kultuurilist ülesehitustööd NSV Liidus, kindlustab ühiskondliku vara kasvu ning sotsialistliku korra tugevdamist ja arenemist, organiseerib riigi kaitset kallaletungi vastu väljastpoolt.

Nõukogude riigi valduses on kõik meie maa põhilised ja otsustavad tootmisvahendid. Ta juhib NSV Liidu rahvamajanduse kõiki harusid ning organiseerib tööstuse, transpordi, põllumajanduse, pankade, kaubandus- ja kommunaalteenuste tööd. Nõu-

kogude riik määrab ja juhib meie maa majanduselu rahvamajanduslike plaanide alusel ja kontrollib nende plaanide täitmist. Ta arvestab ja kontrollib kavakindlalt saaduste tootmist ja jaotamist ning tagab töö järgi tasumise sotsialistliku põhimõtte rakendamist.

Nõukogude riik on meie maa poliitilise ja kultuurilise elu organiseerija. Ta tagab sotsialistliku demokraatia järjekindlat ellu rakendamist.

Nõukogude riik kaitseb tootmisvahendite sotsialistlikku ühisomandust kui nõukogude korra püha ja puutumatut põhialust. Ta kaitseb ühisvara varaste ja riisujate eest ning soodustab sotsialistliku omandi kasvu ja suurendamist. Sellel Nõukogude riigi organite tegevusel on erakordselt suur tähtsus sotsialistliku korra aluste tugevdamiseks ja arendamiseks ning sotsialismilt kommunismile ülemineku tingimuste loomiseks.

Ainult Nõukogude riigi igakülgne tugevdamine võib kindlustada järkjärgulist üleminekut sotsialismilt kommunismile.

Riigi tugevdamine on tarvilik veel sellepärast, et nõukogude rahval tuleb kommunismi üles ehitada kapitalistliku ümbruse olemasolu juures. Nõukogude rahvas peab alati meeles pidama kallaletungi hädaohtu NSV Liidule kapitalistlike riikide poolt ning imperialistide uute katsete võimalust taastada meie maal kapitalism.

Kui kord juba on olemas niisugune hädaoht, siis peab meie maa omama võimsat sõjaväge ja laevastikku, hästi organiseeritud karistusorganeid ja vilunud luuret. Lenin kutsus nõukogude rahvast üles alati valvas olema ning hoidma meie maa kaitsevõimet nagu silmatera. Kommunistliku partei ja suure Stalini juhtimisel täidab nõukogude rahvas seda Lenini käsku. Nõukogude riik kaitseb kõigi tema käsutuses olevate vahenditega sotsialismimaad välisvaenlaste ja nende agentuuri vastu.

Uleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei juhtimine on Nõukogude riigi jõu ja võimsuse allikaks.

3. LENINI-STALINI PARTEI JUHIB MEID KOMMUNISMILE

Lenini-Stalini partei on nõukogude rahva juhtiv jõud võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest. Nõukogude rahvast juhib kommunismile kangelaslik bolševike partei, Lenini-Stalini partei.

Lenini-Stalini partei juhtimisel on meie rahvas saavutanud maailma-ajaloolise tähtsusega võite. Esimesena maailmas on meie rahvas kukutanud kapitalistid ja mõisnikud, üles ehitanud sotsialistliku ühiskonna ning muutnud oma maa mahajäänud ja sõltuvast maast võimsaks sotsialistlikuks riigiks. Kommunistliku partei juhtimisel saavutas nõukogude rahvas suurima võidu Isamaasõjas saksa fašistide ning jaapani imperialistide üle, millega ta säilitas mitte üksnes oma vabaduse ja sõltumatuse, vaid ka päästis kogu inimkonna fašistliku orjastamise ohust. Pärast sõda taastab Lenini-Stalini partei poolt juhitud nõukogude rahvas edukalt oma sotsialistlikku majandust ning arendab seda edasi.

Kommunistlik partei seisab nõukogude rahva eesotsas tema võitluses kommunismi eest. Partei valgustab nõukogude rahvale teed kommunismile marksistlik-leninliku õpetuse heleda valgusega. Kõige eesrindlikum ühiskonnateadus — Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini õpetus — võimaldab parteil teaduslikult ette näha sündmuste käiku, kavastada ja teostada õiget poliitikat ning kindlalt viia nõukogude rahvas kommunismile.

Kommunistlik partei on NSV Liidu nii riiklike kui ka ühiskondlike organisatsioonide juhtivaks ja suunavaks tuumikuks. Ta tugevdab igati Nõukogude sotsialistlikku riiki.

Partei juhib ametiühingute, kommunistlike noorte ja teisi organisatsioone ning suunab nende organisatsioonide tegevust ühe eesmärgi saavutamisele — kommunismi ülesehitamisele.

Kommunistlik partei on nõukogude rahva võitluse organiseerijaks ja innustajaks NSV Liidu rahvamajanduse edasiarendamise eest. Partei juhib rahvamajanduse arendamise plaanide väljatöötamist, organiseerib nõukogude rahvast võitlusele nende plaanide ennetähtaegse täitmise eest, võitleb eesrindlike tootmiseetodite rakendamise eest rahvamajanduse kõigis harudes ning juhib meie maal hoogsalt arenevat üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust. Partei plaanid pikemaks ajajärguks seisavad selles, et kindlustada meie tööstuse, põllumajanduse ja kultuuri uut võimsat tõusu, luua saaduste küllus ja teostada üleminek kommunismi esimeselt faasilt tema teise faasi.

Üleminek kommunismile nõuab mitte ainult aineliste hüvede tootmise suurendamist, vaid ka vaimse kultuuri küllust. Seepärast hoolitseb bolševike partei väsimatult sotsialistliku kultuuri igakülgse arendamise ja töötava rahva kultuurilise taseme tõstmise eest.

Kommunistlik partei on nõukogude rahva juht, teenäitaja ning õpetaja. Ta kasvatab töötavat rahvast kommunismi vaimus ning relvastab teda Lenini ja Stalini ideedega. Nende ideede ellurakendamises näeb meie rahvas oma südamelähedast ja elulist üritust ning oma võitluse eesmärki. Partei kasvatab meie maa rohkearvulisi rahvaid piiritu andumuse vaimus kommunismi ideele, vastastikuse usalduse, austuse ja vendluse vaimus, tugevdab ja arendab meie rahva moraalselt ja poliitilist ühtsust ning arendab nõukogude inimestes nõukogude patriotismi õilsat tunnet. Kasvatades nõukogude inimesi marksismi-leninismi ideede vaimus võitleb partei leppimatult kodanliku ideoloogia vastu, kodanliku natsionalismi ja kosmopolitismi avalduste vastu. Bolševike partei, olles ise võitluses vapruse, vankumatuse ja julguse eeskujuks, kasvatab rahvas selliseid kõrgeid moraalseid omadusi, nagu vankumatut vastupidavust, kartmatust võitluses, ennastsalgavat kodumaa-armastust ning iseloomu kindlust, mis purustab igasugused takistused.

Partei täidab edukalt oma osa kui meie võitude innustaja ning organiseerija, sest ta arendab väsimatult kommunistide aktiivsust, kasvatab partei kaadrit bolševistliku kriitika ja enesekriitika alusel, tõstab kommunistide poliitilise hariduse taset ning karastab neid ideeliselt. Marksistlik-leninlik teooria relvastab kommuniste ühiskondliku arenemise seaduste tundmisega, annab selge võitlusperspektiivi ja näitab teed üleminekuks sotsialismilt kommunismile. Sellepärast pühendab bolševike partei suurt tähelepanu marksismi-leninismi propagandale.

Partei nõuab igalt kommunistilt väsimatut tööd oma ideelis-poliitilise taseme tõstmise ja marksistlik-leninliku teooria aluste omandamise alal. Seltsimees Stalin rõhutab, et „mida kõrgem on ükskõik missuguse riigi- või parteitöö ala töötaja poliitiline tase ja marksistlik-leninlik teadlikkus, seda kõrgem ja viljakam on ka töö, seda efektiivsemad on töötulemused...“¹

Lenin ja Stalin kujundasid ja kasvatasid kommunistliku partei ühtsena ja monoliitsena, võitlusvõimelisena ja distsiplineerituna. Nõukogude rahvas armastab palavalt parteid, kelle juhtimisel ta on saanud suure riigi peremeheks, ehitas üles sotsialistliku ühiskonna ja ehitab edukalt kommunismi.

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 525.

Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei eesotsas seltsimees Staliniga juhib meie rahva kommunismile.

Nõukogude rahvas on koondunud tihedamini kui kunagi varem oma bolševike partei ning oma suure juhi seltsimees Stalini ümber. UK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kirjutasid oma tervituses seltsimees Stalinile tema 70. sünnipäeva puhul: „Suureks õnneks on elada ja luua meie Nõukogudemaa, kuuluda Lenini-Stalini parteisse, nõukogude inimeste kangelaslikku põlvkonda, kes võitlevad stalinlikul ajastul Stalini juhtimisel kommunismi võidu eest!“

Nendes sõnades on väljendatud kõigi meie maa töötajate tunded.

Töötava rahva kommunistlik kasvatus on kommunistliku ülesehitustöö tähtsaim tingimus. Lenini-Stalini partei on arendanud hiiglasuurt tööd töötava rahva kommunistliku kasvatusel alal, mis on kommunismi ülesehitamise tähtsamaid tingimusi. Nõukogude võimu ajal on sotsialistliku ülesehitustöö käigus meie maa töötava rahva vaimne ilme ümber kujunenud. Neile on omased uued omadused: teadlik suhtumine töösse, hool ühiskondliku omanduse säilitamise ja suurendamise eest, hoolitsus Nõukogude riigi õitsengu eest, sügav nõukogulik patriotism, seltsimehelik vastastikune abistamine töö ja vennalik suhtumine kõigist rahvustest töötajasse.

Kui suured meie saavutused nõukogude inimeste teadvuse ümberkujundamisel ka on, siiski tuleb selleks, et edukalt teostada üleminekut sotsialismilt kommunismile, väsimatult tõsta töötajate kommunistlikku teadlikkust. Mida kõrgem on meie maa tööliste, talupoegade ja haritlaste teadlikkus, seda paremini töötavad nad Nõukogude kodumaa hüvanguks, seda tugevam ja võitmatum on Nõukogude riik, seda jõukamalt ja kultuursemalt elab kogu rahvas ning seda kiiremini ehitame üles kommunismi.

Töötajate kommunistliku kasvatusel eesmärgiks on kõigepealt kapitalismi igandite likvideerimine inimeste teadvuses. Need igandid on väga visa hingega. Tuhandete aastate kestel valitses tootmisvahendite eraomandus. Inimesed hoidsid kramplikult kinni oma majapidamisest ja oma maalapikesest ning püüdsid rikastuda oma naabrite arvel. Kodanlus sisendas riigi, trükisõna, koolide ja kiriku abil inimestesse kodanlikke vaateid, tõekspidamisi ja harjumusi. „Inimene on teisele inimesele hundiks“, „Oma sark on

ihule kõige lähemal" — nii räägiti vanasti ja selliseid tõekspidamisi anti edasi põlvest põlve.

Meie sotsialistlikus ühiskonnas on olukord põhjalikult muutunud. Nõukogude inimesed korraldavad oma majandust tootmisvahendite ühiskondliku omanduse alusel. Suhted nende vahel on rajatud seltsimehelikule koostööle ja vastastikusele abistamisele. Kuid kõigi inimeste teadvus ei suuda korraga vabaneda tõekspidamistest, harjumustest ja eelarvamustest, mida sajandite vältel on ekspluataatorid nende peadesse tuupinud.

Tuleb arvesse võtta ka seda, et vanade, kodanlike tõekspidamiste jäänused inimeste teadvuses on seletatavad veel sellega, et kapitalistlikud riigid püüavad igasugusel viisil ja igasuguste abinõudega säilitada ja elustada neid kodanlike tõekspidamiste jäänuseid meie maa töötava rahva hulgas.

Kommunistlik partei taotleb, et NSV Liidu iga kodanik saaks hästi aru, milliseid nõudmisi esitab temale sotsialistlik ühiskond ning missuguseid kohustusi paneb temale Nõukogude riik. Vajadus, et iga töötaja saaks aru oma kohustest sotsialistliku ühiskonna vastu, kasvab eriti sotsialismilt kommunismile ülemineku ajajärgul.

Nõukogude kodaniku üheks tähtsaimaks kohuseks on kohusetundlik suhtumine töösse ja töödistsipliini pidamine. Lenin ja Stalin õpetavad, et iga kodaniku sotsialistlik suhtumine töösse ja oma võimete kohaselt töötamine on tähtsaim tingimus üleminekuks kommunistlikku ühiskonda. NSV Liidu kodanike määratu suur enamus suhtub töösse ausalt ja kohusetundlikult, peab töödistsipliini, püüab alati töötada paremini ja viljakamalt. Kuid mõned nõukogude inimesed on säilitanud veel vanad vaated tööle.

Mõned kolhoosnikud hoiavad kõrvale tööst ühismajapidamises ja laiendavad oma isiklikku abimajandit kollektiivse majapidamise kahjuks, harivad hooletult kolhoosipõlde või hoolitsevad halvasti kolhoosikarja eest. On arusaadav, et sellised inimesed takistavad kolhooside arenemist ja ühisvara suurendamist. Seega pidurdavad nad kõigi kolhoosnikute jõukuse kasvu.

Käitistes ja asutustes võib ikka veel leida inimesi, kes rikuvad töödistsipliini, töötavad halvasti ja püüavad anda ühiskonnale vähem, aga võtta temalt rohkem. Nad takistavad ausail töölistel tootmisplaanide täitmist. Sellised inimesed tekitavad oma käitumisega suurt kahju riigile ja ühiskonnale.

Inseneride ja tehnikute hulgas on veel sääraseid, kes suhtuvad põlglikult uutesse, eesrindlikesse töömeetodeisse ja uude tehnikasse. Nad võtavad eeskujuks vanad, mahajäänud normid ja arenemise aeglase tempo. Teenistujate hulgas on veel inimesi, kes suhtuvad bürokraatlikult töötajate nõuetesse ja vajadustesse ning täidavad hooletult oma kohustusi.

Kommunistlik partei ja nõukogude võim selgitavad nõukogude inimestele sotsialistlikult töösse suhtumise vajadust ja tähtsust. Sotsialistliku töö eesrindlikud inimesed on ümbritsetud meil austusega.

Uleminekuks sotsialismilt kommunismile on tarvis igati arenada ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit. See on tingimata vajalik eeldus nõukogude rahva edukaks liikumiseks kommunismile.

Nõukogude inimeste määratu suur enamus suhtub hoolikalt ja kokkuhoidlikult sotsialistlikku omandisse. Kuid meie maal on veel küllaltki inimesi vanade vaadetega, kes ei hoolitse sotsialistliku omandi eest. On ka sääraseid, kes ei peatu sotsialistliku omandi kuritahtliku omastamise ees.

Hoida ja kindlustada ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit tähendab energiliselt võidelda korratu majandamise, raiskamise, hooletu, lohaka ja kuritegeliku suhtumise vastu ühisvarasse. Kus nõukogude inimene ka töötaks: tehases või kolhoosis, raudteel või asutuses — kõikjal peab ta hoidma sotsialistlikku omandit ja heaperemehelikult suhtuma rahva varasse.

Toome niisuguse näite. Kord külastas Sergei Mironovitš Kirov ühte Leningradi suuremat ehitust. Käies mööda ehitusplatsi nägi ta, et kõikjal vedelevad telliskivid. S. M. Kirov küsis ehitusel töötajailt:

„Õelge, kui palju maksab üks telliskivi?“

„Umbes kümme kopikat,“ järgnes vastus.

„Noh, aga kui siin kõikjal vedeleksid kümnekopikalised, kas läheksite neist tõesti niisama ükskõikselt mööda ning ei korjaks neid üles?“

Hoida ja kindlustada sotsialistlikku omandit tähendab majandada ühismajandit kokkuhoidlikult ja hoolikalt; see tähendab pidevalt tõsta tööviljakust, alandada väljalastava toodangu omahinda, tõsta selle kvaliteeti ning laiendada meie sotsialistlikku majandust.

Samuti on tarvis otsustavalt võidelda tendentsi vastu eelistada

kohalikke huvisid riiklikele huvidele ning riikliku distsipliini igakülgse tugevdamise eest.

Kommunistlik partei kasvatab töötajaid nõukogude patriotismi vaimus. Nõukogude patriotism on nõukogude ühiskonna arendamise võimas jõud. Nõukogude inimesed armastavad piiritult oma kodumaad.

Meie oleme õigustatult uhked oma kodumaale. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon ja sotsialismi võit NSV Liidus tegi lõpu meie maa põlisele mahajäämusele. Nõukogude Liit sammub kommunismiteel kogu inimkonna eesotsas. Nõukogude Liidult võtavad eeskuju kogu maailma töölisklass ja imperialismi vastu võitlevad demokraatlikud jõud.

Seltsimees Stalin ütleb, et „iga viimanegi Nõukogude kodanik, vaba kapitalismi ahelaist, seisab peajao kõrgemal igast kapitalismi orjuse iket turjal kandvast välismaisest kõrgelseisvast ametnikust...“¹

Nõukogude inimestele on omane palav nõukogude patriotismi tunne. See ilmneb nii suurtes kui ka väikestes tegudes.

Kuid meie maal on veel sääraseid inimesi, kes suhtuvad ebakriitiliselt kodanlikesse kommetesse ja on valmis lömitama kõige ees, mis tuleb välismaalt.

Mõned teaduse, kirjanduse ja kunsti alal töötajad on valmis ülistama mandunud ja moraalilageda kodanliku kultuuri saavutusi. Partei paljastas rühma teatri- ja kirjandusearvustajaid — antipatrioote ja kosmopoliite, kes laitsid ja hülgasid meie kirjanduse ja teatri eesrindlikke saavutusi. Kosmopoliidid on inimesed, kes eitavad meie kodumaa kangelaslikku minevikku ja nõukogude rahva suuri saavutusi ning kes lömitavad kodanliku kultuuri ees. Kodanlik kosmopolitism on relv inglise ja ameerika imperialistide käes. Kosmopolitismi loosungi all tahavad nad oma kombitsad sirutada maailma kõigisse maadesse, röövida neilt nende rahvusliku iseseisvuse ning allutada neid saagiahnetele ameerika monopolidele.

Lömitamine kõige välismaise ees on kodanlik-feodaalse Venemaa neetud mineviku jäänus, kui riiki valitsevad mõisnike ja kapitalistide klassid libitsesid välismaalaste ees ning müüsid oma maa välismaa orjusesse. Selle kapitalismi jäänuse vastu on tarvis pidada kõige otsustavamalt võitlust.

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn, 1945, lk. 519.

Rahvaste sõpruse ideoloogia on saanud meie ühiskonnas valitsevaks. Partei võitleb selle eest, et välja rookida igasugused nationalismi igandid. Partei kasvatab väsimatult rahvast kõigi rahvuste ja rasside võrdõiguslikkuse vaimus, NSV Liidu rahvaste vahelise sõpruse vaimus. See soodustab Nõukogude paljurahvuselise riigi edasist tugevnemist ja nõukogude patriotismi kasvu.

Bolševike partei maailmavaate aluseks on teaduslik maailmakaasitus. Partei arendab propagandat igasuguste usuliste eelarvamuste vastu, sest ta kaitseb teadust, usulised eelarvamused on aga teadusevastased.

Kommunistlik partei kasvatab julgeid ning igasugustest eelarvamustest ja ebausust vabu inimesi. Usulised vaated ja usukommete täitmine ei sobi kokku UK(b)P liikme nimetusega.

Suurt osa töötava rahva kommunistlikus kasvatuses etendavad trükisõna, raadio, kino, kirjandus ja kunst. Partei võitleb võõraste mõjude sissetungimise vastu kirjandusse ja kunsti ning kunstitoodete kõrge ideelisuse ja meisterlikkuse eest. Ta taotleb, et kirjandus ja kunst aitaksid kasvatada uut inimest, kommunistliku ühiskonna ülesehitajat.

Lenini-Stalini partei õpetab nõukogude inimestele, et nad ei rahulduks saavutatuga ning suhtuksid leppimatult puudustesse töös. Tähtsaimaks vahendiks võitluses puudustega on bolševistlik kriitika ja enesekriitika. Kriitika ja enesekriitika on võimsaks edasiviivaks jõuks meie arenemisel kommunismile. Seltsimees Stalin õpetab:

„Mitte märgates ja mitte paljastades avalikult ja ausalt, nagu see on sünnis bolševikele, puudusi ja vigu meie töös me sulgeme endale tee edasiliikumiseks. Kuid me tahame edasi liikuda. Ja nimelt sellepärast, et me tahame edasi liikuda, peame endile seadma tähtsaima ülesandena ausa ja revolutsioonilise enesekriitika.“¹

Enesekriitika on võimsaks vahendiks võitluses bürokratismi ja teiste kapitalismi igandite vastu ning soodustab sotsialistliku võistluse arenemist, kogu meie töö parandamist ja kommunistliku ülesehitustöö tempo kiirendamist.

Kommunism on kõigi maade töötava rahva võitluse eesmärk. Rohkem kui sada aastat tagasi kuulutasid teadusliku kommunismi suured rajajad Marx ja Engels, et kõigi maade proletaarlased pea-

¹ J. V. Stalin, Teosed, 10. köide, lk. 331 (v. k.).

vad võitlema kapitalistliku korra vägivaldse kukutamise eest sotsialistliku revolutsiooni abil ning kommunismi ülesehitamise eest. Sellest ajast peale on kommunism saanud kõigi maade töötava rahva palavaks unistuseks ja võitluse eesmärgiks.

Möödunud saja aasta kestel on kümned ja sajad kodanlikud valitsused püüdnud igasuguste abinõudega hävitada marksistlikku õpetust. Kuid kodanlikud valitsused tulid ja läksid, marksism aga jäi. Ta areneb ja tugevneb, võites oma poole üha uusi miljoneid teadlikke inimesi, kes võitlevad kapitalismi vastu. Maailmas pole olemas sellist jõudu, mis suudaks hävitada seda kõikevõitvat õpetust, sest ta on tööliklassi, kaasaegse ühiskonna kõige tugevama ja kõige revolutsioonilisema klassi maailmavaade. Maailmas pole olemas sellist jõudu, mis võiks päästa kapitalismi tema paratamatust hukkumisest ja peatada kommunismi võidukat edasiliikumist.

Marxi ja Engelsi võitluse suured jätkajad, meie maa ja kogu maailma töötava rahva juhid Lenin ja Stalin arendasid marksismi edasi, tõstsid selle uuele, kõrgemale tasemele ning innustasid töötavaid hulki ennastsalgavale võitlusele kapitalistliku korra vastu ja kommunismi võidu eest.

Marksismi-leninismi kõikevõitvat jõudu on tõendanud kõik ajaloo kogemused.

Sotsialismi võit meie maal tähendab, et see, millest miljonid ausad inimesed kapitalistlikes riikides on unistanud ja praegugi unistavad, on NSV Liidus juba teostatud. Sotsialismi ülesehitamise teele on asunud rahvademokraatia riigid, kes kasutavad edukalt neid sotsialistliku ülesehitustöö kogemusi, mis on olemas NSV Liidus.

Sotsialistliku ühiskonna esimesena ülesehitanud Nõukogude Liit on demokraatia ja sotsialismi jõudude võitmatuks kantsiks kogu maailmas. Nõukogudemaa on töötava inimkonna heledaks tuleorniks ja tunglaks ning lootuseks tema võitluses uue, kommunistliku elu rajamise eest.

Meie maa töötava rahva edusammud ja tema võitlus kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest innustavad kapitalistlike riikide töötajaid ja kõvendavad neis usku oma jõusse, usku oma võidusse kapitalismi üle. Kogu maailma töötajad näevad, et see, mis on teostatud NSV Liidus, on teostatav ka teistes maades. „Kapitalistid, kodanlus võivad neile „kõige paremal“ juhul sotsialismi võitu ühes või teises üksikus riigis veel edasi lükata

sadade tuhandete tööliste ja talupoegade hävitamise hinnaga. Kuid kapitalismi nad päästa ei saa."¹

Kommunism on kõigi maade töötava rahva võitluse lõppeesmärk. Sellele eesmärgile lähenevad nad Lenini poolt kättenäidatud teed mööda ning oma targa juhi ja õpetaja, Lenini surematu töö geniaalse jätkaja seltsimees Stalini juhtimisel.

Nõukogude rahva kõik võidud on lahutamatu seotud kangelasliku bolševike partei ja suure Stalini nimega. J. V. Stalini juhtimisel on meie maal puruks löödud rohkearvulised vaenlased, on jagu saanud tohutuist raskustest ning üles ehitatud sotsialistlik ühiskond. Arendades edasi leninismi tuli seltsimees Stalin geniaalsele järeltulele, et meie maal on võimalik üles ehitada kommunismi, ning näitas kätte, kuidas tuleb kommunismi üles ehitada. See järeltule andis meie parteile ja rahvale kommunismi eest võitlemise selge perspektiivi ning innustas veel rohkem kõigi maade töötavat rahvast võitlusele kapitalismi vastu ja koondas teda veel tihedamini Nõukogude Liidu ümber.

Seltsimees Stalin innustas Nõukogude rahvast ja organiseeris teda ennastsalgavale võitlusele rahvamajanduse kiirema taastamise ja arendamise eest sõjajärgsel ajajärgul ning nõukogude majanduselu ja kultuuri edasise tõusu eest. J. V. Stalin kavandas kommunistliku ühiskonna ülesehitamise suurejoonelise programmi ning juhib selle programmi edukat ellurakendamist suurima energiaga ja kindla tahtejõuga.

Seltsimees Stalini geniaalsetest teostest ammutavad nõukogude inimesed ja kõigi maade töötava rahva eesrindlikud esindajad teadmisi ühiskonna arenemise seadustest, veendumust ja uut jõudu võitluses töölisklassi ja kogu töötava rahva ürituse võidu eest ning leiavad vastuseid kommunismi eest peetava võitluse kõige põletavamatele küsimustele.

J. V. Stalini nimi on kommunismi võidu sümboliks mitte ainult meie maal, vaid ka kogu maailmas. Kõigi maade töötajad näevad seltsimees Stalinis ustavat ja kindlat võitlejat rahu, demokraatia ja sotsialismi eest peetavas võitluses ning maakeral uue, kommunistliku elu ülesehitamise innustajat ja organisaatorit.

LUHIKOKKUVÕTE

Sotsialism ja kommunism on ühe ja sellesama ühiskondliku korra arenemise kaks astet. Sotsialism on kommunistliku ühiskonna esimene ehk madalam aste, kommunism aga kõrgem aste.

Nii sotsialismi kui ka kommunismi ajal on tootmisvahendid ühiskondlik omandus, ei ole inimese ekspluateerimist inimese poolt, ei ole ekspluataatorlikke klasse ning rahvamajandust juhitakse plaanipäraselt ja töötava rahva huvides. Sotsialismi ajal säilib ühiskonna jagunemine töölikklassiks, talupoegade klassiks ja haritlasteks, kuigi põhiline erinevus nende vahel on kõrvaldatud. Kommunismi ajal kaovad iga-sugused klassierinevused ning likvideeritakse täielikult vastandlikkuse jäänused linna ja maa vahel, vaimse ja kehalise töö vahel.

Kõmmunismi iseloomustavateks joonteks on teaduse, tehnika ja kultuuri enneolematu kiire arenemine ning inimeste kõrge kultuuriline ja tehniline arengutase. Tootmise kõrge tase tagab kõigi tarbeesemete külluse.

Sotsialismi ja kommunismi ajal on iga töövõimeline kodanik kohustatud töötama oma võimete kohaselt. Kuid sotsialismi ajal rakendatakse reegel: „Igaühelt tema võimete kohaselt, igaühele tema töö järgi“, kommunismi ajal aga: „Igaühelt tema võimete kohaselt, igaühele tema vajaduste järgi“.

Sotsialismilt kommunismile ülemineku tingimata vajalikuks eelduseks on NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamine, mille seadis meie rahvale seltsimees Stalin.

Kommunistliku ülesehitustöö võiduks on vaja igati kindlustada sotsialistlikku omandust, suurendada töövõiljakust ning tõsta tööliste ja talupoegade kultuurilist ja tehnilist taset. Nõukogude rahvas peab igati tugevdama oma sotsialistlikku riiki ning tema majanduslikku ja sõjalist võimsust.

Üleminek sotsialismilt kommunismile toimub uue võitluses vana jäänustega.

Töötava rahva kommunistlik kasvatus on sotsialismilt kommunismile kiire ülemineku tähtsaimaks tingimuseks.

Nõukogude riik etendab otsustavat osa meie ühiskonna arenemises teel kommunismile. Nõukogude rahva innustajaks ja organiseerijaks selle suure eesmärgi saavutamisel on

Lenini-Stalini partei. Suure Stalini juhtimisel on nõukogude rahvas üles ehitatud sotsialistliku ühiskonna. Suure Stalini juhtimisel läheb nõukogude rahvas kindlal sammul kommunismile.

SISUKORD

Nõukogude rahvaste ühtne pere

1. Leninlik-stalinlik rahvuspoliitika	3
2. Üheõiguslike rahvaste liit	9
3. Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika suured saavutused	17
Lühikokkuvõte	27

ÜK(b)P on nõukogude ühiskonna juhtiv ja suunav jõud

1. Milles seisab bolševike partei jõud	28
2. Kuidas bolševike partei juhib nõukogude ühiskonda	47
Lühikokkuvõte	56

Kuidas on ehitatud Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei

1. Bolševike partei on töölisklassi ühtne võitlusorganisatsioon	58
2. Parteiliikmed, nende kohustused ja õigused	61
3. Partei struktuur	71
Lühikokkuvõte	80

Nõukogude Liit on rahu, demokraatia ja sotsialismi kants

1. Kaks leeri sõjajärgses maailmas	81
2. Ameerika Ühendriikide imperialistid on rahu ning rahvaste vabaduse ja sõltumatuse kõige õelamad vaenlased	85
3. Nõukogude Liit on demokraatliku leeri peamine juhtiv jõud	92
4. Rahu, demokraatia ja sotsialismi jõud kasvavad ja tugevnevad	100
Lühikokkuvõte	115

Nõukogude rahvas võitluses NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise eest

1. Sõjajärgne stalinlik viie aasta plaan	117
2. Nõukogude tööstuse edusammud	122
3. Nõukogude põllumajanduse edusammud	129
4. Nõukogude rahva ainelise ja kultuurilise taseme tõus	136
Lühikokkuvõte	144

Meie eesmärgiks on kommunism

1. Mis on kommunism	145
2. Sotsialismilt kommunismile ülemineku teed	153
3. Lenini-stalini partei juhivad meid kommunismile	166
Lühikokkuvõte	176

Vastutav toimetaja R. Mägi

Tehniline toimetaja E. Ridala

Ladumisele antud 26. IX 1950. Trükkimisele antud 27. IX 1950. Trükiarv 20000. Paber 60:92, 1/16.
Trükipoognaid 11,25. Arvutuspoognaid 11,82. MB-08168. Tellimise nr. 1779. Trükikoda „Punane
Täht“, Tallinn, Pikk tn. 54/58.

На эстонском языке.

Rbl. 4.15

Rbl. 4.15

A

18597

176 286

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00449338 5